

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Andrássy javaslata.

Irta: Mezei Ernő.

A mi mindenki által tudott viszonyaink között mi egy helyes és korszerű választási törvénynek legfőbb mértéke? Egy szóval kifejezve: az, hogy a természetes fejlődésnek törvénye legyen. Ahogyan Andrássy Gyula tervezete a választói jog feltételeit megállapítja, éppen azzal vívhatja ki méltán az elfogulatlan hazafiak megnyugvását, hogy ezt a legfőbb mértéket lehet benne feltalálni. Ez a javaslat annyira az elkerülhetlen fejlődés gondolatában fogamzott, hogy egész világosan, sőt kényszerűen tüzi ki azt a végső célt, amely ez idő szerint a javaslat keretén túl fekszik és melynek beteljesedését a jövőnek kell meghoznia. A végső cél minden honpolgár egyenlősége a választójog terén is. A javaslat már most meghozza a szavazat teljes általánosságát, véglegesen és visszavonhatatlanul kiküszöböli a nemzeti önkormányzat elemei közül a jognélküliek rendjét. Törvénynyé válása után nem marad hazánkban a társadalomnak oly rétege, amely azt panaszolhatná, hogy a magyar alkotmányosság számára csak a „rólunk nélkülünk” való gyámkodást jelenti.

„Akinek nincs joga, nincs hazája” — így hirdetik és olvastatják a mi szociálistáink tüntető tábláikon és jelvényeiken. Ezeket a táblákat és jelvényeket ezután félre fogják tehetni. Mert az Andrássy javaslata jogot ad mindenkinek és éppen úgy adja, hogy egyben a haza nagy világosságát vigye be lelkébe az ő nemzetközi maszlagjaik ellenében is. A haza, mindnyájunk szerető anyja senkit sem hagy a kapun kívül koldus elhagyottságban, de arról is akar gondoskodni, hogy a gyámoltalanabbja kellő kitanításban is részesüljön. Andrássy javaslatának ez az irányzata hazafias is, humanitárius is és az ily szerencsés egyeztetéssel demokratikus erejére nézve is magasan föléje emelkedik Kristóffy fattyujavaslatainak, amelynek hamisan megszorított általánosságát és hamisan összeválogatott egyenlőségét mindenféle kétes czégű pártok ma is a demokrácia legszebb igazságául akarnák elismertetni.

Lehet, hogy Andrássy tervezte választójog nem a kész demokratikus ideál. De igenis azt mondhatjuk róla, hogy utmutatás oda az ígéret földére, a magyar demokrácia országába, amelyben már eleve kijelöli a következő állomásokat, amelyeken át oda lehet érni. Kellő távolságközökre, megfelelő számban vannak-e a továbbfejlődés állomásai beosztva, erre nézve ellenvetést lehet tenni. De bizonyos,

hogy ez a törvény az étellel és a közszellemmel együtt fog haladni és együtt fog változni, mondhatni önmagától az idők új szükségéhez fog alkalmazkodni és fog folyton kitágulni és semmiesetre sem fog ezek fejlődésének gátat vetni. Alkotmányos helyzetünk mai kegyetlen szorongatását nemde az okozta, hogy az eddigi, nem egy részben kezdettől konzervatív választási törvényünk a hosszú szabadelvű uralom alatt nemcsak hogy nem tartott lépést a közszükség fejlődésével, hanem teljes megmerevedésben elsatnyulva minden haladásnak gátjává vált? Nos, Andrássy javaslata az ily veszedelem ellenében önmagában hordja a biztosító szelentyűt. Amikor óvatosan konzerválja a nemzeti lét alapfeltételeit, ez a javaslat legkevésbé sem konzerválja önmagát. Oly tényezőket és erőket visz bele a választási szervezetbe, amelyek mindig mint eleven kovász fognak hatni rája és ahányszor csak a változó és fejlődő érdekek új egyensulya szükségessé fogja tenni, a kellő időben létre is fogják hozni a törvény arányos változtatását. De amint már erre rámutatunk, a most alkotandó törvény tartalma nagy részben még új törvény alkotása nélkül, pusztán a haladó élet behatása folytán meg fog változni.

Az az egész választói réteg, amely most írni és olvasni nem tudása miatt csak közvetett választói jogban fog részesülni, rövid határidőre a kihálási táblázatba van beállítva. Ez a tízedestört választói jog igazában olyan egészséges embrió, melyet belső ambíció is, külső kényszer is mihamar a teljes jog birtokára fognak képesíteni. Éppen az átmeneti idő még öntudatos, minden alkotmányos feladatra fegyelmezett választói elemme fogja is megedzeni. Ki nem látja pedig előre, hogy amint a közvetett szavazás rétege eltűnik és vele az egyes szavazatok osztályzata egy folyton szélesbedő, folyton erősödő fundamentummá válik, a plurális szavazatok föléje épített emeletei viszonylagosan eltörpülnek, szétmállanak és végül teljesen összeesnek. Mindannak, ami ma még konzervatív kikötés, arisztokratikus föntartás, mindannak idővel le kell győznie, el is kell mulnia. De csak úgy, csak akkor, csak oly rendben, hogy vele ennek az ezeréves nemzetnek történelmi életereje kiszámíthatlan időkre konzerválva legyen.

Csak az ilyen perspektíva adja meg a valódi ítéletet arra nézve, mi választja el az Andrássy javaslatát, mi választja el bennünket is azoktól, kik vakon indulnak agitatórius jelszavak után. Nem az általános szavazatjog eszméje szüli itt az ellentétet, még csak nem is az általános, egyenlő és titkos szavazatjogé. Az

ellentét azon sarkall, vajjon készületlenül, fejlődés és nevelés nélkül egyetlen ugrással vessük-e alkotmányos jövőnköt bele az új áradatba, vagy pedig kellő előkészítéssel, aránylag rövid időkre kiszámított fokozatokban, főképp pedig a tömegeknek hazafias nevelésének és szervezésének biztosításával? Konzervatív csökönységről, szándékos kijátszásról, mesterséges elodázásról az Andrássy javaslatával szemben nem lehet beszélni. De akik az időnek, ennek az örök orvosnak és legjobb tanácsadónak ebben a nemzeti létkérdésben semmi szerepet nem akarnak engedni, azokkal valóban bajos vitába állani. Franciaország száz éves kegyetlen experimentálás, válságoknak és rázkódásoknak hosszú sorozata után jutott el csak odáig, hogy mostanság ott az általános szavazatot a nemzeti önkormányzat annyira-mennyire szabályosan működő gépezetének lehet tekinteni. A francia nemzet megbírhatta ezt a szörnyű próba-időt, de a mi oly kényes nemzeti létünk nem engedi meg a legveszedelmesebb válságokon való tanulást. Pusztán légből kapott elméletekért egyszeribe halálos kockázatba rántani bele a nemzetet, ez túl van a hazafias lelkiismeret gondolatain és kétkedésein. Lehehetetlen, hogy az a mélységes érzékenységek, amely Andrássy javaslatát átlengi, ne a magyar közgondolkodás mélyéből legyen véve, ne millió hazafinak reménységét és aggodalmát sugározza vissza. Megkimélni a magyar nemzetet azoktól a keserves vonaglásoktól, amelyeket a viharzó kor-szellem ellen való küzdés okozna, de ugyanakkor föltétlenül megóvni azoktól a halálos katasztrófáktól, amelyeket a történelmi létfeltételek hirtelen félrevetése előidézne: ebben a törekvésben Andrássy Gyula bizton támaszkodhatik az egész magyar közvéleményre. Ki nem döbben meg, mikor öt két ily meredeken leszakadó mélység között egy keskeny élen előre tapogatózni látja? És nem lehet eléggé ismétetni, hogy az a cél, amely felé ily vészes kísértések között törekedni látjuk, csakis az a cél, amelyet az ellenséges agitátorok, mint külön követelésüket, feléje dörögnek, de amelyet végső fejlődésben mindnyájan elerni óhajtunk. Általános, egyenlő szavazatjog, de magyarságban általános és egyenlő szavazatjog. Így van a cél kitűzve. A magyar nemzeti lét törvénye szerint megtartani helyünket az európai civilizáció közösségében! Ezt a parancsot kell a magyar államférfiaknak teljesíteniök. Nem engedhetjük el senkinek, aki a haza polgárának vallja magát, azt, hogy ebben a kérdésben a nemzeti egység és a hazafias szolidaritás nagy és döntő próbáját lássa maga előtt.

Dualismusból trialismus.

Irta: Dr. Kmety Károly.

Még folyton erős nemzetközi hullámokat ver a bosnyák annexió ténye, izgalomban tartván az európai diplomátákat és már is benyújtja a kormány az annexiónak beczikkelyezését célzó törvényjavaslatát. Ez a javaslat lesz, hiradás szerint, első tárgya a jövő héten összeülő képviselőház tanácskozásainak.

Időelőttinek tartjuk ugyan azt, hogy a parlament a maga megerősítő pecsétjét már akkor ráüsse Aehrenthal ur gondosan elő nem készített művére, mikor még nemzetközileg az befejezetlen, mikor még abból — quod Deus avertat! — oly bonyodalnak és konfliktusok nőhetnek ki, melyek kimenetele beláthatatlan, de ebben a sietségben még sem találunk veszedelmet hazánkra akkor, hogy ha a beczikkelyező törvényjavaslat alkotmányjogunknak teljesen megfelelő korrekt módon fog rendelkezni és így quasi reparálja az annexióra vonatkozó egyoldalú fejedelmi rendelkezéseknek némely eltagadhatatlan és a sajtóban eléggé megbeszélte hiányosságait, illetőleg homályait.

Tartunk azonban töle, hogy közjogilag aggályos lépést követünk el a beczikkelyezés körül is. Aggályosat nevezetesen akkor, ha magában a beczikkelyező törvényben nem deklaráljuk Magyarország kizárólagos jogát a visszaszerzett tartományokhoz, ha nem derítünk teljes világosságot arra, hogy Bosznia-Hercegovina anektálása az azt megelőző és kísérő sajtósági körülmények dacára is nem egyéb, mint folytatása s befejezése a hitetlenek által elfoglalt országaink visszaszerzésének. Mikor a Habsburg-házat a magyar trónra ültettük, mikor annak fiai, majd leányai örökösödését törvényekbe iktattuk, mindig az volt a legfőbb indok, hogy e hatalmas, más országok erejével is rendelkező dinasztia segédelmével az egykori magyar imperium területét visszafoglalandjuk, a magyar archiregnum te-

rületi integritását úgy helyreállíthatjuk, hogy a magyar szent korona országai közül egy sem fog idegen kézen maradni.

Világosan kifejezi ezt az indokot és czélt az összes Habsburgoktól folyton követelt kötelező ígéret és eskü régi országaink alkalomszerű visszaszerzése és visszakapcsolása iránt.

Most tehát, mikor törvényhozásunknak módja lesz foglalkozni Bosznia anektálásával, nem feledkezhetik meg könnyelműséggel sem ezen történeti igazságról, sem a tradícióról, sem a folyton élő jogról.

Ez a mai törvényhozás jogfeladás nélkül nem helyezkedhetik arra az álláspontra, hogy a visszaszerzett Bosnyákország visszacsatolásához idegen állam törvényhozásának, vagyis az osztrák Reichsrathnak hozzászólási joga van oly módon, hogy jogigényünk érvényesítése feltételezve volna az osztrákok beleegyezésétől.

Értékére kell redukálni a magyar törvényhozásban az osztrák aspirációkat és főleg azon álláspontot, mintha a közös haderővel visszafoglalt területek eo ipso közös dominiumokká válnak.

Meg nem mérhető veszedelem volna a magyar államiságra azon felfogásnak még ideiglenes érvényre jutása is, hogy Bosnyákország birodalmi ország, közös ország, hogy ott valami közös szuverenitás uralkodik, hogy az osztrák-magyar terület, hogy ott osztrák-magyar állampolgárság van etc.

Egy bosnyák „condominium“ megteremtése oly fejlesztését képezné az osztrák-magyar közösségnek, mely az összbirodalom eszméjét önmagában, de még inkább szükségyszerű következmények által tökéletes valóságra váltaná, a dualismus helyébe az egybeolvadást iktatná; feltétlen bizonyossággá változtatná azt a világszerte táplált tévedést, hogy Ausztria és Magyarország egy és ugyanazon államot képezik.

A „közös“ Bosnyákország elismerése a hatvanhetes jogalap likvidálása lenne; ezen a lényegen semmiféle fentartások, formulák és czafrangok nem változtatnának.

De nem kevésbbé lenne aggodalmas, sőt végzetes az sem, ha a magyar törvényhozás azon másik irányu tendenciának nem vágná útját már most, mely t. i. az anektált országokat sem magyar, sem osztrák dominiummá, sem közös dominiummá nem tenné, hanem a Habsburg-ház alá tartozó harmadik államterület gyanánt akarná izolálni.

Az osztrák szlávságnak főleg ez az óhajta, mert ez által véli egy hatalmas délszláv állam keletkezésének magvát elvetni. Ily rendezés mellett Bosznia külön államterületkép, külön állampolgársággal jutna azon uralkodó hatalma alá, ki már két állam koronáját viseli fején. Az osztrák császár és magyar király mellett így egy harmadik államfői méltóságot is viselnének királyaink, a bosnyák királyságot. Ennek a külön bosnyák államterületnek a magyar-osztrák közösségbe bevonása elkerülhetetlen lévén, világos, hogy a magyar-osztrák paritásos dualismusból magyar-osztrák-bosnyák trialismus keletkeznék és ezzel Deák műve, a hatvanhetes alap, oly átalakulást nyerne, mely annak alaptételeivel meg nem fér. Ugy áll a dolog, hogy ha a magyar állam kizárólagos jogigényét nem fog sikerülni érvényre juttatnunk, akkor csak egyrészt a bosnyák „condominium“ s vele az összbirodalom felé való nagy lépés, másrészt a „trialismus“ között lesz választásunk. Oly Scylla és Charybdis közé jutunk akkor, hogy okvetlenül tönkremegy a dualismus.

Nem ideálunk ez a dualismus, nem is akarjuk azt mai alakjában és kiterjedésében konzerválni, de ez esetben annak „elvé“ párhuzamos a magyar államiság nagy érdekével.

Videant consules! Lásza e magyar országgyűlés és jól tekintszen előre, fontolja meg, hogy mily vészes fejleményeknek magvát veti el, ha Bosznia anektálásának beczikkelyezésénél nem lesz kellő figyelemmel arra, hogy egyedül a régi eredetű, de elevenen fentartott és élő magyar jog

Agoriste.

Irta: Hevesi József.

(Utánnovás illos.)

1.

Mikor a rabszolganő a szép Agoriste szőke aranyhaját kontyba fogta, hogy a gyönyörű kroblyost megépítse, valami kis ügyetlenséget követett el, mert a szép hetaera fájdalmasan felszisszent és éktelen dühében egy gombostűt szurt a szerencsétlen rabszolganő mezítelen vállába.

— Megkorbácsollak! — fenyegetőzött Athén ifjúságának e bálványozott asszonya. — Meglásd, hogy agyonkorbácsollak, ha így mafláskodol.

A rabszolganő, szegény, egészen magánkívül volt az ijedségtől és reszkető kezekkel babrált az illatos hajfürtök között.

Ebben a pillanatban vendéget jelentett egy fiatal szerencsén fiú.

— Te vagy az, Glottis? — kiáltotta Agoriste. — Csak gyere, csak gyere. Nyisd ki hát gyorsan a mesaulost, te szarvasbarom és enged be Glottist a gynakotisba!

A szerencsén fiú kinyitotta a becsukott ajtót és a gynakotisba. Agoriste magántermébe egy gyönyörű fiatal asszonyka lépett be.

— Üdvözöllek, Zeux Xenios, a vendéglátó isten nevében. Mindjárt kész leszek a hajammal és aztán...

A belépő asszonyka félbeszakította.

— Csak maradj nyugodtan és készítsed hajadnak gyönyörű korymtosát! Én ráérek. Remetem, nem zavarlak?

— Oh, legkevésbbé! Nagyon jól tetted, hogy eljöttél. Hanem hát ül le!

Intésre a rabszolganő egy karosszékbe tolt a látogató elé, melyre bibor-szövet volt vetve és melynek lábait is bibor fogta körül. Glottis helyet foglalt és hizelegni kezdett a barátnőjének:

— Milyen csodálatos szép hajad van! És nem is fested! Lásd, én kékes festékekkel adok a hajamnak ilyen sötét színt.

— Nagyon jól üt el arcod rózsás színétől, — bókolj vissza a ház urnője. Aztán folytatta:

— Olyan hajviseletet szeretnék, minőt ujabban Aspasia visel.

Glottis esettintett a nyelvvel.

— Igaz a', jó, hogy eszembe juttatod! Aspasia! Tudod, mi történt vele? Nagy újság!

— Axiochos leányától többé nem lep meg semmi. Még azt sem csodálnám, ha istennőként imádnák. Mit beszélnek megint róla?

— Nem fogod elhinni. Képzeld csak, Perikles az ő kedvéért elvált a feleségétől, csak azért, hogy nőül vehesse!

— Hallatlan!

Aztán elgondolkodott.

— Nőül veszi? De hiszen az lehetetlen. Aspasia idegen. Ő is, én is Miletusból valók vagyunk. Perikles nem gázolhat a törvényeken. Idegent nem vehet el nőül.

Glottis a vállait vonogatta.

— Tudom is én?! Különb, mit törvény? Ha Perikles akarja!... De most már megyek. Hiszen tulajdonképpen csak azért jöttem, hogy ezt a nagy eseményt neked elújságozzam.

— És bizonyos, hogy egészen összeadja magát veled?

— Egészen bizonyos. Alexandrostól hallottam, aki — hiszen tudod! — Periklesnek legjobb barátja.

Glottis fölkel, hogy elbucuzzék. Közben a rabszolganő is elkészült a fésüléssel és kiment a szobából.

Glottis minden oldalról megvizsgálta Agoriste fejét.

— Nagyszerűen fésül ez a te Asokád. Irigylem tőled. És irigylem a szép hajadat is. Meg a szépségedet is. Nem csoda, hogy az ifjak úgy bomlanak utánad. Milyen fiatal vagy te még, Agoriste!

— Ugyan ne hizelegi!

— Herára esküszöm, hogy fiatalabb vagy, mint valaha, senki sem mondaná, hogy már tizenöt éves leányod van! Igaz, mit csinál Lais?

— Hogy mit csinál, hát nő, nyúlik fölfelé, már akkora, mint én vagyok.

— Csak olyan szép is legyen, mint te vagy, Agoriste! Igazán szerencséd van. Ha majd te megvénülsz, van másodvirágzásod... Lásd, én magamra vagyok, úgy fogok elpusztulni, mint a hervadt jázmin. No de most már igazán megyek.

Agoriste kikísérte vendégét az aulán keresztül egész a thyroreionig és ott még egy darabig elbeszélgetett vele, asszonyok szokása szerint.

Aztán visszasietett a gynakotisba, hol végigdől ezüsttel kirakott elefántesont pamlagjára, melyen hattyupihékkel töltött párnák duzzadtak.

2.

Agoristének nem ment ki a fejéből az a nagy újság, amit az imént Glottistól hallott.

érvényre
való leté
és politik

Lassa

ami pedig
nyáron, ő
kor. A me
letkező pa
Nem halla
az életvis
pedig ami
győzni. H
sem orv
szűnt vol
éppen a s
A skeptiku
titó bajoka
törvényhoz
ság nem fo
képtelni, se
berék hozz
s aki nem
többi továb
megszűnne
Igy történt
jok. A drá
éleletszükség
yáltak vol
folyvást nő
határt nem
mely igen
hogy orvos
hogyha csu
tették, kitír
régimél. Igy
már a lako
és az uzso
birta megvé
lakásbérleti
pedig a tör
urak és ére
különb, ig

Az az
mesés szere

Valamik
ban, a latm
sában és m
hogy mikor
templomában
jólátot kap
csillag, az
ségének rag
lábainál lesz
jai; a másik
logni és kis
lálgtatták, ho
kévalósággal

Ime telt

Aspasia
gyobbjai hev
les akarja fel
bizony csak

nye bizony a

Pedig há

a férfakkal k

Egy kis

elégedetten m

gét. Hár nem

előkelő Athén

istennő?

E pillana

egy syrinxet

tábla kíséreté

Agoriste

és el nem tu

kezdettleges h

A viasztá

lomást olvaso

Érvényrejtatása a helyes út, ezen utról való letérést tiltja a helyes politikai érzék és politikai bölcsesség.

Cserépdarabok.

Gyűjti: Bede Jób.

Lassankint minden siránkozás elnémult, ami pedig különösen erősen hallatszott a múlt nyáron, ősszel, majd télen is és az idei tavaszkor. A megélhetés rettenetes gondolai miatt keletkező panaszok mintha lecsendesedtek volna. Nem hallatszik járna a különböző uzsorák miatt, az életviszonyok elviselhetlensége miatt, sem pedig amiatt, hogy a drágaságot nem lehet győzni. Holott valamennyi baj jelen van. Egy sem orvosoltatott. A nyomorúság nem hogy szűnt volna, de még kegyetlenebbé vált. Csak éppen a skeptikus emberek jóslata teljesedett. A skeptikus emberek azt jóslták, hogy a pusztító bajokat eltanácskozzák, elankétezik. Se a törvényhozás, se a kormány, se a törvényhatóság nem fog semmiféle javító intézkedést életbe léptetni, se pedig segítséget adni. Hanem az emberek hozzászoknak az uzsora újabb fajtáihoz, s aki nem szokik hozzá, az belepusztul, de a többi tovább él és lassankint aztán a panaszok megszűnnek, mert oknékülieknek mutatkoznak. Így történt. Sőt még tetézve következtek a bajok. A drágulás nem hogy megszűnt volna, az életszükséglet cikkei nem hogy olcsóbbakká váltak volna, hanem az áremelkedés folytonfolyvást nőtt és a közönség kizsákmányolása határt nem ismert. Ezenkívül pedig, ha valamely igen égbekiáltó visszaélésre azt mondták, hogy orvoslást keresnek, még az volt a jobb, hogyha csupán mondták, mert ha valóban megtették, kitént, hogy az új intézkedés rosszabb a régivel. Így történt a lakáskérdéssel, amidőn már a lakosság több helyen lázadásba tört ki és az uzsoráskodó háziurakat a rendőrség se birta megvédelmezni, a főváros hozzá látott új lakásbérleti szabályrendelet alkotásához. Mivel pedig a törvényhatósági bizottságban a háziurak és érdektársaik vannak többségben és a különben igen szájas ügyvédek jelentékeny ré-

sze is haszonhajtó viszonyt tart fenn azokkal, akik a lakosság kiszípolozásából hiznak, hát a segítség nemcsak hogy látszólagos volt, hanem direkt ezt az alkalmat felhasználták oly szabályrendelet alkotására, mely a lakót még inkább kiszolgáltatja a háziurnak és alkalmazottjának. És ezenkívül az állapotok odasülyedtek, hogy már semmi sem biztos, se a vízvezeték, se a világítás, se a vagyoni, se a személyi helyzet, se a közlekedés, se az otthon, se az utca, a járda, a vasút, a hajó... mind csak véletlen, csak eshetőség, hogyha valami olykor rendben van, de leginkább soha sincs rendben.

Hanem miután csend lett, hát ebből hivatalosan azt a következtetést vonják le, hogy minden jól van. Hogy az ország nyugodt és boldog. Hogy most már nincsen semmi kívánsága. Hogy igen jól esik, ha a háznál gyakori vendég a végrehajtó, mert ebből az látszik, hogy az állam gondot visel a polgárságra.

Következésképpen aztán, ha ennyire jól vagyunk, igen természetesen, hogy az állami költségvetés bizottsági tárgyalásának a végén ma, amikor a pénzügyi tárca került sorra, felhangzott a tiltakozás a komoly államférfiak ajakán:

— Elég! legyen vége az állami gyámkodásnak. Most már arra törekedjünk mindannyian, hogy miképpen lehetne az állam vagyonát és jövedelmét gyarapítani, szaporítani.

Bölcs beszéd, kiváló elmélet. A gyakorlatban azonban úgy fest, mintha az éhezők és koldusok világa ellen vezényelnének hódító hadjáratot azzal a hitte, hogy ott kincseket lehet szerezni.

A szocialisták tulajdonképpen jól jártak. Ők kilenczedikére hirdették az esti tüntető felvonulást abban a hitben, hogy akkor lesz a parlament megnyitásának az előestéje, mert azt hitték, hogy a képviselőház tizedikén ülészik. Ám a helyzet megváltozott, mihelyt a kormány és az elnökség aképpen határozott, hogy az ülést ne tizedikére, hanem tizenegyedikére hívják össze. Már így kilenczedikén a tüntetés nem lett volna annyira alkalomszerű s még egy egész nap és egy egész éjszaka maradt volna, hogy ki-aludják a mámort, amit az utcai dicsőség

szerezne neki. Ez pedig igen hosszú idő s az alatt tán rábukkantak volna arra az igazságra, hogy jobb nekik is nyugodtan fogadni az oly választói reformot, amelyik a szocialistákat is hozzásegíti, hogy kívánalmaiknak majd a parlamentben propagandát csinálhassanak, semmint semmiféle reform. (Mivel azon az alapon, ahogy a szocialisták akarnák, abszolúte semmi sem volna lehetséges.) És ezért jártak jól a szocialisták azáltal, hogy Boda Dezső betiltotta a kilenczediki esti tüntetést.

S ha most úgy tesznek, mintha haragudnának és mégis gyülekezni és sétálni akarnának, ez csak olyan, mint annak az embernek a bátorsága, aki azt mondja: „Fogiatok meg, mert agyonütöm.” És a rendőrség készenlétben is áll, hogy megfogja őket. Okulva a legutóbbi lövöldözési eseteken, tessék elhinni, hogy igazán minden tőle telhetőt meg fog tenni, inkább eloszoljanak, mintsem sétáljanak és inkább hazamenjenek, semhogy lövöldözzenek.

Általában különben a szocialisták tán már arra is hajlandók lennének, hogy passzivitásba vonuljanak. Ezt azonban nem tehetik, mert akkor maguk azt ismernék el magukról, hogy megszüntek tényezők lenni a politikában. S erre az állapotra is ráillenek a Corelli Mária jellemzése:

— Önök nem is képzelik, hogy a világ mily csekély számba veszi azt a férfit, aki megszünt önmagát társadalmi tényezőnek tekinteni. Mintha soha meg nem született volna, vagy mintha meghalt volna, oly tökéletesen el van feledve, le van tárgyalva.

Gróf Dessewffy Aurélt, a főrendiház elnökét, a király kitüntette a Lipót-renddel.

A liberális gróf kitüntetése széles körben élénk helyesléssel találkozott. És pedig nem is annyira azért, mert Dessewfynek örömet szereznek vele, mint inkább azért, hogy az ő ellenfele, Zselénszki Róbert gróf boszankodik miatta.

Budapest, november 7.

Törvényjavaslat az annexionról. A bécsi „Fremdenblatt” szerint a Bosznia és Hercegovina annexionjáról szóló törvényjavaslat három paragrafusból fog

Az az Aspasia! Az az Aspasia! Micsoda mesés szerencsése van annak az asszonynak.

Valamikor együtt gyerekeskedtek Miletusban, a latmoszi tengerből e szép kikötővárosában és még most is élérken emlékezik rá, hogy mikor egy izben a didymei Apollo híres templomában az orákulumot kikérdezték, azt a jóslatot kapták, hogy együtt indul utnak két csillag, az egyik örök századokra fogja szépségének ragyogásával a hirnevét megörökíteni, lábainál lesznek egy nagy nemzet legnagyobbjai; a másik pedig mint egy kis méceses fog pislogni és kis körre fogja fényét vetni. Akkor találgatták, hogy kettőjük közül ki lesz az örökévalósággal eljegyezve?

Ime tehát, az orákulum jóslata beteljesült. Aspasia lábainál egy nagy nemzet legnagyobbjai hevernek és a nemzet vezére, Perikles akarja feleségül... ő pedig... ő pedig... bizony csak egy halovány méceses, pislogó fény bizony alig hat el a szomszéd utcáig.

Pedig hát szép — ő is, kedves ő is, és tud a férfakkal banni — ő is.

Egy kis csiszolt tükröt vett elő és magategedetten nézegette arcának isteni szépségét. Hát nem heverhetne az ő lábainál is az előkelő Athén?! Miért éppen Aspasia a hódító istennő?

E pillanatban a kis szerencsen lépett be és egy syrinxet adott át néhány apró kis viasztábla kíséretében.

Agoriste csodálkozva nézte a pástorsípöt és el nem tudta képzelni, ki küldte neki ezt a kezdetleges hangszert?

A viasztáblákról aztán egy kis szerelmi valomást olvasott le Agoriste

— Olyan forró az érzésem irántad, szépséges szép leány, hogy félek a szavaim melegtől elolvad majd e tábla viasza. Mióta megláttalak, nem bírok magammal... Elküldöm neked a syrinxet, mely tegnap ajkaidat érintette. Én nem merem többé érinteni, mert a sípjain csak síró zokogás szólalna meg. Hát igazán nem láthatnálak többé? Hát igazán íutsz előlem?

Vigasztalj meg egyetlen mosolyoddal, te bűbajos bimboja Fióra istenasszonyának.

Diaktorides.

Agoriste újra és újra elolvasta e sorokat, újra és újra kezébe vette a syrinxet, ezt a viasztal összeillesztett nádsípöt és halkán ismételté:

— Diaktorides! Diaktorides! Nem emlékezem rá. Ki lehet? Hol láthatott? Miért eped utánam? És milyen szenvedélyesen ir! És mikor volt kezemben az ő syrinxe? Igazán nem értem. De mindegy! Ő szeret. Őh, tehát mégis, tehát mégis hódítok, büvölök! Tehát még elég fiatal és szép vagyok!

3.

Az ajtó megnyitott és a szoba küszöbén megjelent a tavasz.

Igen, a tavasz bűbájos szépsége volt.

Egy gyönyörű szép leány.

Agoriste leánya.

Lais.

Az öröm, az anyai büszkeség rózsákat festett Agoriste arcára, mikor gyönyörű szép leányát megpillantotta.

Eléje sietett és csókra nyujtotta homlokát

és azután szenvedélyesen, össze-vissza harapdálta a remek szép leánykának ajkait, kariat, vállát. Ahol csak érte.

Lais még csak szóhoz sem tudott jutni. És Agoriste elgondolta magában:

— Oh, ha ezt meglátja egykor Perikles, akkor tudom, hogy nem látja többé szépnek Aspasia!

Lais engedte, hogy az anyja becézgesse és szeretettel simult édes anyja forró testéhez.

De egyszerre csak szinte vad indulattal szakította ki magát az ölelő karok közül.

A kis asztalkához rohant, melyen a syrinx és a viasztáblák heverték. A szemei — gyönyörű kék szemei — tágra nyitak és kezével a nádsíp felé mutatva, reszkető hangon kérdezé:

— Anyám, anyám, hogy jutott hozzád ez a syrinxe?

Agoriste, a szerelem művésznője, rögtön sejteni kezdte, hogy a leánya nagy izgatottsága, piruló zavara mögött valami titok lappang.

Mint tapasztalt, okos, éleslátó nő, óvatosan fogott a dologhoz.

— Te tudod, hogy ki az a Diaktorides? Tudod, hogy ki ez a syrinxe?

A leány pirulva borult az anyja keblére.

— Ó drága, jó anyám.

És Agoriste lelkében aggódó sejtelmek támadtak.

Gyöngéden simogatni kezdte a kis Laist, csókolgatta, dédelgette, szerető szavakat suttozott a fülebe.

És macska lizelgésével kicsalta a leány titkát:

Pár nap óta Athén körül sétálgatott a me-

állani. Az első paragrafus kimondja a szuverenitás kiterjesztését az okkupált tartományokra, a második proklamálja a trónöröklést a pragmatika szankció értelmében, míg a harmadik azt mondja, hogy a tartományok közjogi helyzetét a két kormány és a két törvényhozás rendezi el.

Wekerle a nagyszerb propagandáról. Zágrábról jelentik, hogy a kormánypárti lapok mai számukban feltűnő helyen a következő budapesti táviratot közlik:

Wekerle miniszterelnök ma Popovics Dusan képviselőt fogadta, aki mint a magyar országgyűlés tagja, már kétszer volt nála a felségárulással vádolt szerbek dolgában. Wekerle kijelentette Popovicsnak, hogy panaszára csak azt felelheti neki, hogy azzal az illetékes fórumhoz, a horvát bánhoz forduljon; ha ebben a dologban, amely kizárólagosan a horvát autonóm hatóságokhoz tartozik, Popovics memorandumot adna neki át, nem tehetne vele egyebet, mint hogy illetékes elbánás végett a bánhoz tenné át.

Dr. Popovics Dusan horvát képviselő ma délen ismét rövid ideig tartó kihallgatáson volt Wekerle Sándor miniszterelnöknél és délután hazautazott Zágrábra, hol holnap a letartóztatott szerbek védői értekezletre gyűlnek össze a teendők megbeszélése végett.

A bírák és az igazságügyminiszter. A képviselőház pénzügyi bizottságának pénteki ülésében Günther Antal igazságügyminiszter a bírák és ügyészek automatikus előléptetéséről oly kijelentéseket tett, hogy azt abban a keretben, amint az Országos Birói és Ügyészi Egyesület emlékiratában kívánta, az egész vonalon soha nem fogja elfogadni. A miniszter ezen kijelentése nagy visszatetszést szült a birói és ügyészi karban. Grecsák Károly kuriai bíró, az Országos Birói és Ügyészi Egyesület elnöke nyilatkozatot tesz közzé, hogy az igazságügyminiszter ezen nyilatkozata arról tesz tanuságot, hogy alaposan félreértette és félremagyarázta a birói köröknek e kérdésben elfoglalt álláspontját. Ugy a szegedi kongresszus, mint az egyesület emlékirata kifejezetten hangsúlyozza, hogy az automatikus előléptetést csak az elsőfokú bíróságoknál működő bírákra kívánta kiterjeszteni. A miniszternek ezen kijelentése tehát vagy azt jelenti, hogy az egészen vonalon nem, de az elsőfokon igenis kívánatosnak tartja az automatikus előléptetés intézményének megvalósítását és akkor nagy örömmel szolgálna konstatálni, hogy a miniszternek urnak álláspontja ebben a kérdésben azonos a mi álláspontunkkal, vagy pedig azt jelenti, hogy a miniszter, még ebben a keretben sem akarja az automatikus előléptetést sohasem megvalósítani és akkor ezzel szemben csak ismételtetnem azt, amit a

zökön. Itt találkozott naponként egy fiatal emberrel, aki egy nagy sykomória alatt ülve gyönyörűen muzsikált egy syrinxen. Fájdalmas, bánatos nótákat csalt ki belőle. Oly szípen játszott, hogy Lais szive remegni kezdett, ha ezeket a siró hangokat hallotta.

Beszédbe elegyedtek és — megismerkedtek.

Tegnap a fiatal ember — Diaktorides — meg akarta tanítani a nádsipon játszanit. Ő az aikalhoz is vette, de nem boldogult vele. Visszaadta és elszaladt a fiatal embertől, aki forró szavakat intézett hozzá.

És Lais kezébe vette a syrinxet és elfoglult hangon mondá:

— Igen, igen, ez volt. Ráismerek! Ugy-e drága anyám, jól tettem, hogy elfutottam attól a fiatal embertől?

4.

És Agoriste úgy érezte, hogy a lelkét mélyes mély fájdalom szállja meg.

A családás végtelen fájdalma. Azok a szerelmes sorok, az a syrinx tehát nem őt illetik... Nem ő hódított, nem ő... hanem — ime már a leánya.

Nem szólott semmit sem.

Elővette a kis viasztáblákat, melyek olvadoztak a szerelmes szavak melegétől és átnyújtotta a syrinx-szel együtt a leányának, Laisnak.

Aztán leborult a karszék fájára és zokogni kezdett, hangosan, keservesen...

Lais pedig csak nézte, nézte és nem értette, hogy micsoda nagy keserősége van az ő drága, jó mamájának?

most már 2800 tagot számláló egyesület ez évi közgyűlésén általános helyeslés mellett mondtam, hogy a mi egyesületünk nem szűnhetik meg soha hangoztatni és követelni, hogy a birói függetlenség egyedüli biztos zálogául meg kell teremteni az automatikus előléptés intézményét, hogy ez által a birói kormányhatalomtól is a megengedett határokig függetlenítsük, hogy az így valóban független birói hatalmával a magyar szabadságjogokat kellőleg megvédhesse mindenki vel szemben.

A képviselőház bizottságaiból. Az igazolási állandó bizottság november hó 11-ik napján, délelőtt fél 10 órakor a képviselőházban, az elnöki irodában ülést tart. Tárgy: Négy megbízólevél átvizsgálása.

A nemzetiségek és a választói reform előszankciója. A választói reform előszankciója a nemzetiségi pártban nagy meglepetést keltett, minthogy különösen a román képviselők a legutolsó pillanatig azt hitték, hogy a király a tömegesen hozzáérkező tiltakozó sürgönyök hatása alatt nem fog hozzájárulni a plurális javaslat előterjesztéséhez. A nemzetiségi párt hivatalos lapja, a Lupta holnapi számának „Quid nunc?” című vezércikkében azt írja, hogy az előszankció a nép nagy tömegében megingatta a trón iránti bizalmat. Bármi következék is írja tovább — mi románok nem csüggedünk el. Két ezer év óta szenvedünk, hát türhetünk még egy-két évtizedig, mert a kor szelleme bizonyosan meghozza részünkre is a felszabadulást. Most már a mi képviselőinket a sor, hogy a parlamentben élet-halál harcra folytatassanak Andrassy javaslatára ellen. A nemzetiségiek tehát a szélsőségekben csaponganak. Előbb alázatos talpnyalással igyekeztek céljukat elérni, most pedig tehetetlen dühökben ökölrel fenyegetik a királyt.

Kossuth Ferencz üdvözlése. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a következő üdvözlő táviratot kapta:

A fogaras-brassói vasut megnyitására összegyűlt két vármegye közönsége hálás köszönetét fejezi ki nagyméltóságodnak a fogarasi vasut létesítésének előmozdításáért és gazdasági függetlenségünk kivívására irányuló törekvéséhez erőt, tartós egészséget kívánva, szeretettel üdvözlök Széll József fogarasi főispán, gróf Mikos Zsigmond brassói főispán.

A balpárt értekezlete. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as balpárt hétfőn, e hó 9-én este hat órakor József-körút 70. szám alatti helyiségében értekezletet tart, melynek tárgya a választási reform lesz.

Feministák a nők választói jogáért. Abba a harcra, amely a választói jog körül folyik, a nők választójogának kérdése is mind hangosabban beleszó. A feministák nem elégednek meg budapesti demonstrációkkal, hanem újabban a vidékről is sürgetik a női választójogot. Így az utóbbi napok alatt Zsolna, Kaposvár, Arad, Érsekújvár, Makó, Szombathely, Ivándárda, Kecskemét, Zombor, Temesvár, Nagyikinda, Nyitra, Nagysurány, Nyiregyháza, Brassó, Kolozsvár stb. városokból érkeztek sürgönyök Andrassy Gyulához, amelyek valamennyien a nőiválasztójog törvénybeiktatását követelik.

A „Reichspost“ rágalmai. A „Reichspost“ ma ismét folytatja azokat a hazug és rosszhiszemű támadásokat, amelyeknek az a célja, hogy Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert és a függetlenségi párt tagjait összeesküvők gyanánt tüntessék fel. Ezekkel szemben a „Magyar Tudósító“ minden további czáfolat mellőzésével egyszerűen csak annak a kijelentésére szorítkozik, hogy a „Reichspost“ ma ismét hazudott.

Az alábbi soroknak közlésére kértünk fel:

A Reichspost mai számának vezető cikkében a Magyar Tudósító, mint „Kossuth Ferencz sajtóirodáját“, egyben a szerb kormánynak a nagyszerb propaganda szolgálatában megfizetett sajtóorgániumaként tünteti fel. Ez a vád éppen olyan alávaló, mint amilyen az a rendszeres támadás, amely most már második hete félre nem érthető czélzatossággal és nyilvánvaló rosszhiszemiséggel Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert és a függetlenségi párt tagjait az összeesküvés hazaáruló bűnével rágalmazza meg bizonyos bécsi körök előtt. Annál a felelősségnél fogva, amelylyel a lapoknak és a nyilvánosságoknak tartozom, kötelességemnek tartom annak a kijelentését, hogy a Magyar Tudósító, mint laptudósító és távirati ügynökség, a szerb királyi

sajtóirodával ugyanolyan szerződést kötött, aminőt a többi külföldi távirati ügynökség, köztük az osztrák miniszterelnökségnek alávetett bécsi császári királyi Korrespondenzbureau. Más összekötése a Magyar Tudósító a szerb kormánynyal, vagy bármely szerb politikai párttal sem a multban nem volt, sem a jelenben nincs. Dr. Gonda Henrik, a Magyar Tudósító felelős szerkesztője.

A külföld fölvilágosítása.

— Gróf Zichy Tivadar cikkei. —

Budapest, november 7.

Gróf Zichy Tivadar, a magyar delegáció elnöke, rendkívüli szolgálatot tett Magyarországnak azzal a becses tanulmányával, melyet „Ausztria és Magyarország“ cím alatt a berlini „Deutsche Rundschau“ nevű folyóirat számára írt, melyben teljesen objektív modorban, tiszta világításban állítja a német közönség elé Magyarország közjogi és Ausztriahoz való viszonyának közjogi hatásait.

A tanulmány szerzője, aki ugyis, mint a kettős monarchia müncheni követe s ugyis, mint magánember, hosszú időt töltött Németországban, számtalan tapasztalata, hogy a külföld mily hamisan, vagy hiányosan van a Magyarország és Ausztria közt fenforgó vitás kérdésekben informálva s ezért engedi magát oly könnyen ama tévhitbe csalatni, hogy a Magyarország és Ausztria közt fenforgó differenciák kiegyenlíthetetlenek, hogy e differenciákból békes megoldás sohasem következhetik. E tévhitet szál szembe gróf Zichy Tivadar, midőn pragmatikusan kimutatja, hogy a békes megoldás nemesek, hogy nem lehetetlen, hanem abszolúte kikerülhetetlen; annyira világos a magyar álláspont, mely e differenciák körül írott törvényekre és pozitív jogokra támaszkodik.

A tanulmány a pragmatika szankcióiból s az 1867:XII. t.-cikkéből állapítja meg világos és félremagyarázhatatlan közjogi sarktételeit és a históriai igazságok megdönthetetlen bizonyítékait is csoportosítva állapítja meg: hogy 1. Magyarország önálló, független és szuverén állam; hogy 2. Ausztria császária egyidejűleg Magyarország királya is; de nem abból kifolyólag, mert ő Ausztria császára, hanem, mert a magyar nemzet úgy határozta, hogy az osztrák örökös tartományok mindenkor uralkodója Magyarország királya is legyen; végül 3. hogy a szuverenitás fogalma Magyarországon nem azonos az osztrák szuverenitás fogalmával, csak a két korona viselője egy és ugyanazon fizikai személy, hogy a magyar király jogai és az osztrák császár jogai különböző eredetűek, nincsenek egymással összeolvastva, de egymástól megkülönböztetetten elvannak választva.

A három első sarktétele bizonyításán kívül vitára kél a tanulmány minden ezel ellenző osztrák állásponttal, majd e sarktételek alapján vonja le természetesen, világos következtetéseit: hogy Ausztria és Magyarország együttesen nem képezhetnek és nem képeznek egy „összmonarchiát“; hogy a két állam közös ügyei elsősorban a védelem kötelezettsége folytán közösek, de ezek is csak annyiban, amennyiben a szükségesség alapján közös szervek vezetésére bizattak. A közös ügyeket azonban a közös miniszterek, mindkét állam mandatáriusai, viszik, tehát épp ugy szervei Ausztriának, mint Magyarországnak. De jellemző a két állam különállóságára — mondja a tanulmány — hogy a közös minisztériumok hatásköre csak a közös ügyek közigazgatási részére terjed, az idevágó törvényjavaslatok a két kormány által terjesztetnek az országgyűlés elé. Kiemeli továbbá, hogy a hadsereg közönsége mellett is létezik egy magyar hadsereg, amely az 1867:XII. t.-cz. szerint az összes hadsereg kiegészítő részét képezi. Majd végül leszögezi önállóságunk bizonyítása mellett az elvitázhatalan tény, hogy Magyarország idegen államokkal szemben a maga számára önálló, külön nemzetközi szerződéseket köthet. És mindezek után oda konkludál, hogy Ausztria és Magyarország közjogi viszonyát a leghelyesebben úgy jellemezhetjük, hogy: „Perszonálunió közös intézményekkel“.

Foglalkozik a tanulmány a „nemzetiségi“ kérdéssel, mint „nyelv“-kérdéssel és oda konkludál, hogy az ország minden lakosának saját érdekében való, kívánatos, hogy az állam nyelvét, a magyart megtanulja. Habár a nemzettel együttérző magyarországi németesség erősebbé legfényesebb bizonyítéka annak az igazságnak, hogy ennek a nemzetnek minden igaz hű fia, nyelvére való tekintet nélkül, él boldogul és a nemzet erősítésében egygyé lehet, összeforhat. A hegemonia kérdése azonban nem lehet, nem szabad, hogy vitás legyen: a nemzetiségi kérdés megoldása tehát nálunk az, hogy nekünk magyar nemzetet jellemezzünk, minden igazságunkkal harmóniában, kell fenntartanunk.

Az
ság, me
maga u
mányza
miniszt
választ
nem al
kratikus
melyet
szített,
akarta
lyoknak
ségelem
A néme
ris erőv
ott, ahol
tériuma
lament
erőfeszít
Beck
rálynak
volt, hog
legi vál
került v
jót, mint
menekült
palt min
lett voln
ságnak i
rekonstr
hogy ak
volt csel
azzal áll
ték, hog
kabinetét
Nem
triában e
kormány
gyen. A
olyanok,
mentáris
cziának a
ránya, h
tozván,
gyakran
godnak l
pártérdek
Forscht s
voznia k
be Beck.
előtt haz
nyugaima
cselüket
értelmébe
hogy a n
olyan ra
ifju-csel
szunnyad
a koalíci
mány az
Hisz köz
éppen az
tározatot,
kormányt
ezt a hatá
tokkal tud
mondását
ellenzékbe
ben.
Igaz,
nyitva az
lál s a cs
aránytal
Beck-korn
hailók, ab
hek radika
tehtették.
mint amit
S hiába h
nincs tize
a tény mé
nemzeti é
pártok ve
Ez ne
de együt
csináltak
tői jogot,
ellentéke

Az osztrák válság.

Budapest, november 7.

Az a hetek óta tartó osztrák kormányváltás, mely végül is a minisztérium bukását vonta maga után, első sorban az egész osztrák kormányzati rendszer kudarcát jelenti és a Beck-minisztérium ennek az áldozata. Az az általános választói reform, mely Ausztriában felülről és nem alulról forszírozott, nem akart demokratikus intézmény lenni s maga a törvény, melyet erről a Beck-kormány annak idején készített, nem is a demokratikus elvek diadalát akarta elősegíteni, hanem a nemzetiségi viszályoknak akart végetvetni. Ma azonban már kétségtelen, hogy éppen ezt a célját nem érte el. A németek és csehek viszálya szinte elemmentáris erővel tört ki s ha nem tart is Ausztria még ott, ahol Baden és utána báró Gautsch minisztériuma alatt, kétségtelen, hogy az osztrák parlament munkaképessége csakis a legnagyobb erőfeszítéssel tartható fenn.

Beck és kormánya ma délután adta át a királynak lemondását, de már régóta kétségtelen volt, hogy még abban az esetben is, ha a jelenlegi válság elsimítható lett volna s Becknek sikerült volna is az, hogy rekonstruálja kabinetjét, mint ahogy egyszer már a bukástól megmenekült, ez a másodsorú megjelölt és megtalált minisztérium ezuttal már hosszú életű nem lett volna. Sőt tulajdonképpen a jelenlegi válságnak is az oka, hogy egyszer már Beck rekonstruálta a kabinetjét. A baj csak az volt, hogy akkor rosszul rekonstruálta s Forscht, a volt cseh nemzetiségi kereskedelmi miniszter azzal állt boszút azért, hogy őt akkor elejtették, hogy most maga után rántotta az egész kabinetet.

Nem egészen hibás mindebben Beck. Ausztriában elképzelhetetlen másképp parlamentáris kormány, mint hogy koalíciós kormány legyen. A németek és szlávok erőviszonyai olyanok, hogy egyetlen párt sem képes parlamentáris kormányt fenntartani. Ennek a koalíciónak azonban Ausztriában meg van az a hátránya, hogy ott a pártok szeszélye folyton változván, természetesen a minisztereknek is gyakran kell változniuk. De nem mindig nyugodnak bele a bukott miniszterek abba, hogy pártdekből távoznok kell helyükből s így Forscht sem tudta megbocsátani, hogy neki távoznia kellett s hogy helyét Fiedlerrel töltötte be Beck. Forscht duzzogva ment egy évvel ezelőtt haza Csehországba s a rákényszerített nyugalmat arra használta fel, hogy az ifjú-cseheknek a kormány ellen uszította. A szó teljes értelmében agitációt folytatott Csehországban, hogy a nemzeti követeléseket ébren tartsa s olyan radikális törekvéseket tartott ébren az ifjú-cseh pártban, amelyek egy idő óta már szunyadoztak. Valószínűleg iszköt dobott ezzel a koalícióba, s végelemzésben a Beck-kormány az ő sértett hiúságának esett áldozatul. Hisz köztudomású, hogy az ifjú-csehek pártja éppen az ő iníciatívájára mondta ki azt a határozatot, hogy a koalícióból kilép s a Beck-kormányt tovább nem támogatja, sőt nemcsak ezt a határozatot hozta, hanem a koalíciós pártokkal tudatta, hogy az egész Beck-kormány lemondását követeli, másképpen jövőre is ellenzékben marad minden kormányval szemben.

Igaz, hogy a többi cseh pártokhoz viszonyítva az ifjú-csehek pártja kevés tagot számított a cseh agráriusok és cseh radikálisok aránytalanul erősebbek, de ezek hiába voltak a Beck-kormányval szemben engedékenységre hajlók, abban a pillanatban, mikor az ifjú-csehek radikális nemzeti hurokat pengettek, ők sem tehettek, hogy más álláspontot foglaljanak el, mint amit a cseh nemzeti követelések előírnak. S hiába hangoztatta Beck, hogy Kramarznak nincs tizenöt párthive a birodalmi gyűlésben, a tény mégis az volt, hogy mihelyt ő a cseh nemzeti érzésre appellált, ő lett az összes cseh pártok vezére.

Ez nemcsak a Beck-kormány bukása volt, de egyúttal annak bizonyítéka is, hogy hiába csinálták meg Ausztriában az általános választói jogot, a tulajdonképpeni célját, a nemzeti ellentéteket elsimítani nem tudták. Mert mihelyt

nemzeti kérdéstről van szó, akkor az összes cseh párt szolidáris egymással.

És éppen azért nagyon kérdéses, hogy báró Bienert, a jelenlegi belügyminiszter, akit a király megbízott az új kormány megalakításával, képes-e olyan kabinetet alakítani, amely parlamentáris legyen. Hisz a csehek már most nemzeti engedményeket követelnek és garanciákat arra, hogy a kormány az ígéreteit meg is fogja tartani. Viszont a legnagyobb német párt, a keresztény-szocialista-párt, is nagyon megnehezíti az alakulandó kormány helyzetét. Tegnapelőtt ugyanis kijelentette a párt, hogy egy hivatalnok-minisztérium kinevezését ellen-szenvvel fogadja s csakis parlamentáris kormányt hajlandó támogatni, de azt is csak úgy, ha garanciákat kap arra, hogy ez a parlamentáris kormány állandó lesz. Nevetséges azonban ilyen garanciákról beszélni akkor, mikor cseh nemzeti követelések kielégítéséről van szó, ami ellen a németek már ma tiltakoznak. A Bienert-kormány tehát már megalakulásakor két malomkövé közé került, mert a csehek is, a németek is, olyan feltételekhez kötötték támogatásukat, amelyek kizárják egymást.

Három hét óta laborált már a Beck-kormány, mielőtt beadta a lemondását, de nem bizonyos, hogy a Bienert-kormány egész élete három hétig tart. Hisz a nemzeti gyűlölködés ismét hihetetlen fokra hágott és könnyen meg lehet, hogy a Bienert-kormány nem is a parlamentben bukik meg, hanem megbukik már megalakulása pillanatában, mert Csehországban kell először rendet csinálni és a nyugalmat helyreállítani, mielőtt csak gondolnia is szabad arra, hogy rendes parlamenti munkához fogjon. Ahhoz pedig igazán vérmes reménység kell, hogy a rendet Csehországban könnyen helyreállíthatónak tartsa. Ha az ember a bécsi politikai körök véleményét hallja, nem igen bizhatik Bienert tartós sikerében. Mert az osztrák koalíció rosszul funkcionált már Beck alatt is, amikor még szó sem volt a tulzó cseh aspirációkról, ma azonban a csehek már vérszemet kaptak s a koalíció még megbízhatatlanabb lesz. Azért nagyon valószínű, hogy a Bienert-kormány mint parlamentáris kormány alakul meg, de vajmi gyorsan ismét az utolsó remediumhoz, a 14. §-hoz lesz kénytelen folyamodni, az általános választói jog alapján összeült birodalmi gyűlés nagyobb dicsőségére.

Mai híreink a következők:

Ma délből féltenekettők az osztrák miniszterelnökség palotájában báró Beck elnöke alatt minisztertanács volt, amelyen az osztrák kormány valamennyi tagja megjelent. A minisztertanács háromnegyed egy óráig tartott s utána közölték, hogy a tanácskozáson a kabinet lemondását határozták el. A kormány lemondását báró Beck miniszterelnök külön kihallgatás keretében terjesztette az uralkodó elé.

Báró Beck miniszterelnök az audiencián utódául báró Bienert belügyminisztert ajánlotta ő felségének. A belügyminiszter azután kihallgatásra ment, átvette a megbízást a kabinetalakításra s nyomban azután megkezdte a tárgyalásokat a pártok vezérével.

A Bohemia legjobb forrásból szerzett értesülése szerint német nemzetiségi miniszter dr. Pergelt van kiszemelve.

Báró Bienert hétfőn fogja megkezdeni a kabinetalakítást célzó hivatalos tárgyalásokat.

Budapest, november 7.

Az erdélyi rei. egyházkerület igazgatótanácsa ma tartotta rendes közgyűlését, amelyen báró Bánffy Dezső betegsége miatt báró Kemény Kálmán elnököl. Báró Bánffy megleghangú táviratban üdvözölték. Péter Károly igazgatótanácsi titkár felolvasta az egyházkerület felterjesztését az egyetemes konventhez a Ne temere ellen. Zeyk Dániel indítványára a felterjesztéshez egyhangú lelkesedéssel hozzájárultak. Kenessey Béla püspöki jelentését nagy tetszéssel fogadták és Deák Lajos indítványára a közgyűlés neki köszönetet szavazott. A gyűlést délután folytatták. Holnap több lelkeszt fognak ünnepelesen felavatni.

A balkáni események.

Budapest, november 7.

György trónörökös ma érkezett vissza Belgrádba pétervári utjáról. A szerb főváros lakói nagy ünnepélyvel fogadták s lelkesen ünnepezték, annál is inkább, mert a kis herceg ismét szabad folyást engedett harcias kedvének. A pétervári figyelmeztetésnek úgy látszik nem nagy fogantja volt. Pedig a szerb kormányt éppen ma Párisból is figyelmeztették, hogy csendesen viselkedjék, mert Franciaország csak az esetben tehet valamit érdekében. Különbösen Oroszország részéről is egyik család a másik után éri a szerbeket. Pasics, a ravasz intrikus rossz talajba hintette el a konkolyt. Hogy a szerbek érdekében mentől nagyobb agltációt fejthessen ki, czéljainak még az orosz forradalmárokat is fel akarja használni. Emiatt Pasicsot nem jó szemmel nézik a pétervári udvari körökben.

Szerbiában meglehetősen nyugtalanságot keltezt, hogy Törökország nagyszámu tartalékosokat hívott be. Emiatt ma felszólalás is történt a portánál, ahonnan az a megnyugtató válasz érkezett, hogy a hadügyminiszterium azonnal szabadságolja a tartalékosokat, mihelyt az gyakorlati kötelezettségének eleget tett.

Mai híreink a következők:

Mit követel Szerbia.

Üszkübi jelentések szerint a szerbek területi kárpótlásul egy husz kilométer széles földterületet követelnek a Drina és a montenegrói határ között, vagy ha ezt nem kapják meg, a szandzsák egy részének átengedését kívánják. Azt hiszik, hogy a szerbeknek ez a követelése nem komoly, mert Belgrádban nagyon jól tudják, hogy Ausztria és Magyarország nem egyezne bele semmiféle területátengedésbe. A szerb kormány ezért a konferencián azt fogja indítványozni, hogy területi kárpótlásul a presovói kerületet engedjék át neki. A presovói kerület, amelynek harmincezer keresztény és háromezer mohamedán lakosa van, a Rigómezőnek és Macedóniának stratégiai kulcsa.

A „Times” szerint a Belgrádban beállott fordulatot részben a törökországi áramlatokra vezetik vissza, ahol a vezető személyek Bosznia annexióját ugyan nem akarják elismerni, de programjukkal inkább a belpolitikai reformok terén akarnak mozogni, semhogy külpolitikai kalandokba bocsájtkozzanak.

Az osztrák és magyar követség irattárát állítólag a német követségén helyezték el.

A szerb külügyminiszter a francia kormánytól éppen úgy, mint röviddel ezelőtt az angol kormánytól is, felszólítást kapott arra nézve, hogy Szerbia Ausztria-Magyarországgal szemben nyugodtan viselkedjék. Kilátásba helyezték a külügyminiszternek, hogy a francia kormány lehetőleg támogathatja fogja Szerbia követeléseit, ha az háborúra okot nem ad.

A török-bolgár viszony.

A francia és az angol nagykövet csütörtökön kijelentették a portának, hogy a török határon meg kell szüntetnie a csapatmozgalmakat, minthogy Bulgária is hazaküldte tartalékosait. A nagyvezér kijelentette a nagykövetnek, hogy a kormány behívta a tartalékosokat huszonegy-napi gyakorlatra s mihelyt ez a gyakorlat véget ér, véget fog érni a csapatmozgalom is.

A „Petit Parisien” konstantinápolyi munkatársa jelenti, hogy a nagyvezér és a bolgár delegátusok kidolgozták a Törökország és Bulgária között való katonai konvenczió alapvonalait.

Novakovics és Nenadovics tegnap 5 óra hosszat tárgyaltak a nagyvezérrel, mely alkalommal a nagykövet rokonszenvének adott kifejezést Szerbia iránt, egyben azonban nyugalomra intette a szerbeket. A hadügyminiszter elnöklésével tegnap tiszt gyűlés volt, amelyen elhatározták, hogy a katonai szellem épentar-

tása, a tisztek művelése czéljából Perában, Sztambulban és Skutariban klubokat alakítanak. Alaptalan egy bécsi lap az a híre, hogy a szandzsákba erős csapattek indulnak. Csak a múlt hónapban indult Diakovóból 2 zászlóalj, Plavából pedig 1 zászlóalj oda.

A Suraj Umet nagyvezér nevének említése nélkül hibáztatja ennek az annexió és Bulgária függetlenítése dolgában követett politikáját, kijelentve, hogy Bosznia már elveszett, mert kívül esik Törökország természetes határain. Egyébként 30 év óta pénzügyileg Törökországnak semminő hasznót sem hajtott. Ezzel szemben Rumélia kettős okból értékes. Egyrészt nagyfontosságú Konstantinápoly védelme tekintetében, másrészt pedig évi tributumot hozott. A török érdek megkívánja, hogy az üszkübi vilajetben nyugalom uralkodjék. Épp úgy, mint Bulgáriával, Ausztria-Magyarországgal is megegyezésre kell jutni. A legnagyobb hiba az volna, ha Törökország a kis államokkal paktálna.

A törökországi választások.

Eddig huszonhárom választókerületben negyvenhat képviselőt választottak. Ezekből harmincz-negy mohamedán és pedig három arabs, hét görög, egy bolgár, egy örmény, egy szerb és egy spanyol. Politikai pártállásukat tekintve, legnagyobb részük ifju-török. Többen közülök tisztek, akik fizetésüket tovább huzzák, ezenfelül vannak közöttük ügyvédek, papok, földbirtokosok, kereskedők és államhivatalnokok. A megválasztott nevezetesebb személyiségek között vannak Riza Tevfik bizottsági tag, aki a forradalom alatt mint rendőrigazgató a fővárosban a sztrájkokkal kapcsolatos zavargásokat lecsillapította. Ebuna Tevfik bég író, aki éveken át száműzetésben élt és Izmail Hakki bég alezredes, ki az orosz-török és a török-görög háborúban harcolt. Hakki bégét szabadelvűsége miatt annak idején hat évi várfogságra Rhodosba száműzték, ahonnan egy ládába bújtatva Egyiptomba menekült és legutóbb résztvett a párisi és török ifju-török kongresszuson.

Pasics kudarcza.

Pasics folytatja egyes dumaképviselőknél, az újságoknál és befolyásos politikai személyiségeknél agitatórikus tevékenységét, nem tud azonban megfelelő eredményeket felmutatni, mert az orosz hivatalos körök határozottan vonakodnak attól, hogy a szerb kívánságokat teljesítsék. Sem a czár, sem pedig az orosz kormány nem kíván attól az állásponttól eltérni, a melyet Bosznia és Hercegovina annexiójára nézve kezdettől fogva elfoglaltak. Nagyon ártott a szerbek ügyének az a körülmény, hogy Pasics agitációja termékeny talajra talált az orosz forradalmi köröknél és a nem orosz párt-törödékeknél. A hivatalos körök bizonyítékát találják ebben annak, hogy az orosz forradalmárok a háboru kitörését kívánják és forradalomra készülnek, amely abban a perczen vetne lángot, a melyben a hadsereg a határhoz érkeznék. Ezen körülmény mérlegelése indította a czárt is arra, hogy tartózkodólag viselkedjék a szerb kívánságokkal szemben.

A Novoje Vremja két vezetőhelyen között cikkében megindokolta az orosz hivatalos körök ezen állásfoglalását. Ennek következtében egy Vaburów nevű dalmát mérnök, aki Pasicsnak barátja és szerb pénzen kis estilapot szerkeszt, azzal gyanúsította meg a Novoje Vremja vezércikk-íróját, Mencsikoffot, hogy a pétervári osztrák-magyar nagykövet által meg lett vesztegetve. Mencsikoff erre kijelentette, hogy Pasics és Vaburów, akik a duna-adriai vasúti panamába is bele voltak keverve, ebben az ügyben összejártsanak. Nagy feltűnést és megbotránkozást kelt egy belgrádi lap azon híre, hogy Ausztria-Magyarország Izvolszki külügyminisztert négy millió rubellel, Urusow herceget pedig, aki Oroszországnak bécsi nagykövete, egy millió rubellel megvesztegette. — Pasics igen elégedetlen a felett, hogy az orosz hivatalos körök terveit nem szándékoznak előmozdítani.

György trónörökös Belgrádban.

A trónörökös mai megérkezéséhez mintegy 40.000 főnyi tömeg vonult ki s ez alkalommal

a trónörökös ismét harczias beszédet mondott, amelyben a következőket mondotta:

— Oroszországi fogadtatásom reményekkel tölt el aziránt, hogy a szerb nép jogos kívánságai teljesülni fognak. Ha ennek daczára és a XX. század szegényére Európa népei engedni fogják, hogy egy egész népnek jogait lábbal tiporják, akkor a béke nyomasztóbbá fog válni reánk nézve, mint a harcz és jobb lesz, ha életünket áldozhatjuk, sem hogy reménytelenül tengődjünk tovább. Szükséges ezért, hogy minden előkészületet megtegyünk a háborúra és ne kérdezzük hogy mily erős az ellen-ség, csak azt, hogy hol van.

A tömeg erre az orosz követség elé vonult és levett kalappal énekelte az orosz himnuszt. Az orosz követ beszédét tartott és kijelentette, hogy a szerbek csak nyerhetnek azzal, ha minél inkább Oroszországhoz csatlakoznak.

Legujabb híreink.

A boszniai és hercegovinai katonai posta- és táviró-igazgatóság közleménye szerint november hó óta a Novibazár szandzsákba szülő postai küldemények Szerbián át szállítatnak. A szandzsák egyben visszanyerte Taslidsa régi török nevét.

Belgrádból jelentik, hogy Péter király és György trónörökös táviratilag mondtak köszönetet Miklós czárnak azon szívélyes fogadtatásért, melyben a szerb trónörökös Oroszországban részesült. György trónörökös ezenkívül köszönő táviratot intézett Károly román királyhoz az országán keresztülutazása alkalmával tapasztalt szívélyességért. Ezenkívül György herceg táviratilag értesítette Miklós montenegrói fejedelmet, hogy oroszországi utazása folyamán arra a tapasztalatra jutott, hogy Szerbia és Montenegro igaz ügye Oroszországban védőre talál. A szerb kormány is táviratilag mondtak köszönetet a romániai kormánynak a trónörökös keresztülutazása alkalmával tanúsított barátságos előzékenységeért.

Szófiából jelentik: A szobranje ma folytatta a felirati vitát. Todorow, a nacionalisták vezére, mérseklét hangon bírálta a kormány politikáját a keleti vasut és a függetlenség időszerűtlen proklamálása dolgában. Az agrár-csoport vezetője hevesen támadta a kormányt, amely bünt követett el, amidőn Ferdinánd fejére királyi koronát tett. A kormánynak most elég bátorának kellene lenni arra, hogy második államesinyt vigyen keresztül és hogy a bolgár külügyi politika vezetését kiragadja a felelőtlen bolgár király kezeiből. A kormánypárt az utóbbi kijelentés ellen hevesen tiltakozott. A felirati vitát hétfőn folytatják.

EGYHÁZAK.

A Zoványi-ügy.

Budapest, november 7.

Az Egyetértés 261. számában fenti czim alatt közzétett közlemény arra indít, hogy kérjem a t. szerkesztőséget, hogy jelen soraimnak helyt adni méltóztassék.

Fogadja elismerésem kifejezését azért, hogy a Zoványi ügyre szemet vetett. Sokan vártuk ezt régi híu olvasói az Egyetértéstől. Hiszen ez az ügy mai stádiumában már nem csupán felekezeti, hanem közéletünket is a legközvetlenebbül érintő ügy.

A szabadvizsgálódás elve: protestáns elv. Ezen elvi alapon még az Istenség mélységeit is szabad vizsgálni, mennyivel inkább a tudomány titkait, az emberi intézményeket és azok alkotóit! Ez kötelessége a tudósnak, főként a protestáns történésznek. Kalvin is ember volt. Isten a maga választott anyagainak sem adott változhatatlan erősséget, azok is elbuktak. Volt-e ember valaha, akiben gyarló tulajdonságok ne lettek volna? Kalvin is tévedhetett egyben másban és tévedett is. Ezt konstatálták már régebben kiváló protestáns történészek is. S ha Zoványi ezt — mint Magyarország czidőszerint legkiválóbb protestáns történésze — a Wurga-féle átdolgozott történetben leszegezte, illetve Kalvin alakját teljes történelmi hátséggel jellemezte, csak kötelességét teljesítette s a tudománynak tett szolgálatot. De se neki, se a többi Kalvint ismertető történészeknek sohasem volt eszükben, hogy a Kalvin kimagszó

alakját kisebbsíték vagy éppen meggyalázzák. Ezt lehet konokul állítani, de bizonyítani nem lehet!

Ezt állítják Zoványiról ellenségei s ezért akarják őt megfeszíteni. De jegyezzük meg, hogy nem az egész tiszáninneri kerület, csak a kerületnek egy-néhány személyes boszútól lihegő vezéralakja.

Ezek közt én, eltérőleg az Egyetértés fent hivatott cikkírójától, nem Radácsi Györgyöt tekintem a tengelynek, amely körül forog az ügy. Ismétlem, nem is magát a kerületet, hiszen ennek elnökei a béke, egyetértés és szeretet kiváló apostolai. Radácsinak a Zoványi ügyeiben mindenesetre vannak személyes jellegű, határozottan elítélendő beavatkozásai, ténykedései. Mindamellett Radácsi még nem a legdühösebb ellensége Zoványinak. Radácsi csak mosolyog azon az állításon, hogy ő üldözi ki Zoványit Sárospatakról s azért, hogy utóbbi őt a kérdéses műben a tudósok közé nem sorozta. Hiszen őt ugyanis azok közé sorozták már eddigi írói sikerei. Az mellékes, hogy mikor és ki írja azt meg a történetben. Radácsinak az a hibája, hogy jó ember, gyenge lelkű, könnyen befolyásolható ember. Őt inkább beleingerelték a Zoványi-hajzába. Talán lesz idő, mikor az inger-mester nevét a madár kicsiripolja.

Konstatálnom kell, hogy Zoványival szemben az összeesküvők nem kis csoportja áll. De melléje sorakozik tanártársainak jó része, tanítványai — akik rajongásig szeretik — egészben s a kerületbeli lelkészek és tanítók és az elfogulatlanul ítélő világiak nagy többsége. Ez pedig azért van így, mert Zoványinak annak idején a sárospataki főiskola vagyonzelzését kifogásoló állításai még máig, sincsenek megczáfolva, továbbá, mert nincs elfeledve az, hogy ezen ügyvel kapcsolatban a főiskolai igazgatótanács ellene és dr. Tiüds ellen is innen-onnan összeszedett olyan kizárólag személyes természetű vádpontokat bocsátott a fegyelmi bíróság ítélete alá, amelyeket az egytől-egyig alaptalanoknak talált, végül mert közismert tény, hogy Zoványit méltatlanul állították fegyelmi bíróság elé akkor is, amikor őt tanártársainak bizalma a törvényes formák között közigazgatóvá megválasztotta. Ezt a tényt állapította meg a delegált bíróság pártatlan ítélete. Az aztán más oldala a dolognak, hogy az üldözött ember elkeseredésében sértett s ez — természetesen — megtoroltatott.

Most itt van a Kálvin-ügy. Sajnáljuk, hogy ez éppen Kálvin születése 400-as évfordulati emlékére került elő. De azért nem esünk kétségbe. Tízben tisztul az arany. Legalább négyszáz év múlva álljon előttünk az a világtörténelmi férfiú a maga valódi alakjában. Éppen azért üdv a Zoványi ellenségeinek, hogy ezt az ügyet felújíták. A tudománynak lesz belőle haszna, de Zoványinak nem lesz bántódása. Sőt hisszük, hogy ez az ő történetirői nagyságát növelni, pozícióját erősíteni, tisztelői számát szaporítani fogja. Bizonyosra vesszük ezt, főként azon esetben, ha a fegyelmi folyamán az a tény is kiviláglik, hogy az ellenőrzéssel megbizott közegek már a munka nyomtatása közben tudomással bírtak a Kálvint tárgyaló függelék tartalmáról. — De hát a gyönyörű megejteni s akkor, amikor a kiszemelt áldozat már csapdába került, az ártatlant adni, legkönnyebb!

A tiszáninneri kerület papságának háromnegyedrészre, amelyik nem személyes boszút táplál szívében: Zoványit nem ítéli el!

Az ellenkezőtől óvja is Isten: a prot. szabadvizsgálódást, a tudományt, a tiszta liberalizmust, óvja a Tiszáninneri kerületet. Mert Zoványinak tanszékéről való eltávolítása esetén őt Radácsinak is követni kell, mert ő már előbb bebánt Kálvinnal hasonló módon, mint Zoványi. Már pedig az ő távozásukat senki sem akarhatja, mert ha Zoványi a sárospataki főiskola nagy tudású történettanára, Radácsy meg a főiskola legerősebb oszlopa, szeméfenye, dicsekedése...

A Zoványi távoztása nem békét, de emésztő tüzet hagyja a Tiszáninneri kerület és nagyhirű főiskolája kebelében, mert eljőhet az idő, amikor fordul a koczka, amikor a most elítéltek lehetnek az ítélők s azok a méltatlan üldözöttek, boszúállást megtorolhatnak. — Ettől azonban Isten óvjon. Elég volt már a békétlenségből. Adja Isten, hogy a delegált bíróság ítélete hozza meg a várva-várt békét!

A kö...
előtt 10...
folytatja...
részeről...
niszterrel...
náz fölé...
Sándor a...
selejtében...
titkár és...
igazgatója

A pén...
Pál előad...

Sághy...
désekből s...
tására hiv...
lyek a kö...
korona ala...
tak, amely...
legnagyobb

Isseku...
brutto és...
hogy bevé...
adósságok...
adások an...
folyamatár...

dologi és s...
alkalmazot...
meg jogos...
nárak fize...
dumuk érte...
tisztviselők

Bizony...
tisztviselő...
tálva, abba...
czal, hogy...
egyforma...
kintetében...
sulyozza, h...
sincs.

Rátkay...
zeng végig...
msza. Am...
legnagyobb...
pénzügyek...
ezt a figye...
nünk, hane...
nösen hadü...
mielőbb alk...
ne az adóte...
jövödelmek...
fokozatos a...

Wekerle...
azon kijele...
igények to...
Már kijele...
akciózt, am...
tetében a k...
vitt, befeje...
ből kifolyó...
koronával e...
rok fizetésé...

A felső...
de itt is vi...
dukálnunk...
lök körében...
státus-rende...
szük, ugy...
lben egyik...
akkor az a...
nyának ren...
pótlásra nem...
és a pénzüg...
magasabb á...
igazgatósági...
viselők státu...
fávitására...
ház 2,300,00...
diszpozíció...
guk szedhet...
adóptléket...
kedvezmény...
jelen költség...
rosok segély...
megoldva.

A közs...
A jegyző fiz...
jegyző fizeté...
ápolási törv...
Jelentékeny...
amely czélra...
rona van fel...
a kormány i...
községek és...
elsőrendű fel...
kívánja, hog...
lőttétlenül m...
computasa.

A pénzügyi tárca.

— A pénzügyi bizottság ülése. —

Budapest, november 7.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután 10 órakor Széll Kálmán elnöklésével folytatta a költségvetés tárgyalását. A kormány részéről jelen voltak: Wekerle Sándor miniszterelnök, pénzügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Popovics Sándor államtitkár, a pénzügyminiszter képviselőjében Zavadovszky Alfréd miniszteri titkár és Vajkay Lajos, az állami vasgyárak igazgatója.

A pénzügyi tárca költségeloirányzatát Hoitsy Pál előadta ismertette.

Sághy Gyula azon nagymérvű közteheremelkedésekből származó aránytalanságok mielőbbi elhárítására hívja fel a pénzügyminiszter figyelmét, amelyek a községekben a II. osztályu kereseti adó 10 korona alatt lévő tételeinek elengedéséből származtak, amelyek a kis- és középbirtokosokat terhelik a legnagyobb mérvben.

Issekutz Győző: Költségvetésünk tételeit, ha bruttó és netto alapon vizsgáljuk, aggódva látjuk, hogy bevételeink legnagyobb részét üzemi költségek, adósságok és más improduktív befektetések és kiadások annyira lekötik, hogy belső konszolidációink folyamatára fejedeztünk alig van. Pedig még nagy dologi és személyi kiadások várnak fedezetre. Állami alkalmazottaink legnagyobb része még nem kapta meg jogos igényeinek kielégítését. A középiskolai tanárok fizetésrendezését, az erdészeknek memorandumuk értelmében való statusrendezését, a pénzügyi tisztviselők helyzetének gyökeres javítását sürgeti.

Bizony Ákos szintén azt tartja, hogy a pénzügyi tisztviselők aránylag kedvezőtlenebbül vannak dotálva, abban azonban nem azonosítja magát Issekutz-czal, hogy az összes állami tisztviselőket a bírakkal egyforma elbírálásban részesítsenek dotáció tekintetében. Fejtegeti a bírói status fontosságát, hangsúlyozza, hogy a bírának semmi mellékjöveldelmük sincs.

Rátkay László: Magyarországon ma két himnusz zeng végig: A fizetésfelemelés és államségély himnusz. Ámde nekünk nem szabad feledni, hogy a legnagyobb érdek, mely minden érdek fölött áll, a pénzügyek rendezettsége, az államhitel erőssége. De ezt a figyelmeztetést nemcsak a nemzethez kell intéznünk, hanem a közös miniszterekhez is, hogy különösen hadügyi kiadásainkat mérsékeljék. Meg kell mielőbb alkotni az új adótörvényt, de akként, hogy ne az adóterheket emelje, hanem hogy az elrejtőzött jöveldelmek is viseljék az adót és érvényesüljön a fokozatos adózás elve.

Wekerle Sándor miniszterelnök helyesli Rátkay azon kijelentését, hogy az állammal szemben emelt igények további fokozásainak határt kell szabni. Már kijelentette volt exorzéjában is, hogy azt az akcióit, amelyet a tisztviselők fizetésfelemelése tekintetében a kormány kezdeményezett és keresztül is vitt, befejezettek kell tekinteni. A status-rendezésből kifolyólag a jelen költségvetésben is 2.300.000 koronával emelkedett a tisztviselők fizetése. A tanárok fizetését rendezettnek kell tekinteni.

A felsőbb erdészeknél is van megoldandó kérdés, de itt is vigyáznunk kell és a túlzott igényeket redukálnunk kell azért is, mert az adóhivatali tisztviselők körében nagy előléptést létesítettünk és ha a status-rendezést, amint tervezve van, keresztülviszük, úgy, hogy egyesek képzettségüknek megfelelően egyik szaktól a másikba áthelyezhetők lesznek, akkor az adóhivatali tisztviselők előmeneteli viszonyának rendezését úgy oldottuk meg, hogy további pótlásra nem igen lesz szükség. A pénzügyminiszteri és a pénzügyigazgatósági tisztviselők körében is több magasabb állást létesítettünk, rendeztük a pénzügyigazgatósági és a királyi jogügyi igazgatósági tisztviselők statusát. A szolgák és díjnokok dotációjának javítására csak ez évben szavazott meg a képviselőház 2.300.000 koronát. Az adóreform-javaslatoknál diszpozíciók vannak aziránt, hogy a községek maguk szedhetnék saját részükre fejadót, szedhetnek adópótlékot. Az adóreform tervezi az önálló puszták kedvezményének megszüntetését. Ezenkívül már a jelen költségvetésbe fölvetett 2 millió koronát a városok segélyezésére. Ezzel a kérdést még nem látja megoldva.

A községek helyzetén is történtek enyhítések. A jegyző fizetése rendezve lett. Több községi segélyező fizetését az állam vállalta magára. A betegápolási törvény is javította a községek helyzetét. Jelentékeny könnyítés a körörcsok államosítása, amely célra ebben a költségvetésben 3.700.000 korona van felvéve. Ezek a tények igazolják azt, hogy a kormány iparkodik azon igéretét beváltani, hogy a községek és városok háztartásának megkönnyítését elsőrendű feladatának tekinti. Ismételt hangsúlyozni kívánja, hogy költségvetésünk realitása érdekében föltétlenül minden irányban szükséges az igények kompromissza.

Különösen pedig a tisztviselők fizetésfelemelése iránt indított akciók befejezése szükséges. Ami az állami jöveldelmek fedezését illeti, e tekintetben új adó inaugurálására nem gondol. Az adóreform-javaslatok tárgyalását, amit Rátkay sürgetett, maga is kívánja és kéri a pénzügyi bizottságot, hogy a budget letárgyalása után rövidesen fogjon hozzá. Az adóreform jöveldelmi többletet nem jelent, csak az adók arányosítását. Kéri a költségvetés elfogadását.

A bizottság a költségvetést elfogadta. Ezután a részleteket tárgyalták.

A részletek tárgyalása során Hoitsy Pál a szénbányák vásárlásáról kér felvilágosítást.

Wekerle Sándor miniszterelnök hosszabb beszédben részletezte azokat a nemzetgazdasági, ipari és nemzeti politikai indokokat, amelyek a kormány szénakcióját szükségessé tették. Örömmel konstatálja, hogy már eddig is jelentékeny eredményt értek el, különösen iparunk fejlődése érdekében.

A bizottság a miniszter felvilágosítása után a tételt változatlanul elfogadta.

A pénzügyi költségvetés elfogadása után az egész budget felett indult meg az általános vita.

Hoitsy Pál a legnagyobb aggodalommal néz a jövőbe, ha nem szakítunk azzal az emelési tendenciával, amely a letelt három esztendő dominálta. Őva inti a bizottságot, hogy a fizetésfelemelés terén álljunk már meg. Kiemeli, hogy a rendes kiadások négy év alatt 256 millióval emelkedtek, hogy esztendőnként 64 millió az emelkedés. Ezzel szemben az egyenes adóknál és közvetlen adóknál emelkedés egyáltalán nem konstátálható olyan mértékben, mely a kiadások ilyen nagymérvű fokozását indokolná. A személyi kiadások négy év alatt 188 millióról 244 millióra emelkedtek, ez az 56 millió 27 százalékos emelkedésnek felel meg. Aggodalma daczára sötétben nem látja a helyzetet, mert teljes bizalommal van Wekerle Sándor kiváló pénzügyi szakképzettségére iránt.

Földes Béla elsőrangú feladatnak tartja a pénzügyi egyensúly megvédését, de ezt nemcsak a pénzügyminiszterrel, hanem általában a kormánytól, hanem minden egyes képviselőtől kell kívánni.

Popovics Sándor államtitkár ismerteti a pénzügyi tárca bevételeit és kimutatja azok előirányzásának realitását. Azután reflektál Földes bizottsági tag által a több évre szóló pénzügyi programról, a nyugdíjazásokról és az államadósságok berendezéséről mondottakra.

Széll Kálmán: Mielőtt a jelentésbe felveendőket rezumálná, hangsúlyozni kívánja, hogy a maga részéről nem akarja túlsötétlen festeni a helyzetet, de a valóságnak megfelelően. A kiadások oly mértékben emelkedtek, hogy ma már nem elég a takarékos hangulatszóra, hanem igenis ki kell jeleníteni, hogy az expanzív pontokkal fel kell hagyni, mert már elértük azt a határt, ahol meg kell állni. Az expanzív kiadásokkal meg kell állni. Figyelmeztetni kell a képviselőházat és az országot, hogy a folyton emelkedő követelésekkel és igényekkel bevételünk természetes fejlődése már nem képes lépést tartani. Meg kell állanunk. Pihenni kell és erőt gyűjteni, ha az államháztartás mérlegét egyensúlyban kívánjuk tartani. Konstátálja, hogy a pénzügyminiszternek böles és előrelátó politikájával sikerült eddig a bevételek és kiadások között az egyensúlyt fentartani, de nem hiszi, hogy akár ő is enél többet produkálna. A pénzügyminiszter bizonyos presszió alatt állott eddig, de nekünk kötelességünk figyelmeztetni az országot, hogy a további szorongatásokkal hagyjon fel. A jelentésben rá kell mutatni arra, hogy pénzügyi politikánk a további expanzivitást nem bírja el, a jöveldelmek és bevételek fokozása nélkül. Nem gondol adóreformra, hanem igenis, a jöveldelmeknél és az állami üzemenél, fokozhatónak tartja a bevételeket. Többek között a vasutaknál is. Már évekket ezelőtt megmondta, hogy öt-hatszáz millió beruházása elengedhetetlenül szükséges. Az államgazdasátnak egyik legfontosabb faktora a vasút, de ha a vasutak önköltsége minden irányban emelkedett, akkor revízió alá kell venni a tarifákat és a személy- és árutarifát emelni kell, ha csak minimális mértékben is. A jöveldelmek fokozása nagy tanulmányt igényel és a bizottság jelentésében kéri a kormányt a tanulmányok megtételére. Régi kedvenc eszméjét, a szeszmonopóliumot a bizottság figyelmébe ajánlja. Tudja, hogy ezidőszent a kötött egyezés szerint ez keresztül nem vihető. De erős az a meggyőződése, hogy e tekintetben, Ausztriának is szüksége lévén jöveldelmi fokozására, sikerüljön a megállapodás. Földes Béla propezióit a több évre terjedő pénzügyi terv készítése tekintetében nem tartja gyakorlatilag keresztülvihetőnek, történtek már ilyen irányban kísérletek, de eredmény nélkül. Pénzügyminiszter korában 65 millió forint deficizzal vette át a költségvetést. Keservesen tapasztalta, mit tesz ilyen megrongált hitellel dolgozni. A képviselőház e nehéz helyzetben pénzügyi tervek kidolgozására kiküldött egy husz tagu és egy kilenc tagu bizottságot. Mind a kettőnek ő volt akkor az előadója. Nem állítja, hogy a bizottságok működésének nem voltak eredményei. Ennek tudható be a nagy adófelemelés keresztülvitele és hogy akkor tanították

meg az országot adófizetésre. De azt a feladatot, amelyre a bizottságot kiküldötték, nem tudták megoldani. Másodizben a Szapáry pénzügyminisztersége alatt előállított derout megszüntetésére, illetve a pénzügyi terv elkészítésére küldtek ki bizottságot, de a plánum ezuttal is papiroson maradt, mert a második eszendő halomra döntött minden tervezgetést. Az egyedül helyes pénzügyi politika az, amely számol az erővel és azokon túl nem megy.

Ami a beruházásokat illeti, a helyes gazdasági politika szerint az improduktív beruházásokat kerülni kell, azok elől a beruházások elől azonban, a melyek jöveldelmek és új adóobjektumokat teremtenek, nem szabad elzárkózni. De ezeknél is figyelembe kell venni az állam teljesítő és hitelképességét és meg kell tartani a helyes mértéket. Ezeknek a szempontoknak kiemelését óhajtaná a bizottság jelentésében.

A bizottság Széll Kálmán fejtegetéseit megjelnezte és azokat a jelentésbe felvenni határozta.

Községek eladósodása.

Budapest, november 7.

A jövő évi községi költségvetések ország-szerte össze vannak már állítva és várják a törvényhatósági jóváhagyást. Nem sok jóváhagyni való lesz rajtuk. Több-kevesebb, leginkább elvi módosítás kapcsán záradékolva ki is jönnek mihamar.

Pedig ha úgy czélul tűzné ki maga elé valamelyik vármegyei ur a községek gazdasági rendszerének vizsgálatát, furcsa dolgokra akadna. Akkor már nem lehetne egyszerű jóváhagyással letárgyalni a községi budgeteket. Akkor már észre kellene venni, hogy micsoda képtelen szűkölködés, koldusszegénység vigyorog ki a lelketlen rubrikák, fekete számsorok közül. Akkor már gondolkodóba kellene esni a községeket mind közvetlenebbül fenyegető rém: az eladósodás fölött.

A haladó korrál, az igények nagymérvű gyarapodásával, az anyagszerek és munka drágulásával a községek évi kiadási szükséglete is folyvást növekszik. Az a régi patriarchális állapot, mikor a községek vagyonának jöveldelme fedezte a kiadásokat, mikor az évi költségvetést fedezetlen hiány s így pótdadó kivetés nélkül egybe lehetett állítani, már biblia, már mítos a községi polgár előtt. Ma már úgy áll a dolog, hogy ritka község, hol 30-40%-on aluli községi pótdadóval beéri a háztartás. Legtöbb helyt 50-80, sőt 110 perzent is szükséges, hogy a községnek anyagi kötelezettségei teljesítéséhez elég fedezete legyen.

Adóssága egy is jobbára van minden községnek még a régebbi időkből: a községháza, jegyzői lak építés, artézi kutfurás költségei. A kölcsöntartozás kamata, fizetési részlete állandó tétel a költségvetésben. Ez más szóval annyit jelent, hogy a község ingatlanai 30-50 évre hatalmasan le vannak terhelve, esetleg a forgalmi érték kétharmadát, mi a bankkölcsön maximuma. Most jönnek aztán az újabb és újabb szükségletek: állati hullaégető kemence, tanárszólaljak költségei, iskolák fejlesztése, hogy éppen csak a legkínálkozóbakat említsem. Mind olyan szükséges, mint a falat kenyér. Viszont az is tény, hogy a szükségletek eme nagymérvű növekedésével szemben egyéb fedezetre, mint a polgárság adóviselő képességére támaszkodni nem lehet. Nos, és a polgár fizet, amíg bír. De jöjjön egy-két ilyen gabonatermő esztendő, jöjjön egy-kettő ilyen egészségtelen községi viszonyokkal, mindjárt nem bír. Pedig a pótlékot nem lehet ám elengedni, törölni, mint az állami adót. A pótdadónak minden elmaradt fityingje rés a község háztartásában. Így is nagyon sok bevételi hátralék van a községi pótdadónál. Néhol, még nem is igen nagy községekben, 7-8 ezer koronát vezetnek át évről-évre. Hiszen, ha a szükségletet is lehetne vezetgetni!

És jó a deficzit.

A folyó évi számadásokban már itt-ott fel fogja itni a fejét. Ugyanis a hirtelen életbe léptetett 1908.V. t.-cz. circa egyharmad részben csökkentette a ház- és földtulajdon után járó másodosztályu kereseti adót. Természetesen az adóalappal az előző évben megállapított százalékos szerinti pótdadóösszeg is érzékenyen csökkent. Ahol tehát e különbözetről pótköltségvetés után eleve nem gondolkodott a jegyző, bi-

zony feltörésbe kerül pozitív zárlatot beállítani.

Es a növekvő szükségletekkel növekvő bevételi hátralékokkal jó a deficit. És mi lesz ennek a vége? Előbb kis deficit, mit éppen kegyes suskussal el lehet tüntetni, aztán nagyobb, nagyobb és végül a törvényhatósági, állami beavatkozás szüksége, vagy nevezzük nevén a gyermeket: a nyilvános fizetésképtelenség, a csőd.

Jó volna ha egy-egy koponyát gondolkodóba ejtene ez a fenyegető valóság. Addig, még mielőtt in praxi kell számolnunk vele. Talán lehetne valami üdvös községgazdasági ujjtással elejét venni a bajnak. Kell is, hogy gondolkodjunk rajta, mert falusi parasztságunk létérdeke forog szóban. Már pedig, hogy az államnak mily készséges és nagytáború adózó publikuma a falusi kisgazdaközönség, az bizonyításra nem szorul, hiszen tulajdonképpen ők a község és a községek illetén káros eladósodásának veszedelmei, ha nem is csupán, de mindenesetre őket sujtánák legérzékenyebben.

Molnár Béla.

Meliszó az eseményekről.

Ebben a hetenkint visszatérő rovatban az események fölött fogunk mintegy hangosan gondolkozni. Mondani valónk sokszor távol fog állani a lap irányától, néha pedig kiegészíti ezt. Azoknak az olvasóinknak szánjuk ezeket a sorokat, akik kedvüket találják a fesztelen megnyilatkozásban.

Vége az udvari életnek Budapesten. Nem volt nyom nélkül való.

Két kiemelkedő jelenséget fel kell jegyeznünk utána. Az egyik közjogi, a másik gazdasági.

Milyen bevallása a „vendégi” mivoltnak a bucsuzás szereteterevalósága, mikor ő felsége a magyar király azzal távozik pár heti távollét után „székváros”-ából:

— Jól találtam magam.

Igy szólunk a fürdőigazgatóhoz, mikor befejeztük a kurát s bucsuzónál csokrot nyújt asszonyunknak.

Oh pragmatika szankció, oh minden más államtól ment függetlenség!

Sirnak a Saskörben. Az iparosok a heti vacsoránál a „pünkösdi királyság” mérlegét beszélnek meg:

A keztyűs: Egy év alatt nem adok el annyi keztyűt, mint amennyit most két hónap alatt eladtam.

A szabó: Annyi diszruhát még nem is láttam életemben, amennyit két hónap alatt szállítanom kellett.

A nyakkendő: Tíz leánynyal többet kellett foglalkoztatnom. Most, hogy az udvar elment, 15-öt kell elbocsátanom.

A cipész: Lakk csizmát évekig nem készítettem. Két hónap alatt egyebet sem varrtunk, mint lakot. Pedig emellett van a legnagyobb haszon.

A bérkocsis: Egy hét óta gyalog járnak az emberek.

Boros bádigos: Én viszem az edényeimet föl Bécsbe, hogy felfogjam bennük a fölösleges zsírunkat, amikben fürdenek bécsi kollégáink. E. m. a. f.!

A szerb trónörökös atyai jóindulattal fogadták Szentpétervárott. A minden oroszok czára nem akart tüntetni Európa többi koronásai ellen, akiknél Karagyorgyevicséknak kívül tágasabb. Az atyai mivolt nem Karagyorgyevicsékre, hanem állandó tüzésükre, a Balkánra vezetőre vissza.

A czár atyuska, amikor a lehető legnagyobb rendjellel tünteti ki a Gyurka gyereket és bocsánatot kér tőle, hogy ezidő szerint magasabb rendjellel ki nem tüntetheti, csupán nekünk, magyaroknak, hogyha jobban tetszik: az összmönarchiának akar borsot törni az orra alá. Ez is diplomácia. Legalább is olyan, mint a Herr von Ehrenthalé. De diplomácia az is, mikor a czár atyuska mérsékletre inti a szerbek leendő uralkodóját olyképen, hogy addig csendben kell lennie, amíg ő nem int, mert hogy inteni fog, az egészen bizonyos.

Na, majd a balkáni eseményeket fogja tétlenül nézni az orosz. Majd a hátán hagyja száradni a bambusz nád ütéseit!

Hát hiszen ki kell hoverni a sárga veszedelem fadaradalmait; de le is kell törülni a sárga veszedelem szégyenfoltját. Ehrenthal ur pedig mehetne a politikájával a sárga fenébe, ha nem arról volna szó, hogy itt magyar pénzzel és magyar vérről folyik a játék, némely idegen szuverénitáknak a kiterjesztése miatt.

Am ez nem azt jelenti, hogy ezt a szuverénitást nem kellett kiterjeszteni. Ki kellett terjeszteni. Ki kellett pedig terjesztenie annak, aki beleterjeszkedett 30 és néhány esztendővel ezelőtt a boszniai kalandozásba. Ez is presztizs kérdése. De a kutya ott van eltemetve, hogy a nagy tutor, az északi moloch presztizséhezbe ütköző dolog.

Most törhetjük a fejünket azon: nem volt volna-e okos politika kitartani a nemzetet küzdelemben, avagy nem lehetne-e a magyar nemzet hasznára fordítani a mulhatatlanul bekövetkezendő külpolitikai eseményeket?

Nem.

Ezzel a nemzedékkel nem lehet.

El tudok képzelni politikát, a régi magyar jogon, amelyre való hivatkozással a szuverénitást kiterjesztett, olyképen, hogy ami felidézte az egész balkáni históriát, helyes mederbe szorítottassék.

A horvát tartomány visszaért a fehér lappal. Szerződészegésbe esett, tehát a szerződés reám nézve sem kötelező. Feldöntöm az egész 1868-at és érvényre juttatom szerződésbeli akaratomat.

Azt mondaná erre Kossuth Lajos, hogy ehhez magyar szuverénitás kellene.

Szóval, nekünk mindig az kellene, mint a cigány beteg gyerekének: ami nincs.

A szegény vasuti alkalmazottak éppúgy fegyelem alatt állanak, mint a katonák, mert élet- és vagyonbiztonság van rájuk bízva.

A katonai rend tudvalevőleg kiváltságos osztálya a társadalomnak. De mennyire kiváltságos osztálya! Azonkívül maga a zöm ideiglenes. Ideiglenes és keserves. A nőta is azt mondja, hogy:

— Majd letelik ez a három esztendő! Az elite része bizonyos lemondással lép ez osztályba. Nálunk különlegesen nagy lemondással: magyarnak lenni nem szabad. Általában a felsőbbeknek még családi állapotába is beleszólása van. Ha mégis bemegy a kötelező fegyelembe, belemegy, mert egy részét viszik, a másik része pedig a fegyelem dacára is belemegy.

A szegény vasutasnak nem fegyelem, hanem megélhetés kell. Őt nem hajtja még a dicsőség után való vágy sem, mint ez megeshetik a katonánál. Ő nem akar egyebet, mint élni, családot alapítani, gyerekeket nevelni és szabad idejében örülni az életnek. Miért megdöbbeneni őket a fegyelemmel?

Kötelességtudóbb osztálya igazán nincs a magyar társadalomnak.

KÜLFÖLD.

A kazablankai incidens. A párisi kormánykörök biztosan remélik a kazablankai eset békés elintézését. Ámbár a német kormánynak tegnapra jelzett válasza még nem érkezett meg, mégis azt hiszik, hogy a német válasz a francia kormány által javasolt formula elé nem fog akadályt gördíteni.

Schön államtitkár Cambon francia nagykövettel tegnap folytatott tanácskozásán kijelentette, hogy a német kormány elfogadja ugyan a francia formulát, de örömmel füzné ahhoz még két szakaszt, amelyek azonosak a német kormány régebben kifejezett nézeteivel, és amelyek sajnálkozásnak adnak kifejezést a konzuli prerogatívák ellen irányuló támadás miatt, egyben pedig hibáztatják a német konzul eljárását, aki visszaért konzuli prerogatívájával. Cambon nagykövet kijelentette, hogy Franciaország e két pótszakaszt nem fogadná el. A tárgyalásokat folytatják, de a megoldás egy-két napnál előbb nem várható.

A lapok tulnyomó többsége azon meggyőződésének adott kifejezést, hogy immár bizonyos a kazablankai eset békés megoldása. Több lap ma koncedálja hogy téves volt az a felfogásuk, miszerint a német kormány csak a „Daily Telegraph” incidens után állította fel merevben követeléseit. Az „Echo de Paris”, mely eddig különösen éles hangon tárgyalta az ügyet, kifejté, hogy a német kormány nem változtatta meg a kölcsönös sajnálkozás értelmezésére vonatkozó felfogását. Bülow herceg és Schön államtitkár e hó 18-án ugyanolyan jelentést adtak e szavaknak, mint a Cambon nagykövetség tegnap átadott jegyzékben.

A „Temps” jelentése szerint Berthie angol nagykövet ma Pichon miniszterrel tanácskozott. A nagykövet tegnap Louisval, a külügyminisztérium politika i ügyeinek vezetőjével tanácskozott, akinek kijelentette, hogy az angol kormány a kazablankai incidens tekintetében mindenben helyesli a francia kormány álláspontját. Nelidow orosz nagykövet tegnap ugyan ezen ügyben tett lépéseket.

Az olasz flotta fejlesztése. Az olasz tengerészeti miniszter 200 millió lírát kér négy nagy huszezer tonnás hadihajó és több torpedóhajó építésére.

A német császár nyilatkozata. A konzervatív párt vezetősége nyilatkozatot tesz közzé, amelyben vonatkozással az utóbbi eseményekre, a következők foglaltaknak:

A birodalmi kancellár részéről átvállalt kötelességet ellenére is intézkedést kell tenni, hogy az ilyen szabálytalanság a jövőben ne ismétlődjék meg ismétlődését határozottan meg kell akadályozni. Aggodalommal látjuk, hogy a császár nyilatkozatai sürin hozzájárulnak ahhoz, hogy külpolitikánk válságos helyzetbe jut. Amaz óhajunk tiszteltetéses kifejezését tartjuk szükségesnek, hogy az ilyen nyilatkozatoknál a jövőben nagyobb tartózkodást tanúsítsanak. Egyszersmind nyomban határozottsággal ama véleményünknek adunk kifejezést, hogy a német birodalom érdeke, méltósága és hatalmi öntudatával nem tekintjük megegyeztethetőnek, hogy ez eseményeket publicisztikailag tovább is tárgyalják. Óhajtanunk kell, különösen a külfölddel szemben, hogy kifejezést adjanak népünk ama nyugodt egyöntettségének, amely számunkra az önfentartásban politikai szükségességet jelent.

A washingtoni német nagykövetség egyik tagjának sikerült kieszközölni, hogy a Newyorkban megjelenő Century Magazine lemondjon a német császár egy újabb intervjujának közzétételéről s hogy az intervju tartalmazó kéziratot megsemmisítse. Az intervju Bayard Hale híres amerikai író tollából származik, akinek a német császár legújabb norvégiai utazása alkalmával megengedte, hogy yachtján meglátogathassa.

A pretóriai Volksstem című lap dr. Leyds volt transvaali követnek több táviratát közli az angolbur háború kitörése előtti időből, hogy minden kétség kizárassék, vajjon Transvaal remélt-e Európai beavatkozást. Dr. Leyds ezekben jelentést tett a francia külügyminiszterrel folytatott megbeszélésnek kedvezőtlen eredményéről, míg a német külügyminiszter öt Németország barátságáról Transvaal irányában biztosította, de hozzátette, hogy Németország háború esetén segítséget nem ajánlhat fel, mivel Anglia a tengert uralja. A német miniszter egyúttal azon reményét fejezte ki, hogy Transvaal minden, a köztársaság önbecsülésével egyeztethető engedményt tegyen. Egy későbbi távirat még bővebben fejti ki, hogy a nagyhatalmaktól mi sem várható. Anglia barátai sürögösen követelték, hogy Transvaal kerülje ki, hogy casus bellit létesítsen. Erre a következő távirat érkezett: Nincs remény, hogy segítség várható legyen, ámbár egy orosz intervenció esélye még fennáll. Egy szeptember 27-ről kelt távirat azután ultimátumot tanácsolt, amelyet október 9-én intéztek is, továbbá azonnali támadást, mielőtt Anglia elkészült volna, mivel ily elhatározás Leyds véleménye szerint kitünő eredménnyel volt. Leyds 1899. szeptember elején arról értesítette Transvaalt, hogy a czár nagy érdeklődést tanúsít és Leyds reméli, hogy a czár azaz val el foglalva, hogy Angliának nehézségeket támaszson. Végre Leyds azt táviratozta, hogy Európa legnagyobb részben Anglia ellen van és csodálatos, miért vesztegeti Transvaal idejét.

A SZEZÓN.

A Sarah-előadások alatt még a Magyar Színház aránylag kicsi és intim nézőterén is pontosan meglehetett figyelni, hogy a színjátszó művészetben, ha itt egyáltalán szó lehet művészetről, milyen nagy és döntő szerepe van a festiségnek, amely pusztán az ott létével aláfesti, színezi és kerekíti még különben a legfőkételesen fölépített megérzésekét is. Festiség nélkül darabokra esik minden illúzió, melyet a közönségnek hazulról hozott csodálata, elnézése, vagy szeretete sem tarthat többet össze.

Sarah éveiből a párisi szabóremek egyet- len évet sem tudtak lecsipni, ruhái és aranycsattos köpenye különálltak, külön éltek és külön dolgoztak a színpadon, szemének aláfestése, az állának telítése egy másik, külön mesterség volt, amelyet külön megcsodáltak, de amely pillanatra sem tette jellegzetesebbé a reichstadti herceget, vagy a Kaméliás hölgy arcját. Sarah hangjának aranyérece leolvadhatott, a mozdulatai az élettől fáradtakká lehettek, ezt az ő nagy-szerűen, grand artosan kidolgozott szerepe még bírta volna, bírta volna különösen ebben a két szerepben, amelyhez ez hozzá is tartozhatik. De azt a hatvan egynéhány évet a közönség már nem vállalta semmiféle toalettpompával és játékkal szemben, ez nem lehetett ellenérték azért a folyton vibráló érzésért, hogy nagymama a fiatalság kisértő útján lihegő lélegzetével már nem bírja tovább. S a közönség ugy féltette, leplezni akart, oly szorongó meghatottsággal kísérte nagymamát, mint a nagy asztal körül lépegető gyermeket.

Színpadon az öreg asszonyokat is fiatal művésznők tudják a legjobban megjátszani. Fiatalságuk ereje kitölti az egész szerepet, amelyen itt-ott ha át is csillan az öregebbet akarás, még az is fiatalság. Fiatalság szerepet senki sem játszik el szomorúbban, mint egy hatvannégy éves asszony, aki csak folytonos hátratekintéssel léphet előbbre. Ez a szomorúság tartotta ígézetben a közönség szívét, ez a szomorúság szöktetett könnyet a szemekbe. A nagy jelenetekben nem L'Aiglon s nem a kaméliást siratták, hanem mindörökre bucsuztak Sarahtól. Hogy nagy kivívások és komédiázások közben? Ezt ő maga választotta így.

* * *

Egész kis irodalom van keletkezében a kis magyar irodalom körül. Egyelőre még csak írók és újságírók beszélnek róla, szidják és dicsérik, de legalább beszélnek róla. Kezd lenni. Nagy írói nevek minden meggyőző erejükkel, új hittel és új lelkesedéssel szállnak sikra érte, az alvó tábor megmozdult. És megindul. Elzárt, magukra hagyott, elfojtott erők dobannak össze, érzik, hogy liktetéssé kapcsolódtak; hangok szólnak a pusztaságban, itt élet van s ezek a hangok már egymásra találnak és ez az élet már meleget sugároz.

Az írás művészetével furcsa viszonyokat élünk nagy Magyarországon. A fogyasztó piac élesen határolt, egymástól elszakadt két részre oszlik s az aránytalanul kisebb a nyugati kultúrájával méri és jogosan méri mindazokat a könyveket, amelyek elébe kerülnek. Izlése, kívánsága, a szíve szerint alig egy-kettőt egy esztendőben. Ezeket megveszi, de idegen marad a magyar irodalomhoz, mert hiába vár egyre újabb és újabb szenzációkat s mert nem tudja, hogy ennek az irodalomnak legnagyobb része vagy teljesen szétszórta, vagy a kiadók s az írók asztalíában, vagy csak az írók lemondásában él.

A piac másik része elfogyaszt mindent, ami olcsó, amivel becsapják, ami füzetekenként jelenik meg s ami rablás, betörés és gyilkolás. A kívánsága, az izlése pedig az aranygarasra dolgozó kiadók haditerve s az ügynökök rábeszélő ereje szerint változó. Ami könyv e két piac fogyasztásán kívül még megjelenhetik, azt lapokint itt-ott az újságja tárczarovatában reggelije mellé kapja a busuló magyar. Mindebből pedig olyan nehéz megélnie az írónak, hogy meg se próbálja s csak fényüzből, a hivatás szinte beteges martíromságából, vagy daczos kétségbeesésből fog munkába néha a maga ereje szerint.

De az az elégedetlenség, amely az írókat eltölti, már ott mozog a közönség feje fölött is. A jó könyvnek kezd visszhangja kelni, megállapodott, a legtöbbször maga megállapította értékek lebillenek, felfújt hólyagok szétpukkadnak, valami történik itten s ha kint a fórumon helyes érzéssel nem is tudják még értékelni az újat, de ez az új már csodálatba ejti őket, meglátások lopják meg álmaikat és új panaszos nóták sirnak vissza a szívek mélyén. Színpadon, dalban és novellában fiatalság, erő és élet csatázik a bebalzsamozott benyomásokkal s ez a fiatalság, ez az erő, ez az élet, mely elszigetelten, elfojtva, kökemény talajból szórta ki színes virágait, most virágzásba fog borítani egész mezőket. Az ifjuság önmagára talált, ami fiatalos talentum az irodalomban van és van, közös megértéssel és közös akarral teremt meg az új magyar irodalmat — s ha máris akadtak bagolyfejűek, akik a „modern és nem modern“ s egyéb üres és vicces jelszavakkal akarják ezt a nagy és szent munkát profanizálni — ha máris akadtak bagolyfejűek, akik „nincsen magyar irodalom“ s „nem ott van a magyar irodalom“ csatakiáltással akarnak tovább elősködni a multak dögén, hát ezekkel az urakkal szemben Ambrus Zoltán és Ignotus már megmondta a maga véleményét s annyi bizonyos, hogy nem ott van a magyar irodalom, ahol Ambrus Zoltán és Ignotus nincsenek, hogy nem is azok a bagolyfejű urak fogják valaha eldönteni, hol van a magyar irodalom, amit különben az ördög sem kérdez tőlük.

* * *

Ambrus Zoltán és Ignotus. Csodálatos nevek és csodálatos emberek, akik e fogalmak mögött állnak.

Évek sora óta, ami szép, ami művészi és főkéletes írás magyar nyelven megjelenik, amögött e két név szignatúrája, vagy annak közvetlen hatása áll. Ők tudják, hiszen ők érzik a legjobban a gigászi magosságok egyedülállóságát és ridegségét. Éreznék más, áldottabb irodalmi viszonyok között is, éreznék, ha egy-egy új könyvük világnyelven jelenne meg s országok kulturájában találna visszhangot. Érezhetik ezerszer fájdalmasabban és talán ezerszer nehezebb váddal a mi koldus viszonyaink között. És mégis a küldetés fanatizmusával és hitével minden sor írásukban az egész énjüket, teljes nagy egyéniségüket adják s ahol arról van szó, hogy valami a magyar irodalomért történjék, ott lelkesedésük, munkabírásuk, szeretetük nem ismer határt.

Valami isteni jószág az ifjuság aczélos erejét adta nekik, hogy higgyenek is az ifjuság erejében, valami áldott vaksággal verte meg őket ez az isteni jószág, hogy el ne veszítsék hitüket, amikor idelent a rokkantaknak ezt a csuf tülekedését nézik.

Miklós Jenő.

Amerikai jótékonyosság.

A milliárdosok hazájában minden nagyarányu, tehát a jótékonyosság gyakorlásában se krajczároskodnak odaát. Mesés összegek vándorolnak a tűzálló kasszákból a közhasznú intézmények pénztárába és ahány „jókedvű adakozót“ szeret a yankeek istene, annyiféle módon juttatja pénzét a jótékonyosság oltárára.

Rockefeller John D., az olaj-mágnás például eddig 105 millió dollárt ajándékozott el, többnyire nevelésügyi célokra. E csinos összegből a chicagói egyetem egymaga 23 millió dollárt kapott. Ilyen bőkezűség nálunk magas piederstálra emelné az illetőt. Rockefeller pedig Amerikának leggyülöttebb embere s a sajtó és a nép egyaránt iparkodik megkeseríteni az életét s megtörtént vele, hogy intézetek — az igaz, hogy potom 10.000 dollárnyi — alapítványát visszautasították. Mert, hogy a Rockefeller pénzének „szaga van“. Ez ugy hangzik, mintha ez a nábob Amerika legnagyobb gazembere lenne, pedig minden büne abból áll, hogy az a részvénytársaság, melynek ő a főnöke, monopolizálja az Egyesült-Államok olajtermelését és ezáltal az olaj árát felveri.

A jótékonyosságban Carnegie Andrew tulszárnyalja Rockefellert. Ez különösen hangzik azok előtt, akik tudják, hogy Carnegie egyike a legükarabb embereknek és a legkegyetlenebb munkaadóknak.

Szívós munkájával a földgömb legkiterjedtebb aczélokohóit létesítette és minden milliárdjai daczára, összes üzemei deszkából és pléhből összetakolt fél-szerekből állanak. A gyárkérmények is vaspléhből valók s ezeket négy oldalról kifeszített sodronyok óvják az eldőléstől.

Amellett mindig a legolcsóbb munkásanyagot toborozta gyáraiba. Amerikaiak és irhoniak nem is akartak neki dolgozni. Magyar, ruthén és tót kívándorlóink szolgáltaták munkásai tömegét. Jöllehet e szánandó emberek hozzá voltak a nyomorhoz szokva, alig voltak képesek a csekély munkabérből megélni. Emberhez nem méltó putrikban laktak és majdnem ételhulladékból táplálkoztak.

Ily módon szerezte Carnegie azt a 400 millió dollárnyi vagyont, melylyel alig évi fáradozás után az üzleteitől visszavonult. Ez az óriási tőke azonban csak egy kis része a Carnegie-féle részvénytársaság vagyonának. Összevéve az egész tőke négy milliárdra tehető.

Munkásaival szemben tanusított szivtelenségén kívül más szemrehányást nem szoktak tenni. Ő is tetszeleg a jótékonykodásban. Eleinte kis összegek ajándékozásával kezdte, majd kedvet kapott hozzá és egyre teltebb marékkaal osztogatta a dollárokat, úgy, hogy ez ideig mintegy 150 millió dollárra tehető az általa ajándékozott pénzek összege.

Mintegy tíz év előtt kijelentette, hogy szegényesen akar meghalni. Akkoriban egyetlen leánya már fejedelmileg el volt látva, ő pedig szűkebb hazája — Skótország — legpompásabb nemesi birtokainak tulajdonosa. Azóta a newyorki ötödik avenue-n nagyszerű palotát építtetett magának. Ezek után nem kell féltetni az öreg urat, hogy az általa felidézett szegénység tulságosan nyomasztó talál lenni.

Jótékonyági eszméi kissé sajtáságos természetűek. Ő maga nem részesült valami magas művelődésben, ennél fogva az embertársain akarná a vele szemben elkövetett mulasztást jóvátenni. Nyakrafőre alapítja a közkönyvtárakat. Több mint negyven amerikai és mintegy tíz európai városban építtetett pazar könyvtárpalotákat. Egyetemekre és nevelőintézetekre 65 milliót költött s csak nemrégiben — két hónap előtt — létesítette 10 millió dollár alapjal az egyetemi tanárok nyugdíjintézetét. Négerék felsőbb neveltetésére pedig negyvedél milliót áldozott.

Egyáltalában Amerika sokszoros milliomosai előszeretettel ápolják a felsőbb nevelésügyet és ezt az áldozatkészségüket már tulságba is viszik, úgy hogy emiatt a valódi, alapos műveltség nem képes fejlődni. Az Egyesült Államoknak 483 egyeteme és kollégluma van. Eszerint 80 millió lakosa mellett kétszer annyi főiskolája van, mint egész Európa 400

milliónyi lakosságának. Ennek következménye, hogy ezek a főiskolák egymástól elhalászák az érettségizett ifjakat, a kiknek az előmenetelik, fölszines készség mellett, nagyon is meg van könnyítve. De meg is látszik a végzett egyetemi hallgatókon! Amerikában tömegesen vannak olyan orvosok, jogászok, lelkészek, akik a legtöbb európai gimnáziumban megbuknának.

A jótékonyág gyakorlásának egyoldalúsága akkor tűnik leginkább szembe, a mikor az amerikai úsgazdagság mellett azt a tenger nyomort látjuk, melylyel lépten-nyomon találkozunk. Sehol sincs annyi munkanélküli, mint ezen a sokat bántott és iryvelt földön. És míg a hiu gazdagok ott, ahol adományaik révén nevük emlegettetik, milliókat adnak, a valódi szegényekkel nem törődnek.

Ideát csak az imponáló eseményekről értesülünk. Szédül a fejünk, amikor olvassuk, hogy Gould vagy Carnegie vagy Rockefeller már megint milliókat áldozott közhasznú célokra. De a káprázatos fénynek nagyon ijesztő sötét árnyéka van. Arról azok a becsapott munkásaink beszélhetnének, akiket az amerikai arany csillogása csábított át a tengeren és akik egy kopott centet se kaptak, amikor az éhhalállal küzdöttek.

A kabáttolvaj és kollégája.

A budapesti rendőrség letartóztatott egy festőt (a nevét elhallgatiák az újságírók), mert azzal gyanúsítják, hogy kabátot lopott. Harmadrangú szállóból vitték be a rendőrségre; fogai vaczogtak, reszketett egész testében, mikor az utczán bandukolt, mert hát hiába lopott télikabátot, azért nem volt télikabátja. Bizonyára azért, mert úgy gondolkodott, hogy az éhség lecsillapítása előbbre való, mint a test didergésének megszüntetése. Ugyanazok az újságírók, kik ezt megírták az esti lapokba, megírták még azt is, hogy Hébert Ernő festő meghalt Grenoble mellett a saját birtokán.

Jó, hogy nem olvashatja e két hirt a kabáttolvaj, mert még lázongó reflexiókra ragadtatná magát. Lám, ő kabátot lopott és mégis fázik, míg egyik kollégája a saját birtokán halt meg — holott ő tele van forró talentummal, gyönyörűséges tervekkel, míg az a másik, az a számár, az az akadémikus, a saját birtokán fűsthetette a „Birike haragszik“, „A duzzogó fűrvézer“ és egyéb kinyalt mézes-mázos témákat.

Valahogy ne mondják ennek a szegény fiúnak, hogy jobb élő kabáttolvajnak lenni, mint fölött földbirtokosnak — mert az ő esetében benne van a sokat dicsőített individualizmus minden nyomorusága. Szent igaz, hogy most minden pálya szabad, akárki fölörhet a legmagasabb csúcra, nincsenek kasztok, nincsenek választófalak, a képességnek semmi sincs utiában. Csak hogy ez az elvi igazság a valóságban irtózatossá válik — a nagy többség számára.

Egyesek csakugyan átsurranhatnak egyik osztályból a másikba; proletárból csakugyan lehet munkáltható; egyesek csakugyan megmászhatják a latorja minden fokát; a diinok csakugyan lehet államtükör; egyesek csakugyan fölörpülhetnek a híresség legmagasabb fokára; az asztalosférgény csakugyan lehet Munkácsy Mihály — de hány halottból, hány összetört existenciából, hány kabáttolvajból verődik össze a kivételek talpazata! A szabály az, hogy a napszamos gyereke napszamos marad, az írónk fia legföljebb iktatóssáig viheti föl és a szárszabó fia, ha nem válik kabáttolvajjává, hát a fűszerest fűstle tizenhat koronáért. A Grenoble melletti birtok annyira kivétel, hogy majdnem meseszármba megy s inkább csak arra való, hogy az apa azt mondhassa pajkos gyerekének: tanulj lurkó, akkor belőled is ilyen ur lesz.

Ez a szabály, érvényesül a lángészszere-

főfedezések terén is. A tudománynak ezer és ezer névtelen közkatona dolgozik mindenkítől elhagyatva és ösmeretlenül, míg jön Pasteur, Darwin, Koch — s összefogja vagy megkoszoruzza azt, amit a névtelen hangyák összehordtak.

Természetesen, ez ellen az isteni rend ellen csak írni lehet, tenni nem.

A mi urasságunk.

Budapest, november 7.

Egyszer Tóth Béla, irónikus jókedvében, azzal akarta nevetéssé tenni nyelvünk szörnyszülötteit, hogy azok egynemelyikét lefordította idegen nyelvekre. Kár, hogy elkerülte figyelmét (vagy talán akkor még nem kísértett annyira) a „csakis uraságoknak“ szóló felhívás, melylyel ma már lépten-nyomon találkozunk. Ha nem arrogálok magadnak azt, hogy uraság vagy, úgy táplálkozhatz ingyen-tejből (ha éppen tél van), beszállásolhatod magad a szegényházba (ha van protekció), ruhával pedig ellát az, aki a mezők lilomait felruházza. Mert tudd meg, halandó, hogy a helyet kereső szakácsnő épp úgy „csakis uraságoknál“ vállalja a főzést, mint ahogy a landlő is, „csakis uraságoktól“ levetett ruhát vesz és kínál. Sőt mi több, a hónapos szobákra is csakis előkelő urak és hölgyek tarthatnak igényt. Ha utóbbit véletlenül nem hinnéd, úgy elég, ha elolvassz néhány kapura akasztott hirdést s meggyőződhetz róla, hogy csak „tényeket konstatálok“, hogy hivatalos nyelven fejezzem ki magam.

De ha bemész a lépcsőházba, akkor megtudhatod azt is, hogy csakis akkor sétálhatz fel jobbra, ha uraság vagy, míg ellenkező esetben balra járj. Azelőtt ezt úgy hitták, hogy fölfeleső és mellék-, esetleg hátsó feljárt, mióta azonban tülekedik bennünk az urhatnomság, azóta inkább az urasági és cseléd-lépcső járja.

Hol található egész Franciaországban egy bérház, legyen az bármily előkelő, melyen ott diszlegne: „Seulement pour la Seigneurie“? Vagy hol akadna egész Angliában egy bejárat hasonló felirással mint a magyar „csakis uraságoknak“? Amely csaknem kevésbé szembeötöl az arisztokrácia palotáin, mint inkább azokon a házakon, amelyekben, az immár nyugalomba vonult Bittmann sertéskereskedő Kőbányáról és dr. Nagy városi tanácsnok ur három gyermekkel hátrahagyott özvegye lakik. Az angol, házának egyik bejáratára azt írja „látogatóknak“, a másikra „iparosoknak“. Ebben nem rejlik az egyik fél tulbecsülése, sem a másik fél lenézése. Nem úgy, mint nálunk, ahol személyes megkülönböztetéseket teszünk s ahol mindenkit, aki nem éppen proletár, uraságnak nevezünk.

Igy lett azután nálunk, a nem proletárok lakásából is, minden átmenet nélkül urasági lakás. A napokban, egy félig felépített bérház előtt óriási plakátot láttam, mely messziről hirdette, hogy: „előkelő urasági lakások 5, 4, 3 és 2 szobából állók, megfelelő mellékkeliségekkel, „magas“ uraságoknak kiadók“. Ez már az uraságot fokozta is, amennyiben ellátta a „magas“ és „előkelő“ jelzőkkel is. Vajon milyen „magas“ uraságok fognak a 3—2 szobás lakásokba, megfelelő mellékkeliséggel beköltözni? Ha uraságokról van szó, nyomban melléjük képzel az ember, mint természetes járulékot, egy sereg szolgát, inast, ragyogó fogatot. S ezeket természetesen a „megfelelő mellékkeliségekben“ kellene elhelyezni!

Mindezek felett pedig eltűnődve, arra kell gondolnom, hogy egy-egy véletlenül ide tévedt idegennek, nem kell-e megmosolyognia ezeket az izléstelenégeket. Végül pedig, ha a bennünket meglátogató idegen, akinek a czimtábla világosan jelzi, hogy az I-ső emeleten lakol, kénytelen előbb egy magas földszintet, azután egy mezzanint megmászni, mielőtt elérje a jelzett első emeletet, (amely testvérek között is felér hárommal) akkor annak valóban „magas“ véleménye lehet a mi uraságunkról.

Mars.

Az irodalom kelendő.

Budapest, november 7.

A Társadalomtudományi Társaság vállalkozott arra, hogy az iskola (értsd: középiskola és egyetem) hiányait, úgy, ahogy, a rendelkezésére álló szegény eszközökkel, pótolja. Irodalom, természettudományról alig esik szó a mi iskoláinkban; s ha esik, az a tanítás se nem modern, se nem természet, se nem tudomány.

Azt képzelhetné tehát valaki, hogy például olyan előadás meghallgatására, mint amilyent Madzsar József tartott Lamarckról és Darwinról, százával özönlének az emberek. Hiszen ez a két név egy világ összeomlását és másikkak születését jelenti; érdekfeszítőbb, passzionátusabb előadást el sem képzelhetni annál, mint amelyik erről a tárgyról szól: akár mellette, akár ellene. Csak fokozhatná az érdeklődést Madzsar József előadása; e tudós világos, tiszta, precíz, mindig szigoruan a természettudomány mesgyéjén haladó beszéde mindenki szeme elé odavarázsolja azokat az alapokat, melyeken a természettudományi gondolkozásmód nyugszik és még sokáig nyugodni fog. Aki csak valamicskét csipegetett a hivatalos tudomány határain tuleső pozitív tudásból, csak gyönyörűséggel hallgathatja.

S mégis, Lamarck és Darwin megismerésének meghallgatására nem jöttek el annyian, mint például „A modern dráma irányai“ című előadás meghallgatására. Világos jel ez annak igazolására, hogy a Társadalomtudományi Társaság is jobbára a „művelt magyar közönségből“ rekvirálja tanítványait. Abból a közönségből, melynek egyetlen szellemi és tudományos tápláléka az irodalom általában és a színház különösen.

Kétségtelen, hogy a szorosabb és fajsúlyosabb szellemi érdeklődés legalsóbb foka a színház. Ez sem a színház, sem a drámairó lebecsülését, hanem csupán igazi helyének megjelölését jelenti. Maurice Donnay egyik nagyon őszinte pillanatában megvallotta: „ha jól mélyére nézünk a dolognak, akkor kiséül, hogy a mi seregünk az a musateur szerepén túl nem megy és nem is mehet.“ Ez így is van. A színház jó, ha utána bir kullogni azoknak az eszméknek, melyeknek a tudósok már széles utat vájtak. De ez a legnagyobb ritkaság; a színházak és a szindarabok tulnyomó többsége mulattat és a hajdani udvari bohóc kidiifferenciálódott szerepét tölti be.

Hogy ezt a nem valami előkelő helyet előkelőséggel vonják be, ráfogták az íróra, hogy annak csak a művészetben kell szemét pihentetnie, semmi másban. Ha művész tud lenni, akkor elérte célját. „A modern dráma írójainak“ fiatal előadója is abban látja a különbséget a régi és modern drámairó közt, hogy a régi erkölcsre akart tanítani, míg a modern a l'art pour l'art-ra esküszik és nem sokat törődik az erkölcsessel; a régi benne élt alakjaiban, míg a modern fölülről nézi az embereket.

Nem csuda, hogy a középiskolai műveltség nevelkedett közönség lelkesedni tudott ezen a beszéden, mely kissé füresán hangzott abban a terebben, ahol mindent a természettudomány szempontjából vizsgálják meg és ahol a metafizikus szóknak sincsen valami nagy hitelük. De hát azért nem kell kétségbeesni. Aki a fajok kiválasztásáról és leszármazásáról című könyvet akarja elolvasni, annak előbb az ábécé „ur—lr—ede—szeret“—féle bölcseségeken kell először átésnie.

Van New-Yorkban egy tudományos egyesület, mely szintén rendezett tudományos fel-

olvasásokat. Az első esztendőben voltak ugynevezett irodalmi fölolvadások is; az idén azokat megszüntették, mert alig érdeklődött irántuk valaki. Néhány év múlva Budapesten is jobban fognak érdeklődni — legalább az a maroknyi közönség, melynek számára a Társadalomtudományi Társaság fölolvadásait rendezti — Darwin iránt, mint az olyan beszéd iránt, mely Shaw-t „erkölcsstelennek” deklarálja.

BUDAPEST.

Discreditált szerelem.

Ezen a héten — egy napon — egész Budapest kaczagott.

Önkéntelenül Wilde jutott az eszembe. Wilde, aki — hiába — mégis csak több volt, mint szójongleur és mégis csak több volt, mint gondolat-akrobata. Kétségtelenül bábátékos is volt. S mint ilyen, elsőrangú. Az ő kétlábu aforizma-automatái nemcsak rángatództak, nemcsak szellemi szaltókra pöndörültek, de beszéltek is. Wilde beszéltette őket. S a redingote-os hasbeszélő — — hogyan is? — ha jól utána gondolt, tudta is, hogy mit. Például: „az élet utánnozza a művészetet”. Ez kétségtelenül szépen hangzik. Hamisítatlan Wilde-idioma. S ami fő, paradox. Ezen a héten pedig — egy napon — az élet, itt Budapesten, igazságot csinált belőle.

Az élet igazat adott Wilde-nek, sőt rá is licitált. Itt Budapesten! Itt már nem is művészet, de egyszerűen népszimni-imitátornak csapott fel. Nevetségesen szörnyű, hogy amikor az élet-kökler népszimni-utánzásnak gyürkőzik, operett-et produkál, s hogy a jó, öreg parasztsémák csetlő-botló Dummer Augusztokká hülyülnek. Az a ponyvairodalomtól inspirált parasztasszony és gyenge disciplinájú katona-férje, a kaszárnya-romantikával együtt, mintha a szerelmet is discreditálták volna egy pillanatra. Mind a kettőt, mert alapjában egyiknél sem a lényeg a fontos, hanem a forma a lényeges. Egy kellő pillanatban, kellő apropos-ból, kellő tapintattal a koponyába küldött aczélgolyó kellő formát ad a szerelemnek, mely a romantika generálsaftjában feleszerve sok mindent megértet azokkal is, akik egyébként nem igen inclinálnak szerelmi — bolondságokra.

Ez az érzelmeiben is nyers paraszt-démonika azonban nem volt tapintatos. Nála a szerelem csak ürügy volt, de nem vak. A látszat pedig szintén e mellett szólt. S ez a legnagyobb baj. A naiv stukturájú komédia tehát megbukott, mint valami ma beállított dráma-csira a közép-kor pajta-irodalmából. Ez az asszony ugyanis nem a férjét féltette, hanem saját magát. Nem a férje szerelmét akarta megmenteni a háborus veszedelmektől, hanem a magát a kísértők manővereitől. Már pedig a szerelem abszolút valami. Nincsenek árnyalatai és nincsenek fokozatai sem. Egy és oszthatatlan, mint maga az istenség. Nagy, nagyobb és legnagyobb szerelem nincs. Csak szerelem és csak szerelem van. Kisértéssel és anélkül. Parasztszerelem, vagy uri szerelem egy fából vannak. Ami különböz, az csak a látszat. A látszat! — — — A megnyilatkozási forma! Nos, ez nevetséges volt. Pedig a forma a lényeges.

És egész Budapest kaczagott. Ez a mese. Mely mesének ugyan régi, de valóságnak új. A régi igazság, mely mindig új. Vagy az az új mese, mely mindig régi. Amint tetszik.

Melankólia.

Mi kerget ilyenkor kóborolni? Ózskor? Télen?

Kávéházak megrögzött nomádiát mi veri ki ilyenkor a város köpölyáiból, ki a ködbe, a zimankóba, a kopott, sárga levél-pokróczra? A liget elnyult fa- és bokorkulisszái közé, a háncs-rongyu ákácok, gémberedett hársak, fakó platánok és szalma-bundába gyömöszölt rózsabokrok közé, mi vonz? Ki tudja? Huz, magához szippant a csend, a hangtalanság duruzsló akkordjai, a szordinás zizegés, a bujkáló szellő pasztell-melódiai, az elhagyottság, vagy a kontemplálás csendes ingere. — — — Lehet. Me-

gyek a hideg, merev, rakoncás talajon, felhajtóm a kabátom gallérját — — — és mire gondolok? Nem tudom. Megyek.

Megyek.

Olyan ez a liget, mint egy nagy, szürke, didergő veréb. Mintha véletlenül hullott volna ide a város szívére. Olyan, mint egy elhagyott, elhanyagolt földdarab, mint a fáradt, kimerült, kihasznált humusztábla. Nincs itt mit keresni. Itt a tél tanyázik. Ó a korlátlan, az intranzingens Ur! Messze, a bokrok mentén felhuzott vállakkal, a zsebekbe sülyesztett vörös, öklös kezekkel, remegve surrannak a siető, érdektelen emberek. Itt is, ott is, mint valami utonálló, egy-egy bronz-alak mered ránk. Hidegen, hatástalanul, a közvetlenség minden melege nélkül, ellen-ségesen, mintha razziától félnének. A sűrű, zöld levéldrapéria lehullott körülük és most állnak, ülnek dühös fogvaczogással, leleplezve, fázva, átkozva a pose-t, mely oda köti őket, az anyagot, mely nem tud belülről felmelegedni, s amely a formálói kezében felolvashatatlan jéggé dermedt. Ó Washington, ó Rudolf, ó Károlyi! Ó szegény, szerencsétlen ligeti szobor-individuumok! — — —

Szobrok!

Láttukra az ember önkéntelenül altruista lesz. Ultra Szent Márton, aki az egész köpönyegét is od'adná, hogy felmelegítse fázó, csu-zós tagjait. És főleg, hogy eltakarja őket. Intim bokor-lugasok, artisztikus lelkű fa-csoportok, böcklini pázsitszögletek, szomorú, őszi könyeket sirnak művészi szoborlakójuk után. Ha egyiknek lelke volna! — — — Hogy tudnák szeretni, dédelgetni, ölelni. Hogy csirógatnák, tartóztatnák illatesókjaikkal — — — De nem! Aki-vel egygyé olvadva, egyek lehetnének, nincs sehol. És aztán — — — aztán mégis csak az eszébe jut az embernek valami. Valaki: Ver-laine. A „Mon réve familier” — — — Ez az ideál-álom. Várunk, várunk valakit. Kit? Ót! Az ismerlent. Ki ő? Szökehajó? Mesearczu? Nem tudjuk. A neve? Bong, mint a távoli ének akkordföszlányai. A hangja? Sötétzsinű, mint a szeretőinké — akik meghaltak.

Művészi ideálok valóra váltása! — — — Várjunk? — — — Várunk!
Várhatunk!

Szilasbagos.

Olvasom és egész héten olvasom. Ők jönnek, ők jönni fognak, mert kell, hogy jöjjenek, ők, a repülő pneumatikusok, a kis puffogó benzinesek, a baziliszkszemű túlkölkök, a rohanásért rohanók. Henrik herczeggel fognak jönni. Képzeliük el, Heinrich, a zsemlyehaju prin-zel. Ó gráciáik gráciájai! És jönni fognak pedig valahonnét, az isten tudja honnét és menni fognak, az ördög tudja hová! Valahol, az út elején — s ezt megnyugvásként kommentálom — minden-esetre bele fognak harapni a mértföldekbe, aztán hajrá! habzsolni fogják mohó, örült gyorsasággal, százyomru étvágygyal végig Ausztrián (ennyi vigaszként) és keresztül egész Magyarországon. Lesz — hogyan lenne! — libagázolás, sorompótörés, embernakazás, lövadás, rekordverés e n a s s e és (ez az adú t. i.) Budapestben egy napi pihenő. Ez is lesz. Egy kis lélegzetvétel, bezimpólás, levegőpumpolás, szivfelrázás és gyomorpererálás. Mindez lesz Ó!!!

Ó, Heinrich, Heinrich! — — — Henrik, a herczeg, egy egész napot fog „áldozni” Budapest szépségeinek. És pedig személyesen fog áldozni. Egy egész napot! Kábitó! Lesz — hogyan lenne! — parkklubjárás, dejeuner, lunch, diner, souper, soiré, fogadás, bucsuzás, czéczó, vendégszeretődí, mucsálkodás, feldicsérés — — — lesz — — — lesz minden. Minden lesz. Szédítő! Szinte bele-rökönyödöm a hivatalos nekilódulás buzgal-mába. Lesz Budapest a mellényzsebben, per-czekbe préselt Magyarország, mely a fejtől a farkáig, s a farkától a fejéig — — — összesen — — — a pokol tudja, mi minden lesz itten! Lesz, lesz és lesz. Domborítani fogunk, mint egy világváros, feszíteni, mint egy huszárkaplár és tékozolni, mint egy berugott sikkasztó. És a miénk lesz mind a dicsőség, mind a cseh és mind a szép hízélgés, amit el fognak toasztolni, s amit — bizony isten! — egy élő Hazafi Veral János szebben és olesőbban elrinkovácsoolt volna.

Hazafi Veral Jánosról (ilyen asszociációk is vannak) mindig. Szilasbagos jut az eszembe. Miért? Nem tudom. Tény, hogy Szilasbagosra egyszer elment egy ügyvédbojtár. Korteskedett a gazdájáért. Bandériummal, fehér ruhás, virá-gos lánykakkal, lagzival, hallal, vaddal fo-gadták, borban, pezsgőben (?) fürdették s amikor visszajött az ipse, amugy pestiesen a markába kaczagott — Mucsa felett. Az isteni vi-dékiességen, a szent együgyűségen. S mi — — — után, ha van még fokozás a hivatalos na — — — vajon hogyan fogadnának egy Anatole Fran-ce-ot, egy Bétel-t, egy Koch tanárt például mi-nálunk? Igazán nem értem, mért akar Szilas-bagos Magyarország fővárosa lenni?!

Relle Pál.

Mozgó képek.

Komor felhők.

(Jankó és Pisti, az én két kis öreg gyereke-m szomoruan gubbaszt a lépcsőházban. A Jankó ma-mája zsurozik és a Jankó egy vörös és egy kék harisnyában fázik, a Pisti mamája négyleti ülések-re jár és a Pisti dagadt arcán egy kék cselédkötény, éktelenkedik.)

JANKÓ (szomoruan): Holnap esni fog az eső és ez a fád dada megint nem akar majd kimenni a ligetbe. Ilyenkor mindig valami mosogató rongyot hurkol a nyakamra, hogy majd megfuladok.

PISTI: Mert fázol . . .

JANKÓ: Nem, mert a mamám mindjárt ebéd után elszalad egy nagy kalapban. Most soh'se szabad be-menni a szalonba, mert ott van a nagy kalap.

PISTI: Arra rá lehetne dobni a könyvszekrényt. Én már kitaláltam . . . Egy kötelet kell kötni a Napoleonra és le a szekrényt . . .

JANKÓ (csüggedten): Minek? Kapsz az olda-ladba és nem tudsz lélegzeni . . . Az én papám azt mindig úgy el tudja találni . . . ugorhatsz, ahogy akarsz, az mindig az oldaladba megy . . .

PISTI: Mi az a komor felhő?

JANKÓ: Te mindig olyan butákat kérdezel . . . A Strauss mondta is, hogy te veled nem lehet barát-kozni, mert te mindig buta vagy . . .

PISTI: A Strauss egy csibész . . . Ő árulkodik, mert nem adtam oda egy patagoniait egy rongyos montenegróért . . . Egy svindli volt, mert nem volt benne a kereszt . . . Hát mond meg: mi az komor felhő.

JANKÓ: Két pofon . . . amikor az én papám ilyet mond, mindig verést kapok . . . Ha a papám latin szót mond, akkor is pofont kapok . . .

PISTI: Hát a latint egy tornatanár tanítja?

JANKÓ: Én nem tudom, de mikor a mamám azt mondja a papámnak: schau dieser Fratz, akkor en-gem megvernek.

PISTI: Mi az: Fratz?

JANKÓ: Az valami kincs, mert amikor mond-ják: Fratz, akkor előbb mindig nagy veszekedés van, hogy sokat adunk ki, csalni kell, lopni kell a papámnak, hogy a sok rongy és kalap meglegyen . . . Akkor mindig arról van szó, hogy a Bernstein egy nagyobb legény, mert az ő felesége a Berkovistól kap. pedig a papája galoppin a Fruchtbörzén és miak egy manufaktur nagykereskedőtől vagyunk.

PISTI: És mikor jön itt a Fratz?

JANKÓ: Mikor már a mamám sir, hogy ezt így nem lehet, akkor mondják Fratz, pedig én csöndesen ülök és azon gondolkozom, hogy mit mondok a Robi-csek tanár urnak, hogy mért nem voltam órán.

PISTI: Mégis, mi az a komor felhő.

JANKÓ: Az egy politika, mert a kis fiuk nem értik: mi az.

PISTI (rezignáltan): Az is két pofon, mert nekem mondták, hogy jönnek a komor felhők, pedig csak az Eckstein jött, az a hazudós kutya és beadta, hogy én magyar nyelvből nem tudtam semmit és földrajz-ból is csak három negyedét kaptam és karácsonyra ki fogom huzni a lutrit a bizonyítványba. Az Eck-stein egy rongy, egy közönséges zsidó, ahol szom-baton nem főznek, az én papám mégis azt mondta neki, hogy egy jó fiu és nekem mondta, hogy itt van nemsokára a karácsonyibizonyítvány és a komor felhők és lakatosinas leszek és a hóba fogom huzni

a kis kocsit a csövekkel és a Böske azt fogja mondani: takarodj innen, te fekete fiu.

JANKÓ (megvetéssel): A Böske egy dög... A Böske egy kutya... Ha én kadétnak szökök, egy fenét fogok törödni a ti Böskekkel...

PISTI: Te kadétnak szököl?

JANKÓ (hallgat).

PISTI: Te kadétnak szököl?

JANKÓ: Nálam történelemből és számtanból jönnek a komor felhők. (Elhallgatnak. Az udvaron egy verki rákezd a „Berta panamáira”).

Ray.

A Polónyi—Lengyel ítéletet megsemmisítették.

Budapest, november 7.

A magyar királyi Kuria ma délből szencziós ítélettel megfosztotta törvényes erejétől azt az ítéletet, amely három havi fogaállással sújtotta Lengyel Zoltánt. A Kuria fölfogása szerint az esküdtszék nem engedte meg a kimerítő bizonyítást és ezért semmisítette meg a törvényszéki ítéletét. De mert a tárgyalás jegyzőkönyvéből beigazolhatólag az esküdtek magatartása is kifogás alá esik, a Kuria kimondta, hogy ezek az esküdtek az új eljárásban nem működhetnek közre. Az ítéletet óriási izgatottsággal várta a nemzet és a folyosókat zsufolásig megtöltő közönség és élénken tárgyalva vette tudomásul a szencziózt.

Fél egykor már mozogni sem lehetett a folyosókon. A szolgálak először az újságírókat helyezik el, majd bebocsátják a közönséget. Pontban egy órakor megjelenik a Kuria másodelnöke, Bernáth Géza és nyomban kihirdeti a végzést, amely szerint a Kuria megsemmisítette az esküdtszék ítéletét és új ítélethozatalra utasította a bíróságot, úgy azonban, hogy abból a régi esküdteket kizárta.

A végzés szövege így hangzik:

— Ő felsége a király nevében a magyar királyi Kuria rágalmasz vétségével vádolt Lengyel Zoltán bűnügyében a vádlottnak többrendbeli semmiségi panaszát tárgyalás alá véve, a koronaügyész és a védő meghallgatása után a mai napon a következő végzést hozta:

A büntetőperrendtartás 384. szakaszának 9. pontja, a büntetőperrendtartás 437. szakaszának második bekezdése alapján az esküdtszék ítéletét az alapjául szolgáló tárgyalással együtt megsemmisíti, az esküdtszék szabályszerű új eljárásra utasítja, azzal, hogy az előző eljárásban résztvevő esküdtek az új tárgyalásban részt nem vehetnek. A vádlott részéről beadott felfolyamodás elutasított.

Néhány pillanat múlva megkezdte az elnök a megokolás felolvasását:

— A vádlott és a védő semmiségi panaszt nyújtott be az ítélet ellen a büntetőperrendtartás 385., 427. és 308. szakaszai alapján; azonfölül semmiségi panaszt nyújtottak be a miatt is, mert a bizonyítást csupán a Beke Erzsébet, a Cséry, a villamos vasutak, a Dunagőzhajózási Társaság albérlete és a Gschwindt-gyár ügyére terjesztették ki.

A Nap 1907. január 22-iki számában Vádat emeltek... ezimben közölt cikk a maga egészében vád tárgyává tett. E cikkben az foglaltatott, hogy a cikk írója magáévá teszi Halmos János volt polgármester vádjait, amely szerint Polónyi Géza fővárosi bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta fel. Polónyi Géza feljelentésében ezt a kijelentést tartja sértőnek, az esküdtek elé terjesztett kérdések is erre vonatkoznak, tehát a vád tárgya az, hogy Polónyi Géza fővárosi bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta-e fel. Nem lehet kétséges, hogy a vádlottnak joga volt ezt bizonyítani és hogy cikkében csak mintegy példaképpen csupán öt esetet sorolt fel, ez nem sorozhatja meg a bizonyítást, amelybe joga van minden vádat bevonni, mert ezek nem új vádak, hanem eszközök annak bizonyítására, hogy Polónyi Géza fővárosi bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta föl.

Ezen bizonyításnak helyt kellett volna már azért is adni, mert a királyi ügyész közérdekből vette át a vád képviselést, ennél fogva Polónyi teljes kifogástalan magaviselete lett volna igazolható.

Ez azonban csak úgy lett volna elérhető, ha az összes támadó adatok bizonyításra meghiusul.

A vádlott érdekeinek sérelmével mellőztetett a bizonyítás az Erzsébet-téri kioszkra vonatkozó, a Róth Jakab, az Ádám Béla, a Száborszky-féle ügyben. A parthéleti ügyben mellőzött bizonyítást a Kuria nem találta sérelmesnek, mert ebben a tényállás nem lett volna megállapítható.

Korlátozta azonban a védelem jogát az esküdtszék azon intézkedése, mely szerint nem engedte meg annak az emlékiratnak a felolvasását, amelyet Polónyi Rudnay főkapitányhoz a villamos vasuti sztrájk ügyében beadott. Nem engedte meg az 1903. június 11-én beadott jogi vélemény felolvasását, valamint az 1904. évi október 14-én tartott közgyűlésen főmagánvádló felszólalását, illetve a Fővárosi Közlönynek erre vonatkozó közleményét. Ugyancsak sérelmes az esküdtszék azon eljárása is, mely szerint nem engedte meg az 1901. december tizenötödiki közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasását, amelyben főmagánvádló a Közuti Vasutársasággal folytatott tárgyalás után kijelentette, hogy nem ellenzi tovább a vasutnak az utca szintjében való építését. Sérelmes a vádlottra nézve, hogy elutasította Kasics Péter bizottsági tagnak kihallgatását arra vonatkozólag, hogy Polónyi akkor változtatott álláspontot, amikor az ötven ezer koronás ügyvédi honoráriumot felvette.

Sérelmes a vádlottra nézve az is, hogy a Cséry-ügyben elutasította az esküdtszék Sággy Ferencz, Viola Imre tanácsnok kihallgatását, arra nézve, hogy főmagánvádló a vállalat ügyvédje volt. Elutasította továbbá Pető Sándor országgyűlési képviselő kihallgatását, akivel a vádlott azt akarta bizonyítani, hogy Halmos János előtte úgy nyilatkozott, hogy Polónyi őt a Gschwindt-gyár érdekében presszionálta.

Ezen alaki semmiségi okok miatt az esküdtszék ítélete meg volt semmisítendő. Az eljárás megsemmisítése folytán a többi semmiségi panaszok el-esnek.

Minthogy az esküdtek magatartása a megsemmisített ítélet tárgyában, a tárgyalás jegyzőkönyvéből beigazolhatólag, ebben az ügyben kifogás alá esik, ez okból ezek az esküdtek a bünvádi perrendtartás 437. szakasza értelmében az új eljárásban közre nem működhetnek.

Az esküdtszéknek bírságoló-végzése ellen a vádlott által bejelentett felfolyamodást a Kurianak el kellett utasítani, mert a tárgyalási jegyzőkönyvből megállapíthatólag ez a felfolyamodás teljesen alaptalan.

Ez a Kuria határozata. Ezzel a tárgyalást be-rekesztem.

A közönség, amely a végzést tetszésnyilvánítással fogadta, hirtelen szétszórt és kivitte a városba a szenczió híret.

Ma este a függetlenségi pártkörben élénken pertraktáltak a Kuria döntését. Nagyon sokan szólottak hozzá s voltak olyanok is, akik nem tetszésüknek adtak kifejezést a felmentő végzéssel szemben. Egyes helyeken élesen bírálták a Kuria határozatát. A pártkörben fent volt Tóth János államtitkár is, aki azonban nem szólt hozzá a kérdéshez.

TÁVIRATOK.

Amerikai állomáshajó Konstantinápolyban.

Washington, november 7. Az amerikai kormány elhatározta, hogy a Skorpion ágyunaszádót Leishmann amerikai nagykövet rendelkezésére állandóan Konstantinápolyban állomásoztatja.

Olaszország és a hármasszövetség.

Berlin, november 7. (Saját tudósítónktól.) Bécsből jelentik a Berliner Tageblattnak, hogy legközelebb Olaszország részéről oly aktus várható, amely ennek a hatalomnak a hármasszövetséghez való rendíthetetlen ragaszkodását fogja kifejezésre juttatni.

Schön államtitkár délvídeken.

Berlin, november 7. A Nordd. Allg. Ztg. jelentése szerint Schön államtitkár üdülő utra ma este Délvídekre megy.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	nov. 6.	nov. 7.
Buza	locobuza	110 ¹ / ₂	111 ³ / ₈
	decemberre	110 ¹ / ₂	111 ³ / ₈
	májusra	111 ¹ / ₃	111 ¹ / ₃
Tengeri	decemberre	71 ¹ / ₂	71 ¹ / ₂
	májusra	70 ¹ / ₄	70 ¹ / ₄

Csikagó.

Buza	decemberre	100 ¹ / ₄	101 ³ / ₈
	májusra	103 ³ / ₄	105
Tengeri	decemberre	61 ¹ / ₄	61 ³ / ₄

New-York, nov. 7. Gyapot New-Yorkban helyben 9.30 (9.30 tegnap), gyapot decemberre 9.01 (9.07), gyapot februárra 8.83 (8.85), gyapot New-Orleansban helyb. 8¹⁵/₁₆ (8¹⁵/₁₆), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, november 7. (Zárlat.) Zsir januárra — tegn. 9.30), zsír májusra 9.35 (tegnap 9.30), szalonna short clear, 9.37 (tegnap 9.37), sertésus januárra 16.10 (tegnap 16.—.)

Betiltották a szocialisták sétáját.

Budapest, november 7.

Már napok óta hirdeti a szocialdemokrata párt, hogy hétfőn este Andrassy választói törvénytervezete ellen tüntető sétát fog rendezni. Ma délelőtt a párt megbízásából megjelent a főkapitányságon Buchinger Manó és ifju Biró Dezső és bejelentették, hogy a párt e hónap 9-én az esti órákban az általános választói jog mellett tüntető sétát akar rendezni. A főkapitány a bejelentés tudomásvételét megtagadta azzal az indoklással, hogy az esti órákban elvből semminemű felvonulást, tüntetést nem engedélyezhet, mivel a dolog természeténél fogva sem a rendőrség, sem a rendezőség felelősséget nem vállalhat abban az irányban, hogy a tüntetőkhöz olyan elemek ne csatlakozzanak, amelyek vagyongalásra és egyéb büntetendő cselekményekre szokták magukat tapasztalat szerint ragadtatni. A főkapitány azonban azt ajánlotta, hogy a felvonulást rendezzék vasárnap délután két órakor, amikor különben is a munkásságnak munkaszüneti napja van, vagy amennyiben naphoz ragaszkodnak, rendezzék azt hétfőn délután két óra tájban. Buchinger Manó és társai azonban a nappal rendezendő tüntetésről, illetve sétáról mit sem akartak tudni.

Erre Boda Dezső főkapitány a tüntetést betiltó határozatot adott ki, melyet falragaszon hoz a közönség tudomására. A rendelet szövege a következő:

„A magyarországi szocialdemokrata párt központi közlönye napok óta hirdeti, hogy a párt folyó évi november hónap 9-én, hétfőn este a székesfővárosi forgalmas utcáin úgynevezett tüntető-sétát rendez s felhívja a párt híveit, hogy ezen tüntetésen nagy számmal jelenjenek meg. A közelmúlt tapasztalatai szerint az éfajta tüntetések nemcsak hogy átlépték a békés felvonulások és tüntetések megengedett határait, de sőt oly zavargásokká fajultak el, amelyek vagyongalásokra, a hatóság fegyveres megtámadására és egyéb súlyos büncselekmények elkövetésére vezettek. Fokozottabb mérvben forog fenn ez a veszély az estéli és az azt követő éjjeli órákban, amidőn is a sötétség alatt a tüntető csoportokhoz csatlakozva, felszínre kerülnek a közönséges gonosztevők és csavargók, nagymérvű veszélynek tevének ki a székesfővárosi közbiztonságát. Ezen tapasztalatok folytán már a múlt hónap 5-én 10476/ik. eln. 1908. sz. alatt falragaszokban is közzétettem azt az elhatározásomat, hogy a be nem jelentett és általam nem engedélyezett tömeges felvonulásokat, vagy utcai tüntetéseket bármilyen célból vagy akármilyen czimen rendezik is, megtiltni nem fogom. Ehhez az elhatározásomhoz szigorúan ragaszkodva, ezuttal is kérem és figyelmeztetem a székesfőváros közönségét, különösen pedig a tisztességes és rendszerető munkásokat, hogy az ilyen tömegekhez még kíváncsiságból se csatlakozzanak, az azok közelében való tartózkodástól saját testi épségük érdekében óvakodjanak, mert a rendőrség az ilyen meg nem engedett tömeges felvonuláson minden esetben teljes karhatalmi erejével fog fellépni. Budapest, 1908. november 7. dr. Boda Dezső.”

A rendelet azonban a szocialista párt vezetője szerint nem fogja megakadályozni a tervbe vett tüntető felvonulást. S ezért előre látható, hogy a tüntető menet és a rendőrség között összeütközésre fog a sor kerülni. Ennek megakadályozására Boda Dezső a legnagyobb körültekintéssel megtette az intézkedéseket, amennyiben rendeletet küldött a főparancsnoksághoz, a kerületekhez és őrszobákhoz és utasítja a rendőrséget, hogy hétfőn minden csoportosulást zavarjon szét.

A hét.

Kelet felől a boltozat
Még egyre háborús;
Még zúg, morog, még háborog
A barna Boszporus.

Gyülemlenek a fellegek;
Villog, de nem dörög.
Farkasszemű meresztenek
Bolgár, szerb és török.

Uj paripán — a trónusán —
Úl Kóburg Ferdinánd;
No, nézd csak őt, mily nagyra nőtt
A kóbor lajtinánd.

Csak Gyurka dörg, ha ágyuja
Voln' annyi millió,
Még biz' reánk uszitaná
A szerb ribillió.

A dikció így hasztalan,
Borsót csak falra hány;
Mit ér, ha nincs kincstárba kincs,
Se ágyu, se — dohány.

A háborúdi drága bál,
Szól Montekukuli,
Péncz, péncz, meg péncz — ez kell ehhez —
Kis öcskös, princez Gyuri!

Pumpolni hát czár bácsikát,
Fut Pétervárra Zsorzs;
Meglátjuk, hány zsákkal telik?
Mit hoz reá a sors?

Mert czár atyus Japán után
Nem alkalmas balek,
Gurkók kezén gurultak szét
A csengő rúbelek.

Jegyzékeket még egyre vált
A német s francia, —
Készül, mint drukkoló diák
A konferencia.

Főcenzor úr, az angliusz,
Jó vizsgapénzt gyanit.
Zavarosból halászni sejt
Magának valamit.

Nem tiszta még a láthatár,
Még terjed a ború.
S pásztortüzeknél foly a szó:
Hogy lesz-e háború?

Lezajla már a bő szüret,
— Csak hordónk volt kevés, —
Uj borra már készül a sok
Kézfogás, esküvés.

Tarlók fölött krúgatva száll
Vándor darunadár;
Mire megjő a kikelet,
Ki tudja: mit talál?

A merre csak szemünk tekint,
A kép olyan sivár.
Némán mereng — körötte csend —
A zord királyi vár.

Rosz kedvét nem zavarja már
Bál, dejeuner, ebéd —
Loyális delegátusok
Részüket megevék.

Szavaztak ők mindent vigan,
S nem fecsegték sokat;
Aranyba kell foglalni ily
Delegátusokat.

Hétfőn halottak napja volt,
Csengett a dikció,
Megkoszoruzta Kossuthot
A koalíció.

Am pénteken megtépdések
A sírra tett babért —
Hogy fringját rántottanak
Többes szavazatért.

Egyenlőség! a nagy Kossuth
Teérted sikra száll!

S most nem talál tábora két
Egyforma — gyufaszált.

Oh бага nép! hát van-e még
Szó, a minek hihetsz?
De csitt! cseppetnek: küszöbön
A parlamenti heccsz!

János vitéz.

UJDONSÁGOK.

Méltatlanok voltak!

* * *

A budapesti törvényszék elnöke ma délelőtt, egy pörben ítélkező esküdtszék tagjairól szólva, állítólag azt mondotta volna, hogy méltatlanok voltak fontos és diszes funkciójukra.

Nem tudom, mi igaz ebből a hírből, a nyilatkozat állítólag újságíró előtt történt, aki referált is róla lapjában. Elvégre egy kijelentés annyira faktum, hogy lényegbeli félreértésről szó nem igen lehet. Nincs rá tehát sem okom, sem jogom, hogy az újságíró referációjában kételkedjem. Maga a kijelentés pedig olyan súlyos, annyira vérbemenő, hogy napirendre térni fellette nem lehet, mihelyt igaznak föltételezem.

A budapesti törvényszék elnökéről egyetlen egy olyan esetet tudok, amelyben elhamarkodott szó szaladt ki a száján. Igaz, hogy lovasgiasan korrigálta a hibát, de magát az esetet számon kell tartanom, mert ennek a mai kijelentésének értékelésénél azzal az eshetőséggel is számolni akarok, vajjon nem véletlen elszólással állok-e szemközt.

Nem. Ehez a megállapításhoz nincs is sok latolgatásra szükségem. Zsitvay Leó egész pályafutásában szigorú volt önmagával szemben. Világos fej, kritikai elme, megnyilatkozásaiban inkább száraz és fukar, semmint vigyázatlan, könnyen hevülő. Hogy egyszer tévedett, az csak azt bizonyítja, hogy ember és nem ítélő automata, aki hajszálnyi precizitással, de öntudat és sziv nélkül végzi a maga funkcióját. A törvényszék elnöke tévedő ember, tehát szive van és szive beleszól az ítéleteibe. Bele kellett hogy szójlon most is, amikor ezt a súlyos kijelentést tette — ha tette! Hogy beleszólt, azt abból a kijelentésből magából tudom; mert az a kijelentés a maga keménységében mégis csupa lira. Egy igaz ember szívének az öntudatlan lirája. Ilyen támadó kijelentést ugyanis, a hivatali állás exponáltságával számot vető hideg, józan ész nem diktál, mert az árt hat a karriérnek. Ilyen kicsattanó szó csak a sziv fenekéről szállhat az ajkra kritika és meg gondolás nélkül, amikor a sziv enged az első impressziók forró igazságának és a maga külön judiciumával ítélkezik.

És ez az ítélet, amely a törvényszék elnökének mai nyilatkozatában benne van, emberileg egyenesen lesújtó azokra az esküdtekre nézve, akikre vonatkozik.

Valamennyire!

Engem kevesebb felelősség terhel a kijelentéseimért, mint a budapesti törvényszék elnökét, sietek tehát kikiáltani, hogy én is méltatlanoknak tartom azokat az embereket arra a díszre, amelylyel felruházták őket. Nem azért, mert érdekeltséget, kifogásolhatóságot talált bennük a legfelsőbb ítélőszék, hanem azért, mert egy tapasztalatokban és önfegyelmzésben megőszült bíró, szívének egy ösztönszerű fölrzésében az emberség mértékére érdemetlennek ítélte őket.

De másrészt! . . .

Miért bocsátotta az a szigorú erkölcsbíró igazmondásra azokat a defektusban talált esküdteket? Miért? Nem volt módja hozzá, megakadályozni a profanatiót? Nincs arra törvénybe irott lehetőség? Vagy nem volt bátorsága hozzá? Hiszen akkor ő is befolyásolt! Vagy csak most ébredt mindezeknek a tudatára? Ó! Aki eleven szóban, indulatokban, egyénekben, polémiákban és ellentmondásokban, szóval az élő valóság közvetlenségében látta kifejlenni a pör anyagát. Ó neki ne lett volna bizonyossága és amazoknak, akik fogyatékosan, csupán csak a holt betűk néma beszédjéből nyerték impressziójukat — igen?

Itt valami gyarlóságok vannak.

Azt hiszem, úgy hívják: Igazság és Ember...

(g. a.)

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, november 8. — Róm kat.: D. 22. B. A. olt. — Prot.: D. 21. Gottfried. — Görög-orosz: okt. 26. E. 21. Demeter. — Zsidó: March, 14. — A nap két reggel 6 óra 55 perczkor, nyugszik délután 4 óra 32 perczkor. — A hold két d. u. 5 óra 31 perczkor, nyugszik este 7 óra 1 perczkor.

A miniszter nem fogadnak.

Allandó kiállítás a Könyves Kálmánnál Nagymező-utczai 37-30. Nyitva 9-1-ig. Belépődíj nincs. — Velazquez-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Fialat festők kiállítása az Uránia Gyógytéri szalonjában nyitva 9-1-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum összes tárai nyitva 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet múzeum nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A Nemzeti múzeum könyvtára zárva. — Az Akadémia könyvtára zárva. — Az Egyetemi könyvtár zárva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára zárva 9-12-ig, a téli hónapok alatt novembertől február végéig kedden és pénteken 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Az „Egyetértés Vasárnapja“. A rendesnél is gondosabb kiállításban és dusabb tartalommal jelent meg e héten az „Egyetértés“ vasárnapi melléklete, az „Egyetértés Vasárnapja“. Az első oldalon a prágai diákzavargásokról közlünk sikerült képeket. Egy oldalt József főherczeg és családjának arcképei töltönek meg. Az amerikai elnökválasztásnak is egész oldalt szenteltünk és bemutatjuk az időközben megválasztott Taftot, amint lóhátról beszél választóitához, Taftné, Bryant, a demokraták jelöltjét. Egy óriási képiünk Werner Antal híres képének a „Berlini kongresszus 1878-ban“ reprodukciója. Apróbb képeink: Sarah Bernhardt, Izvolszki, Milovanovits arcképei, a Zepelin-émlék és a Clement-Bayard francia léghajós kormányozható léghajója. A szövegrészben Timár Szaniszló kitünő novelláját közöljük.

— Személyi hír. Augusztia főherczegasszony Kistapolcsányból tegnap Budapestre érkezett.

— A trónörökös római útja. Az utóbbi időben híre járt, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös meglátogatta Rómában az olasz királyi párt. E hír annál feltünőbb volt, mivel tudvalevőleg a vatikán bármely katolikus uralkodónak vagy képviselőjének római látogatásában a pápa és a katolikus egyház megsértését látja. Ferencz Ferdinánd római látogatását azonban állítólag a pápa hallgatag beleegyezésével tenné meg. Ezt a hírt most a vatikánból megczafolják azzal, hogy téves az a hit, mintha a szentatya beleegyezne, vagy hallgatagon tűrné, hogy Ferencz Ferdinánd meglátogassa az olasz királyi párt Rómában.

— A görög király katonai szemléje. A görög király ma délelőtt szemlét tartott a nevét viselő 99. számú gyalogezreden, majd szállásán az ezred küldöttségét fogadta, mely huszonöt éves ezredtulajdonosi jubileuma alkalmából üdvözölte és átadta jubileumi ajándékát. A király köszönetet mondott a figyelmességért és a küldöttséget reggelire hívta meg.

— **A román trónörökös Bécsben.** A román trónörökös november közepe táján Bécsbe érkezik, hogy a felségének uralkodói jubileuma alkalmából kifejezze a román királyi pár szerencsekívánatait.

— **A katonaság köréből.** A király megengedte, hogy **Klobucsár** Vilmos lovassági tábornok, a m. kir. honvédség főparancsnoka, a spanyol királyi katonai érdemrend nagykeresztjét elfogadhatta és viselhesse. — **A király kinevezte Zwicker Ferencz szabadkai és Yull Alfréd budapesti 1. honvédhuszárezredbeli, az ezredparancsnokság ideiglenes vezetésével megbízott alezredek az illető ezredek parancsnokaivá.**

— **Szterényi József betegsége.** Szterényi József kereskedelemügyi államtitkár állapotában javulás állott be. Tegnap délután Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter meglátogatta a gyengélkedő államtitkár lakásán. Az államtitkár már teljesen lázmentes, sőt az ágyat is elhagyhatta, mindazonáltal kezelőorvosa tanácsára még egy-két napig a szobában kell tartózkodnia. Hétfőn vagy kedden már bemegy a minisztériumba. Egyelőre, mint értesülünk, a brassói beszámoló elmarad, azonban nincs kizárva, hogy az államtitkár még az idén választói közé utazik.

— **Kinevezések.** Gróf Zichy Aladár, a király személye körüli miniszter a vezetése alatt álló minisztériumban dr. gróf Wenckheim Jenőt segéd-fogalmazóvá nevezte ki.

— **A német trónörökös és Zeppelin.** A német trónörökös ma reggel Friedrichshafenbe érkezett, ahol az állomáson gróf Zeppelin fogadta. A trónörökös gróf Zeppelinnel háromnegyed tizenegykor elhagyta a szállót s együtt mentek el a léghajócsarnokba, ahonnan a Zeppelin I. léghajót kivontatták a tóra, ahonnan délelőtt 11 óra 20 perczkor heves északi szél mellett felszálltak. Kevéssel délután két óra előtt a gróf léghajója a német trónörökössel Donau-Eschingen fölé érkezett és ott vesztegelt, hogy a német császár különvonatát megvárja. Két óraker megérkezett a német császár különvonata. Gróf Zeppelin léghajójával a pályaudvar közelében 152 méter magasságban manővrozott. A léghajó kosarában ülők kendőlobogtatással üdvözölték a császárt, aki az üdvözléseket ugyanígy viszonzta. Miután a császár megérkezett a kastélyba, a nagy terraszra ment, gróf Zeppelin léghajójával megkerülte a kastélyt, a trónörökös pedig egy levelet dobott le. A léghajó ezután visszatért a bodeni tó irányában. A léghajó ma délután két óra 50 perczkor 6 és fél óras pompás utazás után Mannzelen akadálytalanul leszállt. A léghajó alacsony légrégióban elhaladt Constans felett, melynek lakossága lelkes és meleg ovációkban részesítette a trónörökösöt és gróf Zeppelint.

— **A külügyi államtitkár betegsége.** Schön államtitkár egészsége annyira javult, hogy valószínűleg már néhány nap múlva újra átveheti a külügyi hivatal ügyeinek intézését.

— **Gróf Desseffy Aurél kitüntetése.** A király gróf Desseffy Aurél v. b. t. tanácsosnak, a főrendiház elnökének, az O. M. G. E. és a G. E. O. Sz.-ének elnöki állásában évek hosszú során át kifejtett kiváló működése elismerésül a Lipót-rend nagykeresztjét adományozta.

— **Széchenyi-bál.** A Széchenyi-bál bizottsága ma tartotta első ülését dr. Schandl Károly elnökelete alatt, amelyen a bál elnökévé ismét Dobay Istvánt, vezető alelnökké Schandl Károlyt, pénztárossá pedig Hirsch Zoltánt választották meg.

— **Tisztogatás az orosz haditengerészetnél.** A legközelebbi időben mintegy tizenegyet orosz admirális lemondási kérvényét be fogja nyújtani. Az admirálisoknak ez a kényszerű elhatározása összefüggésben áll azokkal az óriási mulasztásokkal és azzal a rosszhiszemű gazdálkodással, amely hadihajók és különösen a Rurik nevű páncélos hajó építése körül már hosszabb idő óta észlelhető. Ezen lemondások kezdetét képezik annak a tisztulási folyamatnak, amelyre nézve a kormány a dumának ígéretet tett. Hír szerint Ratsik tábornok az újonnan kreálendő hajóépítő-főfelügyelői állásra lesz kinevezve, Dikow tengerészeti miniszter pedig, aki nemrégiben indult feketetengeri útjára, hogy a feketetengeri flotta parancsnoka és az erődítmények parancsnoksága között kitért vizsályt kiegyenlítse, állásától vissza fog lépni. Utódiaként emlegetik Milow sorhajókapitányt és Wojevodski altengernagyot, a jelenlegi tengerészeti miniszter hadsegédét.

— **A német császár és Wright.** A Párisban megjelenő „Eclair” közlése szerint, Vilmos császár levelet intézett Wrighthez, akinek sikereihez szerencsét kívánt és akit egyidejűleg meghívott, hogy kísérleteit Berlinben folytassa.

— **Apróságok Taifról.** Az Unió most megválasztott elnökéről, Taft Howardról sok érdekes apróságot jegyeznek fel amerikai újságok. Az új elnököt főleg őszinteségéért becsülik nagyon az amerikaiak. A legutolsó választási kampány alatt például megkérdezték, hogy mit tanácsol egy lelkiismeretes munkásnak, aki saját hibáján kívül elvesztette a munkáját és éheznek, Taft összecsapta a feje felett a kezét és a kétségbeesés hangján kiáltott fel: „Azt csak az Isten tudja, én nem!” Ez állítólag többet használt neki, mint bármely más felelet. „Big Bill”, amint Taftot nevezik, rendkívül erős testalkatú; több mint 20 stone-t nyom. (1 stone 14 font.) Munkabírását kiapadhatatlannak mondják s csak hangja mondta fel a szolgálatot a hosszú választási harcban. De vidámsága nem hagyta el egy perczre sem és ajkán állandóan barátságos mosoly ül. Taft szerette, melylyel anyja iránt viseltetik, egyenesen megható. Taft anyját Amerika legidősebb asszonyai egyikének tartják. Mindenki, aki ismeri, tanácsért fordul hozzá és Taft maga nyíltan bevallja, hogy szerencsésnek csakis neki köszönheti. Amikor 1907-ben Kubában egy felkelést igyekezett lecsendesíteni, magához intette egy bosztoni újság fiatal tudósítóját, míg a többi újságíró előtt így mentegődött: „Barátaim, azt óhajtanám, hogy ez a fiatal ember mindig közel legyen hozzám és lássa, hogy mit teszek. Ő ugyanis abba az egyetlen újságba ír, amelyet az anyám olvas és szeretném, ha tudná, hogy én mit teszek.” Taft családi életét ideálisnak mondják. Három gyermeke van, akik közül legfiatalabb egy tizenegy esztendő fű. Root államtitkár, Taft kollégája egy alkalommal tréfás megjegyzést tett hatalmas testalkatára. Nem sokkal több Taft a Filippini szigetek fővárosába, Beugnetbe utazott. Miután betegesen indult utnak, Root táviratban kérdezősködött, hogy szerencsésen megérkezett-e? Taft ezt sürgönyözte vissza:

— Pompásan átstem. Tegnap lóháton ötezer lábnyi magas helyre lovagoltam. Taft.

Másnap Root visszasürgönyözött:

— Hogy van a ló? Root.

— **A bécsi vízhiány.** A bécsiek is meg vannak akadva a vízvezetékükkel. A városi hatóság, a fokozódó vízhiány miatt már hetek óta figyelmeztette a lakosságot, hogy takarékoskodjék a vízzel, s mint-hogy a tékozlás nem csökkent, ellenben a tartós szárazság következtében a vízhiány fokozódott, kénytelenek voltak valamennyi emeleti vezetékét elzárni. Kivételt csak a kórházakkal, kaszárnyákkal, iskolákkal és fürdőhelyekkel, valamint a városi és állami épületekkel tettek. A polgármester azonkívül a kávé-sókkal is tárgyalásokba bocsátkozott és arra szólította fel őket, hogy a vendégeknek csak egy pohár vizet szolgáljanak ki. A hatóság reméli, hogy ezekkel az intézkedésekkel eléjét veszi a mostanáig napirandén volt 100,000 hektoliter víz-deficitnek. Ha azonban ezek az intézkedések sem volnának eredményesek, vagy novemberben a csapadék épp oly csekély lenne, mint októberben, úgy a házi vezetéseket teljesen el fogják zárni és csak az utcai hydransokból alakított szüksegi kutakat engedik át a lakosság használatára.

— **Vakmerő rablógyilkosság Lipcsében.** Óriási feltűnést keltő rablógyilkosság történt Lipcsében. Az ismeretlen tettesek két emberéletet oltottak ki. Az áldozatok: Friedrich Kurt és felesége. A rejtélyes bűntettől a következő értesülést vettük:

Mialatt a gyilkosok tegnap reggel Friedrich lakásán voltak, egyiküknek háromnegyed kilenc óraker a pénzeslevélhordó Schlegel Pál névre szóló pénzes-utalványt hozott 8 márka 25 fillérről. Az utalványt október 30-án délnél 12—1 óra között a Börzsepostahivatalban, valószínűleg a tettesek maguk adták fel és minden valószínűség szerint az volt a tervük, hogy a pénz hozó levélhordót is meggyilkolják és kirabolják, ettől a szándékuktól azonban elálltak. A tett helyén az egyik tettes sapkáját találták, egy sötétszínű, kockás sportsapkát. A tettesek, akik magukat erősen befecsekendezhették vérell, a drezdai bankra szóló különféle takarékbetét-könyveket 2500 korona betétről és egy csomó ékszert raboltak el.

— **A Budapesti Újságírók Egyesülete holnap, vasárnap délelőtt tizenegy óraker tartja rendkívüli közgyűlését az egyesület helyiségében.**

— **Kinevezések az államvasutaknál.** Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter 1908. évi november hó 1-től számítandólag a következő tisztviselői kinevezéseket eszközölte: Kinevezett a VIII. fizetési osztály III. fizetési fokozatába: Sokolicz Alfonz és Kun Dezső hivatalnokok az A) táblázat IX. fizetési osztályának 1-ső, Várady Károly, dr. Takács Ernő és Mussong Ferdinánd hivatalnokok ugyanezen fizetési osztály 2-ik, dr. Hesslein József, dr. Radó Andor, Thuróczy István, Rajz Károly, Kelemen János, Tatár Lajos, Karsay László, dr. Hatvani Sándor és dr. Stingly Kálmán hivatalnokok ugyanazon fizetési osztály 3-ik fizetési fokozatából fogalmazóvá; Dörre Jenő, Czvetkovicz Branko, Markovits Menyhért és Földes Izidor műszaki gyakornokok mérnökökké; Turtsányi Vilmos I. é. irodakezelő a B) táblázat 9. fizetési csoportjának 5-ik fizetési fokozatából fogalmazóvá; Denkinger József műszaki gyakornok mérnökökké; Székely Imre, dr. Csopor Jenő, dr. Bíró Béla, dr. Kiss Artur, dr. Havas Kornél, Baló László és dr. Rigler Kálmán fogalmazó-gyakornokok fogalmazókká; Klein Sándor, Mészáros Ferencz, Weil Lajos, Aprily Ferencz, Kovács Mór és Redner Jenő Vilmos műszaki gyakornokok, Haner János, Galter János, Mészner Alajos, Csiskó Ernő, Ságuly Károly, Belmann Ede, Illés József Dávid, Szekeres Sámuel, Bein Hermann, Niga János, Ujhelyi József, Fliegau János, Fult Zsigmond, Nemes Károly, Sebestény Imre, Munk Rezső, Preszler Ernő, Albin Gyula, Darvas Jenő, Kornis Henrik, Kamp Gyogyevits Mihály, Fuchs Ede, Kandel Jeremiás Jenő és Mészáros Gyula havidíjas mérnökök mérnökökké; Rudolf Lajos m. kir. pénzügyi számtiszt, ez utóbbi szolgálatba lépésének napjától számítandólag fogalmazóvá.

— **Az állami tanítók lakbérére.** Az állami tanítók országos egyesülete emlékiratban kérte a közoktatásügyi minisztert, hogy az állami tisztviselők lakbérrendezését terjeszse ki az állami tanítókra is. E kérést elutasították azzal az indoklással, hogy a közoktatásügyi minisztérium e tárgyban kidolgozott kedvező javaslatát a pénzügyminiszter nem fogadta el, mert ha az állami tanítók lakbérére emeltetnék, akkor a nem állami tanítók is hasonló követéléssel állnának elő. E merev elutasítás nagyon elkeserítette a magyar állami tanítói kart. Az országos egyesület elnöksége a hozzá intézett tömeges felhívások folytán ma értekezletet tartott, melyen elhatározta, hogy a magyar hazafias sajtó és a közvélemény útján mindent el fog követni arra nézve, hogy a közoktatásügyi miniszter jóakaratu törekvéseit a pénzügyminiszter is méltányolja és támogassa.

— **Házasságok.** Lopatny László Budapestben hó 8-án tartja esküvőjét az V. ker. anyakönyvvezető előtt Fodor Rózsával.

Braun Antónia Bécs, Bogár Ignác Budapest, jegyesek.

Özvegy barkóczi Rosty Flórisné, ghimesi és gácsi Forgách Ilona grófnő örömlent jelenti sajtát, és néhai férje barkóczi Rosty Flóris és kir. kamarás, követségi tanácsos leányának, barkóczi Rosty Mariettának körösszegei és adomány gróf Csáky Gusztáv jogtudorral, Szepes vármegye örökös főispánjával, a 13. sz. dragonyosrezd tartalékos hadnagyával, körösszegei és adomány gróf Csáky Vidornak, Szepes vármegye örökös főispánjának, a magyar főrendiház örökös tagjának és nejeinek, Normann-Ehrenfels Anna grófnőnek fiával, folyó évi november hó 24-én délelőtt tizenegy óraker Budapestben, a Jézus Szent Szíve-templomban történendő házassági egybekelését.

Magyar Elek hírlapíróársunk szerdán, november 11-én délelőtt fél tizenkét óraker tartja esküvőjét a belvárosi főplébánia-templomban Kürthy Bertával, fátkürthy és kolthai Kürthy Emil, az erdemes, jeles író, lapunk belső munkatársa és szemere Szemere Gizella leányával, Szemere Bertalan 49-iki miniszterelnök unokájával.

Zizsman Béla mérnök e hó 9-én vezeti oltárhoz Bajza Ferencz pénzügyminiszteri számtanácsos leányát, Violát.

Freier Sándor holnap délután fél óraker vezeti oltárhoz a Dohány-utcai izr. templomban Bogár Antóniát.

Dr. Baumfeld Lajos fővárosi ügyvéd november hó 15-én vezeti oltárhoz Fischer Arankát, Fischer M. Ignác leányát.

Sugár Andor fővárosi gyógyszerész ma délelőtt kötött házasságot az erzsébetvárosi plébánia-templomban absai és hangodi Mihály Ilmával.

Dr. Bródy Aladár, a postakárképzőbizottság elnöke eljegyezte Budapestben Barmaper Dorát Ujradiskáról.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műőrés ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Öngyilkos kereskedő.** Springer Manó mákói kereskedő szabadulni akart hitelezőinek folytonos zaklatásaitól, ma reggel agyonlőtte magát. Szomorú a dologban az, hogy a fiatal kereskedő kilencz nappal ezelőtt ülte az esküvőjét.

— **A harmadik belgyógyászati klinika.** A tudományegyetemnek a múlt esztendőben még csak egy rendes belgyógyászati klinikája volt, a jelen iskolában azonban már három lesz. Jendrassik Ernő tanár ideg-klinikája ugyanis a király hozzájárulásával, miniszteri rendelettel belorvostani klinikává alakítottatott át, ugyancsak befejezéshez közeledik a külső Üllői-uti telepen az új belgyógyászati klinika építése is. Az új épület eredetileg Kéty tanár új klinikájának készült, de Korányi Frigyes tanár nyugalomba vonulásával a viszonyok megváltoztak: Kéty Károly tanár átveszi a volt Korányi-klinikát és az épülőfélben lévő klinika igazgatója Jendrassik tanár lesz. A budapesti egyetemnek e szerint mostantól kezdve három belorvostani tanszéke és klinikája lesz.

— **Három hajókatasztrófa.** A mai nap folyamán három nagy hajókatasztrófáról érkezett távirati tudósítás. Az egyik távirat Londonból érkezett és azt adja hírül, hogy egy Amoyból Tungauba menő gőzös, amelyen 600 utas volt, tegnap este elsüllyedt. Az utasok közül 200 a vízbe fullt — Németországból is nagy hajószerecséltenségről érkezik hír. Danzigból jelentik ugyanis, hogy az „Archimedes” nevű tengeri gőzös Putziger-Heisterneest közelében zátonyra jutott és összetört. Az „Archimedes” tegnap este indult el Stettinből egy nagyobb farakományyal. Éjjel irtózatos hóvihár érte utól a hajót. A zátonyra jutott hajót ma reggel öt óraker vették észre és kevéssel utóbb egy mentőcsónak érkezett a partra, amelynek utasai teljesen ki voltak merülve. A megmenekült utasok elbeszélések, hogy a borzasztó viharban a hajó léket kapott és a behatólag viz eloltotta a tüzet. Ennélfogva a hajógép felmondta a szolgálatot és nemsokára zátonyra jutott. Újabb jelentések szerint az „Archimedes” teljesen összezúzódott és elsüllyedt. A kapitány, a kormányos és nyolcz matróz életét vesztette a hullámokban. Egy matróznak és egy kuktának a holttestét ma délelőtt kifogták a tengerből. — A harmadik hajószerecséltenség a görög partok közelében történt. Brüsszelből táviratozzák ugyanis, hogy a „Schelde” nevű belga gőzös, amely hadiszereket szállított, ravenna—konstantinápolyi útiában, husz mérföldnyire a görög partoktól, elsüllyedt. A legénység, kilencz ember kivételével, megmenekült.

— **Gyűjtés a budapesti templomokban.** Az az emberbaráti mozgalom, mely a „Csak egy Virágszál” jellegével indult, igen szép befejezést nyer vasárnap a budapesti templomokban. Vaszary hercegprímás pástorlevele alapján vasárnap az egyházi szónoklás tárgyába bevonják a tüdőbetegek ügyét s utána gyűjtés lesz. A gyűjtésben a budapesti hölgybizottság tagjai vesznek részt.

— **Két pap tragikus halála.** A bécsi katolikus legényegyesület épületében mult éjjel két idegen katolikus pap halt meg. Eddig még ki nem derített okból a szoba kályhájából gáz ömlött ki s mind a két papot megölte. Az egyik, akinek neve Rysacher Péter, Görzbe akart utazni, hogy ott súlyos betegségére gyógyulást keressen; a másik pap, akinek a nevét nem tudják, egy svájci missióval volt megbízva. Mind a kettő Oroszországból jött.

— **Halálos ítélet.** A székesfehérvári esküdtszék ma foglalkozott Tóth István 32 éves kislángi földműves bűnügyével, aki ez év július 14-én éjjel betört apósának, Gáspár Péternek házába és fejszével agyonverte apósát és anyósát, továbbá a saját kis fiát, aki nagyszüleinél volt, veszedelmesen megsebesítette, majd távozása után áldozataira gyújtotta a házat. A gyilkos tette elkövetése után a vonat elé vetette magát, azonban a mozdonyvezető ébersége következtében megmenekült a veszedelemtől. Az esküdtek verdiktje alapján a törvényszék Tóth Józsefet kétfélebeli gyilkosság kísérlete és gyújtogatás büntette miatt kötél általi halálra ítélte. A védő semmiséget jelentett be.

— **A rendőr támadója.** Az éjszaka a Garay-téren levő Volmir József vendéglőjében Siegel József husz éves kocsis annyira leitta magát, hogy történi-zuzni kezdett. Kocsis András 1457 számú rendőrt hívták segítségül. Siegel most a rendőr ellen támadt és konyhakéssel meg akarta szurni. Kocsis András erre kardot rántott és a garázda legényt a kezefején megvágta. Siegel erre futásnak eredt, de az Aréna-úton elfogták. A dühöngő részeg hatóság elleni erőszak czimén letartóztatták.

— **Borestély a Józsefvárosi Körben.** Ma este tartotta meg a Józsefvárosi Kör szokásos borestélyét, mely alkalommal dr. Magyar László, a Lovaregylet titkára és dr. Horánszky Dezső voltak a borgazdák.

— **Uj bosnyák muzeum.** A szerajevói híres muzeum épülete már szűknek bizonyult, tehát most pazar, egészen modern otthonba fog költözködni. Az új muzeum építéséhez már hozzáfogtak és az pavillon-rendszerű lesz: minden osztály külön épületet fog kapni, szóval teljesen megfelel majd az ideális muzeum fogalmának. A muzeum mostani igazgatója bosnyák ember: Truhelka, aki a régészettel foglalkozik. A muzeum bogarásza féligmeddig magyar ember, Apfelbeck Viktor, aki hosszú évekig élt Magyarországon és felesége is magyar leány.

— **Kitüntetés.** Klotild főhercegnő 6 cs. és kir. fensége Nemény Béla és Nemény Fülöp urakat, mint a tátrafüredi Grand Hotel bérlo-tulajdonosait császári és királyi udvari szállítótá nevezte ki. A magas kitüntetés ezuttal méltó érdemeket jutalmaz, amennyiben egy Nemény Béla, a Kossuth Lajos-utcai Magyar Világ-kávéház tulajdonosa, mint Nemény Fülöp, a tátrafüredi Grand Hotel jeles vezetője e rendkívüli kitüntetésre kiváló szakértelmükönél fogva egyaránt méltóan rászolgáltak.

— **Öngyilkos bankár.** Mainzban az Oppenheimer testvérek bankcég egyik tulajdonosa ma öngyilkosságot követett el. Valószínű, hogy kedvezőtlen anyagi helyzete birta rá ez elhatározásra. Állítólag nagy váltókötelezettségeket vállalt a czég a kreuznachi Stern Miksa gabonacégnél melynek tulajdonosa rövid idővel ezelőtt szintén öngyilkos lett. A mainzi bankok összefogtak, hogy a czéget megmentsek.

— **Ismeretterjesztő előadások.** A Magyar Nemzeti Muzeum ezidén öt ismeretterjesztő előadást fog rendezni, melyet a nagyközönség díjtalanul hallgathat. Az előadások november 14-én, a jövő szombaton kezdődnek meg és azontul december 12-éig minden szombaton délután 5 óraker lesznek a muzeum dísztermében. Az előadások a következők: dr. Horváth Géza: „A madárvilág őrisai”, november 14-én. Dr. Ferenczy József: „A színes fényképezés”, november 21-én. Dr. Márton Lajos: „Óskori élet a Tisza mellett”, november 28-án. Dr. Hekler Antal: „Antik díszedények”, december 5-én. Dr. Sebestyén Gyula: „A magyarországi bányászok ismeretlen népi színjátékai” december 12-én. Belépőjegyeket a Nemzeti Muzeum titkári irodájában kaphat a közönség.

— **Kötvények a kutban.** Titokzatos eset tartja izgalomban Horgos község lakosságát. A szelezsényi új major kutjában száz darab Hazai biztosítási kötvényt találtak, mely azt a gyanut keltette a csendőrségben, hogy valami bűntény történt. A kötvények szeptember—december hónapról vannak kiállítva s a csendőrségi nyomozás szerint ügynökei voltak. A horgosiak emlékeznek rá, hogy egy ügynök járt a községben és biztosításokat akart kötni több gazdával. A csendőrség nagyon valószínűnek tartja, hogy az ügynök, akiről azt hitték, hogy sok pénze van, rablógyilkosságnak esett áldozatul. Kicsalták az országuttra, ahol elszedték tőle az értéktárgyakat, a kötvényeket és azután eltették láb alól. A kötvények másképp aligha kerültek volna a kutba. A horgosi csendőrség jelentést tett a titokzatos esetről a szegedi rendőrségnek, mely a csendőrséggel karöltve nyomoz most a rejtélyes ügyben.

— **Halál a temetőben.** Az anyai szív tragikus története az alábbi hír. Szilas Ferencné ötvenhat éves jómódu urinő nemrégiben temette el egyetlen fiát. A csapás rendkívül leverte a szerencsétlen aszszonyt, aki naponta felkereste az új temetőben korán elhalt gyermekének a sírját. Tegnap — szokása szerint — virágot vitt ki a temetőbe, de alig ért a fia sírjához, hirtelen összeesett és néhány pillanat múlva meghalt. Meghasadt a szíve. Szilasnét csak jóval később találták meg holtan, virággal a kezében. A rendőrség részéről Baloghy rendőrfogalmazó és Gály rendőrorvos mentek ki a temetőbe. Hivatalosan megállapították, hogy szívszélhűdés érte Szilas Ferencnét.

— **Detektiv-kronika.** Föhrlich János hírlapíró nagy népszerűségnek örvendő folyóiratából a hetedik szám most jelent meg. Ez a füzet, éppen úgy, mint az eddigiek, önálló, igazán megtörtént, ezuttal is felette érdekes detektiv-nyomozást mond el e czimén: Az olasz bank kirablása Milanóban. Az elbeszélés megtanít a gazemberek ellen védekezni. A füzet 12 fillérrért kapható már minden tőzsdében és vasuti állomáson.

— **Egy uriaszony öngyilkossága.** Megrendítő öngyilkosság történt, mint egy távirat jelenti, Kalocsán. Dr. Valkányi Lajos kalocsai ügyvéd fiatal felesége tegnap szívenlőtte magát és nyomban meghalt. Az öngyilkosság tegnap este történt. Valkányiné nyugodtan megvacsorázott, sőt vacsora után még elbeszélgetett az urával. Később hirtelen nagyon izgatottnak látszott, de nem mondta meg izgatottságának az okát. Aztán beszaladt a hálószobába, magára zárta az ajtót, kinyitotta a nagy szekrényének ajtaját, kivette belőle a revolverét és mielőtt bárki is utána nyithatta volna az ajtót, a szívéhez emelte a revolvert, elsütötte és a golyó talált. A durranásra a házbeliek betörték a hálószoba ajtaját, berontottak az öngyilkoshoz. A szép ügyvédné már halott volt. A végzetes tett okát senki sem tudja.

— **Pusztító vihar.** A Taish kínai gőzös nagy viharban az Ituru sziget közelében elsüllyedt. Százötven ember a hullámokban lelte sírját.

— **Sipisták.** Tegnap számunkban megemlékeztünk arról, hogy a Lidón négy sipista kifosztotta Ritzing Eduárd braunschweigi gárdatisztet. A rendőrség megállapította, hogy a hamisjátékosok közül ezidőszent egy sem tartózkodik Budapesten és valahol külföldön üzik tovább üzleimeiket. Hétfőn beidézik a főkapitányságra dr. Polyák Béla ügyvédet is, hogy megtudják tőle, ki adta neki azt a megbízást, hogy a Lakatos József nevére befolyó összegeket átvegye. Megjegyzendő, hogy az egyik hamiskártyásnak nem Mezey László a neve, amint ezt tegnap tévesen közreadták, hanem Mérey Lászlónak hívják.

— **Szénagáz-mérgezés.** Nagy szerencsétlenség történt az éjszaka az Eötvös-utca 33. szám alatt lévő pénzügyorségi laktanya épületében. Félhét óraker, amikor a szakasz parancsnoka a legénység szobába bement, rémülten látta, hogy a pénzügyőrök felpuffadt arczezal, kinosan hörögve még az ágyban feküdtek. Megállapította, hogy szénagázmérgezés történt, lerohant a házmasterhez és a mentőkért telefonált. Azok csakhamar meg is érkeztek és mesterséges légzést alkalmaztak. A legénység legnagyobb része magához is tért, hármat azonban, névszerint Orosz József fővigyázót, Szabados Lajos fővigyázót és Nagy Károly vigyázót a mentők eszméletlen állapotban a Rökus-kórházba szállították. A szerencsétlenül járt pénzügyőrök állapota rendkívül súlyos, eddig kihallgatni sem lehetett őket. Érdekes, hogy a hatodik kerületi pénzügyorség csak néhány nappal ezelőtt költözött az Eötvös-utczába. A szénagázmérgezést egy rossz szerkezetű kályha okozta.

— **Halálozás.** Kálosi Karolin, Kálosi József képviselő nővére, ma hosszas szenvedés után, elhunyt. A halottat holnap, vasárnap délután három óraker áldják meg a Muzeum-körut 2. sz. alatt, azután Uszodra viszik, ahol hétfőn helyezik a családi sírboltba örök nyugalomra. Az elhunytat előkelő rokonság gyászolja.

— **Fővárosi Orfeum.** Vasárnap, mint rendszeren két előadást rendez az igazgatóság. Mindkét előadás részt vesz ifj. Sylvester Schaeffer, az Orfeum-illusztris vendége, kinek minden eddigi fellépése az utolsó helyig megtöltötte a nézőteret. A jegyeket czélszerű már napokkal előre megváltani, mert az esti pénztárnyitásnál hétköznapiakon legfőbb csak egyszerű belépő-jegyek kaphatók, szombaton és vasárnap azonban már napközben elkelnek az összes jegyek.

— **Dr. Hönig Izsó villanygyógyító- és Röntgen-intézete** (Budapest, IV., Károlykörut 24.) új prospektust adott ki, melyben ábrákkal szemléltetően vannak leírva a villany-, fény- és Röntgen-gyógymód összes eljárásai, melyek csaknem az összes idült betegségeknek beváltak, még oly esetknél is, melyek évek óta állanak fenn és eddig minden orvosi kezeléssel dacoltak. E gyógyjeljárások igen kényelmesek és teljesen fájdalomtalanok. Az intézet a prospektust minden érdeklődőnek kívánatra szívesen ingyen és bérmentve megküldi.

— **Az álom.** Sok ember, aki álmodik, azt hiszi, hogy az álma egy esemény előjele. Már az ókorban is gondoltak erre és még királyok is megmagyaráztatták álmukat. Különösen az osztálysorsjátékban gyakran előfordul, hogy egyesek egy bizonyos számról álmodva, ilyeneket előszeretettel vásárolnak. A régebbi kis lutrinál az emberek éjjelente a kemény földtalajon feküdtek, hogy számokról álmodjanak és a lutriába tegyék. Akár előérzet, akár nem, mégis a következő eset történt a 22. osztálysorsjátéknál. Egy ur a Török A. és Tsa bankház részvénytársaságnál Budapesten, Szervita-tér 3. sz. alatt egy meghatározott számot keresett az I. osztályhoz; a kívánt sorsjegy azonban el volt adva, de az az ur nem engedte

magát olyan gyorsan elutasítani és kijelentette, hogy e számmal okvetlenül játszania kell, miután ezt megálmodta. A Török bankház alkalmazottja azzal biztatta, hogy talán a vevő a sorsjegyet visszaküldi egy-két nappal az I. húzás előtt, mi néha megtörténik. A számtól azonban megtartotta a régi vevő és kifizette. A számról álmodó ur azonban nagyon el volt keseredve, midőn megtudta, hogy az általa keresett szám a II. osztályban 25.000 koronát nyert.

x Kávé- és teabevásárlásainál osztrák céget no részesítsen előnyben. Fratelli Deisinger fiúmei cég állandóan nagy raktárt tart Budapesten a királyi bérpalotában.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Fodor-léle vívőterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x H. Weisz Jakab és Fia Budapest (IV., Váci-utca 30. Harisbazar) női divatru-czég feltűnést keltő karácsonyi vására már megkezdődött.

x Szíves figyelembe. Lapunk mai összes példánya Török A. és Tsa budapesti bankház színes hirdetését tartalmazza. Ha e színes hirdetés a kávéházakban nem foglaltatnék lapunkban, úgy ez a kiszolgáló pinczértől elkérendő.

x Az „Atlanta” borkereskedelmi és kávébehozatali részvénytársaság Budapest, Teréz-körút 22. sz. alatti helyisége a napokban nyílt meg. A társaság ugyanis magyar királyi szabadalmazott villamos pörkölőgépeivel a kirakatban végzi reggeltől estig a pörkölést oly folytonos üzemből, hogy 3-4 percenként frissen pörkölt kávé áll a vevők rendelkezésére. A társaság közvetlenül a termelőktől szerzi be a kávé és budapesti, valamint fiúmei és trieszti raktáraiból küldi szét eredeti olesz árakon az ország fogyasztó-közönségének és kereskedőinek, postán és vasuton. Kiváló minőségű palackozott magyar borok árusításával és exportálásával pedig a hazai szőlőtermelésnek tesz uttörő és igen becses szolgálatot.

x Kiss szerencsése nagy! Miért a legnépszerűbb három szó az egész országban? Vegyen egy sorsjegyet a Kiss-bankházban, akkor meg fogja tudni! A Kiss-bankház nagy előnyöket nyújt a közönségnek, eddig már annyi milliót fizetett ki készpénzben t. vevőinek, hogy ma hazánk legnépszerűbb osztálysorsjegy-felárusítóhelye. Húzás november 19-én. Ajánlatos t. olvasóinknak, hogy tegyenek szerencse-kísérletet és vegyenek a teljesen megbízható és előzékeny Kiss Károly és Társa bank részvénytársaságnál (Kossuth Lajos-utca 13.) sorsjegyet, mert Kiss szerencsése nagy!

x Mire használható a Diana-sósborszesz mint háziájszó? Masszírozás által a megfázástól eredő fájdalmak enyhítésére és csillapítására. A Diana-sósborszeszszel masszírozzák a derekat, a lábakat, a fejét, a homlokot, arcot, nyakat, ujjakat, hátat, kezét és a testnek többi részét. Kővér nők és urak soványítás szempontjából is csak Diana-sósborszeszt használják masszírozás által. Egy eredeti füveg Diana-sósborszesz ára 40 fillér. Mindenütt kapható.

x Különös figyelmébe ajánljuk olvasóinknak Neumann Adolf A. fővárosi céget (Erzsébet-körút 16.), ahol szőnyegek, ág- és asztalterítők, paplanok stb. más e nemű cikkek a legnagyobb választékban s legjutányosabb árakon szerezhetők be.

x Köztudomásu, hogy a Brázay-léle sósborszesz a legjobb. Mindenütt kapható.

x Különös figyelmébe ajánljuk olvasóinknak a Magyar Orvosi Műszertárt, ahol az orvosi műszerek páratlan választékban és kiváló minőségben szerezhetők be.

x „Szarvas” jegyü „Schichtszappan” gyorsan terjed nagy területeken, áthatja a szövetet és ennélfogva gyorsan és alaposan tisztít, anélkül, hogy a kezeket vagy a fehérneműt megtámadná: mert amilyen hatásos a tisztító ereje, olyan enyhe a hatása.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

MOLL-féle SOSBORSZESZ

Legjobb fájdalomcsillapító bedőrszülés esz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponla postán-utárvét mellett teljesítiknek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmúlhatatlan háziájszer mindama gyomorhajónál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszer-tárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 koronáért kapható.

Fő-szétküldés: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBER 9. SZÁM.

Vidéki megrendelések naponla postán-utárvét mellett teljesítiknek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjegyével ellátott készítményeket kérni.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Mennykőcsapás.

— Léon Xanroff vigjátékának bemutatója a Vigszínházban. —

Xanroff, akinek fürge, apró dialógusait jól ismerjük a párisi és budapesti újságokból, a legelméesebb anarchisták egyike. Az ötletesség amaz anarchistái közül való, akik nem érik be a jó erkölcs és a logika fejtetőre állításával, hanem magát az ugynevezett ötletességet is, azt a vigjátéki esprít-t, melynek Párisban nemcsak régi kulturája, hanem már témái is vannak, mondom, magát az ötletességet is, ötletesen és gondosan kieszelt közvetlenséggel állítják fejtetőre. Minden kigondolható elméességnek nyomban a visszajára fordítottjával találkozunk, s ha maga a kifordított elméesség is történetesen paradox természetű, Xanroff — a legvégső estben! — inkább a logika megoldását választja, mint a banális elméességet.

Mindazonáltal a jó erkölcsnek és a logikának sines oka panaszra, rajtuk is olyan keresztül-kasul gázolás esik e darab során, hogy öröm nézni. A pater incertus római jogi elve, a törvénytelen gyermek ujkori problémája, mindaz, amiről német írók tanulmányokat, Strindberg okos és Dumas naiv drámákat, de ötfelvonásakat írtak, vidáman árul bohózatok bukfcenzet ebben a darabban; és egyet — ezuttal komolyan — el kell ismerni: ha Strindbergnek, de Xanroffnak is igaza van a maga módja szerint: az élet ilyen is, de amolyan is és az író az teszi, hogy a maga kis pontjából egészes látással tud keretbe foglalni egy darab életet.

A „Mennykőcsapás” aggodalom nélkül gázol keresztül mindenben, amit szentnek neveznek, de a színházban nagyon unalmasnak tartanak az emberek. Embereket mer szerepeltetni, akikről egész alapossággal kiderül, hogy egy szállodai szoba eltávesztésének (ez a mennykőcsapás, szebben: coup de foudre) köszönik életüket, tiszteletreméltó öreg nők szerelmi fiziológiájának mer áldozni egész jeleneteket, — mindezt, sőt még a többit is meri és ha ehhez még azt is hozzáteszszük, hogy a családi élet és a morál egyéb szentsegei sem szentek előtte, akkor a szíves és erkölcsös olvasó gyorsan levonja ebből azt a konkluziót, hogy a Vigszínház újdonsága igen mulatságos dolog.

És így is van: a „Mennykőcsapás” igen mulatságos darab. Ilyenkor, premier multán, nem is nehéz ezt megállapítani. Az ember megnézi az óráját és konstatálja, hogy a premier háromnegyed órával tovább tartott, mint a főpróba. Ezt a háromnegyed órát azok a nevetés-zuhatok töltötték ki, amelyek kétségtelenné pecsételték a darab mulatságos voltát. A hangulat csak a harmadik felvonás során lanyhult egy kissé. A közönség inye ugyanis végsőkig agyon van raffinálva a francia bohózatokkal szemben és már tudomást vett arról a legujabb bohózat receptjéről, mely szerint egy jól nevelt harmadik felvonásnak újabb bonyodalmakat illik hoznia. A „Mennykőcsapás” utolsó felvonása pedig megelégszik a csomók — bár ügyes kibonyolításával.

„Mennykőcsapás”... Ez a cím nem elmés, nem rugalmas, nem kifejező. Majdnem olyan sikerületlen, mint az, hogy „Kutya van a kertben”. A francia „Coup de foudre”, ha szó szerint mennykőcsapást jelent is, itt, mint darabczim, másként csendül. A coup szó nagyon sokfélet és nagyon sajátosat jelent Párisban. A „mennykőcsapás” nagyon nehézkes szó ide. Szinte félő, hogy a „Coup de cham-

pagne” (ami párisul egy pohár vagy egy korty pezsgőt jelent) például pezsgő-vágásnak fordítanak a Vigszínházban. Góth Sándornak ez a fordítása különben szép haladást jelent; sokkal mértéktudóbb és izléesesebb az eddigieknél. Sok helyütt ötletes is.

Az előadás a legrégebbi vigszínháziakra emlékeztetett, ügyességben és hangulatban. Hegedűs Gyula is kitűnő kedvvel játszotta ezt a régi zsánerű szerepét és a régi erővel kapta vállára az egész előadást. Habár néhányan a többiek közül is elsőrangú produkáltak, élükön Varsányi Irénnel és Tapolczai Dezsővel. A legtöbb kacagást Szerémi és a groteszkül pompás Tanay Javára irhatjuk. Kiss Irén egy nagyon exponált szerepben végig deczens tudott maradni; ezért külön dícséret illeti. Dícsérettel említhetjük sorra a többieket is, főként: Fenyvesit, Tihanyit, Csáki Irént, Győzőt, Molnár Arankát.

(B-s.)

A tulsó partról.

— Félix Salten három egyfelvonásos. Bemutatója a Magyar Színház mai estjén. —

Három, nagy művészettel felépített, egy nézőpontból meglátott s egy szemhatár alá szorított szatirát látott a közönség, három kicsi, talán közönséges tragédiáját az életnek, de ezek a tragédiák éppen a benne szereplő embereknek az életen túl való kilendítése folytán oly különös megvilágításba esnek, hogy mintegy visszajúrók nézve, ami itt, a tulsó parton igaz, emberi, szívet megfogó, az magában az életben hamis, kicsinyes — s viszont az a sok társadalmi pöz, hangzatos szó, szinpadai játék, erkölcs, szépség és erő, az a tulsó partról nevétségesen kicsinyes hazudozásnál nem volt egyéb. Félix Salten, az idegenbe szakadt népszerű író oly egyszerű eszközökkel fogta meg közönségét, néha annyira közelébe hozta a közönség ziháló valóságának, hogy szatira és tragédia, fonákság és emberi igaz között alig egy hajszálnyit mesgyét hagyott, melyen könnyen átbukik a köznapi megszokás.

A három egyfelvonásos első darabja egy pinczért mutat be, akiből Festenberg gróf lett, mert megvette az amerikai nyomorban meghalt gróf irásait. A pinczér belenősül a legelőkelőbb familiába, imádják a feleségét, egyetlen mozdulatával, szavával sem árulja el magát, csak tán a gondolkozása valamivel előkelőbb, mint volna különben, ha grófnak születnék. S akkor egyszerre kiséül, hogy nem gróf, hanem pinczér. A felesége elfordul tőle, csalónak tartja, a család be-kisérteti a börtönbe, pedig mindössze csak egy név, egy véletlen születést jelző szó cserélődött ki. S amikor a börtönbe ment, akkor látja az asszony benne az embert.

A második darab egy alulról kegyetlenséggel, munkával, vad erővel felküzdött orvost állít elénk, akit az osztálygóg gyűlölete arra a kegyetlenségre ragad, hogy volt neveltjének nyíltan kimondja, hogy elpuhult, hogy halálosan beteg, hogy hat hónap múlva meg fog halni. Férfiasságról, erkölcsi erőről beszél neki, de amikor ez a beteg, már a tulsó partról, minden emberi törvényen kívül a revolverét szegezi a vasból megépített orvosra s mindössze egy negyedórát ad neki élni, akkor ez a hős összeroppan, az elvei szétpattannak s csak mint vergődő emberi roncs esik össze a fegyver csöve előtt.

A harmadik darabban egy agglégény, aki halálos-ágyán megesküdött rég elfelejtett első kedvesével, hogy a leányának nevet adjon — nem hal meg, visszatér az élethez, hogy lássa azt a felfordulást, melyet a tulsó partról okozott. A leánya idegen

hozza, a fel-
eddig volt, a
zól s a ren-
tényleg elni-
tulsó partra.

Mester-
fogalmakka-
ritka szép e-
gének. Fz a
együtt látta
szeszűrtett f-

A színhá-
darabokat. A
Forrai Ró-
adtak, hogy
nyülik külön-
Papp, Vá-
ntóbbi külön-
szültséggel j-
A közönség
jőket.

(*) Bán-

szatért ének
szíve tilzette
dött tag, az e-
lemondott ar-
rab vonzza

színház, az-
megelőzte é-
vendégszere-
első felvonás-
lyet később

Bánkkal val-
litásai. Tisz-
kola, jó szin-
előnyök, am-
és amelyek
magy. kir. C-

Jelenésű, jó-
ható Tiborc-
szolgáltak a
Benkő kar-
zene tőkelet-

(*) Kon-

mat nem pr-
tésével így-
eddig nem
„Konstant-
kert regisztr-

volt a mai e-
telt s az elő-
hosszabb h-
czimszereph-

között tartoz-
járt szét és
a közönség-
Irma játszo-
ennek a mi-

Bettina sze-
volt. Neki-
minden egy-
hangja sziv-

Örvendünk,
e művésznő-
repét, de já-
ejített. Mé-
ban nem v-

lyára készü-
a levegőber-
zel: csupa
változtatoss-
nincs e szin-
le tudná sz-
Teréz a Pá-
zelhető el-
Hajdu, ak-
tékenynyé

Angel,
KESZ
rutáskodh-
AS ORSZÁG
szin. Ance-

hozza, a felesége csak azé a zongoramesteré, aki eddig volt, az élet kizökkent a visszatért halott lába alól s a rendet csak úgy tudja továbbítani, ha ő tényleg elmegy Amerikába, valahová idegenbe, a tulsó partra.

Mesteri finomságok, éles megfigyelések, a nagy fogalmakkal való boszorkánykodás után Salten ritka szép elvezetést nyújtott ma a színház közönségének. Ez a közönség meg is értette a szatírárt s együtt látta a szerző szemével az életnek annyi összesírtített fonákságát.

A színház gyorsan, stilszerűen játszotta le a kis darabokat. A szereplők közül különösen Törzs és Forrai Rózsi játéka volt mesteri. Oly tökéleteset adtak, hogy minden dícséretet megérdemelnek. Kivülük különösen Mészáros Giza, Somlai Papp, Vágó és László Gyula tetszettek. Az utóbbi különösen nagy készséggel és művészi készséggel játszott, míg Vágó megrázóan igaz volt. A közönség felvonások után sokszor hitta a szereplőket.

m. i.

(*) **Bánk bán.** Egy külföldre származott és visszatért énekesnőnek, Sebők Saroltának honleányi szíve tüzette ki ma estére „Bánk bán“-t. Mint szerződött tag, az első föléptéül választotta és ezzel jó előre lemondott arról, hogy maga a műsoron szereplő darab vonzza a közönséget. Hogy mégis megtelt a színház, azt annak a jó hírnek köszönheti, amely megelőzte és azoknak a képességeknek, amelyeket vendégszereplései alkalmával mutatott. Ma este az első felvonásban erős indiszpozícióval küzdött, amelyet később lebert és már a második felvonásban, Bánkkal való nagy jelenetében, érvényesültek kvalitásai. Tisztán, lágyan csengő hang, becsületes iskola, jó színjátszási képességek és jó alak azok az előnyök, amelyeket Sebők magával hoz a színpadra és amelyek őt használható tagjává avatják a magy. kir. Operának. Mellette Arányi férfias megjelenésű, jó hangú Bánkja tetszett. Szemere meghatározó Tiborcz, Váradai Petur bánja szintén részvételük a közönség elismerésére. Az előadást Benkő karmester vezette lendülettel és a magyar zene tökéletes megértésével. (U.)

(*) **Konstantin abbé.** A Nemzeti Színház, mely ma nem produkál, legalább a régi darabok felrészítésével igyekszik hatást elérni. S ha ez a törekvése eddig nem is járt nevezetes sikerrel, de ma, amikor a „Konstantin abbé“-t elevenítették fel, határozott sikert regisztrálhat. Anyagilag is, erkölcsileg is sikeres volt a mai est, amennyiben a színház zsufoolásig megtelt s az előadás a kiválóak közé tartozott. Ujházi hosszabb betegsége után ma lépett fel először a czimszerepben, mely mindig legpompásabb alakításai közé tartozott. Ma is a művészet minden eszközével játszott és sokszor nyílt színen is tapsokra ragadta a közönséget. A Scottné szerepét Cs. Alszeghy Irma játszotta azzal a bevégzett tökélyvel, amely ennek a művésznőnek legtöbb alakítását jellemzi. A Bettina szerepe ezuttal Váradai Aranka kezében volt. Neki való szerep ez, amelyben érvényesíthette minden egyéni és művészi tulajdonságát. Pompás hangja szívhez szólt; játéka tele volt invenczióval. Örvendünk, hogy az utóbbi időben több tér nyílik a művésznő előtt. Náday Béla vette át a Jean szerepét, de játéka halvány volt és sok nuance-ot el is ejtett. Mészáros A. játékában s hanghordozásában nem volna hiba, de úgy látszik, a mérnöki pályára készült. Annyi félkört színész még nem irt le a levegőben a kezével, mint ő. Jobb kézzel, bal kézzel: csupa félkör, minden mozdulat körben. Néha a változatosság okáért háromnegyed kört irt le. Vajjon nincs e színháznál senki, aki erről a modorosságról le tudná szoktatni? Nagyon kedves volt Csillag Teréz a Paula szerepében. Bájosabb Paula alig képzelhető el. Az ensemblét kitünően egészítette ki Hajdu, akinek kezében a legkisebb szerep is jelentékenyül lesz. (t.)

(*) **Burrián Károly dalestélye.** Kiválóan szenczációs műélvezetre számított az a nagyszámu és előkelő közönség, amely ma este megtöltötte a Vigadót, hogy Burrián énekében gyönyörködhessek. Valóságos rafinált élvezetnek ígérkezett, Burrián-t, az oly előnyösen ismert opraénekest, kinek ebbeli kvalitásait a mi közönségünk igen jól ismeri, mint dalénekest hallhatni. Izgató érdeklődéssel vártuk, hogy ez a nagy színpadi hatásokra berendezkedett énekművész mennyire fog a dal intimitásaiba behatolni, mennyire fogja ennek a közvetlenebb zenei műfajnak sajátosságait kidomborítani. Burrián nem azok közül a művészek közül való, akik kiválóságuknak és biztos technikájuknak tudatában a legleheltszerűbbnek látszó finomságokat is száraz logika alapján építik fel, hanem azok közül, akik intellektusoknak momentán megnyilatkozásában tárják fel énjüknek egész szubtilitását. Tudvalevő dolog pedig, hogy ezek a művészek sokkal inkább rezonálnak zavaró külső behatásokra, mint amazok. Föltétlenül ebből kell magyaráznunk azt, hogy ez a mai est nem elégitette ki teljes mértékben a várakozásokat. Szólunk kell első sorban is a zongorakísérőről, Patat Leórol. A műsor Noseda Károlyt ígérte, a valóság Patat Leót adta. Nem szándékozunk Patat zenei kvalitásait bírálni, csak konstatáljuk, hogy vétkes könnyelműség volt a rendezőség részéről, ha már a kísérő beugrása elkerülhetetlen volt, nem Burriánhoz méltó kísérőről gondoskodni. Csak zenével foglalkozó ember érezheti át azokat a gyötrelmeket, melyek az előadóművészből türelmetlenségének dokumentumaként ládbobantásokat váltanak ki. Áttérünk a Vigadóra. Ez az épület olyasmivel díszkedhetik, amivel talán rajta kívül egyetlen hangversenyterem sem. Tudniillik azaz, hogy sikerült egy pár olyan énekművészt gátolnia sikerében, mint Burrián, Feinhalst és másokat. Érthetetlen előttünk, hogy miért ragaszkodnak még mindig ehhez az éneklés czéljaira teljesen hasznavehetetlen teremhez. Ezek nagyjából azok a külső nézőpontból is szembeötlő nehézségek, melyek nem engedték Burrián művészetét teljes mértékben érvényre jutni. A közönség magatartása is igen kedvezőtlen volt. A tisztán zenei alapon összeállított műsor nem tudta lekötöni és csak ott lélegzett fel, ahol a dal sekélyesebbé, szóval ránézve hozzáférhetőbbé vált, mint például egy igen kis igényű Makray-dalban. Mindeneket egybevetve, sajnálattal konstatáljuk, hogy a közönség a kielégítetlenség érzetével távozott a hangverseny-teremből. Közben Waiditsch Sári hárfaművésznő játszott egy-két dolgot bájosan. Kár, hogy neki meg makranczos hangszerevel kellett sokat küzdenie. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy a mai est rossz jegyben való születését még inkább dokumentálja. (o. d.)

(*) **Dalest.** Nagyon érdekes dalestét rendezett ma a Royal-teremben egy előkelő művészpár: dr. Krausz Félix és neje, született Osborne Adrienne. A férjet már tavaly hallottuk az egyik filharmóniai hangversenyen. Kissé szintelen, de különben kellemes basszus-hangja a Vigadó nagytermében kellőleg nem érvényesülhetett, ellenben nagyon kedvező benyomást tett az a kiváló intelligencia és az a finom művészi érzék, amely előadásában nyilvánult. A Royal-terem méreteinek jobban megfelelt a hangja és ennek következtében ma nagyobb hatást is tudott elérni énekével. De az elsőség pálmáját mégis a neje nyerte el, nemcsak azért, mert szép asszony, hanem főleg azért, mert valóban nagy művésznő, aki gyönyörű alt-hangjával remekül tud bánni és szívhez szóló, meleg előadásával a legérzékletlenebb szíveket is meg tudja indítani. Schubert, Schumann és Wolff dalaít énekelte a művészpár, részint együtt, részint külön-külön, a közönség pedig szinte visszafojtott lélekzettel hallgatta, hogy azután annál lelkesebben tapsoljon nekik és annál viharosabban hívja vissza őket a dobogóra. Dienzl Oszkár kitünően végezte a kísérő kényes feladatát és ezzel inkább részvételük volt a tapsra, mint Ötvösné Miko-

laschi Poldy zongoraművésznő, aki az énekszámok között néhány darabot morzsolta le a Bösendorfer-hangszerezen. a. k.

(*) **Az Operaházban** holnap, vasárnap „A törpe gránátos“ című balletet, ezután a „Parasztbecsület“-et, Mascagni dalművét, végül Hívós Iván tánczkölteményét, „A csodaváza“-t adják. A Parasztbecsületben Santuzza Szamosi Elza, Lola M. Szoyter I., Lucia N. Valent V., Turiddu Lunardi, Alfio Várady J. lesz. Vezényel Benkő H. Rendező Kiss Dezső. A két balletben Nirschy E., Pállai, Brada, Smeraldi, Pini és a teljes tánczkar működik közre. Vezénylő karmester Szikla Adolf, rendező Guerra Miklós. (Bérleten kívül 32. sz.) Az Operaház e heti műsora két olyan dalmű szerepel, amelyek éppen ötvenedszer kerülnek színre. Nevezetesen: kedden Puccini nagyhatású operája, „Tosca“ (a főszerepekben Szamosi, Anthes és Takáts fellépésével); csütörtökön pedig Wagner „A bolygó hollandi“-ja jut félszázadik előadásához (Medek, Valent, Szemere, Arányi, Erdős és Déri közreműködésével). Szerdán (Vasquezné, Podorné, Lunardi, Várady, Venczell, Erdős fellépésével) „Aidá“-t adják. Pénteken nincs előadás. Szombaton „Eliana“ van műsoron. Vasárnap olcsó helyárrakkal, népszerű előadásul „A troubadour“ és a „Tánczgyveleg“ kerül színre. Hétfőn nincs előadás. Kedden, november 17-én lesz D'Albert Jenő „A hegyek alján“ (Tiefland) című dalművének bemutatató előadása. (Páros bérlet, premiére helyárrak.)

(*) **Thália.** Courteline, Henry Beque, Mirbeau. Ez a három név került ma egymásmellette a Tháliában. Kétségtelenül jó nevek, így együtt azonban, mintha egy kicsit konglomeráltak lettek volna. Ha még oly szeliden is, de tülekedtek egymással, el-elnyomták egymást és főleg azt az ambiciózus ensemblét, mely az előadásokra vállalkozott. Előadásnak és daraboknak szinte bántóan éreztük ki a választóvonalát, tulságosan láttuk a szerzői utasításokat, melyek a színpadról is zárjeles utasításként hatottak, egy-egy előírt kaczagás, gunyosnak jelzett kijelentés ríktóan viritottak le a nézőtérre. Mig valahol a sorok és jelenetek közötti szerzői elgondolások illusztrálása. Courtelin darabja (A férj és feleség) tulajdonképpen nem is darab. Még „Lever de rideau“-nak is kurta, inkább csak dialogus, mely hatást nem annyira színpadon, mint intim környezetben, például klubestélyen kelthet. Jóformán csak keret, melyben két elismert művész szólhat a közönséghez. Henry Becque „Sajkája“ Párisban sikeres utat irt le. S ez érthető is. Vérébeli párisi blonette ez, még a technikájában is, a direkt karakterizálásával, elnyújtott monológjaival, s az elszórt „parles á part“-jaival. Henry Becquet Párisban is németesebbnek tartották, semhogy a saját szájuk ize szerint elmondott darabot tapsaikkal ne kísérték volna. Bennünket természetesen hidegen hagyott ez a hang és nem készlet arra, hogy ezt a kis konzesszió következtetését Henry Becque előnyére írjuk. Tulajdonképpen hatni, csak Mirbeau hatott. Őt megismerjük a legjobban és ma is ráismertünk. Ráismertünk ugyan másokra is, de ezt már Mirbeau nál megszoktuk, Mirbeau még az utánaérzéseiben is tud egyéni lenni, főleg pedig kedvesen és helyenként szellemesen, sőt szatirikusan is. A komolysága pedig soha sem olyan komoly, hogy tulságosan komor hangulatokba gurítaná a hallgatóit. Mai darabja a „Pénztárca“ alkalmas adott Doktor Jánosnak, hogy tehetségéről teljes képet adjon. Finoman megfigyelt alakítása, hatásra váltott ötletei, a cinikus gaminnek szinte tragikomikus beállítása a „korlátlanul“ működő színház kritikáját igényli. Gellért Lajos és Szénásy György helyenként művészi nekilendüléssel helyezkedtek el szerepeikben. Közönség szép számmal volt. —le.

6 visít Fénykép 1 f50
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 6.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
Ruházódhatik minden ember finoman és elegánsan
Az ország- Zélinger Samu elsőrangú
szabó- és szabónál

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári
raktárakban vásárolt 3-6 méteres legujabb divatu
mint a gyapjuszövetekből mőték szerint készítetk
finom öltönyt. — — — — — 21 frtért
s egyen finom prima öltönyt 26 .

Magyar-utca 6. az emeleti ter mekben.
Károly-körut és Kossuth Lajos-utca sarkán mekben.

(*) Az Egressy-ünnep. Holnap tartják meg Miskolcson és Lászlófalván az Egressy-ünnepélyt, melyre Budapestről Jászai Mari és Ivánfi Jenő, Kolozsvárról Janovics Jenő, Hídvéghy Ernő és Szentgyörgyi István érkeznek meg.

(*) Karrikatura-kiállítás. Linek Lajos, Gáspár Antal és Polgár Márton karrikatura-kiállítást rendeztek, amely ma este nyílt meg a Szabadságtéri Upor-kávéházban. A kiállítás iránt a főváros közönsége igen meleg érdeklődést tanúsított már a legelső napon. Különösen a Gáspár Antal erős, fiatalos karrikaturái tetszenek, a Linek Lajos kifortott művészi egyénisége mellett. Gáspár Antal még egészen fiatalember ugyan, de rajzai már is komoly művészi rangsorba avatták. Polgár Márton karrikaturáinak is sok barátja van.

(*) Szabad Egyetem. A dr. Földes Béla egyetemi tanár vezetése alatt álló Népszerű Főiskola e hó 11-én indítja meg előadásai XIII. sorozatát. Az előadók s előadásai a következők lesznek: Dr. Vángei Jenő: Az édes víz élete. Dr. Beke Manó: Népszerű felsőbb matematika. Dr. Éber László: A keresztény festészet az első századokban. (Vetített képekkel.) Dr. Cholnoky Jenő: A víz körútja. (Vetített képekkel.) Dr. Császár Elemér: A magyar regényirodalom a XIX-ik században.

(*) Temesvári színház. Krecsányi drámai társulata szép sikerrel hozta színre a Vigszínház nagy-sikerű bohózatát, a „Loute“-ot. Az előadás központjában ezúttal is Haraszthy Miczi, a czimszerep személyesítője állott. A bájos művész nő közvetlen játékaival, alakításának finom, intim szépségével és a fővárosi színpadok mértékét megütő elegáns toalettjeivel most is zajos sikert aratott. Mellette Bánházy Teréz, Kiss Mariska, Szeghő, Tábori és Czobor váltak ki a jó együttesből.

(*) Szerbellenes tüntetés a Carl-Theaterben. A bécsi Carl-Theaterben ma H. Berté operettjét, a „Der Glücksnarrt“ mutatták be. A darab hőse Baldu, Pellagonia királya a szerepet Blasel a szerb király léthü maszkjában játszotta végig. Az operettkirálynak operettfia van, Prinz Alberich, akit König György királyi maszkjában mutatott be. A közönség tombolt e figurák bemutatásán s amikor a szöveg szerint a király azt mondja a koronáját fejéről leütini akaró, hőbortos fiának: „A te könnyelműséged ilyen szerencsétlenségbe dönt engem!“ perczekre megakadt az előadás a tüntető taps, tetszészaj és tombolás miatt. Az operettet így nagy sikerrel juttatta a forrongó Szerbia.

(*) A Thália jövő heti műsora. A Thália társaság, amely most előadásait rendszeresítve hetenként háromszor tart előadást a Rottenbiller-utcai Népszínpadon, a jövő hétre a következő műsört állította össze: Kedden, november 10-én megismétlik a szombaton bemutatott három francia elővonásost, csütörtökön, november 12-én pedig ismét bemutat előadás lesz. Az újdonság címe: „A gyilkos“, szerzője a hírneves dán író: Sven Lange, akinek már a Vigszínházban is került színre nagy sikerrel egy színműve. Az ötfelvonásos, gyönyörű dráma főbb szerepeit Kürthy József, K.-Balogh Vilma, B.-Judik Etel, Szénássy György, Szabados Gizella és Kárpáti Sándor játszzák. Szombaton, november 14-én lesz „A gyilkos“ második előadása. A Thália társaság most igen szorgalmasan készül Schnitzler Artur színművének a „Vermächtniss“-nek bemutatására.

(*) Visszaélés a Képzőművészeti Társulat nevével. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatósága felkérte szerkesztőségünket alábbi nyilatkozatának közlésére:

„Az utóbbi időben ismételten arról értesültünk, hogy a vidéken ügynökök, a székesfővárosban pedig előkelő megjelenésű hölgyek állítólag az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat nevében és megbízásából előfizeteket gyűjtenek egy állításuk szerint a Társulat kiadásában megjelenő Magyar Festők című dísműre, melynek egész tiszta jövedelme szentelték a művészi segély- és nyugdíjalap gyarapítására szolgál. Az igazság kedvéért kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy az említett ügynökök és hölgyek Társulatunknak nem megbízottai, a Magyar Festők című dísmű nem Társulatunk kiadásában fog megjelenni, és a művészi nyugdíjalap gyarapítására nem a mű egész tiszta jövedelme, hanem a kiadó nagylelkűségéből példányonként, tehát 96 korona után 1 korona szolgál. Budapest, 1908. november 8-án. Benkő Kálmán igazgató, Zala György az igazgatóság tagja, Ambrozovics Dezső titkár.“

(*) A Holnap. A Magyar Színház legközelebbi újdonsága, magyar író műve: Hajó Sándor háromfelvonásos vígjátéka „A Holnap“ lesz, amelyre Márkus László rendezésével már készül a Magyar Színház személyzete.

(*) Magyar művészek Bécsben. Folyó hó 6-án sikerült hangversenyt adott Bécsben az Ehrbar-teremben Hiekisch Richárdné klarinett-művésznő, ifj. Odry Lehel dalénekes közreműködésével. Hiekisch Richárdné, Weber, Reissiger, Richter, Bärman, Bossi műveit adta elő, míg Odry Makray, Tschaikowszky, Buttykay, Liszt dalok előadásával aratott nagy sikert.

(*) A „Trenk báró“ Zágrábban. Albini horvát zeneszerző „Trenk báró“ című operetteje tegnap este nagy sikerrel került színre a zágrábi horvát nemzeti színházban.

(*) Nagy Imre — Melódiák. Melódiák czimen rendezte sajtó alá Nagy Imre, akinek már egy vers-kötetéről mi is dicsérettel emlékeztünk meg, vallásos tárgyú költeményeit. A művészi rajzokkal ékesített könyv e hó végén jelenik meg, de előfizetni vagy megrendelni máris lehet a szerző lakásán, Budapest, VIII., Gyöngygyűk-utca 14., II. em., 14. szám alatt. Ára füzve 3 korona, díszes kiállításban 5 korona.

(*) Vidéki színészet. Szabó Ferencz, a nyitrai kerület igazgatója most Kiskunhalason játszik társulatával s a Tanító és Tatárjárás bemutatásával nagy sikert ért el. Társulatának erősségei: Tarnay Leona, Paxy Margit, Fenyvessy Olga, Stoll Béla. — Baróti Rezső a délvidéki kerület igazgatója társulatával Szegszárdon játszik és ér el nagy sikereket. Az operett-személyzet legutóbb Nebántsvirág és Tatárjárás operettekben aratott nagy sikert, a drámai személyzet szintén a legnagyobb sikerű, új darabokat mutatta be. A társulat erősségei: Csorna Terus, Galambos Mariska, Bihari Ákos, Bihari László, Galambos Elemér.

(*) A Magyar Tudományos Akadémia második osztálya hétfőn, e hó 9-én, délután 5 órakor ülést tart, melynek tárgya: Berzeviczy Albert r. t. felolvassa: „Beatrix királyné tört. élet- és korrajz“ című, most befejezett műve egy fejezetét. Ezt zárt ülés követi, melyen a folyó ügyeket tárgyalják le.

(*) Intim-Színpad. A Sándor-téri délutáni színház műsora hétről-hétre új darabokkal és új magánszámokkal változik. Vasárnap csak két előadást tart a színház 3-5 és 5-1/2 óráig. Hétfőn, november 9-én délután „Fehér Cabaret“ lesz, Medgyaszay Vilma felléptével.

(*) Hangverseny-naptár. A hétfői filharmóniai hangversenyen dr. Krausz Ernő helyett — aki a bécsi opera-igazgatóságától nem kapta meg a kért szabadságot — Serius Félix kamaranékes fog dalokat énekelni Mozarttól és Debussytól.

Svárdström Valborg egyetlen dalestélye iránt, mely pénteken, november 13-án lesz a Royal-teremben, nagy érdeklődés mutatkozik. A művész erre a dalestélyre igen érdekes és rendkívül változatos műsört állított össze.

Colbertson Sascha hegedűművész jövő szombaton, november 14-én rendezi második és buszhangversenyét a Royal-teremben. Műsora ezúttal a következő: Saint-Saens 3-ik verseny, h-moll; Bruch skót ábránd; Paganini I. verseny, d-dur.

A Grünfeld-Danziger-Herzl-Novacek négyestársaság I. hangversenye vasárnap, november 15-én délután 4 és fél órakor lesz a Royal-teremben Fries Relly énekesnő és Vécsey Dezső József zongoraművész közreműködésével. Műsora: 1. Tanciew vonónégyes (előszőr); 2. Rossini ária a „Szevillai borbély“-ból; 3. Dvorzsák zongoratóos (A-dur); Dell Aqua „Vilanelle“. Jegyek kaphatók Rózsavölgyi és Társánál (Kristóf-tér 3.).

Nyílt-tér

rovatban kösíttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-léle

Használatra valódi élede gyomorba jósok-
nak és székazaralásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
3-8 óra alatt tel.
Jegyei rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér

GÖRVÉLYKÖR

asthma, köszvény, idült szív, gyomor, vese- és súlyos idegbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis makacs bőrbetegségek (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbizhatóbb gyógymódja a Vér-gyógyítás (Hemopatia), melyvel szőlőhűtés és elmezavar beálltát meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bevált. E gyógymód megalapítójának

Dr. Kovács Izsó fővárosi orvosnak
rendelő intézete van
Budapest, V., Váci-körút 18. I. em.

Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig,
Levélbeni megkeresésre válasz. — Maghívásra intézetem kívül és a vidéken is kezelem.

SERRAVALLO CHINABOR
vassal,

Kapható a gyógyszerházakban 1/2 Lt. 980 Ft.
K 2.60, 1/1 Lt. K 4.80 palackokban.

Dr. HARMAT GYULA
tüdőbajosok rendelő-intézete

Inhalatorium Budapest, Rákóczi-ut 82. sz.
Tüdő, mellbajok, tüdővész, tuberkulózis, vérköpés, tüdőcsucsuhur-
kötés eredményes gyógyításnak inhalációkkal és szuszum-
altásokkal! Rendel 11-12 óra 2-4-ig.

Természetes forró-meleg kenes forrástó

a Thermál száll-
loda földszintjén, iszapborogatások, kő- és kád-
fürdők a naszszálloda földszintjén. Gondos pensió. A
féli fürdővadra vonatkozó felvilágosítás vé-
gett forduljon a budai

Szent-Lukácsfürdő igazgatóságához.

Csödtömegeladási hirdetés.

Közadás Festetich Andor gróf csödtügyében
ezennel közhírré teszem, hogy az Alsó-Szeles-
tén 1908. július 28-án felvett csödteltárban fel-
sorolt 73640 koronára becsült, előbb a néhai
Festetich Ágoston gróf által alapított másod-
szülötségi hitbizomány állagához tartozott külön-
féle ingóságok, u. m. hálószoba, ebédlő és szal-
lonberendezések, antik (XIV. Lajos korabeli)
butorok, festmények, szőnyegek, porcellánok,
függönyök, különféle műtárgyak, 3000 kötetből
álló könyvtár, vendégszoba, konyha, kamara és
cselédszobafelszerelések, házi fehérneműk a
csödválasztmány 1908. szeptember 25-én kelt
határozata folytán Alsó-Szelestén (Vasvármegye)
a kastélyban 1908. november 13. és következő
napjain délelőtt 10 órakor nyilvános bírői ár-
verésen a sárvári kir. bírósági végrehajtó köz-
benjöttével azonnali készpénzfizetés mellett el-
fognak adatni.

Bővebb értesítés irodámban (V., Nádor-u.
16., I. em. 5.) délután 3-6 óra közt nyerhető.

Dr. Sebestyén József
csödtömegeladónak.

FŐVÁROS.

(A főváros közigazgatási és közéletmezési bi-
zottsága ma délután Melly Béla tanácsnok elnök-
lésével ülést tartott. Az elnök a napirend előtt fel-
kérte Ziegler Nándor vásárcsarnoki igazgatót,
hogy a bizottságot a jelenlegi közéletmezési visz-
nyokról röviden tájékoztassa. Ziegler igazgató ki-
merítő előadása után Székács Antal kérde az
elnököt, hogy a vásárcsarnok első évi működése mi-
képen alakult, továbbá hogy történt-e intézkedés ab-
ban az irányban, hogy a szerb hus nagyobb arányu
behozatalát előmozdítsák. Melly Béla elnök kedvező
válasza után a bizottság ezután áttért a napirendre.
Elhatározta a bizottság, hogy az Országos Magyar
Gazdasági Egyesület jövő évi nagy tenyészállat-
kiállítása alkalmából az eddigi 1000 koronán felül

még 1000 koronát szavaz meg sertések és juhok iuttalmazására. Ezután Vajna Ede előadónak a Lezártító- és Pénzváltó Bank kérelmének ismertetése után a bizottság elfogadta Kraemer József indítványát, amely a raktárak bérét évi 12.000 koronában kívánja megállapítani. Ezután Folkusházy Lajos tanácssegély ismertetette azt az indítványt, amelyet Bittner János tett a közgyűlésen a szerb sertés-nyus, szalonka és zsir külön deklarálása dolgában. A bizottság magáévá tette az ügyosztály előterjesztését.

(Uj honpolgárok. Alienstein Frigyes mérnök, gépgyáros és dr. Hamacek Herkely Artur Gyula gyakorló orvos ma Rózsavölgyi Gyula alpolgármester előtt letették a honpolgári esküit.

(Nines hiány. A tanács ma délelőtt tárgyalta az 1909. évi költségvetésjavaslatot, amelyet dr. Bódy Tivadar tanácsos, a pénzügyi osztály vezetője terjesztett elő. Az ügyosztály tervezete a kiadásokat 48.740.918, a bevételeket 48.565.209 koronával irányozta elő, összesen 175.709 korona hiánnyal. A tanács a hiányt ma teljesen törölte s a mérleget egyenleggel zárta le, a következő változtatások segítségével: A kiadásoknál törölte a hegyvízek levezetésére felvett 100.000 koronát; a III. ker. Timár-utcai óvóiskola kibővítésére felvett 64.398 koronát; a VII. ker. plébánia-templom orgonájának javítására felvett 11.000 koronát és több apró tételt 9000 koronával. A törítés összege 185.200 korona. Emelték a kiadásokat 64.398 koronával, a valóságos csökkentés tehát 120.802 korona. A bevételeknél emelték a fogyasztási adópótlékot 26.000, a marhaközvágóhid bevételeit 20.000, több apró tételt 8907 koronával, összesen 54.907 koronával. A kiadásoknál törölt 120.802 korona s a bevételeknél beillesztett 54.907 korona helyreállította az egyensúlyt. A költségvetést most 15 napra közszemlére teszik.

(Orvosi kinevezések. Fülepp Kálmán főpolgármester dr. Kaszper Károly kórházi alorvost és dr. Stuhmer Frigyes kórházi segédorvost ebélli minőségükben a budai oldalon lévő közkórházakhoz, november 1-től számított további egy évre újból kinevezte. A budai oldalon lévő közkórházaknál megüresedett alorvosi állásra dr. Szanovszky László kórházi segédorvost két évi időtartamra, az ekként megüresedett segédorvosi állásra pedig Balázs Dezső szigorló orvost egyévi időtartamra nevezte ki a főpolgármester.

(A taxaméter. A budapesti bérkocsis-ipartársulat abból az alkalomból, hogy a tanács a közlekedési ügyosztály javaslata alapján taxaméter alkalmazása és az automobil-kocsik forgalomba hozatalának ügyét a folyó hó 11-én tartandó közgyűlés elé terjeszti, Patak László társulati elnök elnöklété alatt népeggyűlést tartott. Elnök előadta, hogy a taxaméter előkelő szakértők egybehangzó véleménye szerint egy megbízható óramű, mely ennél fogva sem az utasnak, sem a bérkocsis gazdájának előnyére nincsen, éppen ezért Bécsben a kocsik legnagyobb részéről le is szedték. A társulatnak is bemutatnak több rendszerű készüléket és a külbeavatkozás könnyű lehetősége az óraműre mindegyiknél kimutatható volt. De nagy baj az, hogy a taxaméter-gyárosok kartellben vannak és az órát csak napi kölcsönj mellett adják az iparosoknak, ami évi 160 koronát tesz ki s így indokolatlan megterhelése az amúgy is pangó bérkocsis-iparnak. Azonkívül nagy baj, hogy az óramű könnyen romlik, sok a javítási költség és a javítás ideje alatt a bérkocsis forgalmon kívül helyeztetik. Ami pedig az automobil illeti, arra szükség nincsen, kétlovas kocsijaink luxussal vannak kiállítva, a lóanyag pedig nemcsak kifogástalan, hanem jobb, mint a magánfogatoké. Az automobil talán egy gyárosnak fog hasznót hozni, de a forgalmat nem fogja megjavítani, ellenben tönkretesz majd a kétfogatuak keresetét anélkül, hogy legalább a nagyközönség hasznát látná. Elnök indítványára az értekezlet egyhangúlag elhatározta, hogy a társulat nagy küldöttségel tisztelegjen Bácsy István polgármesternél és kéri, hogy karolja fel a 900 törzsekös fővárosi kocsiparas érdekét, akadályozza meg, hogy kétes újítások után a bérkocsis-ipar végromlásba döntessék s hogy ezen csak hiányosan előkészített ügyet a közgyűlés napirendjéről vétesse le. Elhatározta továbbá az ér-

tekezlet, hogy ezzel a kérelmével a kerületi vezér-főbírákat szintén felkeresi és támogatásukat kikéri.

(A koronázási jubileumi díj. A Ferenc József koronázási jubileumi alapítvány műépítési díjának odaítélése dolgában tartott ma délelőtt a kiküldött zsűri ülést Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklété mellett. A bizottság ma még nem döntött a jutalom kiadása tekintetében.

(Elhalasztott ülés. Hétfőn kellett volna összejúlnie annak a bizottságnak, amelyet a közgyűlés a fővárosi törvény revíziója ügyében kiküldött. Dr. Bácsy István polgármester ma értesítette a bizottság tagjait, hogy az ülést csütörtökre halasztotta.

(A lakásviszonyok rendezése. A fővárosi közegészségi osztálya a jogügyi osztály véleménye alapján új szabályrendeletet dolgozott ki a lakásviszonyok javításáról. A szabályrendeletet három főrészből áll:

Az első rész az ágybérlet és albérlet lakásokról, a második rész a tömeges éjjeli szállókról, a harmadik rész a pinczelakásokról rendelkezik. Kimondja a szabályrendelet, hogy ágybérlet és albérlet lakásokat csak az előjárásigazól nyert igazolvány alapján lehet tartani. Az igazolványban feltüntetendő a bérlet megengedett száma, helyiségenként és ezt ki kell függeszteni a szobákban. A bérbeadónak nyilvántartást kell vezetnie ágy- és albérletiről. Közös szobát vagy a közös szobában ágyakat különböző nemű egyének számára bérbeadni nem szabad, kivéve hitves társakat, szülőket, gyermekeket és testvéreket. Több házaspár nem lakhatik egy szobában. Minden személyre négy négyszögletes területnek és tizenkét köbméter légtérnek kell jutnia. Ezenkívül az egészségügyi intézkedésekre, tisztántartásra, szellőztetésre nagy gond fordítandó. Előjárásigazól engedély kell a tömeges éjjeli szállók tartásához is. Az éjjeli szállókban férfiak és nők csak külön-külön szállásolhatók el. Az elszállásolható egyének száma meghatározandó. Szállók tartására csak erkölcsileg megbízható egyén kaphat engedelmet. Az egészségügyi intézkedések itt is betartandók. A pinczelakásokra vonatkozólag a szabályrendelet a következőket tartalmazza: Pinczelakások csak akkor engedélyezhetők, ha belső magasságuk legalább 3 méter, ha a padlózat a gyalogjáró alatt 1 és fél méternél nem mélyebb, ha az ablakok az utcára vagy az udvarra kinyithatók, szellőztethetők és kellő világítás van, ha a falak szárazak, ha padló, kályha, konyha van, ha a lépcső világos, hozzáférhető és karfával van ellátva és ha a többi pinczehelyiségektől el van különítve. A követelményeknek meg nem felelő pinczelakások egy év alatt kiürítendők. A szabályrendelet betartására a kerületi előjárásigazól ügyel, amely évenként egyszer, esetleg többször váratlan vizsgálatot tartani köteles. A szabályrendelet be nem tartása 600 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújtatik. Harmadik rész visszacsúsztatás esetén az illető egy évre eltiltható bérlet és éjjeli szállók tartásától. Engedély hiánya vagy zsúfoltság miatt a helyiségek nyomban kiürítendők.

(Makadám-utak portalanítása. A köztisztasági hivatal ma részletes javaslatot terjesztett a tanács elé, hogy a fővárosi makadám-utakat olajjal portalanítsák. Az előterjesztés szerint, ennek a költsége az első évben 94.171 koronára rugna. Javasolja a hivatal, hogy 1909. évben már az összes makadám-utaknak olajjal való portalanítása elrendeltesék.

EGYESÜLETEK.

(—) Bazár a Vigadóban. A Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre az általános óhajnak engedve, a tervezett kiállítás helyett egy képzőművészeti, iparművészeti és háziipari bazárt rendez, művészek és műkedvelők részvételével ez évi december hó 1—8-ig (bezárólag) a vigadóbéli klubhelyiségben. E bazárhoz olaj- és vízfestmények, rajzok, szobrászati művek, iparművészeti czikkek, művészi kézimunkák, háziipari munkák küldhetők be. Az elárulást délutánonként fiatal hölgyek vállalják el. A bazárhoz küldendő tárgyak bejelentési határideje november hó 20-ika (bezárólag). A tárgyakat árúk és készítőjük nevének pontos megjelölésével november hó 25-én és 26-án, délelőtt 9—12, délután 3—5-ig kell a Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre vigadóbéli klubhelyiségébe beküldeni. A kiállítandó tárgyak fent említett pontos megjelölésén kívül, külön jegyzék is melléklendő a tárgyak, áraik, a kiállító neve és lakása felsorolásával.

(—) Leányegylet karácsonya. A Budapesti Leányegylet az idei tél folyamán is nagyszabású

jótekönyű ünnepélyt rendez. A támogatásra, irányító kézre szoruló, szegény leányok sorsa függ az ünnep sikerétől. December hó 12—14-én hatalmas karácsonyi áruházal fogadja majd a Nemzeti Szalon látogatóit. A Szalon tompa, finom színeit élő és művirágoktól, ragyogó karácsonyfa díszítől művészi mézeskalácsig, bohó gyermekjátékok, modern babák, illatszerek, divatezikkék halmazától pezsgőig, a leánykezek által összerótt szebbnél-szebb apróságok tömege fogja tarkítani. A lelkes leánysereg a látogatók szórakozásáról is gondoskodik és az ünnepély délutánjait, estét eredeti, művészi módon élénkíti. A Budapesti Leányegylet szépséggel óhajtja nyihitni az élet nyomorát, a munka keserűségét. Hisszük, hogy tervének kivitelénél — a gyermekleányok, e leggyengébb elnyomottak érdekében — maga mellett fogja találni a főváros közönségének legiáját.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Második nap. —

A csipős hideg sok kíváncsít visszatarított attól, hogy végignézze a mai versenyeket, csak a legel-szántabb turfemberek díregretek kint a téli időjárásban, pedig a versenyek elég érdekesek voltak, mert minden futamban nagy mezőnyök álltak start-hoz.

A nap legkiemelkedőbb száma a Tilay-akadályverseny volt, melyben Gessler Sibrik főhadnaggyal nyergében, igen könnyű győzelmet aratott Szikra előtt; Excellencé a harmadik helyre futott. A Háromévesek akadályverseny-handicapja Bocskoros győzelmével végződött, Langen előtt. Az Egyediló igen imponáló stílusban nyert, ami nagy részben lovasának, Friesnek, higgadt és számítással való lovaglásának is betudható. A Katonatiszti akadályversenyben Gladiator győzött nagy könnyedséggel, juttatván hibeinek majdnem tizenkétszeres osztalékot. A másik esélyes ló — Edömér — ma ismét csökönyskődött és semmi áron sem akarta az akadályokat átugrani.

Részletes eredmény a következők:

I. Eladók versenye. Díj 1500 korona. Táv 1200 méter. 1. Jankovich Gy. 36 Bouquet 49 kg. (Smejda), 2. Egyedi L. 46 Gyufa 51 kg. (Sersin), 3. Reeves J. 46 Meglehet 54½ kg. (Pinka). Futottak még: Martyr (Klimscha), Sepoy (Hönig), Haraszt (Ulrichshofer), Magas (Tausz), Palotás III. (Molnár), Solykoff (Smutny). Biztosan két és félhosszal nyerve, ötöteddel hosszal harmadik. Tot.: 10:52, 20:32, 26, 39.

II. Katonatiszti akadályverseny. Díj 1500 korona. Táv 3600 méter. 1. Czernin A. 56 Gladiator 73½ kg. (Tulajd.), 2. gróf Merveldt 46 Peer 72 kg. (gróf Vay), 3. Bogathy M. 56 Dornus 73½ kg. (Wodianer). Futott még: Edömér (Goldschmidt), mely kitört. Könnyen másfél hosszal nyerve, rossz harmadik. Tot.: 10:117, 20:70.

III. Tilay akadályverseny. Díj 1800 korona. Táv 3600 méter. 1. hg. Pálffy M. 46 Gessler 75 kg. (Sibrik), 2. Geist G. 46 Szikra 64 kg. (Pálffy), 3. Liptay B. 46 Excellence 70½ kg. (Neimanns). Futottak még: Pallós (Czárán Z.), Na also (Wodianer), Mirka (Goldschmidt). Könnyen négy és fél hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Tot.: 10:40, 20:49, 46.

IV. Háromévesek akadályversenye. Díj 1800 korona. Táv 3200 méter. 1. Egyedi A. 36 Bocskoros 60 kg. (Fries), 2. Liptay B. 36 Langau 62½ kg. (Galló), 3. gróf Forgách 36 Ifjasszony 60 kg. (Hünber). Futott még: Louis d'or (Kollár), mely kitört. Könnyen öt hosszal nyerve, tíz hosszal harmadik. Tot.: 10:23, 20:25, 30.

V. Kétévesek handicapja. Díj 1500 korona. Táv 1000 méter. 1. gróf Pejacsevich 26 Páfrány 55 kg. (Klimscha), 2. Beeson A. 26 Jutalom 55½ kg. (Fries), 3. Pinka J. 26 Titi II. 55 kg. (Pinka). Futottak még: Cocutza (Martinkovich), Mi (Tausz), Bagola (Smejda). Biztosan egy hosszal nyerve, félhosszal harmadik. Tot.: 10:55, 20:86, 36.

VI. Katonatiszti síkverseny. Díj 1200 korona. Táv 1400 méter. 1. Markovits H. 36 Lothian 68 kg. (Pálffy), 2. Markovits H. 36 Sunny Day 69 kg. (Sibrik), 3. Koller O. 36 Glück auf 68 kg. (Wodianer). Futottak még: Edömér (Goldschmidt), Nevermore (Binek), La Beante (gróf Vay). Könnyen két és fél (Baich), La Beante (gróf Vay). Könnyen két és fél 20:55, 43.

Ha fája feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pasztillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja.

Ára 1 korona 20 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában

Készít: Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten.

Orvosok által ajánlva. — Három dobozát ingyen postai szállítás.

— Harmadik nap. —

A harmadik nap programja szintén nem marad alatta az előző két napénak. A második futam kivételével — ahol csak hét ló bir indulási joggal — az összes futamokban nagy nevezések történtek és így ma ismét nagy mezőnyökre van kilátás.

A nap főszáma a 4000 koronával dotált 2800 méter távolságu Sikatori gátverseny, melyben hároméves és idősebb hürdlereink vehetik fel a küzdelmet. Az értékes gátversenyben, mely handicap-jelleggel bír, igen kedvezően látjuk elbírálni a Bécsben már zászlók közt egyszer szerepelt Josephet, mely akkor igen előnyösen mutatkozott be és épp ezért a győztest benne keressük Nikita és Remete előtt.

A Hadseregi akadályverseny — mely szintén handicap — Edömér zsákmánya lehet, tekintve kedvező súlyát, míg legveszedelmesebb ellenfeleit Pál-lásban és Peiában látjuk. Megemlítésre méltónak tartjuk még a Katonatiszti gátverseny-handicapot, ahol 75 kilós top weigthja daczára Pilis bírja bizalmunkat, de nagyon jól kell futnia, hogy megvédje az elsősgget Nevermore és a félvér Promyk előtt.

Jelöltjeink:

- I. Hiu - Fejacsevich-ist.
- II. Ne félj - Macska
- III. Edömér Peia - Pállós
- IV. Joseph - Nikita Remete
- V. Pils Nevermore
- VI. Scarabäus - Marasquin.

Bécsi versenyek.

— Harmadik nap. —

Nagyon gyenge sportja volt a harmadik napnak. Az egyes futamokban kis mezőnyök indultak és leginkább a favoritok győztek. A nap főszámát, a Kaisermühlen-handicapot az elhanyagolt Julietta nyerte Trombitás és Cromdale ellen. A Kétévesek versenyében érthetetlen módon nem Juvenalt, hanem Autumn Berryt fogadták; természetesen, hogy a Springer-ló győzött.

Részletes eredmény a következők:

I. Nyeretlen kétévesek eladóversenye. Díj 2400 korona. Táv 1100 méter. 1. Mautner V. Triumvir (Birkenruth), 2. Portorico, 3. Finstergrün. Futottak még: Paraber és Floris. — Tot.: 10:28, 20:32 és 85.

II. Eladók handicapja. Díj 2400 korona. Táv 1600 méter. 1. Mautner V. Ismerős (Cockeram), 2. Remény, 3. Lanzendorf. Futottak még: Loredan, Ovidius és Marionette. — Tot.: 10:42, 20:38 és 48.

III. Kétévesek versenye. Díj 4000 korona. Táv 1100 méter. 1. Báró Springer G. Juvenal (Dyk), 2. Becskerek, 3. Autumn Berry. Futottak még: Dorian Gray. — Tot.: 10:30, 20:31 és 47.

IV. Kaisermühlen-handicap. Díj 6500 korona. Táv 1000 méter. 1. Egyedi L. Julietta (Paul), 2. Trombitás, 3. Cromdale. Futottak még: Mony, Varróleány, Bella és Katz im Sack. — Tot.: 10:86, 20:45 és 34.

V. Kétévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1200 méter. 1. Báró Uchritz Zs. Duhaj (Janek), 2. Dunbar, 3. Halupsa. Futottak még: Blue Péter, Pengő, Fruska és Dont care. — Tot.: 10:29, 20:27, 27 és 30.

VI. Háromévesek akadályversenye. Díj 300 korona. Táv 3200 méter. 1. Gróf Wenckheim I. Pandora II. (Huxtable), 1. Sasaki, 3. Dulcinea. Futottak még: Rodostó, Malvina, Ambra. Holtverseny, öt hosszal harmadik. — Tot.: 10:16 és 20. 20:31, 41.

VII. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. Gróf Wenckheim D. Alabárd (Cockeram), 2. Radegast, 3. Polpetta. Futottak még: Temeraire, Fokos, Ambrozine, Armida, Dodona. Biztosan egy és fél hosszal nyerve, félhosszal harmadik. — Tot.: 10:29, 20:28, 28, 42.

— Negyedik nap. —

A novemberi bécsi meeting utolsó napjára, mely egyuttal a versenyszézon végét is jelenti, a nevezések elég jól sikerültek s így talán még az utolsó napon érdekes futamokban lesz részünk.

Két kiemelkedőbb száma is van a programnak, egymint a Jägerhaus-verseny és a Zár-handicap. Az előbbiben, mely 1800 méter távolságu, jobb hároméves és idősebb telivéreink mérhetik össze erejüket és ezek között az első esélyt az Egyedi L.-istálló lovai: Fogláló és a Novemberi-handicapban elő-

nyösen szerepelt Varázs viszik a starhoz. Jó szereplést várunk még Arlesienntől és Pálmától.

A Zár-handicap, mely 900 méter távolságu és jobb kétévesek számára van fenntartva, nagy mezejnyt gyűjthet a startjához és ezek közül jóformán mindegyik felveszi a küzdelmet, mert több ló indul benne nyeresi eséllyel. A legnagyobb súlyt — 60 kilót — Francesco és Mi ez kapták, de mi még így is elég enyhén látjuk elbírálni a két jóképességű telivért arra, hogy akármelyikük megnyerhesse a versenyt. Utánuk 57½ kilóval Rolande következik, melynek szintén nagy chance-a van. Kedvezően van még elbírálni az orosz félvér: Jurgis, mely Francescoval egyenlő súly alatt holtversenyt futott és Nemezis.

Jelöltjeink:

- I. Nord Express - Oh Pardon!
- II. Paloczkirály Old Coin
- III. Egyedi L. ist. - Arlesienne
- IV. Janek lov. - Mi ez - Jurgis
- V. Armida Margit
- VI. Sodoma - Tolbiac - Mimosa
- VII. Topper - Mutiad Julietta

() Pardubítzi versenyek. Holnap tartják meg Pardubitzban a szokásos egynapos meetinget, melynek egyik legérdekesebb futama a monarchia leg-hosszab távolságu akadályversenye: a Nagy pardubítzi akadályverseny. A 15.000 koronával dotált, 6400 méter távolságu versenyben még kilencz steep-lernek van indulási joga, melyek a következők: Nugommorw, Kourgan, Thu mir nix, Fairfax, Gitana II. Palermo, Princesse, Hanna II., Felemás. A verseny favoritja hosszú idők óta Nugommorw és a magunk részéről mi is az ő pártjára állunk, tekintve azt, hogy az idén tiz fonttal előnyösebben van elbírálni, mint tavaly. Legveszedelmesebb ellenfelét a német Kourganban látjuk, mely most formája tetőpontján van és Kölnben 78 kiló súly alatt, könnyen nyert egy 5200 méteres akadályversenyt. Jó szereplést még Felemástól várunk. Még egy érdekes versenye van a holnapi napnak s ez a Kladrubi-díj, melyet szintén akadályokon futnak s nagy mezőnynek van benne inulási joga. E versenyben kedvezően van sulyozva a már tizenhat éves Magyarád, továbbá Hársas, Koriphäe és Off.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Búbics püspök bibornoksága. Nagy feltűnést keltett 1905. év folyamán az a büntető feljelentés, amelyet Búbics Zsigmond, volt kassai püspök megbízásból dr. Hets Ödön fővárosi ügyvéd adott be Hajnóczy József, a püspök magánitkára ellen. Ebben a feljelentésben elpanaszolta a püspök, hogy Hajnóczy ravasz módon kerítette hálójába az öreg papot. Elhitette az öreg püspökkel, hogy megszerzi neki a bibornokságot. Folyton hivatkozott előkelő udvari összeköttetéseire és ismeretségeire s ezen a réven állandóan nagybösszegű pénzüsségeket csalt ki a püspöktől. A véletlen azonban leleplezte. Egy napon, mikor Hajnóczy Mária Valéria főhercegnő aláírásával ellátott távirattal igazolni akarta a püspök előtt, hogy a pécsi püspökséget megkapta, ugyanazon a napon jelent meg gróf Zichy Gyulának püspöki kinevezetése a hivatalos lapban. Erre azután Hajnóczy kegyvesztett lett a püspök előtt, aki ezután megtette ellene a feljelentést. A vizsgálat során Hajnóczy tagadta mindig bűnösségét. A vizsgálat befejezése után az ügyészség hivatalból üldözendő család büntette miatt adott be vádiratot Hajnóczy ellen, aki a vádirat ellen kifogásokkal élt. Ma tárgyalta ezen kifogásokat a törvényszék váditanácsa dr. Langer táblabíró elnöklété és dr. Kállai bíró előadása alapján. A tárgyaláson Hajnóczy védő nélkül jelent meg. Dr. Balázs Elemér kir. ügyész védőterjesztése után a váditanács a vizsgálatnak kiegészítését rendelte el arra nézve, hogy az iratoknál levő udvari személyektől származó táviratokat tény-

leg a táviraton feltüntetett személyek adták-e fel. Csakis ezen kiegészítések megtörténte után fog a váditanács dönten.

§ A pinczerek szakszervezete. A kávécsok és pinczerek között lefolyt harc dolga került ma a bíróság elé. A kávécsok tudvalevően közvetítő-irodát szerveztek, amiért az elkecseregett szociálista pinczerek megtámadták a kávéházakat, bezúzták a tüköbrakokat és karbollaal telt üveget dobáltak a kávéházakba. Az erőszakosságok ügyében megkezdett nyomozás során Krausz Jenő pinczér a rendőrségen megvallotta a szakszervezet terror-tervét és megnevezte azokat, akiknek a terv végrehajtásában vezérszerepük volt. Mintegy tizenkét pinczér ellen indult meg az eljárás. Ma került az ügy főtárgyalásra, amelyet azonban a vizsgálat kiegészítése végett elhalasztottak.

§ Egy parasztgazda rémtettei. Tóth István kis-lángi gazda feleségül vette öt esztendővel ezelőtt Gáspár Péter leányát. Eleinte békességben élt a fiatal pár, de a férj elrészegesedett, aztán durván bánt a feleségével s az asszony kénytelen volt otthagyni. Hazament a szüleihez s magával vitte négy esztendő fiát és másfél esztendő leányát. Ez az idén tavasszal történt. Tóth István nem nyugodott bele, hogy az asszony otthon éljen s uton-utífélen híresztelte, hogy ha a felesége otthon marad, kiírta az egész családot. Julius tizenkettedikén elhatározta, hogy fenyegetését végrehajtja. Nagy favágó fejszé-vel betört az apósa házába s előbb az anyósát, azután az apósát ütötte le, majd a fiát verte fejbe a fejszével. A felesége aratóban volt, erről nem tudott, a kisleányt pedig, aki a bőlesőben volt, nem bántotta. Mikor véres munkájával elkészült, kívülről meggyújtotta a ház zsuptetejét és elfutott. Másnap a vonat elé vetette magát, de a lokomotivvezető észrevette s még elég jókor megállította a vonatot. Ekkor már tudták a csendőrök, hogy Gáspár Pétert és a feleségét Tóth István ölte meg s hogy ő gyújtotta meg a házat is, tehát letartóztatták az elvetemült gonosz embert. Az ügyészség kétszeres gyilkossággal, gyilkosság kísérletével és gyújtogatással vádolta, e pörnek tárgyalása most volt a fehérvári törvényszék esküdtbírósa előtt. A tárgyaláson azt vallotta, hogy nem emlékszik semmire, nem volt eszénél, de a tanuk mind rávallanak, hogy előre készült a szörnyű családirtásra. Egy levélben, amelyet nála találtak, azt írta, hogy különb dolgot fog művelni, mint a komája, Bíró Lajos, aki akkoriban ölte meg a feleségét és négy gyermekét. A munkakönyvébe is beleírta, hogy megölte az apósát, anyósát és a kis fiát, most pedig elemészti magát. Az asszony, akit szintén kihallgattak, azt mondta, hogy az ura megöléssel fenyegette és kénytelen volt menekülni a házából.

§ Legényvirtus. Julius 12-én délután együtt halagtak hazafelé a korcsmából Sas Pál és Elischer Pál rákospalotai legények. Utközben Sas elővette zsebkését, hogy szivarjának végét levágja. Elischer a kés láttára így szóló barátjához:

— Ugy-e, nem mered a bicskádat ideszurni s azzal a mellére mutatni?

Az ismételt felszólításra Sas Pál tövig döfte kését Elischer mellébe, aki pár perc múlva meghalt. Sas Pált halálközeli súlyos testi sértésért ma a pestvidéki esküdtbíróság elé került. A vádlott azzal védekezett, hogy teljesen részeg volt. Az esküdtök azonban mégis bűnösnek mondták ki, mire a bíróság három évi fegyházra ítélte.

Odol
Fogak legjobb szere.

Harisnya-Ház

Kardos és Steiner
Andrássy-ut 50. sz. (Octogon)

Harisnyák, keztük, valódi dr. Jäger trikók, alsó ruhák, berliner kötött áruk és mindennemű test-edző (sport sweter), valamint színházi czikkek stb. Vidéki rendelések 20 koronán felül bérmentve küldenek.

A vagg...
ermult hété...
sal, amit a...
mány ellen...
több ezer v...
latot tett, a...
normális ár...
sékelté ugya...
nem ezzel...
ról való be...
ehhez erős...
nem a szer...
volt s ez a...
gongyártás...
nyomban lé...
zésének érd...
Boroszló...
ami most m...
günk se leh...
fokozott gon...
föhlhasznál...
is figyelem...
precedens...
relmére. A...
nyereszkedé...
ként még su...
telen ugyan...
alatt még a...
nyira, hogy...
tesse. Már...
nesen az ál...
Abban a hi...
csak a kar...
zárjátékot...
megy tovább...
ha a kormá...
avagy az ál...
nyújt arra,

A kama...
kereskedelm...
kedden, foly...
delután nég...
lyiségében.

Vasuti...
dekében fol...
Vasuti járad...
radékbank t...
hogy a vas...
két előterem...
pénzpiacok...
Frankfurtban...
kötvényeket...
reskedelmi...
ján vittük...
német töké...
új magyar...
kötvények...
vasutak tök...
Berliner Ha...
reskedelmi...
csátkozta

Fizetés...
let a követ...
cek Károly...
műru ker...
vegyeskeres...
kereskedő...
badka, Sch...
utca 108...
Kröger Hen

A Pest...
dése, A Pes...
óta törekszi...
s kereskede...
sen, hogy e...
képviselle...
révén a Ker...
próbb rész...
ország gazd...
kor tudatáb...
Zárszere...
vetkező int...
ébe; Délma...
Berg-R-T.

KÖZGAZDASÁG.

A vagonkartel visszaélése. E cím alatt az elmúlt héten behatóan foglalkoztunk azzal a támadással, amit a vagonkartel intézett a kereskedelmi kormány ellen az által, hogy a sürgősen megrendelendő több ezer vagon építésére olyan méregdrága ajánlatot tett, amely körülbelül 25%-kal volt drágább a normális árnál. A minisztérium fölszólítására mérsékelték ugyan a kartel az árakat öt százalékkal, hanem ezzel szemben bizonyos anyagoknak külföldről való beszerzésére kért engedélyt. A kormány ehhez erős megszorításokkal járult csak hozzá. Hanem a szerződéstervezet első szövegrésze homályos volt s ez alapon a vaggongyarak nemcsak a vaggongyártás mellékparagát akarták elnyomni, hanem nyomban lépéseket tettek a külföldi anyag beszerzésének érdekében. Megbizottakat küldtek Borszlóba anyagvásárlás czéljából, ami most már alighanem balul fog kiütni, mert kétségünk se lehet arra nézve, hogy Kossuth Ferenc fokozott gonddal fogja ellenőrizni a külföldi anyagok felhasználását. Ezt különben érdekelt iparvállalataink is figyelemmel kísérhetik, nehogy bármily formában precedens támadjon érdekeik helyrehozhatlan sérelmére. A vagonkartel meggondolatlan és vak nyereszkedési vágyból származó magatartása egyébként még súlyos bonyodalmak forrása lehet. Kétségtelen ugyanis az, hogy a hazai iparpártolás czime alatt még a leglelkesebb miniszter sem mehet annyira, hogy az állam érdekeit eminensen veszélyeztesse. Már pedig a vagonkartel magatartása egyenesen az állam megszorult helyzetének kiaknázása. Abban a hiszemben, hogy a vagonokat az állam csak a kartellnél rendelheti meg, annak vezetői házárjátékot üznek a kérdés körül. Pedig ha ez így megy tovább, sokkal kevésbé szül rossz vért az, ha a kormány a külföldön rendeli meg a vagonokat avagy az állami üzemekben, mint az, hogyha példát nyújt arra, hogyan lehet eret vágni a közpénzen.

A kamarai teljes ülés elhalasztása. A budapesti kereskedelmi és iparkamara e havi teljes ülését nem kedden, folyó hó 10-én, hanem csütörtökön, 12-én, délután négy órakor tartja meg Szemere-utcai helyiségében.

Vasuti járadékbank. Egy új bank alapítása érdekében folynak tárgyalások pénzügyi körökben. Vasuti járadékbankot akarnak alapítani. A vasuti járadékbank típusa nálunk még új fogalom. Czélja az, hogy a vasutvállalatok építéséhez szükséges tőkét előteremtsek s a vasutak elsőbbségi kötvényeit a pénzpiacokon elhelyezzék. Ilyen járadékbank van Frankfurtban és Brüsszelben. A magyar h. é. vasuti kötvényeket eddig rendszerint a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Berliner Handelsgesellschaft utján vittük piacra. De nem nagy sikerrel, mert a német tőke idegenkedik a külföldi vasutaktól. Az új magyar vasuti járadékbank feladata lenne tehát kötvények kibocsátásával közvetíteni a magyar h. é. vasutak tőkeszükségleteit. Az alapítás érdekében a Berliner Handelsgesellschaft és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank képviselői már tárgyalásokba bocsátkoztak a magyar kormányval.

Fizetékptelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetékptelenségeket közli: Kezicsék Károly, szabó, Fiume; Papo Jakab József, diszműru kereskedő, Szerajevó; Rehberger testvérek, vegyeskereskedők, Komárom; Mandel Simon rőfőskereskedő, Arad; Szabadkai vattagyár r.-t., Szabadka; Schimmel Eliás, kereskedő, Budapest; Dobutza 108., Krausz István, kereskedő, Szinérváralja; Kröger Henrik hagyatéka, Nagyszében.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank terjeszkedése. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank már régóta törekszik arra, hogy az ország nagyobb ipari s kereskedelmi gócpontjaiban képviselőket létesítsen, hogy ezáltal az egész országra kiterjedő érdek-képviseléssel bírjon. Másrészt pedig e képviselők révén a Kereskedelmi Bank valóban híven és a legapróbb részletekig pontosan tájékozódhatik az egész ország gazdasági szükségleteiről, úgy, hogy mindenkör tudatában lesz annak a kötelességnek, amit vezérszerepe ró rá. Eddig a Kereskedelmi Bank a következő intézeteket vonta be affiliált intézetei közt: Délmagyarországi Kereskedelmi és Gazdasági Bank R.-T., Temesvár; Erdélyi Bank és Takarékpénztár R.-T., Kolozsvár, May R. Miksa, Szeged; Alföldi Takarékpénztár, Debreczen, Kassai Jelzálogbank R.-T., Kassa, Pozsonyi II. kerületi általános takarékpénztár, Pozsony. Ezekhez csatlakozik most a Borsod-Miskolczi Hitelbank, Miskolczon. Ez a jó nevű vidéki intézet 39 éves fennállása óta a vidéki gazda- és kereskedői közönségnek minden rétegével élénk érintkezésben áll. Az intézet, melynek betétállománya 7,000,000 koronára rug, takarékbetétek átvételével, váltószámitolással, értékpapir- és áruelőlegezési üzlettel, valamint jelzálogköcsönök nyújtásával foglalkozik. Ma tartotta ez évi közgyűlését, amelyen elhatározta, hogy eddigi 600,000 korona alapitóját 600,000 korona névértékű új részvény kibocsátása által 1,200,000 koronára emeli fel, minek következtében az intézet saját tőkét, a tartalékokait betudva, a 3,000,000 koronát megközelítik. Az újonnan kibocsátott részvények nagy részét a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, mely az intézet igazgatóságában képviselteti magát, azzal a czélzattal veszi át, hogy az intézetet tovább is nagyobb mértékben fejlessze és hogy így a város és Borsod-megye gazdasági érdekeit istápolja. E tervbe vett kifejlesztésnek sikere, tekintetbe véve azon hathatós támaszt, melyet az intézet a Keresedelmi Bankkal való szövetkezése által nyer, előre is biztosítva van. A szépen fejlődő bank elnökségét báró Vay Elemér vállalta el, míg Kóós Soma vezérigazgató marad és így biztos, hogy vezetőszerpe úgy tökéletesen, mint kiváló vezetésénél fogva, Borsod-megye és a szomszédos vármegyék gazdasági életében csak erősödni fog.

A hegyvidéki állattenyésztés előmozdítása. Darányi földművelésügyi miniszter a hegyvidéki kirendeltség előterjesztésére engedélyezte, hogy az állam-bérleti havasokra felhajtott majdnem kétszáz darab üsző után beszédett havasbér felhajtó kizsádkának visszafizetessék. A beszédett összegek visszafizetése a kizsádknak jutalomképpen engedélyeztetett s azt a czélt van hivatva szolgálni, hogy a régi szokásaihoz ragaszkodó hegyvidéki kizsádk-közönség az improduktív ökörtenyésztés helyett az aránytalanul nagyobb előnyöket nyújtó üsző- és tehén-tenyésztésre térjen át. Ugyancsak a hegyvidéki kirendeltség előterjesztésére engedte meg Darányi földművelésügyi miniszter, hogy a gróf Schönborn hitbizomány tulajdonát képező 106 k. hold kiterjedésű erdőrész a mostantól számítandó hat évre a felerdősítés kötelezettsége alól felmentessék, hogy ez a terület Malmos köztség lakosainak legeltetési czélokra átengedhető legyen. Ugyanílyen czélszerű kapott legelőkedvezményt Ujtővisfalva lakossága.

A tőzsde kávéházának bérlete. Tudvalevőleg a tőzsdének van egy hatalmas kávéháza is, amint közönségesen mondani szokták, az Upor. A tőzsde tagjai különösen a délutánonként időztek benne szivesen egy-egy kávé, vagy kártyajátzsma mellett, várván a délutáni tőzsdé híreit. Így a kávéháznak igen jó bevételei voltak naponként. Amióta azonban a tőzsdén is kimondották az egységes munkaidőt s a délutáni tőzsdét megszüntették, azóta az Upor-kávéház délutánonként erősen érzi a törzsvendégek hiányát. Maga a tulajdonos 30%-ra teszi azt a bevételi csökkenést, amit a délutáni tőzsdé elmaradása üzletében okozott. Mivel pedig a bérleti szerződést Upor a tőzsdével a délelőtti és délutáni üzlet alapján kötötte, most azzal a kéréssel fordult a tőzsdetanácshoz, hogy a bérösszegeből — amely 21,000 koronát tesz ki — 30%-ot engedjen el. Ugy értesülünk, hogy a tőzsdetanács nem zárkózik el e kéréstől.

Kiállítás Orosházán. Már irtunk arról, a minden tekintetben tanulságosnak ígérkező kiállításról, melyet az Orosházi Tanoncz-Otthon új előadási terme felavatása alkalmából rendez a kereskedelmi miniszter és az aradi iparkamara támogatásával az Otthon felügyelő-bizottsága. Thék Endre budapesti nagyiparos, a Tanoncz-Otthon bőkezű meczenása vetette fel a kiállítás eszméjét és a felvetett eszme általános tetszésre talált. Thék Endre közbenjárására a Technológiai Iparmúzeum igazgatósága körülbelül 120 kisebb-nagyobb kisipari segédgépet szállított le a kiállítás színhelyére és a gépeket saját szakértő embereivel üzemben is fogja tartani, hogy az ország kisiparosainak alkalmat adjon a gépek kezelését elsajátítani és azok teljesítő képességét megismerni. A kiállítás a faipar, bőripar, vas- és fémipar, élelmezési ipar, építőipar, a ruházati iparág összes szakmaiban használatos gépeket mutatják be. A kiállítás tisztikara a következőképp alakult meg. Védnökök: Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter és Sztérenyi József államtitkár. Diszelnökök: Döry Pál főispán, Veress József országgyűlési képviselő és

Ambrus Sándor alispán. A kiállítás ünnepélyes megnyitása november tizenötödiken délelőtt 11 órakor lesz és ez alkalommal sok tekintélyes notabilitás s iparbarát érkezik Orosházára Thék Endre vezetésével.

Hieronymi Károly — czemengyári elnök. Mai régebben megirtuk, hogy Szárazvámi Czemengyári Részvénytársaság czég alatt új vállalat alakul a szárazvámi czemengyári területek kiaknázására. A társaság alakuló közgyűlését e hó közepén tartják meg Sopronban s annak elnöke — amint értesülünk — Hieronymi Károly lesz.

Az államvasutak talpfaszükséglete. A következő levelet kaptuk: Tisztelt Szerkesztő Ur! Az államvasutak igazgatósága június 17-ére nagyarányú talpfaszállításra hirdetett versenypályázatot. Csaknem öt hónapja annak, hogy 130 pályázó szivszorongva lesi a döntést, mely sajátágos módon még mindig késik. Csak azt olvassuk néha az újságokból, hogy sok a közbenjáró, fontos a képviselői protekció s az átszámítást ötször visszadobták az ügyosztálynak, míg végre október utolsó napjaiban nagynehezen felkerültek az akták a kereskedelmi minisztériumba. No de, Isten tudja miért, itt is fáznak az ügytől s a döntés késik. Pedig nincs példa rá, hogy ilyen fontos kérdésben öt hónapig tartották volna rettenetes kétségek között a kereskedő világot. Tessék tudomásul venni, hogy sok fakereskedőt már a tönk szélére juttatott ez a késlekedés. Ugyanis sokan rengeteg pénzt fektettek már bele a vállalkozás sikerének reményében s most már hónapok óta parlagon hever a vagyon. Azonkívül fenyegetően közeledik a tél. Most van a favágás ideje, ami véget ér az első hóval, mert akkor csak csusztatni lehet a levágott faanyagot. Különösen áll ez az erdélyi pályázókra, akik méltán számíthatnak ajánlatuk elfogadására s most az időjárás szélsője mérhetetlen károkat okoz nekik. S kinek van mindebből haszna? Hát kinek másnak, mint a bécsi milliomos Eislernek, aki most a kétségbeesett magyar fakereskedőktől potom áron szerzi be fa-szükségleteit. Hát, tisztelt Szerkesztő Ur, közölje ezt a levelet, talán rájönnek illetékes helyen, hogy ideje volna már dönteni. Egy fakereskedő.

A budapesti kamara javaslata a munkásbiztosítási törvény végrehajtása tárgyában. Mai számunkban már megemlékeztünk arról az előterjesztésről, amelyet a Budapesti Kereskedelmi és Ipar-kamara készített a munkásbiztosítási törvény végrehajtása tárgyában. A 27 nagy nyolczadrét nyomott oldalra terjedő előterjesztés végül a tervezettel szemben a következő kívánásokat és javaslatokat állapítja meg:

1. Kivánatos volna, hogy a kerületi pénztárak utasítsanak, hogy ne neheztessék azoknak a 8 koronánál magasabb javadalmazású önkéntes biztosításra jelentkezőknek és családtagjaiknak felvételét, akiknek erre a törvény alapján joguk van.
2. Tisztázandó volna az otthoni munkások biztosításának kérdése az otthoni munkások szabatos körülírásával, hogy ne legyen az otthoni munkás a közvetítő mester fogalmával összeazavarható.
3. A külföldi honosok biztosítását illetőleg, akiknek országával Magyarország a balesetbiztosítás tekintetében nem áll viszonyosságban, vagy utasítandók volna a pénztárak, hogy esetről-esetre utasítsák vissza az illető nem biztosítható bejelentetteket, vagy pedig a revízió során volna intézkedés teendő az iránt, hogy a szóban forgó munkások ügye szilárdab alpra fektetessék.
4. Egyszerűsítendő volna a bejelentési eljárás és le volna szállítandó a tagsági igazolványok ára.
5. Rendezendő volna törvény útján a próbaidőre dolgozó munkások helyzete.
6. Utasítandók volna a kerületi pénztárak, hogy a munkaadók bejelentéseit fogadják el a bejelentés alapjául és a bejelentések helyességét a törvény értelmében rájuk ruházott ellenőrzési jog alapján és annak keretében gyakorolják.
7. Törvényesen volna biztosítandó azon munkaadók kártalanítási igénye, akik ellen a pénztárak ok nélkül indítottak kihágási eljárást.
8. Kivánatos volna, hogy az öt biztosításra köteles alkalmazott minimumába biztosításra nem kötelezettek be ne számíttassanak. A revízióknak gondoskodnia kellene arról, hogy e minimumból az inasok kivéssenek.
9. Egyszerűsítendő volna a járulékkivetés az elmondott módon.
10. Rendezendő volna a kerületi pénztárak szigorú utasítása révén a beteg munkások után befizetett járulékok elkönnyvelésének kérdése.
11. Rendezendő volna a munkaadóktól fizetendő késedelmi kamatok és behajtási költségek kérdése.
12. Rendszeres betegellenőrzés volna létesítendő, illetve szervezendő.
13. Rendeletileg országosan volna rendezendő a gyógyszerárak által adandó gyógyszerkedvezmény kérdése. Ezen kedvezménynek legalább olyannak kell lennie, mint Ausztriában.

14. Kívánatos volna a baleseti járulékok legsűrűbben való kivetése.

15. A balesetelhárítás hathatósabbá volna teendő.

16. Az országos munkásbetegség-élesztő és balesetbiztosító pénztár szervezetében kilátásba vett paritás tényleg biztosítandó volna.

17. A kerületi pénztárak közgei utasítandók volna, hogy a munkaadók ügyeit kevésbé bürokratikus és több gyakorlati érzékkel intézzék.

18. A munkaadók utbaigazítására és kioktatására a kerületi pénztáraknál alkalmas információs szolgálat volna szervezendő.

19. Rendezendő volna a vidéki megbízottak kérdése.

20. A munkásbiztosítási intézmény körül keletkező deficitnek fedezésének mikéntje méltányosan volna megállapítandó.

F. pontok annyira megfelelnek a tényleges szükségletnek, hogy bizton lehet számítani arra, hogy a kamara előterjesztése kedvező fogadtatásra talál a kormánynál is.

Közös takarmánycsarnok Erdélyben. A siménfalvi (Udvarhelymegye) gazdakör egy közös takarmánycsarnokot állít fel. Ilyen takarmánycsarnok Erdélyben még sehol sincs. A gazdakör tagjai egy tágas, nagy kőházat építenek, ebben benzintmotort helyeznek el és szecsakavagót, darálót, Tornadó-tengeriszárítópót, favigőfűrészt és később gyapjutépőt és fésülő masinát állítanak be. A gazdakör tagjai ott egy pár filléért szecsakázzák föl a tengeriszárít, szalmát stb., amit eddig kézíerővel nehezen tudtak végezni.

A Kereskedelmi Részvénytársaság új bankfiókja. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság banküzletének további kiterjesztése végett a székesfehérvári fióküzletet nyit, mely célra a VII. Erzsébet-körút 12. szám alatti ház sarokhelyiségeit bérelte ki. Az új fiók, melynek berendezése már folyamatban van, még e hónap folyamán megkezdí működését.

Az iparospárt és az iparosok. Több nagyobb ipartestület, köztük a kolozsvári, mohácsi, szekszárdi stb. az Országos Iparegyesület véleményét kérte az egyesek által tervezett iparospártra vonatkozólag. Az egyesület igazgatósága e tárgyban egyértelműleg a következő határozatot hozta: Anélkül, hogy egy erős közgazdasági, esetleg egy netalán megalakuló agrárpárttal szemben mindenesetre kívánatos az iparospárt fontosságának méltatásába a mai viszonyok között már ezáltal beleszókozni, az igazgatóság kijelenti, hogy a most kezdeményezett iparospártnak a létesítése, tekintettel főképp a mai politikai helyzetre és tekintettel arra, hogy a kezdeményezők az országos szervezeti egyesületektől távol állanak és ezekkel semmiféle kapcsolatot sem kerestek, nem tartja sem szükségesnek, sem helyesnek. Az iparügynök és az iparosságnak ma csak akkor teszünk szolgálatot, ha minden erővel odatörekszünk, hogy a magyar iparfejlesztés és pártolás összes feladatai számára valamennyi aktív politikai párt és ezzel az egész magyar parlament rokonszenvét és állandó támogatását megnyerjük. Az iparosérdekeket mindaddig, míg az egyes közgazdasági ágak között a harmónia fennáll és mindaddig, míg egyes közgazdasági ágak nem hatalmasodnak el esetleg az ipari érdekek rovására, a többi országos érdekektől nem szabad elkülöníteni, hanem bele kell vinni valamennyi párt programjába, sőt az ország józan közvéleményének tudatába és érzésébe is, úgy, hogy az mindig és mindenütt megtalálhassa a maga érvényesülésének az útját. E törekvéseknek a jelzett irányban való megvalósítása céljából az Országos Iparegyesület őszintén óhajtja, hogy az iparosságnak minél több hivatott képviselője foglaljon helyet a parlamentben és ezért jövőre is törekedni fog, hogy azok az akadályok, melyek e képviseletet újabb időben jórészt lehetetlenné tették, elháríttassanak. Ezt a határozatot az Iparegyesület elnöksége körlevélben közölte az összes ipartestületekkel.

Szerbia pénzügyi válsága. A nagy politikai folbuzdulásnak már is megvannak a maga súlyos következményei Szerbiára nézve. Belgrádban nagy pénzülszűke uralkodik és a novemberi ultimóra nagy krachot várnak. A „Beogradske Novine” ma azt írja, hogy a pénzügyi öss. eorrlás csak áltál volna elkerülhető, ha az általános moratóriumot proklamálnák, különben nemcsak az állam pénzügyei szenvednének nagy rázkódtatást, hanem szerb polgárok ezrével tönkre mennének. E lap számos interjút közöl, melyek szerint tekintélyes kereskedők, bankárok és egy képviselő is odanyilatkoztak, hogy nem forog fenn az általános moratórium proklamálásának szükségessége. Más kereskedők szerint, viszont moratórium nélkül számos üzletet a tönkrementés veszélye fenyeget. Ilyen körülmények között lassanként lehajad a jó szerbek harci kedve s az ellenük való tüntetés helyett kezdenek gondolkodni azon, hogy miképpen akadályozhatnák meg a pénzügyi

romlásukat. Tekintélyes belgrádi kereskedők egy hitellegyesületet alakítottak, melynek céljaira a szerb nemzeti bank 3 és fél millió frankot bocsátott rendelkezésre. Remélik, hogy ilyen módon a krízisnek kitörését két-három hónapig megakadályozhatják. A tözsdén ma sok szó esett a szerb viszonyokról és a tözsdetagok igen kedvezőtlen bírálatot mondtak Szerbia pénzügyi politikájáról.

A Hármaskörös hajóhatása. Évek óta folyamatban vannak a Hármaskörös hajóhatóvá tétele érdekében való munkák. Darányi m. kir. földmivélsügyi miniszter a jövő évi költségvetésben a hajóhatási munkák folytatására 360.000 koronát vett fel, amelyből Bökkényénél hajózási telep épül, a Hármaskörös elfajult meder-része szabályoztatik és a Fekete-Körös alsó részén végeznek kotrási munkát. Békés- és Bihar megye érdekelt köreiben mozgalom indult meg arra, hogy a Sebes-Körös szintén hajóhatóvá tétessék. Ugy értesülünk, hogy folyó hó 15-én Nagyváradon nagyobb értekezlet tartanak az érdekelt gazdák és ez értekezletből Darányi földmivélsügyi miniszterhez küldöttség indul. Egyébként a Hármaskörös Tisza-torkolatától Békés-Szentandrásig terjedő szakaszon az összes munkák a jövő évben teljesen befejezettek s már a nyáron az első gőzhajók meg is indulnak, melyek hivatva vannak a folyómenti földmivélő nép gazdasági érdekeit szolgálni.

Főnökváltozás a vajdahunyadi állami vasgyárban. Wekerle miniszterelnök és Szerényi államtitkárnak a nyáron történt erdélyi kirándulásával áll összeköttetésben a vajdahunyadi állami vasgyárban történt főnökváltozás. Schallát József főbányatanácsos megrongált egészségére való tekintettel személyesen jelentette be Wekerlének, hogy nyugalomba vonul s helyette a pénzügyminiszter — írja a Bányá — Buczek József eddigi gyárfőnökhelyettest nevezte ki főbányatanácsosi ranggal a vajdahunyadi vasgyárak vezetőjévé.

Nemzetközi teigazdasági kiállítás Budapestén. A jövő évi június hó 6-tól 10-ig Budapestén rendezendő IV-ik nemzetközi teigazdasági kiállítás előmunkálatai immár megkezdődtek. A kiállítás védnöke Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter. A kiállítás három főcsoportra oszlik, amelyek a következők: I. Teigazdasági termékek. II. Teigazdasági gépek és eszközök. III. Teigazdasági tudományos és kísérleti csoport. A bejelentési határidő 1909. évi február hó 1.

A hivatalos lap újítása. Sági János keszthelyi teileknyvvezető azzal az indítvánnyal járult a Budapesti Közlöny szerkesztőségéhez, hogy az ingatlanokra vonatkozó árverési hirdetményekben ne nyomassák vastagabb betűkkel a végrehajtást szenvedett nevét. Mert ha az új végrehajtási törvény az ingókra vonatkozó közzétett hirdetményben elhallgatja a nevet, nincs annak értelme, hogy az a másik hirdetmény vastag betűkkel kiabálja. Inkább nyomassák nagyobb betűvel azt a helységet, amelynek határában az ingatlan van. A nevezett azt is javasolta, hogy a pályázati hirdetésekből az állás megnevezését nyomják vastagabban. Ekként a pályázó tisztviselők nagy serege nem lesz kénytelen minden hirdetést elolvasni, hanem azonnal látja, hogy melyik hirdetés kell figyelmére méltatni. A lap szerkesztősége elfogadta a tanácsot. A Budapesti Közlöny 2 nap óta az ajánlott módosítással jelenik meg.

Gazdatiszti nagygyűlés. A gazdatiszti osztály, melynek existenciája a helyes közgazdasági elvek nélkül üzött parcellázások, bérleti rendszerek, de törvényhozási tévedések és mulasztások következtében is, mindinkább ingatag alapra csuszik, érdekei megvédelése végett a legnagyobb mértékben tömöríteni kénytelen. A nemrég még virágzó gazdatiszti osztály most már az elbukásának megmenntetésére szolgáló kérdések sürgős megoldását szorgalmazza s így a gazdatiszti kötelező nyugdíj, az állásközvetítés országossá tétele és a fizetésrendezés tárgyában Budapestén folyó évi december hónapban a Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete rendezése mellett országos gazdatiszti nagygyűlést tart, melyen a rendező bizottság felkérésére valószínűleg a földmivélsügyi kormány is képviselteti magát. A kongresszus jellegű gyűlésre Magyarország összes gazdatiszti már most meghivatnak; a felutazás megkönnyítésére a jelentkezők részére vasuti kedvezményt szerez a Gyakorlati Gazdatisztek Országos Egyesülete (Budapest, VII., Rákóczi-ut 86. sz., földszint 7. ajtó), ahová a jelentkezők beküldhetők.

Az „Adria” hajói. Az „Adria” magyar kir. tengerhajózási r.-t. gőzöseinek hollétéről a következő távirati jelentések érkeztek:

Adria Algierban rakodik Gibraltar és Tanger számára. Andrassy Fiumében rakodik Marseille és Spanyolország részére (A-vonal). Arad november

4. Palermoból Rotterdam és Antwerpenbe indult. Árpád Genuában rakodik hazafelé (B-vonal). Balaton okt. 31. Genuából Braziliába indult. Báró Fejérváry nov. 2. óta kirak Triesztben. Baross nov. 4. óta dockban van Triesztben. Báthory Messinában rakodik London és Leith részére. B. Kemény okt. 29. Cardiffból Velence- és Fiuméba indult. Buda II. okt. 23. Rio de Janeiroból Algier, Malta, Trieszt és Fiuméba indult. Carola Málta és Siracusa között napi járatait végzi. Deák nov. 3. óta Swaneában rakodik Velence részére. Duna nov. 6. óta Fiumében rakodik Bordeaux és Rouen részére. Jókai okt. 29. óta Santosban rakodik Trieszt és Fiume részére. Kálmán Király nov. 6. elindult Glasgowból Trieszt, Velence és Fiuméba. Kassa elindult nov. 6. Porto Mauriából Marseille és Spanyolország felé (A-vonal.) Kolozsvár nov. 1. óta kirak Londonban. Lederer Sándor Palermoban rakodik hazafelé (A-vonal.) Matkevits nov. 5. elhaladt Fortespuria mellett Fiume felé. Mátyás Király Messinában rakodik Marseille és Spanyolország számára (A-vonal.) Nagy Lajos okt. 29. óta Glasgowban rakodik Malta, Velence, Trieszt és Fiume részére. Stefánia nov. 3. Fiuméből Gibraltar, Lissabon, Leixoes és Glasgowba Rákóczi nov. 5. Bariából Trieszt és Fiuméba indult (A-vonal.) Szapáry nov. 6. Triesztből Marseille felé indult (B-vonal.) Széchenyi nov. 4. Bordeauxból Rouenba indult. Szeged nov. 5. óta kirak Pouenba. Széll Kálmán nov. 4. elindult Cardiffból Messinába. Szent László nov. 5. elindult Catanából hazafelé (B-vonal.) Tibor nov. 4. elhaladt Capo d'Armi mellett Velence felé. Tisza Nápolyban rakodik Marseille részére (B-vonal.) Zichy nov. 6. Velenczébe érkezett. Zrinyi Marseilleben rakodik hazafelé (A-vonal.)

Az Első Magyar Biztosító forgalma. Az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság”-nál 1908. év október havában 8.501.600 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat nyújtott be, melyből 6.926.900 korona biztosítási tőkéről szóló ajánlat kötvénykiállítás által lett elintézve. 1908. év január elsejétől 77.619.221 korona tőkéről szóló életbiztosítási ajánlat lett beterjesztve és 67.117.352 korona tőkéről szóló kötvény lett kiállítva. A folyó évi január elseje óta bekövetkezett halálesetek folytán 3.737.510 korona biztosítási tőkéről szóló kár lett bejelentve. Mult év december 31-ével 417.298.409 korona biztosított tőkéről és 1.437.974 korona életjáradékról szóló 119692 darab életbiztosítási kötvényt volt érvényben, melyre 111.471.258 korona gyűjtött díjtartalék van kimutatva. Életbiztosítási károk címén az 1907. évben 4.140.193 korona lett kifizetve, míg a társaság alapítása óta (1857) az évenként közzétett kimutatások szerint, az összes biztosítási ágazatban előfordult károkért 473.589.398 korona összeg fizetett ki.

Kiesi a víz. A m. kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T. közhírré teszi, hogy „Giurgiu” és „Rusztsuk város” állomásokat a személyszállító gőzösök kis víz miatt további intézkedésig nem érinthetik s hogy ennél fogva ezen állomásokat a személy, podgyász és gyorsáru forgalomra megszünteti. „Ruszcsuk” vasútállomást azonban az összeforgalom számára továbbra is fentartja.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Dr. Hönig Izsó

Villanygyógyító és Röntgen-intézet

Elektromágneses gyógyítás. Bevit gyógy mód minden idült bajnál.

Rendelés d. e. 8 - 11-ig, d. u. 2 - 6-ig.

Az új Prospektus most megjelent.

Kívánatra mindenkinek ingyen megküldetik.

Budapest, IV., Károly-körút 24. sz.

I. emelet, (Lift).

TELEFONSZÁM 102-39.

Kezeskedem,
hogy
ezen számok
55713 (nyolczad)
66460 (nyolczad)
67122 (nyolczad)
84992 (negyed)
103664 (negyed)

az osztálysorsjáték
fennállása óta, tehát
körülbelül 12 éve,
főnyereménnyel
nem lettek kihuzva.
Tehát nagy esélyük
van, hogy

főnyereménnyel
lesznek
kisorsolva.

Az I. oszt. huzása már f. é. november hó
19. és 21-én tartatik meg.

Az I. osztály eredeti sorsjegyeinek ára:
egy egész 12.— K. | egy negyed 3.— K.
egy fél 6.— K. | egy nyolczad 1.50 K.

Fenti sorsjegyek csakis

Lukács Vilmos

bankházában

Budapest, V., Fürdő-utca 10. szám
kaphatók,

Az eredeti sorsjegyek elküldése az üsz-
szeg előzetes beküldése vagy utánvétel
mellet történik. Postatakarékpénztári
befizetési lapok állanak díjtalanul min-
denki rendelkezésére.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE
Gabonatözsde.

Budapest, november 7.

A készáru piacra szilárd volt ma az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok igen jó vételkedvet mutattak és a jóval drágábbra tartott ajánlatokat is szívesen fogadták. Mivel az árubirtokosok még sem voltak valami nagyon túlkövetelők, igen élénk forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mintegy 45.000 mm. buza kelt el, a tegnapiaknál 30 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 26.10 korona volt 81 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 24.40 korona, 76.5 kilós felsőmagyarországi búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 20 fillérrel drágább, árpa és zab változatlan. Forgalmomba került: 1300 mm. rozs, 20—20.05 koronás áron és 500 mm. zab, 16.45—17.20 koronás áron. A határidőpiacon mindjárt a meguyításakor igen szilárdan és a tegnapi zálatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg az üzlet, a forgalom folyamán pedig, amely mindvégig igen élénk volt, folyvást fokozódott a vételkedv, míg a kínálat egyre jobban megcsappant, mire aztán igen gyorsan és lényegesen emelkedtek az árfolyamok. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen, ma az áprilisi buza harmincz fillérrel, az októberi buza tizennégy fillérrel, az áprilisi rozs harmincznégy fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel emelkedett, az áprilisi zab árfolyama pedig teljesen változatlan maradt.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	25.10—25.60
"	76	24.40—24.85	80	25.20—25.85
"	77	24.70—25.—	81	25.50—26.—
"	78	24.80—25.15	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	24.90—25.35
"	76	24.20—24.65	80	24.80—25.55
"	77	24.50—24.80	81	—
"	78	24.60—24.95	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	24.65—25.80
"	75	—	79	24.85—25.40
"	76	24.25—24.75	80	25.15—25.60
"	77	24.55—24.85	81	—
Bánsági uj	74	—	78	24.80—25.15
"	75	—	79	25.10—25.55
"	76	24.30—24.85	80	25.30—25.75
"	77	24.70—25.—	81	25.50—26.—
Bácskai uj	74	—	78	24.80—25.15
"	75	—	79	25.10—25.60
"	76	24.30—24.85	80	25.30—25.85
"	77	24.70—25.—	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	20.—20.20
" középminőségű uj	—	—	—	19.95—20.—
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.05—16.20
" II.-rendű	—	—	—	15.70—15.95
Köles	—	—	—	13.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	16.85—17.15
" II.-rendű	—	—	—	16.35—16.65
Tengeri belföldi uj	—	—	—	—
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacon elkelt:

Buza, Tiszavidéki: 100 mm. 81 kg. 26.10 korona, 750 mm. 80 kg. 26.10 korona, 600 mm. 80 kg. 26.— korona, 3000 mm. 80 kg. 25.95 korona, 600 mm. 80 kg. 25.90 korona, 500 mm. 80 kg. 25.70 korona, 300 mm. 80 kg. 25.30 korona, 1250 mm. 79.8 kg. 26.10 korona, 500 mm. 79.5 kg. 26.20 korona, 600 mm. 80 kg. 26.20 korona, 500 mm. 80.5 kg. 26.20 korona, 800 mm. 81 kg. 26.20 korona, 150 mm. 79.5 kg. 25.90 korona, 1000 mm. 79 kg. 26.— korona, 200 mm. 79 kg. 25.90 korona, 600 mm. 79 kg. 25.90 korona, 1500 mm. 79 kg. 25.80 korona, 500 mm. 79 kg. 25.80 korona, 100 mm. 79 kg. 25.40 korona, 2500 mm. 79 kg. 26.10 korona, 1100 mm. 79.6 kg. 26.10 korona, 400 mm. 80 kg. 26.10 korona, 600 mm. 79 kg. 26.10 korona, 150 mm. 78.3 kg. 25.70 korona, 100 mm. 78 kg. 25.60 korona, 1000 mm. 77.5 kg. 25.10 korona, 200 mm. 77 kg. 25.45 korona, 100 mm. 76.5 kg. 25.45 korona, 150 mm. 76 kg. 25.90 korona. Pestvidéki: 600 mm. 80 kg. 25.90 korona, 200 mm. 79 kg. 25.90 korona, 150 mm. 79 kg. 25.80 korona, 350 mm. 78.5 kg. 25.50 korona, 1000 mm. 78.5 kg. 25.50 korona. Felsőmagyarországi: 450 mm. 77 kg. 24.50 korona, 100 mm. 76.5 kg. 24.40 korona. Fejérmegyei: 1400 mm. 78 kg. 25.60 korona, 1600 mm. 77.4 kg. 25.60 korona, 100 mm. 77 kg. 24.90 korona, 500 mm. 76 kg. 24.90 korona, 400 mm. 75 kg. 24.90 korona, 500 mm. 76 kg. 25.10 korona, 200 mm. 76kg. 24.80 korona. Zimonyi: 150 mm. 79 kg. 24.80 korona.

Becskeréki: 2100 mm. 78 kg. 25.— korona.
Erdélyi: 1000 mm. 78 kg. 25.— korona.
Zentai: 3400 mm. 77 kg. 25.60 korona.
H.-M.-Vásárhelyi: 2000 mm. 79 kg. 26.10 korona.
Bánsági: 250 mm. 77 kg. 25.30 korona.
Rozs: 600 mm. 20.— korona, 200 mm. 25.05 korona, 300 mm. 20.— korona, 200 mm. 20.— korona.
Zab: 250 mm. 17.20 korona, 200 mm. 16.45 korona.
Az árák 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1909. áprilisra 12.63, 12.77, 12.72.
Buza 1909. októberre 10.92, 11.01.
Rozs 1909. áprilisra 10.43, 10.58.
Zab 1909. áprilisra 8.58, 8.56, 8.58.
Tengeri 1909 májusra 7.45, 7.48.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.73—12.74
1909. októberi buza	10.99—11.—
1909. áprilisi rozs	10.58—10.59
1909. áprilisi zab	8.57—8.58
1909. májusi tengeri	7.49—7.50

Budapesti gabonaforgalom.

1908. november 5-től november 6-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	10729	3459
Rozs	3406	—
Árpa	1538	—
Zab	1770	104
Tengeri	312	—
Liszt	720	28726
Korpa	—	5242

Ertéktözsde.

A német és francia konfliktusnak elintézése kedvező hatással volt az európai tőzsdékre és a kedvezőbb hangulat kialakulása következtében a mai tőzsde már szilárdabb irányzattal indult. Az árfolyamok mindamélt meg lehetőséget tartottak voltak, úgy, hogy a szilárdabb irányzat a vezető értékekhez hozott egy koronás javulást. A forgalom nagyobb volt a tegnapiénál. A Jelzálogbank és a Közüti vasut-részvények mérsékelttel eladásokra némileg visszahozták, ellenben az Államvasuti részvények magasabb bécsi jegyzésre és bécsi számlára történt vásárlásokra javultak. A helyi piacon mérsékelt volt a forgalom. Kötés volt az Első Magyar Iparbank, az Egyesült Fővárosi Takarékpénztári részvényekben. A Salgótarjáni részvények keresletre két koronával emelkedtek. A Járdekkpiac változatlan, üzletelen. A déli tőzsdén annak dacára, hogy Berlin magasabb jegyzéseket küldött, mégis rendkívül csendes volt az irányzat, csak igen gyenge forgalom fejlődött ki, mi mellett ma mindem folyvást egyazon a színvonalon mozogtak az árfolyamok. Kivételt csak a Közüti képezett, amely érték előbb nyereségi realizálásokra mintegy 2 koronával csökkent. Forgalmomba került: Osztrák hitel 631.50—632.50 koronán, Magyar hitel 738.—738.75 koronán, Államvasut 685.25 koronán, Leszámitolóbank 477.50 koronán, Jelzálog 424 koronán, Rima 533.50—533.— koronán, Közüti 567.50—564.50 koronán, Magyar koronajárdekk 92.02 és fél koronán, Salgó 584 koronán, Jelzálogkötvény 119.50 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde szilárd.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 630.50—632.59.
Magyar hitelrészvény 738.—739.—, Osztrák-magyar államvasut 688.52—, Rimamurányi vasmű 533.—533.50, Jelzálogbank 424.—, Közüti vaspálya 566.50—567.50, Közüti v. élvezeti jegy 339.—340.—.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde nyugodt, tartott.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 632.25—632.50.
Magyar hitelrészvény 738.50—, Rimamurányi vasmű 533.—533.75, Magyar leszámitoló bank 477.50—, Jelzálogbank 423.50—424.—, Közüti vaspálya 564.—567.—, Hazai sorsjegy 90.—, Első magyar iparbank 388.—, Egyesült fővárosi takarékpénztár 215.—.
Práma-Bizlet: A díjbiztosításokért tizettek: Osztrákhitel részvényekért hoinapra 4—5 K, 8 napra 8.—10.— K, 1908. november hó végére 22—22 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üszlönzés hiányában üzletelen volt.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 635.25, Magyar hitelrészvény 738.50, Jelzálog 423.50, Leszámitoló bank 477, Rimamurányi 532.50, Államvasut 685, Közüti vasut 565.

BECSI GABONATÖZSDE.

Bécs, november 7. (Saját tudósítónktól.) A tőzsde mai lefolyása külföldről érkező kedvező jelentések folytán valamivel szilárdabb volt, az árak azonban nem javulhattak erősebben, mert a fogyasztás kevés hajlandósággal birt a vásárlásra. Néhány kisebb kötés történt csak és az árak igen változókényak voltak. Általánosságban buza 10-15 fillérrel volt magasabb, mint nyolcz nappal ezelőtt. Délvidéki árakban 25 fillérrel magasabb árakat kértek ugyan, kötés azonban ezekben nem történt. Rozs szintén igen változókény árakat mutatott, amelyek részben magasabbak voltak és általában 10-15 fillérrel javult az ár a nyolcz nap előtti jegyzésekhez képest. Árpában csak kevés üzlet volt. Egy morvaországi malátagyár vásárolt nagyobb tételeket. A czikk irányzata csendes maradt, ennek daczára azonban az árak nem vesztettek.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 13.—13 55 korona, marosi és bánáti 12.80—13.20 kor., mosoni 12.40—12.80, korona tótfelvidéki 12.35—12.90 korona, déli vasuti 12.40—12.80 korona.

Rozs: 10.35—10.50 korona, pestvidéki 10.40—10.55 korona, déli vasuti 10.30—10.50 korona, különféle magyar 10.30—10.50 kor., osztrák 10.30—10.50 korona.

Arpa: 9.20—10.50 kor., bécsi 9.—9.60 kor., tótfelvidéki 7.90—9.80, középduai 8.30—9.—, déli vasuti 8.40—9.50 kor., felsőmagyarországi 7.60—9.30 kor., tiszavidéki 7.60—8.50, sörárpa 7.90—8.40, takarmányárpa 7.40—7.75 korona.

Magyar tengeri: régi 9.30—9.55, új 7.40—8.50 korona, cinquantin 10.25—10.40, új 9.—9.30 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.55—9.15 kor., közepes — kor., elsőrendű — kor., válogatott — kor., korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai — kor.

A másodkéznek való liszteladások az elmúlt héten majdnem teljesen szüneteltek és nemcsak új kötések hiányoztak, hanem a régebbi kötésekre való átvételek sem voltak kielégítőek. A lisztjegyzések finom minőségekben mintegy 30 fillérrel magasabbak, takarmánylisztben és korpában azonban szilárdabbak voltak.

BECSI ÉRTÉKTÖZSDE.

Bécs, november 7. Az új kormány megalakítására irányuló kísérlet nagy érdeklődéssel találkozott a mai előtőzsdén, melynek az irányzata, minthogy a külföldi tőzsdékről is kedvező magatartást jelentettek, javult. A barátságos hangulat később még jobban kidomborodott és különösen hitel- és államvasuti részvények lényegesen javultak. Hirtenbergi töltény- és keleti vasuti részvények szintén emelkedtek. Az előtőzsde barátságos irányzatát zárlatig megtartotta.

11 orakor: zárulnak

Osztrák hitel. 632.—. Magyar hitel. 737.—, Länderbank —, Allamvasut 685.—, Elbvölgyi vasut —, Déli vasut 119.75 —, Alpesi bányatársulat 643.50. Rimamurányi 533.— Májusi járadék 96.—, Magyar koronajár. 92.— Orosz érték 96.70. Török sorsjegy 178.75, Német márka 117.30.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 632.25, Magyar hitel 737.50, Länderbank 432.50 Unio-bank 537.50, Allamvasut 685.—, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 119.75, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 644.75, Májusi járadék 96.—, Magyar koronajáradék 92.—, Török sorsjegy 178.50, Német márka 117.30, Elbvölgyi vasut 445.50, Rimamurányi 533.—, Orosz járadék —, Keleti vasutak —, Skoda —, Magyar jelz. —, Kárpáti petroleum —.

Bécs, november 7. (Osztrák értékek zárulata) 4-2 százalékos papír-járadék 96.—, 4 százalékos osztrák arany járadék 114.75, 1860-as sorsjegy 152.25, Osztrák hitelsorsjegy 465.—, Angol osztrák bankrészvény 292.90, Bécsi Bankverein 512.25, Osztrák-magyar bank 1739.— Déli vasut 119.45 Dunagőzhajózási társ. 955.— Dohány rész. — Cs. k. arany (vert) 113.33 Német bankv. 117.16 Osztr. Lloyd 418.50 4.2 száz. ezüst, jár 95.85 89.50, Osztr. koronajáradék 96.—, 1864-es sorsjegy 262.25, Osztrák hitelintézeti részvény 631.25, Union-Bank 536.50, Osztrák Länderbank 431.50, Osztrák-magyar államvasut 684.50, Elbvölgyi vasut 446.—, Alpési részvény 642.75, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.55, Lipótkohó 430.—, Töröksorsjegy 178.25 Nyugodt.

Bécs, november 7. (Magyar értékek zárulata.) 4 százalékos arany-járadék 109.80. Fizsai és szeg,

kölcs. sorsjegy 140.25, Magyar hitelbank részvény 738.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 475.50, Rimamurányi 532.—, Magyar czukoripar 18.62, Adria hajózási részvénytársaság 394.—, Magyar koronajáradék 91.95, 4 százalékos magyar földteherm kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 187.—, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzalogbank 422.50, Magyar keresk. bank —.

Advertisement for Schicht brandy. It features a cartoon illustration of a man with a beard and glasses, holding a glass of brandy. The text reads: 'Tisztaságaért 30.000 korona kezesseg. Többeteszszel mint Grövell! Beható tanulmányozások'. Below the illustration, there is a detailed list of products and their prices, including various types of brandy and wine.

Table of grain prices (Buza) and other agricultural products. It includes columns for 'Buza' (wheat) with sub-columns for '100 kilogramm ára' and '100 liter ára'. It also lists 'Egyéb gabonaneműk' (other grain products) and 'Burgonya' (potatoes) with prices for different varieties and regions.

Table of financial data, including 'Allamadosság közkölcsönök' (public debt), 'Bankok részvényei' (bank shares), 'Takarékpénztárak' (savings banks), 'Biztosító társaságok' (insurance companies), 'Gőzmalmak' (steam mills), and 'Különféle vállalatok' (various companies). It lists the names of these entities and their corresponding prices in Pénz and Aru.

Table of various financial instruments and commodities, including 'Sorsjegyek' (lottery tickets), 'Pénzemek és váltók' (money and exchange), and 'Különféle vállalatok' (various companies). It lists the names of these items and their prices in Pénz and Aru.

Hercules-sör

Budapest, képv. Mosch B. Király-u. 99. Árj. ingyen

KÜLFÖLDI ERTEKTŐZSDE

Berlin, november 7. (Tőzsdejelentés.) A mai tőzsde az összes értékekben szilárd illeget tüntetett fel, ugyannyira, hogy az üzleti tevékenység észrevehető élénkséget mutatott. A helyzetre mértékadó volt első sorban a Kazablanka-ügyben Németország és Franciaország között fölmerült ellentétnek kétségtelen tisztázása és az ezzel kapcsolatban nyilvánult magatartása a nyugati tőzsdéknek, továbbá a newyorki tőzsdén tegnap tapasztalt hausse irányzat is és végül a külföldi vaspiacokról érkezett kedvező konjunktur-jelentések. Ennek az volt a következménye, hogy a vezető spekuláció értékekben tulnyomólag erőteljes árfolyamú mutakozott. Bányáértékek és hajózási részvények a kontremine fedezési következtében árfolyamú mutattak. Előbbeni 2%, utóbbi 3%-kal javította árfolyamát. Villamosági részvények többnyire 1%-kal emelkedtek. Járások közül a 3%-os birodalmi kölcsön ártartó volt, ellenben 1902-es oroszok 3/4%-kal estek. Az üzlet későbbi menetében az elért javulások majdnem az összes értékeknel jól tartották magukat. A zárlat külföldi kedvező jelentésekre szilárd, azonban a forgalom egészében némileg csendesült. A készpénzpiac ipari értékeinek irányzata szintén szilárdnak volt mondható. Előnyben reszesültek érczértékek. Napi pénz 2 1/2%, magánérszámítási kamatláb 2 3/4%.

Zárlatok jegyeztetik: 4 2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 97.80, osztrák hitelrészvény 199.10, Déli vasút 22.25, orosz bankjegyek 214.75, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.50, Disconto Commandit 177.25, Dinamitruszt 156.25, Harpeni 192.60, Unifikált török járdék 91.—, 4,2 százalékos ezüst-járdék —, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.75, Magyar koronajárdék 92.25, Osztrák-magyar államvasút 147.10, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járdék —, Alt. villamosági Edison 225.—, Gelsenkircheni 187.60, Laurakohó 193.50. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat) november 7. 4 2 százalékos papírjárdék 99.10, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 95.80, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.10, Osztrák hitelintézeti részvény 199.20, Osztrák-magyar államvasút 147.—, Északnyugati vasút —, Bustiehradi vasút —, Londoni váltóár 204.42, Bécsi Bankverein 139.10, Villamos részvény 144.—, 3 százalékos magy. aranykölcsön 76.30, 4 2 százalékos ezüstjárdék 99.10, Osztrák koronajárdék 96.10, Magyar koronajárdék 92.25, Osztrák-magyar bank 125.70, Déli vasút részvény 22.40. Elbevélyi vasút —, Bécsi váltóár 852.75, Párisi váltóár 81.40, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény —. Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) november 7. 4 2 százalékos ezüstjárdék 98.70, 1860. sorsjegy 154.—, Déli vasút 22.—, 4 százalékos aranyjárdék 97.50, Osztrák hitelrészvény 199.10, Osztrák-magyar államvasút 146.75, Olasz járdék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 93.—. Nyugodt.

London, november 7. Angol consol 84 1/2.

Páris, nov. 7. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járdék 96.07, Osztr. aranyjárdék 97.40, Magyar aranyjárdék 93.75, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 487.50, 3 százalékos Olasz járdék 103.80, Déli vasút elsőbbségi kötv. 288.—, 5 százalékos marokkói járdék —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járdék 88.40, 4 százalékos Amort. román járdék 1905. 90.—, 5 százalékos Orosz járdék 1906. 98.70, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 523.—, 4 száz. Szerb járdék 1907. 428.—, 4 százalékos spanyol járdék 95.75, 4 százalékos unifikált török j. 90.20, Török sorsjegy 168.50, Török dohányrészvény 395.—, Osztrák földhitelintéz. 11.23, Osztr. Länderbank —, Magyar Jelzálogbank 453.—, Banque de Paris 1498, Banque Ottomane 705.—, Osztr. magyar államvasút —, Déli vasút —, Meridional vasút 663, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 571.—, Rio Tinto 18.69, Sucrerie d'Egypte 32.—, Tula 275.—, Thomson Houston —, Urikányi kőszén 162, Chartered 22.75, De Beers 351.—, East Rand 110.—, Jagersfontein 112.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 61.—, Váltó Amszterdamba (rövid) 208.31, Váltó német piacokra (rövid) 122.68, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8. Olasz aranyváltó (rövid) 1/2. Váltó Svájcra (rövid) 1/2. Csek Londonra 251.—, Magánkamatláb 2 1/2. Szilárd

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, november 7-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 114—115 fillér. Fialal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 116—117 fillér. Könnyű (páronként 250 kg-ig) 117—118 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölüli sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—280 kilogramm sulyban) 118—120 fillérig, Könnyű (páronként 240 kg-ig) 118—120 fillérig.

Sertésüzlet 1908. évi november 5. napján volt készlet 28938 drb., 1908. november hó 6-án felhajtott 150 darab, 1908. november 6-án elszállított 357 darab, 1908 november 7. napjára maradt készletben 28731 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertésüzletvásár.

Budapest, nov. 7. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 578 darab sertés, 24 darab süldő, — darab malacz. Pótelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi lehajtás 391 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 969 darab sertés, 24 darab süldő, — darab malacz. Eladott 634 darab sertés, 5 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 335 drb sertés, 19 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 96—99 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-ól 350 kg-ig, 92—96 fillér, ételsulylevonással — fillér. fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 99—101—fillérig, ételsulylevonással 118—122 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 110—124 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 110—124 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig. — fillérig, ételsulylevonással — fillér. Belföldi süldő — 110 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az arak változatlanok.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése

1908. november 7-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap az északi és keleti részen ismét fordult elő szörványosan kevés csapadék. A hőmérséklet tovább süllyedt és az éjjel számos helyen —10 C° alá szállt; a minimum Ogállán —15 C°, a maximum pedig Fiumében 12 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Száraz idő várható még erős éjjeli fagygyal, később hőemelkedés valószínű.

Allomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerinti	Szélirány és ereje	Felhőzet		Hőmérő	
				Usapadatok mm.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	68.6	9.5	NE	3	1	10	10
Ungvár	65.9	7.5	NE	1	0	8	8
Késmárk	65.7	7.3	S	1	1	1	9
Losoncz	—	—	—	—	—	—	—
Ogyalla	66.9	12.2	—	—	—	15	15
Budapest	66.8	3.4	NE	1	0	5	4
Herény	67.9	2.3	N	5	12	3	7
Keszthely	67.2	6.3	—	—	—	8	5
Pécs	67.1	0.7	NE	1	3	9	1
Zágráb	62.7	5.5	NE	1	3	12	5
Fiume	66.7	5.0	NE	1	0	4	7
Szeged	67.2	8.7	—	—	—	5	10
Temesvár	66.4	6.3	E	0	0	4	8
Nagyvárad	66.3	6.5	E	1	0	4	7
Kolozsvár	65.9	2.2	E	1	0	2	8
Nagyzeben	—	5.5	SW	1	0	1	2
Szatmár	—	8.3	NE	1	0	ny	3
Eger	—	8.4	WNW	1	4	1	1
Arvaváradja	—	6.0	W	3	0	0	6
Selmeczbánya	—	8.3	N	1	2	5	10
Komárom	—	—	—	—	—	—	—
Magyar-Ovár	—	7.5	NW	2	1	3	12
Sopron	—	7.4	N	1	0	6	8
Ésözök	—	6.7	N	3	0	12	6
Cirkvenica	—	9.8	NE	1	0	1	4
Debreczen	—	8.8	NE	2	0	0	7
Kecskemét	—	5.2	NW	2	0	0	5
Oroszáza	—	4.5	NE	4	0	0	6
Arad	—	7.8	NW	1	0	0	7
Zombolya	—	5.6	WSW	1	0	0	7
Versecz	—	1.9	SW	2	0	0	5
Orsova	—	—	—	—	—	—	—

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYAS

IDEGENEK UTMUTATÓJA

Ajánlható beszerzési források Budapesten

Ételmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Deák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközözi.

Fleischmann Lipót szalámi és füstölthúsáru gyára Budapest, Király-utca 11. Telefon 27—08. Keleti Export. Előállítás naponta 17.000 pár. Allandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazioni Generali (Trieszti áll. biztosító-társaság) Alapítva 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 324 millió korona. Budapest, Dorottya-utca 10. sz., az intézet saját házában. **Életbiztosítás** minden módozat szerint, valamint finellátási és leánykihasználási biztosítások. — **Tűz-, szállítvány-, betöréses lopás elleni és üvegbiztosítások.** — **Légbiztosítás** a Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 7 millió korona. Egyenkénti és csoportos **balesetbiztosítások** (egyenkénti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az **Első o. ált. baleset elleni biztosító** társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.) — Részvénytőke és készpénztartalék 19 millió korona.

Első Leánykihasználási Egylet m. sz. Gyermekek- és életbiztosító intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapítva 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztálysorszájték főelárusító helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányi-utca sarkán. VII., Király-utca 57; VIII. ker., József-körút 2., VIII., Üllöt-ut 6. sz.

Háztartási cikkek.

Drogna és háztartási cikkek V., Báthory-utca 9. sz. („Szabadság”-kávéház mellett.) Rendeléseket pontosan házhoz szállítunk. Telefon-szám: 12—30. **Hesz Izidor és Társa** „Korona”-drogeria.

Hazai vas- és rézbutoragyár.

Bruck I. Henrik, Budapest. Gyár: IX. Liliom-utca 8. Mintaraktár és iroda: Andrassy-ut 38. Ajánlja különösen legdivatosabb rézbutorait legmodernebb kivitelben. Arak a legjutányosabbak. Vidéki megrendelésekre különös szult fektetünk. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Víz- és légszuszvatétel és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch Janos és fia Budapest, VII., Jósika-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezetékek, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszékek, vízeldek, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvízgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtőhely összekötéssel vagy saját tüzhelylyel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, világítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házbán. Telefon 20—83.

Villamossági berendezések.

Magyar Siemens Schuckert Művek villamossági részvénytársaság. Igazgatóság: Budapest, V., Lipót-körút 5. Telefonszám: 211. és 212. Táviratcim: Siemenschuckert. Gyár: Pozsonyban. Készít: villamos világítás- és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket, Villamos-vasutakat. Bánya-vasutakat. Egyenáramu-forgóáramu és váltakozó áramu generátorokat és motorokat, valamint az erősáram körébe vágó minden egyéb cikkek. *Különlegességek:* felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrőgépek, villamos berendezések mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, falak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári árákon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Selyemárak.

Szenágy, Hoffmann és Társa selyemáruháza IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi újdonságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miután helyben többféle szakmájú „Szenágy cég van, tisztelettel kérjük, selyemáruházunknak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kiírását, Szenágy, Hoffmann és Társa selyemáruház kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

Szerkesztői üzenetek,

Miss Maud. Majdnem megnehezeltünk, de le-
velének kedves hangja kiengesztelt. Azt írja, hogy
most tanul magyarul és hogy sokszor nincs tisztá-
ban egyes szavak értelmével. Hozzánk fordul hát
felvilágosításért, bár attól fél, hogy — kinevetjük.
Ejnye, ejnye! Feltételezheti ezt rólink? Igenis, ki-
nevetjük azokat a mindenáron idegen nyelven ga-
gyogó magyar hölgyeket, akik török a német, angol,
francia nyelvet és az anyanyelvüket is rosszul be-
szólják. De mindig meghajlunk oly külföldi nők előtt,
akik nem röstelnek fáradságot fordítani a magyar
nyelv megtanulására, mert — szeretik. Hogy pedig
kérdésére térjünk át, meg kell magyaráznunk a csa-
padék és a csapodár közti különbséget. Téved, azt
hívén, hogy az előbbi büntetést, utóbbi pedig „va-
lami madarat” jelent. Csapadék alatt értjük a leve-
gőben összegyűlemlt párak termékeit, pl.: az esőt,
zuzmarát, havat, ködöt. Csapodár pedig, az a léha
lány — óvakodjék tőle — aki minden nap más leány-
nak vall szerelmet és semmi tehetsége sincs a hü-
ségre. E kifejezésnek: „részeg, mint a csap”, egyik-
hez sincs köze. A csap lévén a hordónak ama, a
hört kieresztő része s amely ennél fogva mindig
szeszszel van telítve. A csapás megint más. Sőt egy-
magában is többjelentőségű: Pályájának hamis csa-
pásán járva, sok embert önhibájából éri csapás. A
rossz diákok az iskolából — kicsapják, ekkor fel-
csap színésznek: látva, hogy nincs tehetsége — át-
csap szélhámosnak, a gyanútan naiv emberekre héja
módjára — lecsap, hogy ravaszul — becsapja.

Hervadás. Tárczájának tárgya mögötte áll stílus-
beli szépségének. Majd ha munkáiban az előbbi
eléri az utóbbi, akkor sorra kerülnek.

K. L., Bpest. Mi már többször felszólaltunk
ebben az ügyben. Mi is várjuk az eredményt.

O. J., Komárom. A napirendből teljesen tájé-
kozathatja magát.

Előfizető. Annak idején mi is olvastuk, de úgy
látjuk semmi lesz belőle. Legalább egyelőre semmi.

M. B. A közös külügyminiszter fizetése 24.000
korona. Ehhez azonban még 67.200 korona működési
pótlék járul. Az első osztályfőnök 16.000 korona fi-
zetést és 12.000 korona működési pótlékot kap.

Mutamura. Értéktelen próza s értéktelen vers.

H. P., Szántó. Ebben az esetben semmiféle
eredményre nem számíthat. A hibát az illető követte
el, amiért meg is kell szenvednie. Évek mulva eset-
leg mindent rendbehozhat, de most még nem vár-
hatja, hogy ilyen kívánsága teljesedése menjen.

P. Béla. Székesfehérvár. A fűrdőiroda
alapszabályait dr. Papp Samu alsódtátraifüredi fűrdő-
próvostól kaphatja meg. A postatakarékpénztári nap-
díjasok két korona és néhány fillér napidijért 8—2
óraig tartoznak dolgozni. Elég a négy polgári iskola
elvégzése. A harmadik kérdésére legközelebb e ro-
vatunkban válaszolunk.

Hü olvasó. Ócsa. Nagyon is szabad. Az illető
ur nem méltóságos, hanem kegyelmes ur. A levelet
valami nagyon szépen nem muszáj megfogalmazni,
ugy is megírhatja, ahogy nekünk írta meg. A fő,
hogy érthető legyen, amit akar.

A. H. Kissé félreismeri a szerkesztés munkáját,
ha úgy hiszi, hogy a szerkesztőség ilyesmire is vál-
lalkozzék.

Kassa. Az az ur, akiről említést tesz, már régen
meghalt. A honvéd-menház Soroksári-ut 114. szám
alatt van. Magyar-utca 18. szám alatt találhatja meg.

Nyelvész. Teljesen mindegy, melyik nyelvtant
választja, mert mindegyik használható. Ha olyan
ember, kinek kellő a nyelvérzék és aki szorgalmas
is tud lenni, valamennyi utján egyforma eredményt
érhet el.

Haragos. A mamával soh'sem szabad perbe
szállni. Az igaz ugyan, hogy a mamáknak sincsen
mennyi igazuk, de azért mégis — igazuk van. Ezt
olyan jól nevelt leány bizonyára tudja is.

Anonymous. Annak, hogy megtegye, nincs aka-
dály, de alig hiszszük, hogy névtelenségét meg-
örizze. Ily hosszadalmasan nem foglalkozhatunk ké-
résével.

Érdeklődő. Hala s. Ezt a tanfolyamot nem ismerjük
egy, ahogy azt ön leírja. Nem hiszszük, hogy
úri leánynak való lenne.

Jolán, Szeged. A szülők igen okosan teszik,
ha ennek a levélváltásnak ellene vannak. Ön is böl-
csen fog eljárni, ha azokat a leveleket nem írja
meg, mert ezek révén később sok minden kellemet-
lenség és baj érheti.

J. Béla. Nagyszében. Elajta kis pletykákra csakis
a kisvárosokban iktetnek súlyt és azokból csakis
ott csinálnak kázust. Mi ezekkel a dolgokkal semmit
sem törődhetünk és azokat fel sem említjük.

Előfizető fia. Az a kisasszony semmi nagyobb
vétket sem követett el. Utközben sok minden szabad,
különösen pedig akkor, ha az ember unatkozik.
Azért, ami történt, nem ítélni meg és ez éppen
nem lehet akadály, hogy felelősül vegye.

S. Ottó. Művészi kérdésekben kritikusok véle-
ménye nagyon is megoszlik. Ez az oka annak, hogy
többféle kritikát olvashat.

T. K. A kívánt címekkel nem szolgálhatunk.

Heraldika. A Magyar Heraldikai és Genealógiai
Társaság évdíjas tagja lehet mindenki, akit ilyen
tagdíj választanak; megválasztják pedig azokat,
akik alkírás által kötelezettséget vállalnak arra,

hogy öt éven át tíz korona tagdíjat fizetnek be.
Pártoló tag lehet mindenki, aki tíz éven át husz
korona tagdíjat fizet.

Sz. D. Fölösleges aggodalom, az ilyen operá-
ciók semmi veszedelemmel nem járnak.

Kecskemét. Ballagi Mór, két kötet ára fűzve
28, kötve 32 korona. Radó Antal, idegen szavak
szótára.

M. J., Eszék. Raprezentanza, olasz szó.
B. A., Parád. A kérdezett szobor valamikor
a budai Szent György-téren állott, most a budai pasa-
réti közös kaszárnya udvarán áll.

Péter, Acsád. Hogy ön a két foglalkozás kö-
zül, melyiket választja, melyik kínálkozik több jö-
vedelemmel, azt így általánosságban eldönteni nem
lehet. Ebben a munkakörben igazán, minden a sze-
mélyes, képzettség, jó megjelenés, élelmesség és
más egyébtől függ.

Sorsolások.

A következő t. előfizetőink sorsje-
gyei nyertek: H. V., Bercs. Csak a Bazilikai
nyert (1516 sz. 059) 13 koronát. Ezt 1902. szeptem-
ber 1-én sorsolták ki. a többi még nem nyert. D. K.
500 koronát 1876 október 1-én. Barcsi. 4—4 koronát.
H. F., Temesvár. A Földhitelintézet 1908. október
31-iki húzásán kisorsolták 100 frt = 200 koronával.
Több előfizető. A kisorsolt záloglevelek kamatozása
november 1-én megszűnt. A kisorsolt záloglevelek
1909. május 1-től kezdve kiűzetteknek.

A következő t. előfizetőink sorsje-
gyei nem nyertek: Cs. J., Zalatna. — T. J.
ref. tanító Tiszakeszi. — K. P., Zsolna. — Gazda. —
Kovácsi. — Szerencsés. — H. S., Brassó. — S. P.,
Székesfehérvár. — Gyűjtőde, Kecskemét. — A. B.,
Debreczen. — Kisgazda, Debreczen. — Nincs sze-
rencsém. — H. K., Bukarest. — D. L., Bicske. —
S. R., Dunapentele.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 7. —

Kinevezések. A földművelésügyi miniszter Han-
kóczy Jenő növénytermelési kísérleti állomási asz-
isztentet a IX. fizetési osztályba sorolt adjunktussá;
a vallás- és közoktatásügyi miniszter Kelemen Anna
és Varga Mátyás okleveles tanítónőt, illetve tanítót
a magyarpécskai állami elemi népiskolához rendes
tanítónővé, illetve tanítóvá; a pénzügyminisztérium
vezetésével megbízott miniszterelnök Skeuzics Illés
igazolványos altiszt, zágrábi lakost pénzügyi irodá-
tisztá a zágrábi pénzügyigazgatósághoz ideiglenes
minőségben, Sárközy Balázs budapesti lakost ide-
iglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká
a dohányjövődéki központi igazgatóság mellé rend-
elt számvevőszékhez; a fiumei és a magyar-horvát
tengerparti kormányzó, mint a tengerészeti hatóság
elnöke Egan Béla fiumei lakost, végzett joghallgatót
a tengerészeti hatósághoz ideiglenes minőségű fi-
zetés nélküli segédfogalmazóvá; a debreczeni ítélő-
tábla elnöke dr. Nagy Elemér nyiregyházi törvény-
széki díjtalan joggyakornokot, dr. Bene Sándor szat-
márnémeti törvényészki díjtalan joggyakornokot és
Kovács Miklós halmai járásbírószéki díjtalan joggya-
kornokot segélydíjas joggyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Nyusztay
Béla nagyszalontai járásbírószéki jegyzőt a nagyvá-
radi törvényszékhez; a vallás- és közoktatásügyi
miniszter Filbinger Pál peszéri és Kerényi Nándor
zsitvaszentmártoni állami elemi iskolai tanítókat köl-
csönösen, Bednár Lajos és Bednárné Sebida An-
gyalka magyarpécskai állami elemi iskolai tanítót és
tanítónőt a felsővisi állami elemi iskolához ugyan-
ebben a minőségben, Voith Ilona és Benedek Fran-
cziska csermői állami elemi iskolai tanítónőket pedig
kölcsonösen áthelyezte.

Pályázatok. Az igali járásbírósnágnál albirói, a
felsőlövői ág. ev. főgimnáziumnál magyar-latin hely-
tettestanári állásra 2 hét; a mohácsi posta- és táv-
írdahivatalnál postaszállítói állásra 3 hét alatt lehet
beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

méter		méter			
nov. 7. nov. 6.		nov. 7. nov. 6.			
Inn	Erdőny	0,26 0,29	Jász	M.-Szeged	0,03 0,02
Buda	Passau	0,95 0,98		Tokoháza	0,02 0,03
	Linz	1,02 1,00		V.-Námény	1,01 1,05
	Bécs	1,48 1,07		Tokaj	0,65 0,61
	Pozsony	0,93 0,93		Tiszafüred	0,89 0,72
	Komárom	0,85 0,90		Szolnok	0,92 0,84
	Budapest	0,98 0,92		Csongrád	1,71 1,57
	Paks	0,59 0,55		Szeged	1,19 1,02
	Mohács	0,29 0,24		T.-Bocsk	1,20 1,06
	Gyömrő	0,57 0,52		Titell	0,92 0,10
	Újpest	0,07 0,15		Hód	1,15 0, —
	Pancsova	0,54 0,48	Óndava	Hód	0,50 0,50
	Orsova	0,37 0,38	Lapoly	Bártha	0,91 0,91
Horva	Morvafrán	0,15 0,16	Hódmező	Ladmócs	1,18 1,17
Vág	Zsolna	0,06 0,04	Sálya	Zalona	0,58 0,54
	Trencsén	0, — 0,02	Hornád	H.-Námety	0,65 0,64
	Szered	0,28 0,24	Berecstó	Margitta	0,06 0,09
Rába	Szt.-Gyöthárd	0,63 0,60		R.-Újlalu	0,32 0,32
	Sárvár	0,22 0,21	Kőrös	Cencen	0,29 0,30
	Győr	0,96 1,01		N.-Várad	0,40 0,19
Dráva	Varnád	1,08 0, —		Bolányos	0,10 0,14
	Zákány	0,58 0,54		Tonke	0,40 0,40
	Bács	0,42 0,45		Gurahonc	0,56 0,27
	Eszék	0,32 0,36		Borosjenő	0,55 0,55
Slava	H.-Szerdah	0,15 0, —		Bákó	0,64 0,54
	Várád	0,18 0,18		Gyoma	0,54 0,50
	Sziget	1,18 1,01	Háros	Gy.-Fehérvár	0, — 0, —
	Milvovics	0,59 0,58		Branyicska	0, — 0, —
Szamos	Décs	0,51 0,50		Soborján	0, — 0, —
	Szatmár	0,63 0,58		Arad	1,43 1,38
Szászna	N.-Majtény	0, — 0, —		Makó	2,49 0,46
Lafereza	Menkács	0,08 0,08	Hemer	K.-Kontély	0,40 0,44
Laboreza	Homonna	0,01 0,02		Kiszé	0,42 0, —
Üng	Porocsan	0, — 0,07	Béga	Temesvár	1,13 0,07
				Becske	1,30 1,33

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszor, igen számos esetben kitünő szolgálót tesz, mert

erősítő! üditő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserű páratlan hatásu!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon 1908. november 8-án
Nemzeti Színház Vigaszínház

Délután 1/3 órákor
A betyár kendője.
Eredeti népszínmű dalokkal, 4
szekszuban. Irta Abonyi Lajos.
Nagy István Hácsi Sz.
Nagy András Mihályfi
Nagy Ferencz Kovács
Andor Gyenes
Boris Fái Sz.
Bendi Bakó
Órasi K. Hegyesi M.
Csárdas Abonyi
Zsófi Blaha L.
Csepő Mátra
Kajszin Latabár
Bajzas Rózsahegy
Piszo Bónis
Szolgabíró Horváth

Délután 3 órákor
Tatárjárás.
Operett három felvonásban. Irta
Bakonyi Károly, zenéjét Gábor
Andor verseire írta Kálmán I.
Lohonyay tábornok Vendrey
Iriszka a leánya Komlósy
Riza Keleti J.
Lárenthey Hegedűs
Imrédy Kovacs
Mogyorócsy Kornai B.
Wallonstejn Sarkadi
Illiko Dallos J.
Luri Tibanyi

Este fél 8 órákor
Pry Pál.
Vígjáték 5 felvonásban. Irta John
Fole. Fordította Csiky Gergely
Hardy hekkabiro Ujházi
Witherton Gábányi
Pry Pál Rózsahegy
Doubledot Bartos
Simon Szóke
Eliz, ezredes leánya Váradi

Este fél 8 órákor
Mennyköcsapás
Bohózat 3 felvonásban. Irta Xen-
of Lzon. Fordította Göth Sándor
Vigil Tapolczai
Alfréd Hegedűs
Brétsel Szerémi
Aglaure Kiss I.
Poupin Fanny Varsányi I.
Hector Tanay
Ornagy Fenyvesi
Honore Tibanyi
Hammoné Csáky I.
Julie Dallos I.
Pierre Gyöző

Szombaton, november 14-én a Royalban

Colbertson

Sascha hegedűművész 2-ik és bucsu hangversenye.
JEGYEK 10, 6, 4 és 2 K-ért kizárólag Méry Bélánál,
Andrássy-ut 12. szám.

Csütörtök, november 19-én — Royalterem —

Gerhardt

Elena első dalestéye Budapesten.
Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál
Andrássy-ut 2.

Szerdán, november 25-én — Royalterem —

Heinemann

Sándor kamaranékes történelmi balladaestéye.
Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál
Andrássy-ut 2.

Hétfőn, november 16-án — Royalterem —

Brüsszeli

vonósnegyes I. kamarastéye (bérlő 1. szám.)
Közreműködő: **Márkus Lily** zongoraművész.
Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál
Andrássy-ut 12.

Hétfőn november 30-án Royalteremben

Mérő Jolán

zongoraművészno egyetlen hangversenye.
JEGYEK: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál
Andrássy-ut 12.

Czimbalom kedvelők

Mielőtt bárhol cimbalmot vásárol-
gának, kérjenek árjegyzéket a cim-
balomkészítés elismert első szak-
ért-jétől, ki minden tekintetben a
legjobb világhírű szabadalmazott
cimbalomok készítője. Cimbalmok
már 25 főtől kezdve kaphatók, egy-
szintén az összes hangszerek a leg-
jobb minőségben. Számos kiállítás
elsőrendű kitüntető és elismerés a
legjobb és szakszerű munkáért.

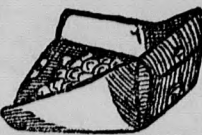
Habits Antal Budapest, VII. kerület
Erzsébet-körút 42. szám

Hull a haja? Használja a **Petroleum-hajszesz-t.**
GARA-féle. Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főosztályú hely
Budapest, VIII. József-körút 78.
Gara Géza és Tsa drogéria Tücsök árjegyzéket kérésre

„VALUTA” erszény

egy darab bőrből készült ára
1 korona kizárólag

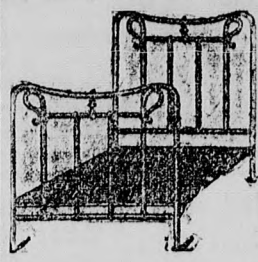
„Székely” bőrdoboznál
VII. 9 Hákóci-ut 4
Aranyzék ingyen

Ezen szabadalmazott

ágy

részdeszettel, jó acélsodrony-
bától ... 16 - ffr
Ered. vaskorecsagy-
betű ... 5.75 ffr
Laposra összehaj-
ható tábori ággy ... 8 - ffr
Rézfüggőgy rudak ... 4.50 ffr
Víz és vízbutorotat
legelőszobán szállít:

PROHASZKA JÁNOS
gyáros
Gróf Zichy Jenő-u. 46.

Bevásárlás és eladás
keszpenzben:

Csak mérték szerint
akár többszöri próbara

Oszli sacco öltönyök } 25, 30 ffr
Atmeneti kabátok }
Téli kabátok --- 45 ffrtért.

AMERICAN HOUSE

IV., Szervita-tér 3. sz. (I. emelet).

Csak szervezett ki-
próbat munkásokkal
dolgozunk!

Szép, divatos, kifogás-
talan minőségű szöve-
cink telészet szerint
választhatók.

A ház lerombolása miatt

legjobb alkalmat jó és olcsón bebutorozkodhatni.

BUTOR

Varga Mihály és Társai
butoráruhaza (Alapított
1888.)

IV., Koronaherczeg-u. 2. Kigyló-lér sarok,
lerombolása miatt eladjuk bámulatos olcsó árban
nagy választéku dus butor-raktárunkat, egy a leg-
divatosabb és leginomabbtól a legegyszerűbbig és
pedig: háló-, ebédlő-, őr-szobák, szalon-
berendezések, mahagoni-, cseresznye-,
pallander, jávör, tölgy- és diófából, vala-
mint egyes darab butorok, ugymint: szekrények,
ágyak, divánok, ottománok, íróasztalok, könyv-
szekrények, kihúzóasztalok, kredenczek, trümk
tökökkel, pohárszekrények.
15 darab amerikai íróasztal, butorszövet-maradékok, gobelinek,
függönyök, 100 drb egyes éjjeli szekrény, 60 drb egyes mosdó,
80 darab egyes ágy, 100 darab egyes fauteuil stb. stb

A gége, torok, tüdő, gyomor,
bél, vese, hólyag hurutos
bántalmainál felülmulhatatlan

Sicilia

ARTÉZI GYÓGYVIZ

KAPHATÓ MINDENÜTT
FŐ-RAKTÁR: **BRAZAY KÁLMÁN** CLEMMEL
BUDAPEST, VIII., JOZSEF-KÖRUT 37/39
Csak „SICULA” névvel ellátott üvegek
valódiak.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintajelvényt megszerző
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
PASZTOR (bej. cég.)
BUDAPEST, VII., ERZSEBET-KÖRUT 17.
Felvilágosítás díjtalan. Telefon 84-86.

A gyermekek kedvencz játéka!

Hogy egész kényelmesen a helyes játékot
kiválaszthassuk és azután a legközelebbi
játékkereskedésben beszerezhessük, már mos-
tan kérjük Richter F. Ad. és Ta., kir. udv. és
kam. szállítóktól, Bécs I. Operngasse 16, egy leve-
lezőlapon az új árjegyzéknek bérmentes be-
küldését

HORGONY- Kőépítő- szekrényekről

és egyéb tanulságos játékokról.
A számos ábrával ellátott
árjegyzék mindegyik szek-
rény tartalmáról és az elmes-
kiegészítésekről felvilá. ostitást
ad, mely kiegészítések által
minden egyes Horgony-Kő-
építőszekrény tervszerűleg
nagyobbítható.

MINDENKI

WAGNERHEZ magy,
a ki kitűnő hangszereket
olcsó pézzen akár venni.
Hegedűk 2 ffr, 50
król, fuvolák 3 ffr-
tól, beszélőgépek 5
frttól feljebb. Har-
moniumok a legol-
csóbb árak mellett.

WAGNER „Hangszerkirály”
Budapest, József-körút 15. Árjegyzék ingyen.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK HÁZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERÉSZ-és MŰRÁS-
üzletében szerezhetik be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN és BÉRMENTVE.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. november 8-án
Várszínház

Zárva

Királysínház

Délután 3 órákor
Hollandi lány.

Nagy operett 2 felvonásban. Szövegíró: Irtó Paul Rubens és Auson Hurgon. Zenéjét szerzője: Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa.

Papp Adrián, Szirmai Boros
De Coop, hadnagy Károly
Van Vuyt, karmester Károly
Hook, pálinkagyáros Boross
Sally, leánya Petrass S.
Freda unokahuga Kosáry E.
Snapsz, gyárvezető Papir
Mina, szakácsnő Pálmayl.
Silas Simon Némel

Este fél nyolc órákor
VAN, DE NINCS.

Operett 3 felvonásban. Irtó Márton Ferencz. Zenéjét szerzője: Jacobi Viktor.

XVII. Nepomuk Boross
Amaramba, felesége Medgyaszay
Eudoxia Orley F.
Paradiesom Császár
Frass hadügyminiszter Szirmai
Fuess, pénzügymin. Papir
Syrion, apód Simai
Komorna Hornyik J.
Dr. Vandenints V. Gábor
Miska, szolgálója Palásthy
Udvari költő Sátrány
Udvari szabó Szabó

Magyar Színház

Délután 3 órákor.

A Sasiók

(L'Algon) Dráma 5 felvonásban
Irtó Rostand Edmund, fordította Abrányi Emil.
Ferenca Törzs
Flambeau Csontos
Metternich Rátkai
Ferenca császár Héthy
Marmont tábornagy Thuróczy
A szabó Z. Molnár
Gentz Geras
Báró Obenaus Molnár
Mária Luiza Forrai B.
Camorata grófnő Polgar I.
De Lorgei Teréz T. Halmy M.
Főhercegnő Mészáros G.

Este fél 8 órákor

A tulsó partról.

Három felvonás. Irtó Sallien Félix. Fordította Fényes Samu.

I. Festenberg gróf.

Laurentin Lajos gróf Réthely
Aristides, a fia Z. Molnár
Festenberg Max gróf Somlai
Helén, a felesége Mészáros G.
Neumeier, Fenyesi

II. Az erkölcsi erő.

Naustitt Hugó báró Törzs
Dr. Hopfner Kourád Vagó
Emilia Hopfner neje T. Halmy M.
Egy szolgáló Molnár

III. Feltámadás után.

Trübner Konstantin László
Mari, a felesége Forray R.
Lotti, a leányuk Tóth L.
Koberwein Eduard Papp
Schenk Lipót Ráikay
Leblanc Daisy Loránt I.

NAGYENYED-RE forduljon minden érdeklődő.
Kis súlyú feketét L. fajtisztá anyagú, dísz- és kerítőndvények stb.
nemes szilvaesemétkben nagy készlet
Szőlőoltványok
európai, amerikai alma és gyökere vesszők.
Arjonyzékot ingyen küld.
FISCHER és Tarsai
Faiskolák és szőlőoltványtelepek

Női ruha divat-kelme eladás
Óriási készletünkben 120 cz. széles őszi angol kelmet méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 frtig árusítunk.
Rosenberg és Quitt
női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruháza.
Budapest, VI. Király-utca 32.
Telefon 528.
Alapított 1895

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
HATSCHKEK optikához, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látóeszközök is legolcsóbban kaphatók
Ingyen érlelvék bérmentve.

Colibri!
A világ legkisebb zongorája 186 cm., csakis a magyar kir. zenekadémián szállítóánál
Reményi Mihály
nagy magyar hangszer és zongora telepház kapható
Budapest, Király-u. 58.
Telefon 87-84.
A zenepalota mellett.
Dus raktár a legkiválóbb mesterzongorák és pianókban a legolcsóbbtól a legfinomabbig. Készpénzért vagy 36 hóig terjedhető részletfizetésre is. — Régi zongorák és pianók megvételnek és becsereitelnek.
Ezen lapra hivatkozva árjegyzék minden hangszerről külön-külön ingyen küldetik.

Ne vásároljunk külföldön!
A karácsonyfa ragyogó ékessége! Olcsóbb és jobb, mint a külföldi utánzatok.
„Gloria angyalharangocskák“
1895. t. cz. o. 16. évfolyamán gyűjtve. Kéziratos Párl és Haasné.
Fényár közepett ragyogva a karácsony közeledtét hirdeti. Tündéres fényével beragyogja az egész karácsonyfát. A 3 gyertya melegíti a fülledt kerék forrásba lép a róla lecsüngő pántok a páncsok az angyalharangokhoz verődve, egyszerre 16-ból is igen kellemes, tiszta hangot hallatnak. — Így a fényár közepett ragyogva, a szent írászhoz vonuló nyári csendre emlékeztetve a betlehemi óvárasztó erejével áhítatba ejt bennünket és gyermekeinket. — A kályhára állva is kitünően működik.
A Párl és Haasné féle
„Gloria angyalharangocskák“ ára erős kőredobozban használati utasítással 75 kr November 10-ig előre vásárolni 68 krajczár, mely időn túl a kedvezmény semmi szín alatt nem adható.
6 darab 3 frt. 90 kr., 9 db. 5 frt. 90 kr., 12 db. 7 frt. 40 kr.
24 db. 14 frt. 25 kr., 36 db. 21 frt. 60 kr., 50 db. 28 frt. 80 kr.
Párl és Haasné féle „Gloria angyalharangocskák“ pazar készletben, tükörfényes nikkellezővel 1 frt. November 10-ig előre vásárolni 92 kr. — 6 db. 5 frt. 15 kr., 9 db. 7 frt. 60 kr.
12 darab 10 forint.
Okulva a multakon! Minnygy közvetlen az ünnepek előtt vidéki rendeléseket már nem fogadjunk el, saját érdekében is kérjük a t. közönséget, hogy a harangokat jelen hirdetésünk után rendelje meg.
Párl és Haas sportüzletnek karácsonyfadísz idényosztálya Budapest, VI., Andrássy-ut 13.
Ezerféle gyönyörű fadísz-udonságok 12 darab egy dobozban 20, 25, 30 kr., Gloria- és karácsonyfa-gyertyák 30 db. 24 krajczár stb.

ATLANTA

borkereskedelmi és kávébehozatali r.-t.
Budapest, Teréz-körút 22,

Telefon: 119-04.

Árjegyzék ingyen.

Naponta 200-szor friss kávépörkölés!

Árusítás kicsinyben és nagyban!

Vidéki szétküldés bérmentes postacsomagokban!

Tisztán kezelt saját töltésű palaczkborok tea, kakaó, rum, cognac, csokoládé.

FÖVÁROSI ORFEUM
WALDHAHN IHRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17.
Ma, vasárnap
KÉTELOADÁS
Kezdetük 4 és 8 órákor.
D. u. mérsékelt helyárak. Mindkét előadásban fellép:
IFJABB SYLVESTER SCHAEFFER
AZ ARTISTÁK KIRÁLYA.
Jegyelővétel 10-1 és 8-8 óráig a nappali pénztárnál.
PÉNZTÁRI TELEFON: 93-36.
A télikerben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK orgányzenekara hangversenyez.

STEINHARDT MULATÓ
Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.
Kezdetű 7/8 órákor. Ma és mindennap: eredeti újdonságok
A DAKTILOSKOPIA bohózat, irta: Lucian
Meztelen tények 15városi életképek, irta: Glünger és Taussig.
Tisztességes lakók
Továbbá: Steinhardt, mint upesti batáró, irta: Szöke szakáll. Várás, Solti Hermin és Pápay teljesen új magán-számak, valamint: Bowle és Benedetto, Mary Beifor, Taviszon et Desmoinés fellépte.
Jegyek: 9-11-ig és 8-8-ig Rákóczi-ut 63. és Özv. Konit Józsefné dobámpkölönlegességi áruházában Andrássy-ut 20.
A gyönyörű télikerben tánc reggeliz, külön attrakciók. Hegedős Gyula zenekara játszik.
Vasárnap déltől fél 4 óráig kezdettel mérsékelt helyáru előadás

FOLIES CAPRICE
gazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SANDOR
Budapest, Révai-utca 18. sz.
Az előadás kezdete fél 9 órákor
9 1/2 órákor: MA Ujdonság
A detektivkirály
Bohózat, irta: X. Y. Z. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 órákor. Végül 11 órákor.
FREIE LIEBE
Erkölcskép, irta: Satyr. Rendező: Werner Ódón.
Továbbá: Türk Berta, Nanon, Gerő Jozsef és Zöldi Márton új szóló-számakkal, Trebitsch Sándor zint háromor.
Nappali pénztár d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók
— Kezdetű fél 12 órákor. —

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1908. november 8-án

M. Kir. Operaház

Törpe gránátos.

Utána:
Parasztbecsület.
Melodrama 3 felvonásban
Zenejét szerzte Mascagni P.
szövegét írta Arrighetti Tozzetti
és Menasci. Ford: Radó Anta
Santuzza Szoveri
Lola Lonardi
Turiddu Váradi
Alfo Várent
Lucia Várent

A csodaváza.

Kezdeté 7 órakor

ÁRONIA-SZÍNHÁZ

Délután 4 órakor

Uj asszonyok.

Este fél 8 órakor

Bűn és bűnhődés

Apolló - Projektográf

TELEFON 68-39.

Ujpesti bankrablás.

Az Apolló eredeti felvétel.
F. hó 4-én szerdán először
kerül bemutatásra.

Faipar Norvégiában. Epizód
a parasztiéteből. **Modern
mezőgazdaság.** A kártyavár.
Az áru óra. Modera mű-
vészet.

Norvég halászat.

Czigány szerelem. Két
őreg iskolatárs.

Varázskeringő-mánia.

KEZDETE: 5 órakor,
vasár- és ünnepnep
3 órakor.

Szőnyegek és függönyök

Szalón-, ebédlo- és futószőnyegek. ágylők. Posztó-
és szövetszőnyökök, ágy- és asztalterítők, utazó-
plaidok és teveszőr-takarók. Tüll-storok és csipke-
függönyök, valamint cloth-, cashmir- és selyem-
paplanok, összecusukható szekrényágyak, gyer-
mekszékek, kárpitos-kellékek nagy raktára

Rendkívül olcsó árak.

Neumann Adolf A.
Budapest, VII., Erzsébet-körut 16. szám.

Szalloda

Az „ARANY BÁRÁNYHOZ”
BÉCS, Wieden, IV., Hauptstrasse 4.
Elsőrangú szálló. — A magyarok találkozó
helye. — Szobák 2-60 koronától felfelé,
3 percrenyire az Operától és Kármesterstradától.
Világos szobák. Világos szobák.

SZABADALOM,

védjegy- és mintajelölés kieszko-
zése az összes kultur-államokban.
ADLER MIKSA okl. gépészmérnök
hites szab. ügyvivő
BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 51.

A feltűnést keltő karácsonyi vásár

Ifj. WEISZ JAKAB és FIA

selyem, gyapjuszövet, csipke,
szalag és nőipipere oszvályá-
ban már megkezdődött.

Selyemszövet mtrként 18 kr.
Gyapjuszövet duplaszél. „ 22 „
Csipke és betét „ 2 „
Fátyolok „ 5 „

**Szenzációs árak. Csakis jó
tartós minőségű árut adunk el.**

**SELYEM- ÉS GYAPJUSZÖVET-MARA-
DEKOK POTOM ÁRON ADATNAK EL.**
Bpest, IV. Váci-u. 30., Harisbazar.

BUDAPESTI CABARET

BONBONIERE VI. Teréz-körut 28. Telefon 52-88.

Minden este 9 1/4 órakor
JANS STRICK és MIKA MIKUN
a müncheni „Elf Scharfrichter” cabaré tagjai. (Német és
francia chanszonok. — Zenei gyorsrajzolás.) Azonkívül a
teljes fényes új novemberi műsor. Turohányi Olga,
Nyáray Antal, Dr. Szalay, Virágh stb. — 8 bohózat.
20 cabarészám.
Jegyek az összes jegyelárusító helyeken. Bővebbet a plakátok

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22

Minden vasárnap 1/4 órakor mérsékelt helyárakkal:

Gyermekelőadás.

Minden megváltott jeggyel egy 10 éven
aluli gyermek ingyen helyeshető el!
Fellépnek az összes
atrakciózó és a

Csuda-szanasztorium.

Este 8 órakor **NAGY ELŐADÁS,**

Hétfőn, november hó 9-én:

CEZARE TORELLI olasz tenorista
egyetlen fellépés.

A PARADICSOM KABARET

DLLŐI-UT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.

Jegyzető Widtschy Rozsó József, Karmester Nádor Mihály,
Révész Ilonka, Kondor Ernő, Negrády Gigi, Csabai Zsófi,
Lagosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dálnoky Imre,
Bálint Béla, Tarján Vilmos, Battaaszkó Lajos konferenciér

„RABLOK A BANKBAN”

Alkalmazás tréfa, előadja az egész személyzet.

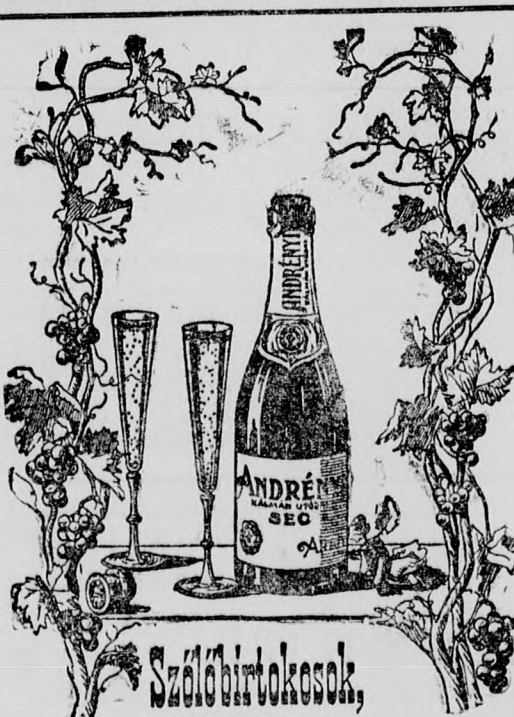
ÁGYTOLL GÖZTISZTÍTÁS.

Szab. módszer szerint előkészített hygienikus „ágytolak”

MARABU-hoz TELEFON 71-25.

Bpest Károly-körut 9.

A háztól való el- és visz-
szállítás még aznap
díjtalanul eszközöltek.

Szőlőbirtokosok,
Kiknek eladó Sauvignon vagy Semillon, esetleg
más francia fajszőlőkből szűrt borai vannak,
felkérhetnek cégünknek ajánlatot tenni. Bármily
mennyiséget megvásárolunk.

KOVÁCS GYULA

zongoratermei
BUDAPEST,
(Gresham-palota)
V., Ferencz József-tér 5-6.
TELEFON 110-66

Butor

készpénzért és részletre
3 szoba teljes berendezés 360 forintért
mely áll: 1 háló, ebédlo és szalon. 100 szoba állan-
dóan készén raktáron a legegyszerűbb kiviteitől a leg-
finomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 50 fillér
bélyegben.
Nagy Imre lakberendezési
vállalata.
Budapest, Váci-körut 9. (Szerecsen-utca sarok.)

Katzky Lajos

építőművelő-mester
Zephire szab. ajtócsukók és elsőrendű tűzhelyek min-
ktára
TELEFON Budapest, VI. ker.,
22-78. Liszt Ferenc-tér 14.

Eredeti francia gyártmányú
GUMMI
para, selyemgummi és hálóanyagok
tucatja kor 1, 2, 3, 4, 5, 10 koronás.
Egy korona beküldése után franko és ber-
mentre küldök 8 drb. legfinomabb minta-
gyűjteményt díszítő mellett
NEUMAYER LIPOT Budapest,
sz. műtár-különlégesékek
VI. Váci-körut 3 sz., Auerfőnyház

HETI MŰSOR.

November	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Óránia	Várszínház
9 Hétfő	Aranyember	—	Menyőcsapás	Van — de nincs	A tulsó partról	Bűn és bűnhődés	—
10 Kedd	A nők barátja	Tosca	A tanítónő	Van — de nincs	A tulsó partról	Bűn és bűnhődés	A társadalom támaszai
11 Szerda	Stuart Mária	Aida	Menyőcsapás	Van — de nincs	A szerencse fia	Bűn és bűnhődés	A cigány
12 Csütörtök	Agglegények	A bolygó hollandi	Viraszt a szerelem	Van de — nincs	A tulsó partról	Jótekonyczélú előadás	—
13 Péntek	Agglegények	—	Menyőcsapás	Van — de nincs	A tulsó partról	Bűn és bűnhődés	—
14 Szombat	Cyano de Bergerac	Eliana	d. u. Vizsgaelőad. este látárás	Van — de nincs	A szerencse fia	Vizsgaelőadás	Közönyt közönnya
15 Vasárnap d. u. este	A vasgyáros pros bugye lári	Trobador és tánczgyveleg	A pénz Menyőcsapás	A nagymama Van — de nincs	A császár katonái A sasiók	—	—

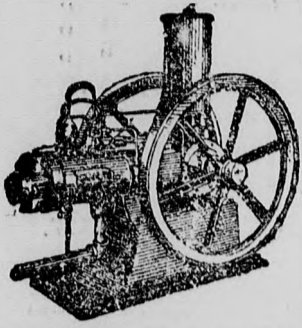
Vegyen tehát osztály-sorsjegyeket csakis

El ne felejtse, hogy **BENKŐ** sorsjegye **BANKÓ!**
BENKŐ BANK-nál Budapest, **Andrássy-ut 60.**

CLIMAX és ECLIPSE

nyersolajmotorok és lokomobilok

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyi ellenőrzés. Elsőrangú referenciák.

Bachrich és Társa

BUDAPEST, HAMBURG, BECS
MOTORYAR

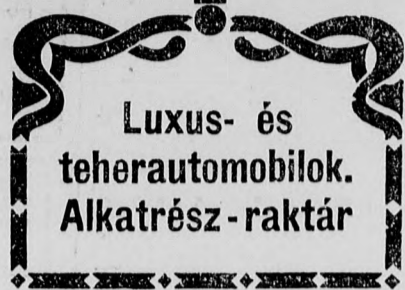
Magyarországi raktár és iroda:
Budapest, Szabadság-tér 17., Tőzsde-palota.

HELIOS-GARAGE

Lorraine-Dietrich
Isotta - Fraschini
vezérképviselete.

Budapest, V. ker., Bálvány-utca 12. szám

TELEFON
73 - 65
és
91 - 57

Luxus- és
teherautomobilok.
Alkatrész - raktár

TELEFON
73 - 65
és
91 - 57

Modern javítóműhely.

GUMMI

és hálolyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatonként.

Valódi NEVERRIP 6 korona. SUNLIGHT elefántcsontfehér 8 korona. Valódi DIANA (védjeggyel) 8 kor. tucattal. MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS FORBES-FUVO 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÓTÓ

sérvkötők a legolcsóbb árakon

WEINSTINGLER DIANA

kötésregyár

Budapest, VII., Szövetség-utca 11. szám.
Árjegyzék ingyen. Képviselek keresletnek.

Teljes közlömberendezések

valamint egyes alkatrészeik.
Gyűrűskesű valamint Sellar-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK

m. p. sinek, kocsk, váltók, fordítók, kocsivasaalkatrészek stb.

Motorok és lokomobilok

benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek

valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gép-szarmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan elonyösen beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál

Budapest, V., Váci-körút 30. szám.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

valamint nemcsak betegségben szenvedőknek,

mint húgyvese és hólyagbajok, húgyvesestűkötések, vizeletcsatornák, éjjeli magömlések, sebek és bujakoros bántalmak (syphilis, az öntörztes utóbajoktól fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülés, bármily bőrtünetek stb. nőknél fehérlővály, méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkismeretes gyógymódjánál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. osztály főorvos országos híró és a legregibb, 82 éve fennálló rendelt intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvese óshólyag bajok vizsgálata villamos húgycsőöntőkor segélyével.

Védőkik levelekre kíméletű választ és szakaszerű tanácsot nyernek, gyógyszerre gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Meghívó.

A Kispesti takarékpénztár r.-t. folyó évi november hó 26-án d. u. 1/4 órakor az intézet hivatalos helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényesek azzal hivatnak meg, hogy ezen közgyűlés az alapszabályok 29. §-a értelmében tekintet nélkül a megjelenő részvényesek számára, vagy az általuk képviselt részvényekre a közgyűlés napirendjére tűzött tárgyak felett érvényesen határozzon.

Tárgysorozat:

- 1.) Közgyűlési elnök megválasztása.
- 2.) Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes kijelölése.
- 3.) Az igazgatóság javaslata a részvénytőke felemelése tárgyában.
- 4.) Az alapszabályok módosítása.

Kispest, 1908. november 6.

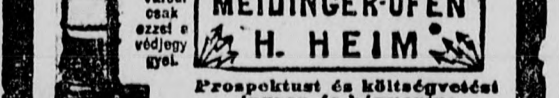
Az igazgatóság.

Jegyzet: (Alapszabályok 26. 28-ik §-a.) Közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvénye 4 hetet a közgyűlés megtartása előtt nevére átrúttolt és az 1 órával a közgyűlés kezdete előtt szelvényével együtt a társaság pénztárána letételt. A letett részvényéről terítvény adatik, mely a közgyűlésen való részvételre igazolvánnyal szolgál. Minden részvény egy szavazatra jogosít. 20 szavazattal többet azonban egy részvényes sem egyesíthet magában, sem saját nevében, sem meghatalmazottai minőségben, bármily nagy legyen is saját, vagy megbízója részvényeinek száma. Ugyanazon egy részvényes azonban csak egy részvényt bízhat meg képviselővel.

A LEGJOBB KÁLYHÁT és KANDALLÓT

CSÁSZ. ÉS KIR. UDVAR SZÁLLÍTÓ
HEIM H. Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, osaládi házak, iskolák, kasszárnyak, iródk stb. részére. — Százekenél több van belőle használatban.

Valódi csak ez az a védjeggyel.
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
Prospektust és költségvetést ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fent halyon v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

LUSER L.-féle turista-tapasz

Hirtelen és gyorsan ható szer tyukszem szemölcsök és a talp, valamint a serok bőrkeményedés, továbbá mindennemű bőrgyógyászati ellen. A hatásért járó állás vállal tatic.
Központi szék raktár: **SCHWENK L.** Gyógysz. Meidling-Bécs.

Csak akkor valódi, ha minden hazánál a szelvény és minden tapasz a mellétes véd-jeggyel és aláírással van látva, azért is erre ügyni kell. Egy doboz ára 1 kor. 20 fill., videkre 1 kor. 25 fill. előzetes beküldése mellett barmentve.

Magyarországi főraktár:
Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

MEGHÓDÍTOTTUK A VILÁGOT!

GEREBEN BELA KRISTOF TER 2

ÓRIASI GRAMOFONT

adok 16 forint készpénzért vagy szállítok utánvétellel melynek ára részletfizetésre 75 forint Magyarország legnagyobb fonograf áruhaza — Rendkívüli nagyválaszték a világörü pártal „Pátho” és jendoni „KOLUMBIA” hangerekből. Árjegyzékek gramofonokról fonografokról, lemezek és hangerekéről ingyen.

FRISS GYULA utoda
Havas Simon
Budapest, IV., Ferenciek-tere 3 (az udvarban jobbra.)

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplőkészletek.
A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen káldják.
Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedárusítói:

Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-ter 6. szám.
(Gresham-palota.)

UJ IDŐK

Szépirodalmi, műve-
szeti, társadalmi
képes hetilap.

Előfizetési ára negyedévre
4 korona. — Az új evno-
gyed október 1-én kezdődik
Mutatvány kérésre ingyen

Szerkesztő
HERCZEG FERENCZ.

Kiadóhivatal Bpsten
VI., Andrássy-ut 10. szám

BUTOR DUIS VÁLASZTÉKBA
RÉSZELETTÉSTRE
RENDEZVÉNYI ÖLCSŐSÁGON
MÁRHATÓ
EHRENTREU TESTVEREKTEL
BUDAPEST, VI. EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SÁRKÁJ)
KAP. EL. ÁRNYOZÁS INGYEN. TELEFON 8227

Az Erzsébet-sósfürdő Budán

lak-
sokban 40 százalékos engedményt nyújt, gőzfűtés, villa-
mos világítás. Villa-
mos közlekedés a fürdőig. A fürdő egész telel át nyitva
van. Felvilágosítást nyújt a fürdőigazgatóság. Telefon 40-84.
A budai Irány keserűvíz pártán használati Erzsébet-
fürdősi otthoni használatra. Főlelakat: Edeskaty L.-né,
Erzsébet-tér.

Perzsa-szőnyegek

A legnagyobb választékban! A legolcsóbb szabott árak mellett!
Agobián és Adorján
Budapest, IV., Váci-utca 36. (Klotild-palota)

Közvetlen behozatal!
Allandó raktár antik XVI., XVII. és XVIII. századbeli szőnyegekiből!
Utazó ügynökünk nincs! Flókuzetünk nincs!

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett
kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACSY

v. es. és kir. seregdorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőgyulladást, hólyaggyulladást,
sobeget, bupakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt,
idősekbenél is, onerőzést és annak utóbajait, ideg- és hát-
gerincbajot, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 8-4-ig és este 7-8-ig.
Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyászer.

SCHOTTOLA ERNŐ gyáros Bpest

a ruggyanta- (gummi) gyártás meghonosítója.
Gyár és irodák: VI., Váci-körút 53. Főüzlet: Váci-körút 13.

Vizmentes ruggyantázott köpenyek

divatszövetből urak és hölgyek részére, fekete és barna
szövetből szabadban dolgozó személyzet részére.

Orosz «három-
szög» jegyű sárcipők, hóicpők, vadászcsizmák.
Vizmentes ponyvák.

Árjegyzéket szívesen küldünk.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó
egyszeri beiktatása közönséges
petit betűkből 4 fillérrel, kompakt
betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

E hirdetési rovatban minden szó
egyszeri beiktatása közönséges
petit betűkből 4 fillérrel, kompakt
betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Fűthető fürdőkád.
50 koronától, fe. abb. kádak 12
koronától fejjűb mindenféle
sarvattyn és vízvezeték berende-
zést vállalnak

LEFKOVICS ADOLF
Wesselényi-utca 51/E. Erzsé-
bet-körút és Harsány-utca között
Árjegyzék és rajzok.

Soványás.

Az egyedüli eredménytől
kísért háziaszer a dr. Wil-
liam Bartley tanár ame-
rikai erőtáp-pora. Sové-
nyak tartós, szép telt
testidomokat nyernek. —
Hölgyek remek koblet.
Hat hét alatt 20 kiló
gyarapodásért jótállást.
Vérszegénység, gyenge-
ség, idegesség ellen és gyo-
morhalmozásoknak kiküszö-
bölésére. Kötve: Chicago, Berlin,
London, Hamburgban.
Közönsé levelek minden
országából. — Dobozon-
ként 1 fűt 10 kr. Hasz-
nálati utasítással. Főrak-
tár: Balázs Eör E.
Budapest, VII. István-ut
11. II. emelet 1.

**Villamos
világítás**

saját dynamóval, lakó-
háznak gazdaságok ré-
szére. Telefon és villa-
mos cikkek árjegyzéke
ingyen. Arajánlat és
felvilágosítás ingyen.
Strigl és Hartner, elek-
tromérnökök, Budapest
VI., Gyár-utca 1. sz.
27865

BUTOROK

háló-, ebédli-, szalonbe-
rendezések, továbbá ur-
szoba, iroda berendezései
réz- és mahagoni butorok,
szőnyegek és függönyök
salódi angei bürgermeister
eladása és vétala.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám
I. emelet 26E

Pénzkölcsönt

4% 4 1/2 5 és 6% alapon
tőlebbirtokra, jövedelmező,
fővárosi, vidéki, városi és
Budapest környéken levő
bérházakra I., II., III. he-
lyen 15-60 évig törleszt-
hető. Személyhitel tisztvi-
selőknek gyorsan eszkö-
zöltetik.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Bu-
dapest, Teréz-körút 11a.

Jogtudományi

és államtudományi szigor-
latokra, alapvizsgákra, állam-
vizsgákra előkészít biztos
elkötrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szemlértalma.
Budapest,
Wesselényi-utca 18 szám.

«Fidelitas»
magánnyomozó irodát VI.,
Nagymező-utca 45. Elvált-
tal kényes megfigyelése-
ket, nyomozásokat és há-
zassági információkat.

Parlament

gyorsírók által vezetett ma-
gyar, német gyorsíró-iskola.
Díjtalan gépirás-oktatás,
magyar, német fogalmazás,
Kereskedelmi akadémiataná-
rúk által oktatott szak-
tantárgyak. Az Országos
Magyar Gyorsíró-Egyesület
hivatalos tanfolyama. Ala-
pította Markovits Iván 1863-
ban. Biztos állásközvetítés.
Nyitva szeptember 1-től
július 1-ig. Tájékoztatót
küld a Sabelsberger szak-
iskola. (Csak Liszt Ferenc-
tér 10. sz. előbb Gyár-
utca 4.) Czirme vigyáz-
zunk! Az egyesület ezen
kizárólagos szakiskolája
írógépcégektől s más hir-
detésünket utánzó utabb
tanfolyamoktól független.
Telefon 64-68. Beírások
egész napon át 28944

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított,
brillansokat, gyöngyö-
ket, aranyat, ezüstöt és
ékszereket 100.000 kor.
költségmentesen kivál-
tok és teljes értéket ki-
fizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám,
Izabella-utca sarkán

Hajfestő-fésű

egyszerű festéses által fest és
vagy vörös haját valódi szőke,
barnára, vagy fekete! Teljesen
áramlan! Ekvig használ-
ható! Ezek használatban. Egy
darab ára 5 korona.
Szőkőldős SCHÖLLER J. Állal.
Bécs, II. Kuczbauer-gasse 14E.

**ELEKTRO-
MOTOROK**

minden nagyságban, ál-
landó nagy raktár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

A legelőnyösebb részletfizetésre

**zongorát,
pianinót,
czim balmot,
hegedűt**

késpénzbeni áron a leg-
utabb rendszerű

bank hitel

utján kizárólag osakis
Reményi nagy magyar bank
szertelepon.
Prospektus és árjegyzék in-
gyen.

Budapest, Király-
58. szám.

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegi beiktatása közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

150000 K vagyonnal bírő hajadon, földbirtokos leánya, 21 éves, férjét keres...

Magyar harci kanári tenyésztő Debreczenben. Jár de szép egy kanári! Így kiált a kis János...

Használt írógépek, bármely rendszer, mélyen leszállított áron kaphatók...

Egyéves önkéntes lehet minden fiatal ember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgát...

Azonnali pénz-előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, automobilt és kereskedelmi árut...

Gimnáziumi, polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészítjük magán tanulókat...

12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 1.50 a legszebb kivitelben...

Pótvizsgákra. Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőzetére és érettségire előkészítjük (hölgyeket is)...

Pénzszekrények és amerikai irodabútorok használtak és újak...

Magán építőiparosiskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel...

Részletfizetésre porcellán szervizek, lámpák. Kérésre árlap ingyen...

Gimnáziumi, reál, kereskedelmi, polgári, egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letelezéséhez igényelt tárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanítást kitűnő philológus, matematikus...

Szaktanárok vezetése alatt előkészítettek felelősséggel, legelőkelőbb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén...

Téli csemegé fajsúlyú fagymentes csomagolással postaköszvényként 2.40, 25 különként 10 kor, téli nemes fajalmak különleges példányok vegyesen mázsánként 32 korért...

Mézédes téli fajsúlyú fagymentesek mázsánként 32 K, téli különleges fajalmak csakis válogatott zamatos példányokat mázsánként 24, 28, 32 és 36 korért...

Házilag főzött cukorédes kajszli baracklekvárnak és különleges birsalma-sajtnak illóvízét 2 korért...

Ananász barack lekvárnak és kiváló finom birsalma-sajtnak illóvízét 2 korért...

Modern urasági butorok alkalmi vétel és eladása háló-, ebédlő-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések...

Magánnyomozó törv. bejegyzett cég elvállal bűneljárás, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat...

Gépezet ezimő ajándék rovata van a honfoglalás emlékére. Molnár László szakiapnak (Budapest, V. Csáky-u. 12.) és műtárgy-rajzok ingyen küldésnek szoktak, akik levelezésben kérik...

Nevelőnőket német, angol, francziákat, boneokat lelkiismeretesen ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürgősen keresek...

Karposz nyergesek részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. 27903 E.

Zálogcédulákat veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor, költségmentesen hivaltok és teljes értéket kifizelem.

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

SENZACIÓS KÖNYV! IRODALMI CSEMEGÉ! A nemi kérdés és a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A koroztényesség ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa. VI. A jövő iránya - Fényes László, a joes magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg...

Modern urasági butorok alkalmi vétel és eladása háló-, ebédlő-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és réz butorokban. GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-ter 8 sz. exellett Gyár-utca Telefon 14-08.

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Róza-u. 44.) Ne téveszsze össze más hirdetéssel

Onnek övni kell a felelőségét! Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrel igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.

Ajtók, Ablakok, vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utodánál BUDAPEST, ÜLLÖI-UT 122. TELEFON 62-80.

Beszélőgépek kizárólag eredeti elsőrangú gyártmányok

részlet-fizetésre is olcsón kaphatók. MAGY. IPAR ES KERESKEDELMI R.-T. BUDAPEST, VI., Király-utca 76. sz. Kérjen árjegyzéket.

INGYEN. SÉRVKÖTŐ, műlábak, műkezek, műfüzők, támgépek, egyenestartók, haskötőkről és az összes betegápolási cikkekéről szóló nagy képes árjegyzékünket bármikor ingyen és bérmentve zárt borítékban küldjük.

Universális sérvkötők pártatlanok, kis gummi nyomatlap-pal legnagyobb sérvt is elvárható.

Sérvkötők egyoldala 4-14, kétoldala 8-22 gummból 8-12 korona.

Gummiharisnyák, haskötők mértékeszerint készítetnek.

Magyar Orvosi Műszertár Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Róza-kórházzal szemben). Pontos címre és a vörtes keresztire ügyeljen.

Legszebb és legértékesebb KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az

Erzsébet király-asszony emlékére

kiadásunkban megjelent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, íróknak és műszeknek eredeti kéziratain kívül 59 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királyné életéretnetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismerteti legjelesebb íróink tollából. A mű számos rajzzal és műmelléklettel 200 oldalt jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomású angol vászon díszkötésben, a királyné sikerültrelief arcképével ára 20 korona.

Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költők emlékére a «Petőfi társaság» megbízásából szerkesztett és kiadott vaskos kötet, a

Petőfi Album

is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseménytlegjelesebb íróink tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműnek megrendelési ára 16 korona. Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor.

Megrendelhető az Erzsébet Királyné Album kiadóiadataiban Budapest, Erzsébet-kört 50 Megrendelések utánvétellel, vagy a pénz előzetes bekdődése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvgyűzők helyben és vidéken felvételnek.

Réthy név látható a valódi pe-metefü czukorka minden egyes darabkáján. 721v

PENZ kölcsön sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takprtr. részvényekre.

Erzsébet sorsjegyre 6.50 K Józsvy " 7.50 " Magyar v. t " 22.- " Bazilika " 16.- " Olasz v. t. " 40.- " Osztr. v. t. " 40.- " Hazai " 90.- " Conv. Jelszó " 105.- " stb. stb.

A kölcsön 2 koronánál kezdődő apró részletekben törleszthető. Ha sorsjegyet már zárolban vannak, úgy a lottójegy beiktudás ellenében a kölcsönt a fenti összegre felemeljük. Azonnali elfizetés és legolcsóbb kamattal.

JELZALOG kölcsönök minden nemű a legelőkelőbb alapon és legelőnyösebb feltételek mellett közvetlenül előleg nélkül.

BEIÉLD BANKHÁZ Bpest, Károly-kört 1. Alapítási 1874-ben. 25848

Gépezeteket összes lényre ugyszintén gazdaságiak és az összes gazdasági személyzetet, szakértelmet és józanságáért teljes felelőséget vállalok a hely adó urak részére teljesen költség és díjmentesen ajánl Krakauer Armin Budapest, Nagymező-utca 25. Telefon 94-67.

Benzinmotorok 1-25 lóerőig műhelyünkben gyártilag kijavítva, valamint új motorok is, jóállású és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALLAI motortelep Budapest, VII., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gézőpótlékcsere, felújítás és órlómunkák is kaphatók

INGYEN DRÁGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP MAGYIÁSOK ADUNK EGY ÉLET NAGYSÁBÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTUVAL 55-68 CSM. MAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES OLAJKÉP ÁRA 10 KORONA. KÉPVÉTELŐK MINDENYTT FELVÉTELYEN. SZAVATOSSÁG MIHŐEN IRÁNYBAN FÉNYKÉPNAGYÍTÓ ÉS RAFAEL FÉNYKÉPÉZETI MŰTEHEM BUDAPEST, VII. RITTENBILÉER-0-40 KÜNTETVE AZ 1908. ÉVI PÁRSI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON DÍSZKÖZLELVÉL: KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.

KÖZIGAZGATÁS.

A jegyzői közgyűlés előtt.

Budapest, november 7.

A községi jegyzők országos egyesülete az évi közgyűlést megelőzőleg rendszeren előkészítő választmányi ülést tart, melynek meg van az a nevezetessége, hogy hű képét mutatja a másnapi közgyűlésnek.

Az idei közgyűlés előtt is volt november 6-án ilyen választmányi ülés és ezen ősi szokás szerint szavazással, vagy közfelkiáltással végeztek oly dolgok felől, amelyek a 7-iki közgyűlés napirendjére vannak kitűzve. A választmányi tudniillik sorban letárgyalta az ülés napirendjének mind a 29 pontját és élénk viták, meg eszmecsere után elhatározta, hogy másnap miképpen fog határozni.

A választmányi ülés legtöbb idejét természetesen a belügyminiszterhez intézendő emlékirat-tervezet foglalta le. Több, mint két óráig tartó vita fejlődött ki e tárgynál, mely öt innyi terjedelmű kimerítő munkát és felőleli mindazokat az eszméket és kívánásokat, amelyek a jegyzői és a községi közigazgatás életében az utóbbi évtizedekben felmerültek.

Igen nagy érdeklődés közt indult meg a vita mindjárt az első pontnál, amely a jegyzőképzés reformjáról szól. E kérdésben a jegyzők nagy része igen dicséretes szigorúságot tanúsít. Minden más tekintetben a jegyzői állással járó terhek és kötelezettségek könnyítése a jelszó, de ebben az egy dologban a jegyzők még túllicitálják a jelenlegi állapotot és az azt fenntartó kormányt. Egyik sarkalatos óhajtásuk az lenne, hogy a közigazgatási pálya általában a jegyzői irodában kezdődjék és pedig vagy úgy, hogy minden közigazgatási tisztviselő mint segédjegyző, vagy gyakornok két évet ott töltsön, vagy pedig úgy, hogy a közigazgatást egységesítsék az egész vonalon és módot nyujtsanak arra, hogy a megfelelő előképzettségre szorított jegyző végigmehessen a közigazgatási fokozatok egész vonalán.

Jól esik nekünk e kívánással találkozni

az emlékiratban, még pedig majdnem szóról-szóra ugyanazon szavakkal kifejezve, amelyekkel ez eszmét mi pár év előtt fölvetettük és több cikkünkben tárgyaltuk. Oly időben tettük közzé e cikkeket, mikor még senki sem emlegette, csak az „Egyetértés“, hogy Magyarországon addig nem lesz végleges rend a közigazgatásban, amíg a vármegyei közigazgatás urai nem a községi közigazgatás iskolájából kerülnek ki és hogy ez megtörténhessék, a jegyzői minősítést nem kötik a jogvégzettséghez, vagy pedig legalább az 1886:XXII. törvénycikkben említett kétéves közigazgatási tanfolyam elvégzéséhez.

A községi jegyzőknek ma az az álláspontjuk és ez nyilatkozott meg a választmányi ülésen is, hogy a jegyzőképzést mentől szigorubbann kell venni és mindinkább közeledni kell a fent körülírt ideális állapothoz. Tehát végét kell vetni a mai kedvezményeknek, nem szabad engedni, hogy az érettségi vizsga alól megugrott nyolczadik osztályt végzetek mehessenek a közigazgatási tanfolyamokra, követeljük tőlük meg az érettséget, e tanfolyamokat pedig egészítsék ki két évre, de úgy, hogy ezek a jogakadémiákon négy félévet számítsanak, mint önálló fakultás. „Hogy ledőljön a kínai választófal, amely a jegyzőt a közigazgatás többi tisztviselőitől még ma is elkülöníti.“ Szórol-szóra, az „Egyetértés“ is így írta a múlt évben.

Egyetlen egy hang sem emelkedett a választmányban e tervezet ellen, azonban tartozunk az igazságnak azzal a kijelentéssel, hogy mikor az „Egyetértés“ az eszmét először megpendítette, számos levelet kapott, melynek írói (mink községi jegyzők) a közigazgatási tisztviselők státusának egységesítését csak a jövőre nézvést fogadták el, a jelenre vonatkozólag ellenben — már csak mégis a mai állapot fenntartását kívánták. A dolog úgy áll tudniillik, hogy a jegyzők nagyobb része semmiesetre sem kér abból a dicsőségből, hogy őt például szolgabíróvá léptessék elő, sőt van olyan is, aki bizonyára azt is nagyon alaposan megfontolná, vajjon — alispánnak is elmenjen-e, ha történetesen megkínálnák vele. Egy igen érdemes jegyző aztán végül kitalálta a módját, hogy miképpen lakják jól a kecske, úgy, hogy a káposzta is meg-

maradjon. Azt indítványozta, hogy „amint a törvénytörvényes bíróság is megmaradhat a maga vidéki városában és ott fölemelkedhet egészen a kuriai tanácselnök rangjáig, mint törvénytörvényes elnök, azonképpen a jegyző is emelkedhessen tiszteletbeli szolgabírótól kezdve egészen tiszteletbeli alispánságig, anélkül azonban, hogy a maga községi jegyzői állásából ki kellene mozdulnia.

Kár volt ezt a memorandumból kifelejteni, mert a dolog nem oly tréfás, mint amilyennek látszik. A tiszteletbeli szolgabírói címzet csakugyan sok községi jegyzőnek meg lehetne adni és ezzel nemcsak az érdemet jutalmaznák ott, ahol van, de igen komoly és elhatározó lépést tennének a jövő felé, előre jelezvén a fejlődés irányát.

Van azután a memorandumban egy másik igen fontos kívánság is, amely ugyanebbe a fogalomkörbe tartozik. Azt kívánják tudniillik a jegyzők, hogy jövőre ne a községi képviselőt válassza őket, hanem mint a megyei közigazgatási tisztviselőket: a törvényhatósági bizottság.

Ez már nagy vitát provokált. Több igen érdemes és tekintélyes jegyző, mint Papp Sándor, Balogh Gyula és Kéki László, a mai rendszer mellett foglaltak állást. Volt olyan is, aki attól tartott, hogy amig manapság csak 30—40 képviselői tagot kell végigkilincselni, jövőre majd 200—300 megyebizottsági tagnál járhatja ugyanezt a kálváriát a jelölt.

Igen figyelemreméltó érvekkel harcolt ellenük Szegedy Albert, a pestmegyei elnök, a közgyűlések egykori vezérszónoka. A törvényhatósági választást a legnagyobb jelentőségű vívmánynak tartaná, ha megvalósítani lehetne. Ez kiemelné a jegyzőt nagyon sok ferde helyzetből, amelybe ma kerül a választóival szemben. A jegyzői állás tekintélyének emelésére mindent meg kell tenni, s evégből szükségesnek tartja elsősorban, hogy a jegyzői minősítés fokát emeljék magasabbra, másodsorban, hogy a jegyzőt válassza a törvényhatóság és pedig úgy, hogy ezentúl a jegyző legyen az előjáróságnak a feje, és harmadszor: a községi előjáróságot fel kell hatalmazni az elsőfokú hatósági jogkörrel. Tüntető taps és éljenzés fogadta végül Szegedynek azt a kijelentését, hogy az el-

Jönnél-e? . . .

Jönnél-e velem?

Ó mondd, ha kibomló
Szép barna hajadba,
Ezer illatot ontó
Tubarózsavirágnak
Széld ága akadna —
És mind a virágok
Mézzel teli kelyhe,
Könnyel teli telve,
Lehajolva marasztja: Ne menj!
Néznél-e reájuk?
Jönnél-e velem?

Jönnél-e velem?

Tudnád odahagyni
A kertet, a fákat,
A kis violákat?
Liliomra vetett
Szűzifehér piheágyad,
Hol a hajnali álom,
Ott ölt csudaszárnyat.
A te fényes hajkoronádon?
Két büszke karomra fonódva,
Csók melegén pirosodva,
Nem rettentne a sár vaslábam alatt,
Míg verném, verném,
Fészeknek verném
A szürke sarat?
S jaj, ha ráföcscesenne,
Arzomba ha hullna
A sár förtelme,
A világ gúnyja:
Két tüzes ajkad

Hagyna-e könnyet bús szememen?

Szerelmes párom,
Kálváriámon
Jönnél-e ott is, jönnél-e velem?

Jönnél-e velem?

Az éjbe, az éjbe,
Mely éjnél feketébb!
A fénybe, a fénybe,
Mit én szórok eléd!
Sárból vert kicsi ház
A jöttöd várja —
De isteni nász
Csodalágy nyoszolyája,
Csak egyszer is érne
Lábad küszöbére! . . .
Te lány, te csoda,
Jönnél-e velem?
Jönnél-e oda? . . .

Ha jönne! . . . Hívom . . .

Ég szinte a rím a papíron,
Ahogy a nevé,
Sugárzó, édes, röpke nevé,
Lobogó, fájo, nagy szerelemmel
Százszor vágyódva leírom . . .

Ha jönne! . . . Hívom . . .

S már ott fut a láng a papíron,
Mikor levelét,
Lázongó, bús, szürke szerelmem
Könnyes, fájdalmas, kolduslevelét,
Századszor a tűzbe taszítom . . .

Gyóni Géza.

Keserű boldogság.

Írta: J.-H. Rosny

— Világéletemben rut voltam. — kezdte Jacques Bourron — rutságom olyan természetű volt, mely mindig visszatetszett a nőknek. Ennek ellenére, amint az gyakran megesisik, a csufondáros természet mélyen érző szívvvel és forró kalandvágygyal ajándékozott meg. Valóban, kevés emberben élt annyira a másik nem imádata, mint bennem. Bizonyos arczokat, bizonyos hajszint, sőt némely nő írásának egyenletes ritmusát nem tudtam szemlélni anélkül, hogy fejemben és csontiaimban bizsergést ne éreztem volna. Ah, átkozott bűnhődés mindezt megtalálni a szerencsét és sohasem részélni benne! Pedig éppen nem voltak nagy igényeim. Megelégedtem volna egy foghagymaszagu és gyűrött, sáfránfoltos derékot viselő szakácsnéval is, — ha egyébként lett volna rajta valami — piros ajkak, mély tűző szemek, parányi lábak vagy hófehér fogak, — ami kihozott volna a sodromból. Az ördögbe is, nem kívántam nagy dolgot! Am az utcán sétálgató hölgyek, vagy a szalonok lakói valamennyien kinevettek, vagy ajkukat biggyesztették, ha csak szóra is nyitottam ajkamat. Harmincz éves koromig ilykép elszalasztottam két házasságot. Nem mintha éppen nem kaphattam volna feleséget, ha a véletlenül kínálkozó alkalmakat meg akartam volna ragadni, de szemellátható volt, hogy mindazok, akik hajlandók lettek volna feleségemmé lenni, ezt csak azért tették volna, hogy, azután megcsaljanak.

hangzott ellenvéleményekkel szemben a hivatalos emlékirat szövegét pártolja. A pestmegyei elnök e felszólalásával a legfényesebben ráczáfolt mindazokra, kik nem átalították azzal vádolni, hogy sértett önértékből fakeziózus ellenzékét képez az elnökség minden ténykedésével szemben.

Igen figyelemreméltó indítványt tett Dobos Gábor is. Kifogásolta tudniillik, hogy a memorandum tulnyomólag a jegyzők szervezeti kérdéseivel foglalkozik és így olyan színben tűnik föl, mintha benyújtóiban a községi közigazgatás rendezetlen ügyei iránt nem lenne elegendő érdekek. Pedig, ha ezekről is lenne szó az emlékiratban, ezzel is csak a jegyzők helyzetén igyekeznének javítani. Így elsősorban nagy hátránya a községi közigazgatásnak, hogy még mindig nincs rendelet, mely a községi pénzkezelést szabályozná és hiányzik az is, amely a községi rendszert mai elhanyagolt állapotán segíthetne. Élénk helyeslés kísérté e felszólalást és el is határozták, hogy az emlékiratba ez a két kívánság is belekerüljön. Papp Sándor azt indítványozta, hogy minden 1000 községi lakos után egy-egy új munkaerő tartására kötelezzék a községet. Ezt azonban leszavazták, mert nem akartak a belügyminiszter intézkedései elébe vágni, sőt hálásan elismerik, hogy gróf Andrassy Gyula új segédjegyzői állások folytonos szervezésével a jegyzőknek munkával való túlterhelésén már is jelentékeny könnyítéseket eszközölt.

Nagyon sok szó esett a jegyzői árvaház és nevelőintézet kérdéséről is. A vármegyei jegyzői egyesületektől beérkezett vélemények két nézet körül csoportosulnak. Egyik részük csak árvaházat akar alapítani, a másik nevelőintézeteknek kívánja nevezni ezeket, de a szervezeti szabályzatba bevenni kívánja, hogy azokba elsősorban árvákat helyeznek el, és pedig szegénysorsu árvákat. A többség az utóbbi nézetet fogadta el, és pedig az elnökségnek azzal a megokolásával, hogy árvaházban senki sem szereti neveltetni a gyermeket, aki nincs rászorulva, és így ezzel rontának az intézmény népszerűségét. Szóba jött az a kívánság is, hogy az alapítványok kamatai felől kizárólag az alapítók, illetőleg törvényes képviselőik intézked-

hessenek. Szegedy Albert nem látta eléggé biztosítva ezt a jogot az alapszabályokban, és szabatosabb szöveget indítványozott, amit egyhangulag elfogadtak.

Számos több-kevesebb fontossággal bíró ügy után az ülés vége felé szóba került a pestmegyei egyesületnek az az indítványa, hogy Déri Gyulának, az „Egyetértés“ közigazgatási rovat szerkesztőjének eszméjét, a járási jegyzői egyesületeknek az országos egyesülettel való kapcsolatba hozatalát a közgyűlés tegye magáévá, emelje határozattá és ehhez képest intézzen felhívást az ország egész jegyzői testületéhez a járási egyesületek szervezése érdekében.

Az elnökség hivatalos lapjában megjelent támadások után azt lehetett várni, hogy az indítványt rövidesen visszautasítják. De nem ez történt. Az idők jele, hogy a központi vezetőség komolyan megfontolandónak jelentette ki az eszmét és az indítványt, Jászberényi Miklós főjegyző tanácsára kiadták az összes vármegyei egyesületeknek véleményadás végett, azzal a felhívással, hogy ezek 1909. május 1-éig a központba küldjék be jelentéseiket. Az indítvány tehát kapott egy félévi haladékot a kivégzésre. Mert a vármegyei egyesületek urai valószínűleg a maguk befolyása elleni alakulást fognak a járási egyesületekben látni és leszavaztatják. Mindegy! Az eszmét mégse ölhetik meg véglegesen; bármilyen pompás temetést rendezzenek is neki és akárhányszor is: a járási egyesületek mindannyiszor fel fognak támadni, kitörnek a koporsóból és jogot kérnek.

A községi jegyzők közgyűlése.

Budapest, november 7.

A Községi és Körjegyzők Országos Egyesületének közgyűlése a vármegyei ház disztermében szombaton, november 7-én, reggel 9 órakor kezdődött és nagyjából ugyanabban a mederben folyt le, mint az előző napi választmányi ülés.

Az elnöki jelentés után következett az Erzsébet királynéről nevezett segítő-egyesület alapszabályainak tárgyalása. A szabályzatot egyhangulag elfogadták.

A napirend harmadik pontja, a közgyűlés legfontosabb tárgya következett ezután: a jegyzőknek a belügyi kormányhoz intézendő emlékirata, melyben helyzetük javítását és a községi közigazgatás újból való rendezését, számos hiány pótlását kérik. Ezt is egyhangulag elfogadták azokkal a módosításokkal, a melyeket a választmány tett rajta. Elhatározták egyszersmind, hogy az emlékiratot azonnal küldötté adják át a belügyminiszternek. Ugyane küldöttség keresse fel Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert is és féláru vasúti jegyek engedélyezését kéri tőle a jegyzők számára.

A küldöttség tagjai lettek:

Csizmázia László alelnök, Maczky Emil orsz. képviselő, Sekonyai Béla, Jankovics János, Renuzetti Richárd.

Morvay János alelnök ezután részvételjes szavakkal emlékezett meg az Uszkay Bálint elnököt ért családi gyászról, ki is a közgyűlést megelőző napon temette el feleségét. A napirend során felszólt Tauszk Jakab (Trencsénm.), akinek az új választó törvény ellen van kifogása és pedig a többes szavazatok rendszeréről félti a közjegyzői tekintélyt. Lehetetlen helyzet lesz az — szólt — hogy ezután az érettségi vizsgát tett és tanfolyamot végzett segédjegyzőknek három szavazata lesz, ellenben a régi jegyzők, kiktől még nem követeltek érettségit, csak két szavazattal fognak birni. Indítványozza, kéri meg a belügyminisztert, hogy a hármas szavazatot biztosítsa minden községi jegyzőknek.

Jászberényi Miklós egyesületi főjegyző ugy ezt a panaszt, mint másokat is egy új emlékiratba kívánja foglalni.

Grosz Sándor (Ökörmező) a legnagyobb sérelmet a jegyzők képesítésében látja. Olyan a jegyző közjogi helyzete, hogy a szülőknek el kellene tiltani gyermekeiket ettől a pályától. Vissza kell adni a jegyzőknek régi jogukat. Majd rátér tegyelmi törvényekre, melyeket kritika alá von.

Koós Mihály (Győr-Szent-Márton) az ellen szól, hogy a legtöbb jegyző nem tudja elvégezni a munkáját, s a saját költségén kénytelen segédet fogadni. Több mint 2000 község van Magyarországon, ahol nincs segédjegyző.

Dobos Károly (Sopronmegye) fejtegeti, hogy a jegyzők helyzetének javítása tulajdonképpen országos érdek. Csak egy teljesen új községi törvényről remélhető a jegyzők helyzetének javítása. Ezt kell sürgetni.

Tehát harmincz éves koromig nem ismertem meg egyetlen, velem egykorú nőnek sem gyengédségét, sem szeszélyeit. Ez vigasztalhatatlanná tett és szívemet marcangolta s én csak annál égőbb vágygal szemléltem a körülöttem sürgő-forgó nőket. Valóban életemet is odaadtam volna egy valóságos kalandért. Ám minden megeshetik. — jegyezte meg már a samosi Aristarchos, ha ugyan nem a bölcs Anaxagoras mondta ezt. És csakugyan történt velem valami.

• • •

Az összes párisi szépek közt a legragyozóbbnak Anne de Larnayét találtam, Marcel de la Boudroye vicomte fiatal hitvesét. Szép, szőke teremtés volt s hajának titokzatosan mély vörösréz színét valami ezüstös ragyogás enyhítette. Két gyenge és finoman áttetsző hajnalkaszírom borult szeméire s ha azokat tágra nyitotta, zöldes fény villant meg bennük, míg nyugodt tekintete a türkisz és zafir ragyogására emlékeztetett. És milyen fenséges volt a járása! Gömbölyű nyaka úgy hullámozott a nemes idomu testén, mint a Vénusz hattyúé. Aikai izzó gyönyört ígértek, s halálos gyűlölettel kellett gondolnom Marcel vicomtere, akit ez ajkak igaz szerelemmel csókoltak. Mert az asszony szerette férjét, aki azzal a közönynyel tudta magát urának, amelylyel földjein, lovain, autómobiljain és kutyáin uralkodott. És még csak hi sem volt hozzá: megcsalta lépten-nyomon, anélkül, hogy amaz észrevette volna, mert a szerelem, becsülés és bizalom vakká tette.

189 . . nyarán együtt voltunk látogatóban a bouvreuilsi kastélyban, a vicomte szüleinél. Ott történt, a hatalmas terrasszon, az alkonypirban égő óceán szemlése közben s a derengő este csendjében, hogy némiképp barátjává lettem

Annenak. Meghallgatott, mikor a nap vörvörös feje lehullt a tengerbe s az égen feltűntek a csillagok. Ismerte életem sivárságát és sajnálkozott rajtam. Túrte, hogy szerelemtől beszéljek s hallgatta szavaimat, mintha azok mérhetetlen távolból vagy fonográfból jönnének; majd, midőn estéinkint a bucsu vagy reggel az üdvözlés idején növekedő hevességgel csókoltattam ujjai hegyét, jóságos elnézéssel mosolygott.

Azután jött egy kor, midőn szomorunak látszott. Szemeinek ragyogása megtompult, tekintete álmodozóvá, bágyadtá vált. És mindig ridegen, csaknem durván szólt de la Boudroye vicomtehoz. Ez egy teljes hónapig tartott. Ha kérdeztem, hogy mi baja, hallgatásra intett, vagy így szólt:

— Ez a krízis! . . . Ne beszéljünk róla.

Egy este, midőn az égbolt a csillagok foszforeszkáló fényében tündökölt, sokáig szóltanul ott ült a terrasszon, állát kezén nyugtatva. S midőn a kastély tornyában tizet ütött az óra, halkán így szólt hozzám:

— Várjon később . . . valamit akarok önnek mondani.

Midőn egész testemben remegve rátekin tettem, megismételte:

— Igen várjon . . . a szobájában!

Remegő lábakkal felemelkedtem s végigtámolyogtam a kastély hosszú folyosóin. A fülem zugott és a szívem vadul dobogott.

• • •

Vártam. A toronyóra egymásután ütötte a negyedekeket. Teljesen elvesztettem az idő és tér ismeretét. Bizonyos voltam benne, hogy el fog jönni, mert mondta s ő sohasem játszott a szavakkal; és mégis kételkedtem, mert lehetet-

lennek tartottam. Tépelődtem. Talán csak valami titokba akar beavatni, vagy tanácsot kér. . . Már csupán a tény, hogy az egész légyotthoz hasonló, vad örömmel töltött el . . . Az ajtó lassan kinyílt s a félhomályban Anne állt előttem. Bágyadt volt és sápadt. Néhány lépést tett előre s megállt mellettem. Azután halkán így szólt:

— Ne ejtsen ki egyetlen szót . . . egyetlen sem . . . engedelmeskedjünk a végzetnek . . . Majd elfújta a lámpát

• • •

Nagy ég! Ez volt életem legboldogabb napja. Éjjel felé, félőrlülten, Anne tilalma ellenére szerelmes szavakat kezdtem hebegni. Ebben a pillanatban kinyílt az ajtó. Elfeledtem bezárni, mert azóia, hogy Annet belépni láttam, a mámor elvette eszemet. A kilincs csikorgott és éles fény törté át a homályt. Marcel vicomte-ot láttuk, aki önmagából kikelve, sötét arccal belépett s gyalázó szavakat kiáltott felesége felé.

És Anne jéghideg mosolylyal így felelt: — Megboszultam magamat . . . és hogy senki se gyanusithasson azzal, hogy más érzélem vezetett, mint a boszuvágy, ezzel megboszultam meg magamat!

• • •

— Ez az én nagy szerelmi emlékem — fejezte be elbeszélését Jacques Bourron. — Ez volt az egyetlen eset, mikor nem vásárolnom kellett a szereimet. Ezzel én beértem volna a most tudnám, hogy nem éltem hiába, ha Annet legalább meghagyta volna nekem az egyetlen illúziót. Miért nem akarta magát önmagáért megboszolni? Miért nem volt hozzám is. hi már elfogadta az utált ölelést?

Kovács Gyula szerint nem memorandumot kell írni, hanem a törvényhozástól kell erélyesen követelni a helyzet javítását.

Biró Bálint (Fehérmegye): A segédegyszők sármalmas helyzetét vázolja.

Több felszólalás után a közgyűlés a választmány indítványát fogadta el, amely kimondja, hogy újabb felirat intézendő a kormányhoz.

A beérkezett indítványok letárgyalása után átérték a választásra.

A megüresedett pénztárnoki állásra Varga Károlyt, másodjegyzőnek Brüller Jánost s harmadik jegyzőnek Nagy Sándort választották meg.

Végül Csizmadia László jelentést tett a minisztereknél járt küldöttségek eredményéről. Wekerle Sándor miniszterelnök szívesen fogadta a küldöttséget és ígéretet tett, hogy a jegyzők feliratát tanulmányozni fogja.

Kossuth Ferenc kereskedelmi minisztertől a jegyzők kedvezményes vasúti jegyet kértek. Kossuth azt mondta, hogy tízezer jegyzőnek nem adhat kedvezményes jegyet, mert akkor tanárok és mások is kérnének. A körjegyzőknek talán meg fogja adni a kedvezményt. Ő benne — ugymond Kossuth — a községi jegyzők ellenséget látnak. (Ugy van.) Pedig jó akarattal viseltetik a jegyzői karral szemben. (Zaj.)

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter szíves és elismerő szavakkal emlékezett meg a jegyzők nagy és fáradtságos munkájáról.

A közgyűlés végül köszönetet mondott Maczky Emil és Rátkay László orsz. képviselőknek, akik a minisztereknél járt küldöttségeket vezették. Az ülés két óraker véget ért.

Az 1908. évi XXXVIII. t.-cz. és a vármegyék.

Budapest, november 7.

Az előbbeni, ugyancsak ilyen cím alatt írott közleményemben, midőn a vármegyék hatáskörébe utalt kérdéseket felsorolom, egy kis sajtóhiba csuszott be, az áll ugyanis ott: „kutvizsgálat”, hát e helyett „husvizsgálat” értendő.

Ennek előrebocsátásával folytatom fejtegetéseimet, amelyek tulajdonképpen burkolt kérdések a vármegyék vezetőihez intézve és céljuk az, hogy ezen kérdések megoldásánál az intéző körök legyenek méltányosak.

Ezekután folytatom:

A fuvardíj, illetőleg az utátalány megszabása is a vármegyékre van bízva.

Az eszmék tisztázása céljából felemlítem, hogy nem szabad a fuvardíjat, vagy utátalányt összetéveszteni a távolsági pótlékkal.

A távolsági pótlék orvosi díjazás; fuvardíj annyit, mint szekérbér.

A fuvardíjért elviszik az orvost az egyik községből a másikba, vagy a községből a pusztára vagy tanyára, de az orvosi működés ezzel díjazva még sincsen, mert a fuvardíjat felemészti az utazás.

Mikor az orvos a lakástól messze fekvő más községekbe vagy tanyákra vitetik, több időt tölt el, mint ha a székhelyén menne beteghez és — természetesen — magasabb díjazást igényel, mint otthon. Ez a magasabb díjazás kétféleképp történhetik: vagy úgy, hogy a látogatási, illetve rendelési díj állapították meg magasabb összegben, vagy úgy, hogy a látogatási díj, illetve a rendelési díj minden községben egyenlő, t. i. annyi, mint a székhelyen, de az idővesztés, amely alatt valamely más községbe átmegy, aránylagosan kárpótolatik: erre szolgál a távolsági pótlék, amely a nevében hordja természetét, hogy pótolja az idővesztést, amelyet valamely beteg ellátásánál az orvosnak a távolság okoz. Ugy a fuvarozásnál, valamint a távolsági pótléknál az legyen irányadó, hogy a községek se terheltessenek meg túlságosan, de az orvos érdeke se sértsék. Teljesen elég, hogyha a fuvardíj úgy szabatik ki, hogy az a tényleges kiadásnak megfelelően, hiszen mi nem akarunk nyereszkeskedni, de azt meg a község nem kívánhatja, hogy a fuvarra ráfizessünk.

Fuvardíj jár az orvosnak minden hivatalos ki-

szállásnál, amelyhez hozzászámítatik a községek időszakonkénti köteles meglátogatása is.

A rendes, kikötött időn kívül történő kiszállások, ha magántermészetűek, a fuvart illetőleg nem eshetnek sem a község, sem az állam terhére, hanem ebben az esetben az egyesek adnak fuvart vagy fizetnek fuvardíjat. A fuvar egyszerűen arra való, hogy a körorvosnak legyen módja a más községben lakó beteghez elmenni.

A távolsági pótlék tulajdonképpen működési díj. Ha valamely orvosi körben van három község és minden községben egy korona látogatási díj, akkor a székhelyen kívül, más községben lakó beteg fizet az orvosnak egy koronát és fizeti a távolsági pótléket és a fuvart. Amaz díjazná az orvos szellemi munkáját, emez pedig a testi fáradságot.

Mikor valaki a rendes látogatási napon kívül beteghez orvost vitet, akkor vagy küld érte kocsit, vagy nem; ha kocsit küld, akkor fizeti az orvosnak a látogatási díjat és a távolsági pótléket, ha pedig az orvos fogad fuvarost, vagy megy a saját kocsján, akkor még a fuvardíjat is megtéríti.

A rendes kiszállási napokon a fuvardíj a község terhe.

Járvány idején az állam fizeti úgy a fuvardíjat, mint a távolsági pótléket minden olyan kiszállásnál, melyet a hatóság szükségesnek kimondott. Ezeknek előrebocsátásával jelzem, hogy úgy a fuvardíjra, valamint a távolsági pótlékre legcélszerűbb a kilométerpénz (oda-vissza): ahány kilométer, annyi ötven fillér. Községek az orvossal kötött egyezséggel évi átalányban is állapodhatnak meg. Ha az orvos megévezett a községekkel abban, hogy rendes látogatási napon kívül, valamely beteg mennyit fizet az orvosnak, akkor az a beteg fizeti ezt a díjat és ad fuvart, vagy fizet fuvardíjat is. Távolsági pótlék ebben az esetben nem jár.

Ha a községek fuvardíjatalányban egyeznek meg, ne kössék az egyezséget hosszú időre, mert a viszonyok változnak és könnyen beáll az az anomália, ami pl. nálam is van már most, hogy én kapok a községtől egy fuvarért két koronát és tőlem elkövetel a fuvaros négyet.

A kilométerpénz megállapításánál ilyen furcsaság kevésbé fordulhat elő.

A hét éven aluli gyermekek gyógykezelésénél a czimen olvasható törvény úgy intézkedik, hogy gyógykezelésért a fele díj fizetendő.

A törvény alkotóinak szeme előtt mindenesetre a nagymérvű gyermekhalandóság lebegett és a cél volt ezen segíteni akarni.

Nagy és szép gondolat megtartani az életnek több százezerre menő gyermeket; mindenesetre állami érdek, a magyar államnak érdeke, husz millió ember érdeke. Eszme, amely hivatva van arra, hogy a husz milliót emelje, gyarapítsa, de engedjen meg a tisztelt közönség egy szerény kérdést. Miért hozzon 20,000,000 ember érdekében a csekély számú orvosi kar, az 5000 egyénből álló orvosi kar áldozatot?!

A gyermek gyógykezelése sokkal nehezebb, sokkal több gondot, körültekintést igényel, mint a felnőtté.

A gyermekkorra sokkal több megbetegedés esik, mint a produktív korra. Az összhalálozásnak fele esik a 7 éven aluli gyermekekre és ha azt vesszük, hogy a 7 éven aluli gyermekek között leginkább előforduló fertőző és ragályos betegségek sokkal nagyobb mértékben uralkodnak, mint a 7 éven felüli korban és ámbár az ezen korban uralkodó mindenféle betegségnek nagyobb a halálozási kitevője, mint a magasabb korbelié, mégis elmondhatjuk, hogy a megbetegedések száma a gyermekek között, főleg azért is, mert a 7 éven aluli gyermekek gyógykezelése kötelező, legalább is van annyi, mint a felnőttek között; a gyógykezelési munkanap mindenesetre több.

Egy „circulus vitiosus” előtt állunk: a gyermekek betegségében a gyógykezelés elmaradása, sőt még a hiányos volta is megboszulja magát, mert a belőlük fejlődő újabb generáció satnyul és ezek ivadéka degenerálódnak, visszafelé fejlődnek! Ez is egyik oka annak, hogy a halandóság okaiban a veleszületett gyengeség, mint halálok, számban növekedik.

Vajjon gondoltak-e a törvény alkotói arra a kedvetlenségre, amely az orvost, ha még oly humanus is,

elfogja annál a gondolatnál, hogy ennek a beteg gyermeknek, akinél sokkal több a dolgom, mint egy felnőtté, gyógyításánál munkámat csak félig fizetik meg?!

Azaz, értsük meg egymást; miután a felnőttek gyógykezelése sincsen kellőleg díjazva, munkánk ezzel nincsen megfizetve, ennek a díjnak a megfizetése igazán neveléses. Node törvény, törvény!

De ha már így is van, valamiképpen kellene rajta segíteni, hogy az orvos kedvetlensége is elenyésszen, a közönség is megelégedjék.

Országszerte hangoztatjuk, hogy a hét éven aluli gyermekek gyógykezelése évi átalánnyal volna díjazandó, itt is megemlítem: a községek váltásák meg a hét éven aluliak gyógykezelését. Természetesen az orvossal egyetértőleg.

Következik a halottkémlés kérdése. Hát kérem, ezen nem szabad könnyen keresztülsiklani.

Mindenesetre kívánatos, hogy ahol lehet, a halottkémlést orvos végezze, ami mindenféle kívánalomnak jobban megfelel, mintha képesített halottkémlő vagy éppen a kis időközökben változó előjáróság valamely tagja végzi, azonban a díjazásnál tekintetbe kell venni, hogy az az orvos a halottkémlésnél éppen olyan munkát végez, mint a gyógykezelésnél, néha bizony egy cseppet sem tetszetősebb, azért feltétlenül megkívánhatja és joggal meg is illeti az, hogy a halottkémlésért is kellőleg díjazassék. Tehát egy egyszerű halottkémlés legkisebb díja 1 koronánál kevesebb nem lehet. Ott pedig, ahol a halottkémlés helye az orvos lakásától két kilométernél távolabb esik, fuvar adandó és távolsági pótlék fizetendő.

Mindenesetre jó lesz megszívlelni azon tanácsot, hogy mindenütt gondoskodni kell helyettesről, mert sokszor fog gyógykezelés és halottkémlés egymásba ütközni, amikor az orvos kötelességszerűen előbbre kell, hogy tegye a beteg embert és előbb látogassa, mint a halottat. A távolság itt mindenesetre nagy szerepet játszik.

Tehát fuvar- és távolsági pótlék éppen úgy jön szóba a halottkémlésnél, mint a gyógykezelésnél.

Mindezen kérdések elintézésénél azon elveknél kell vezetni az intéző köröket, hogy a közegészségi közszolgálat végzése jó kezekre legyen bízva és ezen kezek kedvvel dolgozzanak. Orvosi állás ne csak azért szerveztessék, hogy éppen legyen, hanem hogy a nagyközönség közegészségügyi szempontból kellőképpen el is láttassék.

Dr. Bödnár Sándor

a körorvosi és községi (városi) orvosi osztály elnöke.

IRODALOM.

* A „Vasárnapi Ujság” november 8-iki száma közli Taifot- az Egyesült-Államok új elnökét, a feloszlóban levő budapesti botanikus kert képeit, Lotz Károly hagyatékából visszamaradt képeket, Pataky László művész rajzát, a török szultán és trónörökös legújabb képét, képeket a delegáció tagjainak kirándulásáról a Csepel-szigetre, Velasquez-képeket a Nemzeti Szalon kiállításáról stb. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Kálmán pompás regénye a Thüköly-kori régi magyar világból, Oláh Gábor és Nils verse, Haraszthy Szederkényi Anikó novellája. Lemaitre francziából fordított regénye. Egyéb közlemények: Cholnoky Viktor cikke Kréta szigetről, tárcacizikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „Világ-krónika”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanígy megrendelhető a „Képes-Népiap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* Új idők. Változatos és magas irodalmi nivóju tartalommal jelent meg az Új Idők e heti száma, amelyben Lovik Károly folytatja „Vándormadár” című regényét. Jakab Ödön „Az én macskám” című novellát ír, amelyet legutóbb a Kisfaludy-Társaság ülésén olvasott fel. Antal Sándor a „Stockholmi vasárnapi”. Syrion „Hubertus” címen a falkavadászokról ír. Közül ezenkívül még a lap egy hosszabb részletet is Sudermann Henrik „Kő a kövek között” című nagyszerű drámájából, „Hands off” címen cikket a detektívtörténet káros hatásáról a társadalomra, továbbá verset Farkas Imréről.

től, Kárpáthy Auréltól, Endrődi Bélától és Emőd Tamástól. Egy csomó aktuális kép a hét eseményeiről, Mühlbeck Károly humoros fejlécel, Gajdusek Erzsébet művészi fényképfelvételai egészítik még ki a szám bőséges és érdekes tartalmát. Az Új Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal VI., Andrásy-ut 10.

• Az örök város. Néhány évvel ezelőtt irodalmi szenczezióként jelent meg az angol könyvpiacra egy ismert és népszerű angol írónak, Hall Caine-nek regénye az örök városról, a jubileumi esztendőről s a pápáról. A könyv izgalmas cselekvényével megragadta az angol olvasóközönséget, de Angolország határain túl is óriási érdeklődést keltett. Olaszországban némi harczi zajjal is írt a megjelenése, mert az olaszok rossz néven vették a szerzőnek néhány indiszkrét megjáratását s egy és más kedvezőtlen véleményét a mai Rómáról. Irodalmi polemikák következtek, amiknek a könyv igen jó hasznát vette, mert napról-napra nőtt a kelendősége. Azt mondhatni, minden nyelvre lefordították már ezt a regényt. Most végre magyarul is megjelent. Magyarra Balla Mihály fordította s a magyar kiadás egyéb külföldiekkel szemben megkülönbözteti, hogy igazi íróember az átültetője, aki az eredetinek végtelen sok finomságát mentette meg nyelvünk számára. Ennek köszönhető, hogy a regény egész hatóereje megmaradt a magyar fordításban s hogy fordítás létére eredeti műként hat. Az „Egyetemes regénytár” idei sorozatában jelent meg s a háromkötetes munkának ára vászonba kötve 3 korona 60 fillér. Kiadta Singer és Wolfner Budapesten, VI., Andrásy-ut 10.

A figyelem az iskolában.

— Tanítási mozdulatok. —

II.

A megértetésnek több a módja. Így van magyarázó, szemléltető és rávezető megértetés. Vonatkozhatik pedig ez a megértés szóra, fogalomra, jelenségre stb. Ha például én azt mondom: rut = csunya, üvölt = ordít, szót magyarázok, még pedig szinonim uton. Ez is szómagyarázat: toklász = rosszul fejlődött kalász. Még pedig körülíró magyarázat. De ez is szómagyarázat: Száll = A golya száll. A hópehely száll. Még pedig a cselekvő alany feltüntetésével való magyarázat. Tropus magyarázat: A víz tükre. A víznek tulajdonképpen nincsen tükre. Mert a tükrök maga tárgy, melynek a jellemző sajátága, hogy felülete síma és a benne megjelenő tárgyakat visszatükrözi. Mivel a nyugvó víz felszíne a tükrök felületéhez hasonlatos, azért a tükrök képét átvitték a víz felszínének a jelölésére is. Ezért képletes, vagyis másképpen átvitt értelmű a beszéd stb.

A fogalom bölcséleti meghatározása tudvalevőleg részint a tartalomra, részint a terjedelemeire vonatkozik. Amazt hívják értelmezésnek, emezt pedig beosztásnak. Az is tudva van, hogy a tartalom meghatározásának magában kell foglalnia a legközelebbi nemű fogalmat (genus proximum) és a falkülönbséget, vagyis a differenzia specifikát. A beosztásnak pedig a fogalom terjedelméhez tartozó összes képzeteket, alfogadalmakat. A bölcséleti meghatározásnak tehát szorosan ehhez kell magát tartania. Pl. madárnak nevezzük a melegvérű, tüdőkkel lélegző, gerinczes, tojások által szaporodó, kétlábú, tollas állatokat. Ide tartoznak: a tyukok, galambok, uszók, gázlók stb. Ámde fogalmakat így magyarázni csak a felsőbb osztályokban lehetséges. Tehát csak ott, ahol az egyes fogalmak megalkotása már maga egy módszeres egységet tölt ki. De az alsóbb osztályokban az eféle meghatározás tiszta anakronizmus. Azért itten csak csorba magyarázatokhoz nyulunk. Például a tyúk fogalmát így nyújtom a gyermeknek, hogy: a tyúk madár. Ezt aligha minősítené valaki fogalommagyarázatnak. Nem is az, hanem csak egyszerű szómagyarázat, melyet még az sem enyhít, hogy felsőbb nemű fogalmával jelöltem meg. De itt ezt másképpen nem lehet.

Nagy szolgálatokat tesznek a szavak magyarázatánál azonban a példák. Így pl. az igazságtalanság fogalma igen világosan kiértezhető a következő példából: Kálmánt minden ártatlansága mellett is megbüntették, ez igazságtalanság volt. A fogalommagyarázat, amint látszik, az elemi iskola első fokán nagyon nehéz. A mondatok magyarázatánál a legelső kellék, hogy először is a szókkal legyenek tisztában a gyermekek.

A tárgyak megértése legkönnyebben érzékeléssel eszközölhető. De a tünetényeké is. Mert a gyermek csak az érzékelés által szerzhet magának azokról tiszta képet. De ezalatt korántsem azt értjük, hogy az érzékelhető dolgokat, jelenségeket csak úgy odatoljuk a maguk némaságában a gyermekek orra elé. Mert a pusztá érzékelés magában még nem megértés. Azért az érzékelést is magyarázattal kell kísérni. Így az alsóbb osztályokban nem elég pusztán bemutatni a golyót, hanem észre kell vettetni annak részzeit is. És meg kell magyarázni azt is, hogy azok milyen teljesítményekre vannak hivatva. Mert máskülönb az érzékeléssel nincs elérve a megértés. Ha pedig nincsen megértés: az egész tanítás egy fabatkát sem ér. A rávezetések is a megértést szolgálják. Például, ha én ezt a számtani igazságot: hogyha mind a kisebbit, mind a kivonandóhoz egy és ugyanazon számot adunk, vagy azokból elveszünk, a maradék nem változik — a példák sokaságából a gyermekekkel kitaláltatom, akkor rávezető megértést végeztem. Amint a fentebbiekből kitetszik, a megértés a tanításnak igen fontos része.

De a megértés a tanítás teljességéhez még korántsem elégséges. Szükséges még ezenfelül, hogy az így nyert képzetek, fogalmak a lélekbe erősen bele is nyomassanak. Ezt úgy hívja a didaktika, hogy: megerősítés, begyakorlás, betanulás stb. A megerősítés gondoskodik a régi és új képzetek kapcsolatáról. Mert ha ezek a kapcsolatok nincsenek meg: hamar kihullnak emlékükből. De bármily erősen nyomassanak is be azok a lélekbe: idővel mégis ki vannak téve az elhalványodásnak. E végett szükséges a gyakori ismétlés is. Ámde az ismétlés kétféle. Van ugyanis olyan ismétlés, ahol a szerzett lelki képzetek csak egyszerűen feljuttatnak. Van aztán olyan ismétlés, ahol az a feljegzési folyamat hajtatik végre, aminő volt az az első, amelynél a képzetek a lélekbe nyomultak. Az előbbi ismétlés használatos ott, ahol a nyert képzetek felmaradtak a maguk tisztaságában. A második pedig követelményszerűleg lép fel, ha a feljegzés már kezdetben is hézagos volt, vagy ha a képzetek lassacskán erejükéből veszítettek. Az ismétlés tehát a tanításban felette szükséges. Mert valamint a lélek értelmi konstrukcióját a megértés alapítja meg: úgy annak megerősítése részben az ismétlésen fordul meg. Hiszen régen meg van írva: hogy repetitio est mater studiorum.

Ha már most azt kérdezné valaki tőlünk, hogy a fentebb vázolt tanítási módok között melyik a fő, arra azt felelnék, hogy a megértés. Mert megértés nélkül nincsen belátás, nincs fogalom, nincs semmi. De bár így áll a dolog, azért a többi tanítási mozzanat sem kicsinyelendő. Mert ezek az egyes tanítási mozzanatok olyanok, mint a láncszemek. Valamint ugyanis minden egyes láncszemnek megvan a maga külön teljesítménye magának a láncnak szervezetében: éppen úgy a tanításban ezek a mozzanatok is külön sajátos teljesítményt végeznek. De valamint az egyes láncszemek is csak akkor felelhetnek meg feladatuknak, ha az egészbe illeszkednek, éppenny ezek a tanítási mozdulatok is csak akkor érik el céljukat a maguk teljességében, ha azok a tanítás szervezetében egymást kiegészítve és támogatva vesznek részt. Mäskülönb nem. Tehát nem különválva mutatkozik az értékük, hanem összevéve, együttesen. Itt a szerves összetartozandóság a punctum saliens. Szabó Kálmán.

SAKK.

Rovatvezető: Gajdos János.

222. számú játszma.

Játszották Münchenben 1908. szeptember 16-án (X. matchjátszma.)

Spanyol játék,

Világos:	Sötét:
Dr. Tarrasch	Dr. Lasker
1. c2-c4	e7-e5
2. Hg1-f3	Hb8-c6
3. Ff1-b5	Hg8-f6
4. 0-0	Hf6-e4

Ez a régen igen kedvelt folytatás már alig használatos, a mesterek többsége a gyalog ütésével nem megy bele kétes kimenetelű bonyodalmakba. A világmester is csak azért választja ezt az egész változatot, mert ki akart próbálni egy újabb védelmet.

5. d2-d4	Ff8-e7
----------	--------

Egy időben divatos védelem volt 5... He4-d6, mire a teoretikus folytatás 6. Fb5xc6, d7xc6 7. d4xe5, Hd6-f5 8. Vd1xd8†, Ke8xd8 9. Bf1-d1†, Ke8-d8 10. Hb1-c3 stb. és sötétnek van ugyan két futárja, de nehezebb a játéka.

6. Vd1-e2	He4-d6
7. Fb5xc6	b7xc6
8. d4xe5	Hd6-b7

Ezen lépésen kívül, mely a sötét huszárt a tábla szélére viszi, még csak 8... Hd6-f5 történhetnék.

9. Hb1-c3	0-0
10. Bf1-e1

A Pillsbury által bevezetett folytatás; azelőtt 10. Hf3-d4 volt szokásos.

10.	Hb7-c5
----------	--------

A londoni versenyen 10... Bf8-e8-al kísérelték meg a védekezést, de arra igen erős az Alapin-féle 11. Ve2-c4 lépés.

11. Hf3-d4	Hc5-e6
12. Fc1-e3	Hc6xd4
13. Fe3xd4	c6-c5

Dr. Tarrasch az 1898. bécsi versenyen Pillsbury ellen itt a szokásos 13... d7-d5-öt játszotta, amire azonban Pillsbury 14. Hc3-a4! újításával végképp megbénította sötét vezérszárnyát s ettől kezdve sötét védelmét, mint nem kielégítő, elvetették. Később Braziliában foglalkoztak e megnyitással s ott fedezték fel a szöveglépet, melyvel sötét állását tarthatónak vélték. Az itt előforduló új lépést Teichmann hozta Európába, aki huzamosabb ideig Rio de Janeiroban tartózkodott.

14. Fd4-e3	d7-d5
15. e5xd6	Fe7xd6

Sötét nem kerülheti el az izolált kettős gyalogot, mivel 15... c7xd6 nem történhetik 16. Fe3xc5 miatt.

16. Hc3-e4
------------	------

Dr. Tarrasch az előző hasonló megnyitású játszmában Vd8-h4-et megakadályozandó, a gyöngébb 16. Ve2-h5-öt lépte, a jelen játszmat követően pedig 16. Ba1-d1-el folytatta. A tett lépés azonban a legerősebb.

16.	Fc8-b7
----------	--------

A c5-gyalog ezzel eléggé védve van. Dr. Lasker szerint természetesebb folytatás volna 16... Fd6xh2† 17. Kg1xh2, Vd8-h4† 18. Kh2-g1, Vh4xe4 19. Fe3xc5, Ve4xe2 18. Be1xe2, Fc8-e6 és a különböző színű futárok miatt az állás nagyon remis színezetű, ámbár világos állása kedvezőbb.

17. He4xd6
17. He4xc5, Fd6xc5.	18. Fe3xc5 rossz volna

18... Vd8-g5 miatt; 17. Fe3xc5-ro pedig Blackburne a következő folytatást adja: 17. Fe3xc5, Fd6xc5. 18. He4xc5, Fb7xg2, 19. Ba1-d1, Vd8-g5. 20. Ve2-e3, Vg5-g6. 21. Ve3-g3 stb.; vagy 17. Fe3xc5, Bf8-e8. 18. Fe5xd6, Be8xe4. 19. Ve2-b5, Ba8-b8. 20. Fd6-g3 stb.

17.	c7xd6
18. c2-c4!	Vd8-f6

Számításba jön 18... Bf8-e8 és utána Be8-e6.

19. Ba1-d1	Bf8-e8
20. Ve2-g4	Fb7-c6

Jobbnak látszik 20... Be8-e6. Itt 20... Vf6xb2 természetesen hiba volna. 21. Bd1-b1, Vb2-c3. 22. Be1-e1 stb. miatt.

21. Be1-e2	Be8-e4
22. Vg4-g3	Vf6-e6

SZEN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra

Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 164.

27701

Radnay Károly

BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.

Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

Helyesebb volna, mint dr. Lasker is megjegyzi, 22. Be4×c4, mire következhetnék 23. Bd1×d6, Ba8—d8. 24. Bd6×d8, Vf6×d8. 25. h2—h3, f7—f6. 26. Be2—d2 stb., melynél világos ura ugyan a helyzetnek, de sötét elérheti a remist.

23. h2—h3 Ba8—d8
24. Be2—d2 Be4—e5
25. Fe3—h5! Ve6—g6

Ha 25. Ve6×g6, úgy 26. Vg3×e5; ha pedig 25. Be5—e1†, úgy 26. Bd1×e1, Ve6×e1†. 27. Kgl—h2; g7—g6. 28. Bd2×d2 stb. és nyer.

26. Fh6—fa Be5—c6
27. Ff4×d6 Vg6—h5

Jobb volt 27. h7—h5; a tett lépés után sötét állása reménytelen.

28. Vg3—g4 Vh5×g4
29. h3×g4 Be6—e4

Vagy 29. h7—h6. 30. Fd6×c5, Be6—e1†. 31. Bd1×c2, Bd8×d2 stb.

31. Fd6×c5 Bd8×d2
31. Bd1×d2 h7—h5
32. Bd2—d6 földadja.

Sakk-hírek.

Mieses mester a múlt hét folyamán fővárosunkban tartózkodván, szombaton este a Budapesti Sakk-Körben tartott szimultánjátékot nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében. A kiváló német mester 33 ellenféllel mérkőzött egyidejűleg s öt óra leforgása alatt megnyert 22, veszített 6 játszmát, míg 5 játszma remis lett. Másnap, november elsején, Mieses és Forgács egy komoly játszmát váltottak, amely négy órai küzdelem után remisvel végződött. Mieses hétfőn a Székesfehérvári Sakköz Társaság vendége volt, ahol 18 ellenféllel mérkőzött szimultánjátékban. A székesfehérváriak is derekasan megállták helyüket, amennyiben hatan győztek és egy játszma eldöntetlen lett. Kedden a Győri Sakk-Körben produkálta magát Mieses, egyidejűleg hat játszmát vezetve a tábla meglekintése nélkül. Mieses megnyert 3 játszmát, a komáromi dr. Mike Lajos remist ért el, míg dr. Balázs Ernő, valamint Lakos Izsó (Komárom) győztek a mester ellen.

Marshall legutóbb Glashütében játszott szimultán 10 nyert, 6 veszített és 2 remis eredménnyel.

A bécsi sakk-körben hétfőn érdekes mérkőzések kezdődnek. A kör ugyanis tanácskozási versenyt tüzött ki, amelyen a következő nyolcz játékos vesz részt: Albin, Fährdrich, Marco, dr. Meitner, Pink, Réti, Schwarz és Tartakower.

Sakküzenetek.

B. F. Temesvár. A beküldött állásra bajosan lehet azt mondani, hogy az probléma. A feladvány készítése nem olyan könnyű s aki problémát akar kidolgozni, annak tisztában kell lenni mindama szabályokkal és követelményekkel, melyek a problémánál szem előtt tartandók. De ha kedve van a feladvánnyal való foglalkozáshoz, nagyon ajánljuk önnek Schuster Zsigmond könyvét, az egyetlen magyar könyvet, mely a sakk-feladvány készítésének szabályait kimerítően tárgyalja és minden tekintetben kellő utbaigazítást ad. Ha ezt áttanulmányozta,

bizszük, hogy próbálgatásai a feladvány-készítés terén eredménnyel járnak.

Sz. S. Budapest. A beküldött játszmák közül egyik talán közölhető lesz.

V. E. Késmárk. 1. Erről mit sem tudunk. 2. Az új Bilgner „Handbuch“ első része állítólag ez év végén fog megjelenni, amit persze még nem lehet egészen bizonyosra venni, miután már régóta ígérik a megjelenését.

N. Ödön. Budapest. A Budapesti Sakk-Kör az Akadémia-kávéház külön helyiségében van.

Csenevész gyermekek

gyorsan egészségesekké válnak, ha a SCOTT-féle Emulsiót szedik. A javulás már az első adag használata után észlelhető.

A Scott-féle Emulsió

oly édes, mint a tejszín és a beteg szívesen veszi be és megemészti még akkor is, ha a tejet visszautasítja. Küztudomásu, hogy az orvosok az egész világon legmelegebben ajánlják a SCOTT-féle Emulsiót. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer ved-jegyét — a halászi — köjünk figyelembe venni.

Üzleti hetiszemle.

Sertés vásár. Budapest-Kőbánya, 1908. évi november 6-án. Az üzlet lanyha volt. Heti ár-lagárok: magyar válogatott árú 320—380 kg. nehéz 115—116 fill. 280—300 kgr. nehéz, 116—118 ill. Öreg 300 kg. tuli — fillér, szedett sertés vagonból átvéve 120—121 fillér, vidéki sertés — ill. Szerb — fill. tiszta klg.; páronkint 45 kg. Elestülevonás és 4 százalék engedmény szokásos. Élesgárok: Tengeri új K 18.60. Arpa K 16.60 Kőbányán átvéve. Helyi állomány okt. 23-án maradt 30287 drb. Felhajtás: Belföld 1273 drb. Szerbiából — egyéb államokból — drb, összesen 31560 drb. felhajtás: Budapesti fogyasztásra (I—X. ker.) 492 drb, belföldre 1051 drb, Bécsbe 830 drb, osztrák tartományokba 422 drb, német birodalomba (Bajorország) — drb, egyéb országokba (Helvétia) — drb, a szappangyárban feldolgoztatott 21, a szállásokban elhullott drb, waggonokból kirakott hulla — drb borsókásnak találtatott — drb összesen 2816 drb, maradt állomány 28743 drb. A részvényszállásokban elhelyezve 7018 drb van.

Bécsi vásár: nov. 3. Felhajtás 17576 drb sertés, köztük: 6034 drb lengyel. Az üzlet vontatott volt. Nehéz 102—105 fill. középnéhez 100—105 fill. süldő 85—110 100 k.-ként elevensúlyban.

Dresdai vásár: november 2. A vásáron volt

2295 drb., melyek 63—70 márkán keltek 50 kg. eleven súly szerint.

Berlini vásár: november 2. Felhajtás: 11252 drb sertés. Az üzlet sima volt. Finom husos 63—64 márka, husos 62—63 márka.

Széna, szalma, takarmány. (Fuchs József jelentése.) A hetivásáron széna és szalmában mérsékelt behozatal és jó kereslet volt. Eladott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 3805 muhar, 520-ig alomszalma, 260 zsupszalma, 320 szecska, 350 per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 430—460, préselt szalma 2.—250, 50 kó.-ként a józsefvárosi pályaudvaron. — Gabonanemlék: zab: 820—860, tengeri 9.—925, rozs 10.20, árpa 8.20 50 kó.-ként.

Petroleum. A Kőolajfinomító-részvénytársaság gyártmányainak árjegyzése nagyban eladásoknál a következő: Fiumei kristály-kőolaj 37.50 korona. Fiumei White-Star kőolaj (háromcsillagos) 31.50 korona. Fiumei Standard-White kőolaj (kétesillagos) 29.50 korona. (Az árak 100 kg. tisztasúlyért tényleges göngysúlylyal, hordóstul Budapestre bérmentve szállítva értendők). Egyes hordók 1 K-val drágábbak.

Ásványkenőolajok. A Kőolajfinomító részvénytársaság kenőolajgyártmányainak jegyzései nagyban eladásoknál a következők: Fiumei 0. számú tisztítóolaj 20 korona. Fiumei 1. számú orsóolaj 30 korona. Fiumei 2. számú könnyű gépolaj 34 korona. Fiumei 3. számú nehéz gépolaj 40 korona. Fiumei 4. számú vulkán (henger) olaj 20 korona. Fiumei 5. számú fénytelen olaj 24 korona. Fiumei 6. számú kiváló nehéz gépolaj 42 korona. Hengerolaj, sötét 68 korona. 00 jegyű hengerolaj, világos 73 korona. (100 kg. tisztasúlyért, hordóstul, valódi göngysúlylyal, Budapestre szállítva).

Kőolaj. Az „Apolló“ kőolajfinomítógyár részvénytársaság jegyzései a következők: Liliomkirályolaj 40.—korona, Háromszív kőolaj 32.—korona, Csillagkereszt kőolaj 31.—korona, tiszta súlyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, 20 százalék vagy tiszta göngysúlyszámítással. Pozsonyban átvéve, készpénzben engedmény nélkül. III. Apolló könnyű gépolaj 30.—korona, VI. Apollo nehéz gépolaj 42.—korona, Apollo hengerolaj 60.—korona, tiszta súlyu 100 kg.-ként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyszámítással, Pozsonyban átvéve, fizetendő készpénzben 2 százalék engedménnyel, vagy négy havi váltóra.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) A feljött héten a vörös lóherére nézve mozgalmas üzlet fejlődött. Azon körülmény, hogy Magyarország és Ausztria tavaly ilyenkorhoz képest eddig még oly kevés árut ajánlott, Franciaországra terelte a figyelmet, ahonnan nemcsak igen szép minőségben, hanem egyszerűs mind nagy mennyiségben is ajánlottak lóherét. A magyararkától szavatosan mentes mag megkönnyítette az ákút, minek folytán épp oly nagy, mint élénk forgalom fejlődött ki. — Luczerna mult heti ára bár megmaradt, vásárlásra való hajlandóság azonban nem mutatkozik. Az összes egyéb magvak forgalmában változás nem észleltetett. — Jegyzések nyers áruért 100 kg.-ként: luczerna, világos szemű 118—133 korona, luczerna, barnás szemű 108—113 korona, vörös lóhere, természetből arankamentes 130—150 korona, vörös lóhere, arankától megtisztított 120—140 korona, vörös lóhere, magyararkás 110—115 korona, biborhere 34—36 korona, baltacziu 40—42 korona.

**BRÁZAY
SÓS-
BORSZESZ
A LEGJOBB!**

Kapható mindenütt. Utánzatoktól óvakodjunk.

HOLZER

császári és királyi udvari szállító

DIVATHÁZA

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 9.

Világvárosi áruház!

Váró- és olvasótermek!

Felvonók!

Külön műtermek:

Kosztümök és francia toalettek

mértékutáni rendelésre.

Külön gyermekruha és felöltő-osztály

== A ==

SOUTERRAINBAN:

Téli kabát	26 K
Plüsspaleto	32 K
Szőrmekabát	50 K
Színházi bluz	26 K
Színházi paleto	35 K
Alj, divatos	8 K

Estélyi, színházi paletok és gal-
lérok a legdivatosabb
kivitelben.

Szőrmeujdonságok

elsőrendű kivitelben: coboly, nyest
sealskin, perzsia stb.-ből.

Bluzok ✨

Pongyolák

Zsuponok

dus választék-
ban raktáron.

Kalapok

eredeti párisi
modellek után
20 koronától 200 koronáig.

Esernyők

Övek ✨

Retikülök

Shawlok

a legizlésebb
és legelegánsabb
kivitelben.

JOHN FOWLER & Co.

JOHN FOWLER & Co. CÉGNEK
ujjonnan szerkesztett eszközei

tömegteljesítésre egészen sekély miveltésnél, mint tarlóhántás és vetőszántás, eszközök sekélyszántásra egyidejű altalajporha-
nyítással. Külön eszközök répaemelésre és hanttörésre; rigólekék szőlő- és komlóültetvények, falkolák és erdőtelepítés
számára, valamint sok másféle eszköz.

JOHN FOWLER & Co. CÉGNEK
eredeti gőzekekészletei

az országnak több száz kiváló és vezető gazdaságában 38 év óta a legjobb eredménnyel vannak használatban. **John Fow-
lernek kétegéprendszerre sodronyokotélatvitellel az egyetlen, amely úgy a nedves, mint a nagyon
száraz években egyaránt teljesen megállja a helyét és amelynek csatlósok és veszteségek ki vannak zárva.**

JOHN FOWLER & Co. CÉGNEK
eredeti gőzekekészletei

gyakorlatilag kipróbált szerkezetük és a legjobb anyaguk következtében az üzemből igen tartósak és olcsók.

John Fowler & Co. eég kész olyan gazdákat, kik a gépjármű talajművelés iránt érdeklődnek, szakértők által a cég költségére
felkerestetni, hogy az érdeklődőkkel azok kívánságait megbeszéljék, valamint a helyi viszonyokat megvizsgálják és aszerint
adjanak tanácsot, miáltal a megrendelőknek a **legjobb siker biztosítottik.**

JOHN FOWLER & Co. Budapest-Kelenföld.

FŐNYER
ESETLEG

1.000.000

KORONA

Adél	13381	Klára	78207
Agnes	4663	Klotild	11871
Amália	11574	Laura	11854
Anna	4248	Lenke	45095
Aranka	63476	Lidia	91367
Berta	68271	Lina	92974
Boris	73845	Lujza	94082
Cecil	66431	Malvin	63863
Dóra	63318	Margit	55471
Emma	68437	Matild	53949
Eva	68303	Nelli	3757
Erzsi	101301	Netti	101303
Etel	65379	Olga	11572
Flora	63480	Paula	75301
Frida	55931	Piroska	11864
Gizi	5162	Roza	73826
Ilona	5192	Sári	12305
Irén	78821	Teréz	13391
Irma	55471	Valéria	11557
Janka	45716	Verona	5169
Jolán	69099	Viktória	69088
Juliska	69092	Vilma	68306
Judit	11888	Zseni	68301
Katalin	11890	Zsófia	68262

Adolf	101882	Imre	96588
Agoston	101301	István	96570
Aladár	75466	János	11495
Albert	63256	Jenő	94090
Andor	22744	József	95242
András	23891	Kálmán	50086
Antal	22740	Károly	11499
Árpád	9296	Lajos	7111
Arthur	101303	László	13376
Bálint	74573	Lipót	65378
Béla	24423	Márton	68252
Bertalan	24419	Mátyás	68322
Dávid	74547	Mihály	68431
Denes	24414	Mór	85244
Dezso	23888	Otto	50052
Ede	100779	Ödön	51780
Elek	9042	Pál	101318
Elemér	8705	Péter	46051
Ferdinánd	74533	Samu	53930
Ferencz	101313	Sándor	11870
Frigyes	96593	Tamás	11877
Gábor	74526	Tivadar	5511
György	623	Vilmos	39034
Gyula	5195	Zoltán	38518
Henrik	93530	Zsigm.	101308
Hermann	63898		

HUZÁS NOVEMBER 19 és 21.

SORSJEGYÁRAK: 1/12K 1/2 - 6K, 1/43K, 1/8 1.50

DÖRGE BANK R.T.

BUDAPEST.
KOSSUTH
LAJOS U. 4.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Irta: FRED. VILLER.

63

— Ez már mégis csak sok! — kiáltottam én. — Aki ezt a fényképet csinálta, nagyon ostoba, vagy nagyon szemtelen volt. De hogy azt nem tudták előbb felfedezni! Nézd csak a milói Vénusz, Monk!

— Te ezt a kis elefántcsont kópiát gondold, ami odakerült szintén a képre?

— Monk hangja nyugodt volt, de arcán látszott a feszült várakozás izgalma.

— Hadd lássam! — szóló Klára hevesen és gyorsan kivette a kezemből a képet és üveget, aztán így szólt:

— Mi különös látnivaló van ezen a Vénuszon? Ahogy a fényképen látom, ez a kópia valószínűleg mestermű lehet; de egyebet nem tudok felfedezni.

— Nem — feleltem én. — Mert nem hord ruhákat és kalapokat. De mondd csak, — fordultam Monkhoz — hány karja van a milói Vénusznak?

— A jobboldalon félkarja, a baloldalon pedig egyáltalán nincs...

— De ennek itt a baloldalán van a félkarja és a jobboldalon semmi.

— Ezt nem értem — szóló Klára. Eddig a kép a kezében volt, most átnyújtotta Monkknak.

— Na látod — szóltam én vigan — ha egy nő a kalaptollat a jobboldalon hordja, azt azonnal felfedezed; ha azonban a félkarját a jobboldal helyett a baloldalán viseli, azt nem veszed észre. De mi lelte Monkot?

Monk egy pillanatig nézte az üvegen át a képet; azután mindkét tárgyat félre tette és felkelt. Az egyik kezével eltakarta a szemét és hosszabb ideig úgy maradt. Mikor ismét elbocsátotta a kezét, a szeme belemeredt a sem-

miségbe és úgy állt ott, miközben halkán mormolta:

— Én ostoba számár, én akarom a detektivet adni és vak vagyok! Teljesen vak! Másokat igyekeztem vezetni és nem látom magam előtt az én utamat!

Nem érdemlem meg, hogy éljek, nem érdemlem a port, melyet taposok.

Sokszor gondolok vissza erre a jelenetre és arra, milyen csodálatosan viselkedik a test, mikor az ész hatalmasan működik.

Monk később elmondta, hogy fogalma sem volt róla, milyen szavakat használt akkor. De abban a néhány pillanatban az egész történet, mely éveken át foglalkoztatta, újból keresztül ment az agyán, de új formában, más világításban és keresztül nézett azon a homályos fátyolon, mely eddig az egész dolgot eltakarta előle.

Kis idő múlva Monk nem is volt többé a régi; azaz, inkább a régi Monk volt újabb kiadásban. Nem volt több levert, szomorú, csüggedt ember. A szeme sugárzott, az ajka pedig reszketett a boldog izgalomtól, amint ott állt előttünk és felváltva a Klára és az én kezemet szorongatta.

— Most már minden világos! — szóló boldogan.

— Be tudom bizonyítani Sigrid ártatlanságát; még pedig olyan világosan, mint a nap és egyúttal meg tudom mutatni — itt az arcát valami árnyék futotta be — ki a gazember, aki a gyalázatos csalást így rendezte.

— De hogyan?

— Ezt mindjárt megmagyarázom — felelte Monk. — Miért mentették fel Evelinet? Miképpen bizonyosodott be, hogy nem ő az, aki le van fényképezve a képen? Tudjátok még?

— Természetesen tudjuk! — feleltem én. Mindenekelőtt a képen levő nőalak gyűrűt visel a bal kéz gyűrűs ujján, míg a komorna egy sérülés folytán, melyet még gyermekkorában szerzett, nem tudott gyűrűt viselni a bal kezén...

— Helyes — és még?

— Azután a képen levő órán az idő néhány percczel felőtöl jelez és abban az időben Eveline az anyjánál volt, amit bizonyítani is tudott.

— Ez mind helyes. De a feleséged és te is

megmutattad nekem, hogy a képen egy kalaptoll látható a jobb oldalon, holott annak a baloldalon kellene lenni, továbbá a milói Vénusznak egy karja van azon az oldalon, ahol nem szokott lenni, ellenben ott nincs, ahol kellene, hogy legyen. Ha tehát a képen levő hölgy szintén a bal karját a jobboldalon hordja és megfordítva, akkor a gyűrűvel való eset nem bizonyíték ugye-bár? Hiszen akkor a jobb kezén van az a bizonyos gyűrű...

— Igen, neked igazad van, de az időpont? Az elefánt homlokán levő óra?

Válasz helyett Monk az íróasztalomhoz lépett, ahol egy kis ébresztő-óra állott. Először megigazította a mutatókat, de a számlapot óvatosan eltakarta előttünk. Azután intett nekünk, hogy kövessük és a szoba másik oldalára ment, ahol egy nagy fali tükör függött. Klárát és engemet a tükör elé tolt, ő maga a hátunk mögé állt, az órát pedig feltartotta a magasba.

— Nézzetek a tükörbe és mondjátok meg, hány óra?

— Kilenc percczel mult fél hét óra — feleltük egyszerre.

— Most forduljatok meg és nézzetek ide tükör nélkül. Nos, mit szölk ehhez? Kilenc perc hiányzik, hogy fél hét óra legyen, ugye-bár?

Most rajtunk volt a sor, hogy elgondolkozzunk.

— Tehát te azt gondold, hogy az egész kép hamisítva van? Mintegy megfordítva, úgy, hogy a bal jobbot mutat és megfordítva?

— Azt gondolom, hogy ez a kép teljesen rendben van — felelte élenken Monk. És Eveline Reiersent ábrázolja. Abban a pillanatban, mikor le lett véve, a kalaptoll tényleg a bal oldalon volt; a bal kezében volt a gyémánt, a jobb kezén volt a gyűrű. Az óra fél hét órát mutatott, azaz kilenc percczel kevesebbet.

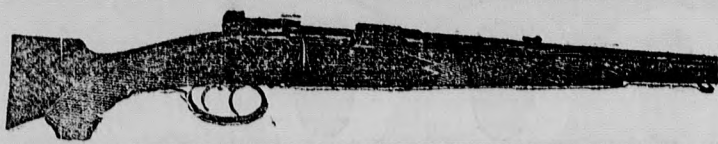
— De hát hogyan?

— Ezt mindjárt meg fogom mondani. Az egész titok abban rejlik, hogy a fényképfelvételt egy tükörből csinálták.

— Egy tükörből?

— Igen, egy tükörből.

(Folyt. köv.)

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétsősű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fel kell világosítani a gyermekeket!

Ez a ma uralkodó jel-szó a gyermeknevelés terén. De mennyivel fontosabb ennél az a felvilágosítás, melylyel a túlterhelés, kicsapongás folytán kimerült vagy lánymák testi és lelki szenvedéseik által gyötört betegeknek tartozunk.

A »Modern Villamos gyógy módról« című könyv felvilágosítást ad arról, hogy miképpen az egészséges ember, miképpen óvakodjék a betegségek elől, a gyengeség idő előtti bekövetkezésétől. Megmondja az a könyv azt is, hogy mikor és miképpen kell a jelentkező betegségi vagy gyengeségi tünetek ellen sikra szállani s végül azt is, hogy miképpen kell az ideggyengeség tüneteit, a **korai gyengülést, kimerülést, ideg- és izomfájdásokat, fej-, hát- és keresztcsontfájást, reumát, köszvényt, görcsös bántalmakat és hűdéses állapotokat** a lehető legkövetkezősebben gyógyítani, egészséges szervezetet életkedvet életbiztonságot, munkaképességet helyreállítani.

Kérje tehát e lapra való hivatkozással **ingyen és portómentesen** alábbi címtől ezen érdekes könyvet.

Elektro Vitalizer orvosi rendelő-intézet, Budapest, IV., Károly-körút 2., félem. 10.

Elismerő-levél.

Szelvény egy ingyen könyvre.

III. Szörccsel János Karátna Volál. A készülék használata folytán nyert tapasztalatomat a következőkben foglalhatom össze: először is a készülék ereje kitűnően érezhető és hatása a bágyadt ideggyenge testre megbecsülhetetlen, a testet felrisszli, új erőt ad a testbe, kényszeríti az idegeket a rendes kötelességük teljesítésére, új életet ad, kedélyhangulatot, étvágyat, álmot, szóval mindent, ami az élet fenntartásához szükséges, fokozatosan elősegít. A nálam észlelt betegségek kezelésénél a készülék használata 5 hónap alatt annyira bevált, hogy annak használatát most már be-szünteltem.

Elektro-Vitalizer orv. rend.-intézet Budapest, Károly-körút 2. félem. 10.

Kérem részemre díjtalanul, bérmentesen, zárt borítékban elküldeni a

Modern Villamos Gyógy módról szóló művet {*térlek*} részre.
{*nök*}

(A nem kívánt törleendő.)

Név.....

Cím.....

KÜLÖNFÉLÉK.

Gyermeksóhaj.

Picizny ágyadban lázgyötörve
Beteg, vergődő kis gyerek:
Redős homlokkal virraszt anyja —
Búsabb képet nem ismerék.

Hogy mondaná, mi fáj, mi éget,
Csepp ajkán még a szó kevés,
De okos két szeméből látszik,
A véghetetlen szenvedés.

S a két szem így szól szemrehányón:
Anyácskám, mondd, mért szenvedek?
Nem imádkoztam reggel, este?
És nem fogadtam szót neked?

S ziháló, apró kebeléből
Fájdalmas, mély sóhaj szakad.
Ki hallja, annak tépi szívét
Keserves, gyöttrő pillanat.

Ki gyermek sóhaját hallja,
Az nem felejtí sohasem,
S hite meging egy pillanatra:
Van-e még Isten odafenn?

Feleki Sándor.

(Uj mentőhajó.) A német haditengerészet a kiel Howald-gyárban új rendszerű dockhajót építettett, amelynek rendeltetése a szerencsétlenül járt tenger alatt járó hajók kiemelése és megjavítása. Mióta ugyanis a tenger alatt járó hajókkal az összes tengeri államok oly behatóan foglalkoznak, azóta gyakran fordulnak elő balesetek, melyeken a mai eszközökkel csak nagy ügyvel-bajjal tudnak segíteni. Tökéletesednek ugyan maguk a tenger alatt járó hajók is, de még nem érték el a tökéletességnek azt a fokát, hogy baleseteket elkerülhetnének. Azon kell tehát törekedni, hogy legalább könnyen meg tudják az ilyen hajót javítani. Az új dock, melyet Vulkan-nak neveztek el, tulajdonképpen két egymás mellé helyezett hajóból áll, melyek elöl, hátul s középén össze vannak kapcsolva. A két hajó között annyi hely van, hogy ott egy tenger alatti hajó elfér. A középső összekötő tartókon emelőszerkezet van,

melynek segítségével az emellett hajót a vízből föl lehet emelni és a két hajó között elhelyezve, ott ki lehet javítani, vagy egy hajógyárba vinni. A két dockhajó mindegyikén egy-egy hajtócsavar van, amelyeket egy-egy elektromotor forgat. Az elektromos áramot pedig két gőzturbinával kapcsolt dinamógép szolgáltatja. A teljes hajómechanizmust a parancsnoki hidról lehet kezelni.

(A Cullinan-gyémánt.) Amszterdamban most fejezték be a híres Cullinan-gyémánt közzörülési munkálatait. De csak kevesen dicsekedhetnek azzal, hogy a világnak ezt a legnagyobb és legértékesebb gyémántját a saját szemükkel láthatták. E czéleből egy élelmes hollandus üvegghől egy teljesen hű utánzatát mutatja be az érdeklődő közönségnek. Ugyanő egyuttal más híres gyémántok utánzatait is bemutatja. Ilyenformán csak most tűnik ki, hogy a 3024 karátos Cullinan-gyémánt mennyire felülmúlja nagyságra nézve a többi gyémántokat. Ennek dacára újabbán az a nézet kezd elterjedni szakkörökben, hogy nem a Cullinan a legnagyobb gyémánt, hanem hogy a legnagyobb valószínűség szerint ennél még sokkal nagyobb gyémántnak is kell valahol lenni Dél-Afrikában. Molengraaff G. H., a defti főiskola ásványtani professzora, erre vonatkozólag a következőket írja: „A Cullinan-gyémánt csak egy része egy sokkal nagyobb gyémántnak, amelynek méreteit csak hozzávetőleg lehet megállapítani. Az eredeti nagy gyémántról természetes kristályhasadás folytán négy gyémántnak kellett leválnia. Ezt a hasadási felületekről lehet megállapítani, amelyek, mint ismeretes, oktaeder felületeket mutatnak. A levált részek mind-egyikének elég nagy méretei voltak, amint ezt a Cullinnannál is láthatjuk. A Cullinan-gyémánt egy összefüggő kristályokat képez, teljesen átlátszó és szintelen. Átlátszóság tekintetében legjobban hasonlít egy tiszta jég-tömbhöz, vagy az opál egyik válfaját képező hyalit egy nagy darabjához. Néhány folt is van benne, amelyeket a gyémántba került idegen anyagok és bizonyos belső kristályhasadások, az úgynevezett „glesszak“ okoztak, de szerencsére ezek olyan fekvésűek, hogy a drágakő értékét egyáltalában nem befolyásolják. Általában azt lehet mondani, hogy a Cullinan az eddig ismert nagy gyémántok közül a legtisztább. Az a kérdés már most, vajon meg lehet-e találni a Cullinan lappangó társait. A lehetőség mindenestre fennáll, de azt már nehezen lehetne megállapítani, vajon gyémántbányában, vagy másutt fogják-e megtalálni. Valószínűnek látszik, hogy a Cullinan társai messze elszóródtak, úgy, hogy valaha még megtalálhatják őket valahol. Legújában sir William Gookes angol geológus azt mondta, hogy a Cullinan csak egyik kisebb része egy óriási gyé-

mántnak, mely oktaeder alakú volt és kristályhasadás következtében részekre szakadt.

(Óriási szőlőtöke.) Angliában a Hampton Court palota kertjében egyetlen egy szőlőtökéről, melyet persze üveggház véd az időjárás viszontagságai ellen, 500 fej szőlőt szüreteltek. A szőlőt a windsori kastélyba küldték, ahonnan a kórházak közt osztott szét. A töke 138 éves, törzse töben egy méter átmérőjű, termő indái pedig oly vastagok, mint egy erős tölgyfa ágai.

(A szem színe.) Mendel atya, a jőnevű botanikus, 1884-ben azt észlelte, hogy egy piros virágú és egy fehér virágú növény keresztezéséből olyan növény származik, melynek piros virága van. Ez esetben tehát a piros szín a domináló. Ha pedig ilyen keresztezés révén létrejött korcsnővényeket egymás közt keresztezzük, akkor az új származékok 75 százaléka piros, 25 százaléka fehér virágú lesz. E jelenségek eleinte matematikailag magyarázatot adtak. A korcs növényeket egymás közt ugyanis négyféle kombináció szerint keresztezhetjük: piros + piros; piros + fehér; fehér + piros és fehér + fehér virágú növény. Minthogy a piros szín domináló jellegű, mindama kombinációkban meg fog jelenni, amelyekben szerepel; így tehát az eseteknek csupán 25 százalékában kapunk fehér színű virágokat. Davenport e tény ismeretében arra a gondolatra jött, vajjon az emberi szem színének átöröklése nem ugyanazon törvény szerint igazodik-e, mint amely a tulipán és más virágok keresztezése esetében érvényre jut. Davenport a szem színének két alaptípusát különbözteti meg: a barnát (vagy feketét), amely különleges pigmenttől kapja színét; a kéket, mely színét a szivárvány hátrányban szétszórtnan levő apró szemcsék által megtört fényugártól nyeri. A zöld és szürke szín a mellékesen fellépő sárga pigment révén áll elő, mely a barna pigmenttel szokott párosulni. Az átöröklés szempontjából már most a barna szín dominálni fog a kék és szürke szem mellett és a szürke szín a kék színnel szemben. Ha tehát a szülőknek egyforma színű szemük vannak, a gyermekek is azt a színt öröklők; ha azonban az egyiknek a szeme barna, a másiké meg kék: a gyermekek valamennyien barna szeműek lesznek; esetleg lehet közöttük kék szemű is, ha a nagyszülők szemében ez a szín dominált. Ugyanez áll a szürke szemre nézve is. Davenport azt állítja, hogy a szülők és a nagyszülők szemének színéből határozottan következtetni lehet az utódok szemének színére. Ebben az állításban egy kis túlzás lehet, mert bizonyára nincsenek még elegendő megfigyelési és adatai a tudós tanárnak.

uralkodó jel-
rmeknevelés
mennyivel
ennél az a
s, melylyel a
kicsapongás
erült vagy
esti és lelki
Általgyőrt
tartozunk.
rn Villamos
le. című
ágosítást ad
mikép éljen
ges ember,
odják a be-
a gyenge-
tti beövet-
ell a jelent-
azt is, hogy
merülést,
reumát,
otokat a
et életbizo-

mentesen

Budapest.
lem. 10.

önyvre.

nd.-intézet
2. félé. 10.

alánul, bér
elküdöni a
gymódról
része.

nd.)

és kristályhasa-

Hampton Court
tőléről, melyet
zontagsági el-
löt a windsori
ak közt oszta-
ben egy méter
agok, mint egy

a júnevü bota-
y piros virágu
ezéséből olyan
rága van. Ez
Ha pedig ilyen
nyeket egymás
azékok 75 szá-
águ lesz. E je-
izatot adtak. A
anis négyféle
piros + piros;
+ fehér virágu
mináló jellegű,
lenni, amelyek-
csupán 25 szá-
kat. Davenport
ra jött, vajjon
nem ugyanazon
y a tulipán és
érvényre jut.
ptípust külön-
amely külön-
et, mely színét
vő apró szem-
rl. A zöld és
ga pigment ré-
szokott páro-
most a barna
szin mellett és
fia tehát a szit-
ak, a gyerme-
un az egyiknek
a gyermekek
; esetleg lehet
lék szemeiben
szürke szemre
a szülők és a
ozottan követ-
szinére. Ebben
mert bizonyára
ei és adatai a

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS”-NEK

A prágai zavargások.

Prágában napirenden vannak a nemzetiségi torzalkodások a német és cseh diákok közt. Minden legkisebb ok elég arra, hogy a fiatal ág összecsapjon és tüntetve, lármázva zavarja a város nyugalmát. A legutolsó diákiüntetés most volt a napokban. A zavargások olyan méretűek voltak, hogy a rendőrség és a katonaság csak a legnagyobb erőfeszítés árán tudta helyreállítani a rendet. A zavargás egész Csehországra kiterjedt és a kisebb városokban is voltak verekedések.

Bűnbocsánat.

Iria: Timár Szaniszló.

Gondokkal telt fejcskékjét tenyerébe hajtva, könyökét az asztalra támasztva, kerekre nyílt szemekkel nézett az előtte ülő férfiúra.

— Ti mindent könnyen intéztek el — mondotta ajkbiggyesztve, mialatt fehér kezeit szinte önfeledten engedte át annak, akihez szavait intézte — igen, nagyon könnyen: párbajjal — tette hozzá élénken, mialatt szemeiben a harag kifejezése jelent meg.

— Elcsábítottatok egy asszonyt, aki hálótokba esett; a bűn kitudódik s ti mit tesztek? Párbajoztok. A segítők megadják a jelt: egy, kettő! A felek összecsapnak: a bőrön egy horzsolás vagy a levegőben két lyuk és tessék! Az úgy a lovagiasság szabályai szerint be van fejezve. A férjnek többé semmi keresni valója nincs a felesége szeretőjén. No bizony; jó is volna! Egy rókáról két bőrt nem lehet lehozni, mondják a becület-kódexek.

— De biztosítalak, Elza, nem úgy áll a dolog.

— Ne biztosítson, kérem, semmiről. Ha a férfi azt mondja, biztosítalak, akkor azt gondolja magában, meg akarlak csálni.

— Így ömsz engem, kedvesem.

Az asszonyka összeráncolt homlokkal nézte a beszélőt.

— Ne érzelejünk, Edus! Arra most nincs idő. Csak a különbségről akarok szót ejteni, mely a férfi és nő sorsa közt van. A férfi mondom, fegyverrel a kezében viaskodik meg s intézi el dolgát ilyen esetben is. De mit tegyen a nő? A nő nem párbajozhatik. A geniális borkarcolással, vagy pisztolydörrenéssel nem intézhet el semmit. Ha megcsalta a férjét

Németellenes zavargások Prágában. — Cseh tüntetők a német diákokat beszorítják a német kaszinóba.

s a férj megtudja: az asszony kedvese megverekszik s ezzel punktum. De a feleségnek viselnie kell az összes konzekvenciákat: a háztól való elkergetést, a társaságból való kiközösítést, gyermekeiktől való elválasztását, szóval mindent, ami egy asszonynak súlyos és rettenetes. S ez lesz az én sorsom is.

— Még eddig semmi jele annak, hogy tud valamit.

— Éppen ez bizonyítja, hogy mindent tud.

— Ez megint asszonypolitika.

— Ami logikánk egészségesebb és biztosabb, mint a tietek. Látod, Edus: az én számításom szerint a leveledet tegnap este találhatta meg. Mindig megsemmisítem mindjárt a te leveleidet s éppen ezt az egyet nem semmisítettem meg, mert még egyszer el akartam olvasni. S ma reggel már hiába kerestem mindenhol, minden zsebemben, minden fiókom-

ban; nem volt sehol. Ma reggel pedig a férjem feltűnő, szinte demonstratív nyájassággal vált meg tőlem, amikor elment hazulról, kétségtelen jele ez annak, hogy iszonyu harag dult benne.

— Nyájasság tehát a harag bizonyítéka.

— Azt persze, te — férfi észszel — ellentmondásnak minősíted. De vajjon nem mondta az inasod, hogy ma délelőtt már keresett téged a lakásodon?

— Keresett már máskor is.

— De akkor nem vált el tőlem oly feltűnő nyájassággal és ami ennél fontosabb — nem vesztettem el a levelet, melyet te intéztél hozzám s amelyből mindent, de mindent meg lehet érteni. Ah! . . .

A szép, barnahaju asszony szemei megteltek könnyekkel s kétségbeesve fonta karjait a férfi nyaka köré.

— Mit fogsz tenni, Edus? Mit fogsz tenni?

— Ha csakugyan megtalálta a leveletem, meg fogok vele verekedni.

— No, ugy-e mondtam! — pattant föl a menyecske. — Párbaj! De én nem azt kérdeztem, hogy te mit fogsz tenni? Amikor én azt kérdezem, hogy mit fogsz tenni te, akkor azt értem alatta, hogy mit fogok tenni én?

— Ez már világos beszéd — jegyezte meg Edus — de erre már igazán nem tudok válaszolni. Ha ő szakítani akar veled, itt vagyok én. Igaz, hogy nőül nem vehetlek. A körülményeim nem engedik. De azért én el nem hagyalak.

— Igen, igen. De én nem tudok, nem akarok úgy, hogy a világ és a társaság megvessen. Nem tudom itt hagyni a gyermekeimet sem. Ha kedvesed lettem és leszámoltam azzal, amit az emberek bűnnek minősítenek, akkor azt hittem, hogy örök időkre titok marad. S most mégis kipattant.

— Várjuk meg, hátha meg sem találta a levelet.

— Hát jó, várjuk meg.

*

Vajjon mindig élesebb és biztosabb a nő logikája a férfiénál? Kétségtelen, hogy bizonyos dolgok iránt fogékonyabb a nő s némely itéletében biztosabb is, mint a férfi.

Németellenes zavargások Prágában. — A német kaszinó háza, amely ellen a cseh támadások irányulni szoktak.

Hogy helyesen következtetett, azzal tisztában volt, amikor férje hazaérkezett. Mert már nem volt nyájas, nem volt barátságos. Homlokán nem csókolta az asszonykát, mint rendszeren hazaérkezéskor szokta. Inkább mogorva volt, haragosnak látszott; erre mutatott szótlanlansága.

— Valami kellemetlenséged volt? — kérdezte az asszonyka részvétellel.

— Nem, nem, semmi!

— Miért vagy hát olyan rosszkedvű?

— Majd később talán megmondom.

— Ime — gondolta az asszony — minpent tud.

— Edus barátunkat kerestem, de nem találtam otthon.

— Ime — füzte tovább sápadozva a nő — ez mind célzás arra, hogy mindent tud.

A férj föl s alá járt a szobában s mind szótalanabb, mind mogorvább lett. Csak leszelepva, egyre jobban befelé sáppadozva nézett rá a nő. Mi ment végbe ezalatt lelkében; mily fokozatokon esett át s a kétségbeesés mily mér-

tékben vett erőt rajta: ki annak a megmondhatója. De amikor már nem birt magával s benső nyugtalansága a legmagasabb fokra hágott, egyszerre, minden átmenet nélkül a férje elé vetette magát a szőnyegre.

— Meg tudsz-e bocsátani? — kérdezte kitörő könyekkel.

— Tudod nagyon jól, hogy én mindent meg tudok bocsátani — felelt a férj, amikor kissé magához tért meglepetéséből. De vallj meg mindent, hadd lássak tisztán.

— Megcsaltalak. Ez az egész vallomásom. Megtántorodtam, elkábultam! Ember vagyok én is. De tovább a lelki háborgást el nem bírom. Meg kellett vallanom mindent.

A férj fölemelte az asszonyt s a kerevetre ültette. Sokáig nem szólt, de ismét fel alá járt a szobában összeráncolt homlokkal, háborgó lélekkel. Majd odafordult az összetört asszonyhoz s halkán szólott:

— Egyelőre nem kérdezem, kivel csaltál meg. Ha megbocsátom, akkor meg fogom kérdezni, hogy legalább vele számoljak le. Ha

meg nem bocsátom, akkor közömbös előltem, hogy ki miatt lettél hűtlen hozzám. Várj engem itt meg. Egyelőre nagy magányra van szükségem.

*

Az asszony sokáig maradt abban a helyzetben a férj távozása után is. Csak lassankint emelte fel fejét s nézett körül a szobában. Egyedül volt s első tekintete a tükörrre esett. Az asszonyi hiuság még ilyen pillanatokban sem tagadja meg magát. Meg akarta nézni a tükörben az arcát, vajjon sápadtabb-e, mint máskor. Oda is állt a tükör elé.

De most ez egyszer nem az arcát fürkészte. A tükörben meglátta fonott kosárcáját, mely az asztalon állt s melyben kézimunkáját tartotta. A sok színes pamutcsomó és szalag közül kiférlélt valami, aminek láttára minden vér a fejébe szállt. Most derengett benne csak a világosság. Eszébe jutott, hogy Edus veszedelmes levelét a kézimunka kosarába tette. S mialatt minden zsebet, minden szekrényét, minden ruháját átkutatta, nem gondolt arra, hogy a levél a kézimunka kosárban lehet. „Oh, rövidlátó asszonyi állat!” — gondolta s gyorsan megfordult; az asztalkához rohant, melyen a kosár állott.

Csakugyan! Ott volt a levél. Érintetlenül;

azóta senki hozzá nem nyult. A férje legkevésbé sem nyulhatott hozzá. Erre is csak most gondolt a nő. Hisz a férje azt mondta, hogy nem kérdezi egyelőre, kivel csalta meg a felesége. Csak akkor fogja kérdezni, ha megbocsát. Már pedig a férje csak ismeri Edus irását. Ha megtalálta volna a levelet, tudná a csábító, a szerető nevét is.

— De mit tegyek most? — kérdezte Elza önmagától, amikor a levelet, az egyetlen bizonyítékot a kemencébe dobta s megvárta, míg elhamvad — a rossz lelkiismeretem arra birt, hogy vallomást tegyek. Azt hittem, mindent tud, pedig semmit sem tudott; s most semmit tud még s mégis mindent tud.

A férj visszatért.

— Elza, — mondotta halkán, — lásd mennyire szeretlek: én megbocsátok. Csak azt kívánom tőled, nevezd meg kedvesedet.

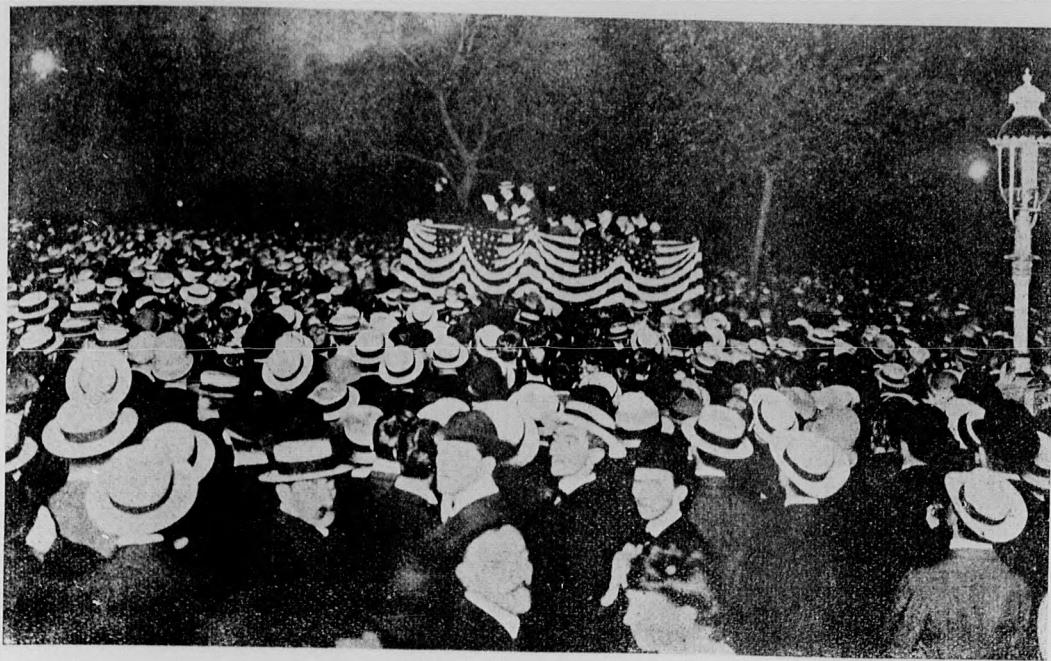
Augusta főhercegnő
József Ferenc főherceg

JÓZSEF FŐHERCEG ÉS CSALÁDJA

Zsófia főhercegnő

József főherceg
László főherceg

Küzdelem az elnökségért az amerikai Egyesült Államokban. — Bryan, demokrata elnökjelölt programbeszéde.

Az asszonyka csengő hahotában tört ki. Az a friss, elementáris, csodás csengésű kacagás volt ez, amely csak akkor bontakozik ki a szívből, ha a lélek iszonyu tehertől szabadul meg.

Az amerikai elnökválasztás.

A nagy elnökválasztási mozgalom Amerikában a republikánus-párt győzelmével végződött, mert az electorok közt a köztársaságiak vannak többségben. Taft elnökségével az uralkodó rendszer nem változik, mert az új elnök természetesen Roosewelt politikáját követi.

Taft egész élete a nagyakaratu, nagytudásu ember élete. Már atyja is nagy szerepet játszott az Egyesült-Államok közéletében. Az új elnök a yale-i egyetemen végezte tanulmányait,

ahol feltűnt óriási szorgalmával és kitartásával. Később szülővárosában, Cincinnatiiban ügyvédskedett s ugyanekkor riportere volt egy odaváló lapnak. Egy darabig az volt a legfőbb ambíciója, hogy újságíró legyen, de atyja rábeszélésére mégis közhivatalt vállalt és Ohio államban állami ügyész lett. 1883-ban Ohio déli részében adófőnök lett, néhány évvel később szövetségi bíró, Mac Kinley alatt a Fülöpszigetek kormányzó bizottságának elnöke lett: 1904-ben Roosewelt elnök a hadügyminiszteri tárcát bizta rá és a hadügyminiszteri székből most egyenesen az elnöki polcra jut.

Közöljük az új elnök és neijének képmását, hogy olvasóink megismerjék az Unio új fejét és azt az asszonyt, aki mindenkor hűségesen támogatta nehéz munkás életében.

Küzdelem az elnökségért az amerikai Egyesült Államokban. — Az időközben elnökké választott Taft lóhátról szól választóihoz

Márta Kisasszony.

I.

Márta kisasszony tizenhat éves volt, de csenevész kis nő létére csak tizennégynek látszott. Kicsi, szürke-szöke farkocs a fejubuján, hegyes, égnék álló orrocska, sápkóros, vérszegény arc, alá karikázott apró fekete szemek, vékonyka karok, lábak, ennyiből telt ki ez a leány, aki három héttel ezelőtt azzal a szándékkal hagyta el a zárdát, hogy meghódítja a világot. Furcsa, hogy ebben a szokatlanul domboru homlokos fejben ilyes gondolat megfogalmazódhatott; a nővérek háta mögött olvasott romantikus és szentimentális regények cselekedték ezt. Titkon, lopott könyvekből Márta kisasszony mohón falatozta a betűt s amikor este, a keskeny vasrúcsos intézeti ágyaeskában magára maradt, mindaz, amit olvasott, furcsa, félig álom eleven életet táncolt körülötte. Csodálatos tevékeny fantáziája volt ennek a gyerekeknek; egész mesevilágot teremtett maga körül, aminek ő volt a központja. Ő volt az aranyhajú Erzsike, akiért titkon rajong a szomszéd kastély grófja. Ő volt az igénytelen, okos és kellemetes második feleség, aki lassan, fokként hódítja meg a maga számára az ura szívét. Lovagok jöttek, hogy hódoljanak neki s a buta kis nő egész komolyan hitte, hogy künn az életben egy egész sereg férfi várja azért, hogy az első pillantásra lábai elé boruljon. Ez a ragyogó fantázia a zárdai évek alatt leplezte előtte azt, hogy csunya. A szürke-szöke apró farkocsot hosszú Lorreley-hajnak látta, selymesnek, puhának, férfit izgőzőnek. Alakját, a kis vékonyat és csontosat nyulának, királynői természetnek tartotta s miután néhány nagyon tiltott, csak férfiaknak írott könyvet elolvasott, buja képzelődések izgatták. Százszor elképzelte, hogy lesz, mint lesz, hogyha ennyi bái előtt, heves extázisban összetörve, szerelemért esd valamely férfit.

— A csunya Márta! — így hívták őt a zárdában a leányok. De Márta kisasszony csak mosolygott rájuk.

— Irigyek a szemtelenek! — mondta magában lenézően.

Hanem azért szenvedélyes haraggal gyűlölte őket.

II.

Három héttel ezelőtt, az utolsó tanév végén, édes anyja hozta haza a zárdából Mártát. Őszbe csavarodott haju, de még délceg s viruló szép férfiu, alig fél esztendő óta házas. Márta mamája pár évvel ezelőtt meehalt, a papa özvegyen maradt és most újra nősült.

— Az új mama vár bennünket a vonatonál? — kérdezte Márta, amikor már közel robogtak az otthoni kis állomáshoz.

Az új mama, a papa új élettársa nagyon izgatta fantáziáját. Még soha sem látta, mert az esküvő óta nem fordult meg otthon. Az új asszonyt valahogy a maga mamája folytatásának képzelte, sötét színekbe öltözött, komoly és ünnepléses nőt várt; ehelvelt azonban, amikor a vonat megérkezett, a kis állomáson eléjük lib-

Taftné asszony, az Egyesült Államok új elnökének felesége.

A BERLINI NGR

Bulgária függetlenségének kimondása, továbbá Bosznia és Hercegovina annexi-
konferencia összehívására vezethet. Az első berlini kongresszus 1878 június 13-
monarchia azt a megbízatást, hogy okkupálja Boszniát és Hercegovinát. A berlini kon-
Werner Anta

BERLINI KONGRESSZUS

cegovina annexi
s 1878 június 13-
vinát. A berlini kon
teremtettek a Balkánon, ami esetleg a berlini szerződés revíziójára és egy újabb
tanácskozott és megoldotta a bolgár és örmény kérdést. Itt nyerte az osztrák-magyar
Werner Antal festőművész óriási képet készített, amelynek sikerült reprodukcióját közöljük.

Werner Antal festménye után.

Sarah Bernhardt, mint reichstadti herceg.

bent egy röpködő batisztba, világos színekbe öltözött fekete szépség. Csupa báj, csupa temperamentum volt ez az asszony; minden mozdulata pajzán és harmónikus, a beszéde, kacagása hamis kis csengettyűk csilingelése. Ahogy jött, mint egy fergetegből hajtott rózsaszínű felhő, hogy megölelje, öszecsokolja őket, egy göndörhaju, szálás, szép fiu hozta mögötte a csipke napernyőt. Márta szeme rávillant erre a fiura s nyomban elhatározta, hogy ez a fiatal ur lesz az első szerelmes áldozat. De azért fülig pirult erre a gondolatra, félszegen, szögletesen hajtotta meg magát.

Az új mama kritizáló szemmel nézte végig leányát:

— Hogy áll rajtad ez a ruha, kis leány! És ez a kalap! Nos látom, hogy a svesztetek nem valami jól tanítják az izlést! Majd ezután én ruházlak!

Márta lélekzetet vesztetten nézett végig magán s szinte elszédült az agyára csapó szegyenkező vérhullámtól. Amikor végre föl merre emelni lesütött szemét, látta, hogy a göndörhaju, vállas szép fiu szánakozó mosolygással vizí végig tekintetét az esetlen intézeti ruhán. És akkor sirni szeretett volna a szégyentől, a megaláztatástól. És ettől a perctől fogva gyűlölni kezdte a szépséges új mamát.

III.

Azóta három hét telt el. Márta új ruhákat kapott, szép könnyű ruhácskákat, de azért féltéken, szögletesen mozgott bennük. És valahányszor a göndör szép fiu tekintetét magán érezte, elpirult, mert úgy képzelte, hogy ugyanazt a szánakozó, gunyos mosolyt látja annak az arcán, amit az első megérkezésekor. A göndör fiu gyakran volt náluk, zongoráztak a mamával, olvastak kiinn a verandán, vagy tennisztek lenn a kertben a rögtönzött pályán. Az apa ezalatt könyveit bujta, vagy a gazdaság

Izvolszki A. P. orosz külügyminiszter.

után látott, Márta pedig messze futott fölük, mert gyűlölte őket. Oh, hogy gyűlölte mindakettőt!

Tikkasztó, meleg nyári nap volt, amikor az egész házban szorosan bezártak minden zsálat. Márta a kertben sétált, de hamar elfáradt, hívős szoba után vágyódott s visszafelé indult. Halk, macska lépésekkel szökött föl a veranda lépcsőn; a verandán még leszedetlenül ott volt az ebéd-asztal. Rajta négy tányér. Ma a göndör ur is itt ebédel. Az ebédlő aító nyitva; Márta előre lép s majd felsikolt az ijedelemtől: A göndör urat látja a szobában s az új mamát. A göndör ur az ölébe ültette az új mamát, ugy csokolja, a mama pedig szemét lehunyva, félig elaléltan türi a csókokat:

— Te édes! Te egyetlen szerelmem!

Márta meggyökerező lábakkal áll meg az aítóban; mintha forró olajat fecskendeztek volna szét az ereiben. Aztán hirtelen sarkon fordult és elszalad. Messze... messze akar futni, maga sem tudja, milyen veszedelem, milyen baj elöl, amikor a kerti ut kanyarulatánál beleütközik az apáiba:

— Hova szaladsz, kis leány?

— Én... igazán...

De csak egy pillanatig tart a hebegés, azután a satnya gyerek-lányban egyszerre föl-ébred a ravasz, öntudatos, kegyetlen és bosszuvágyó asszony:

— Téged kereslek! A mama azt üzeni, siess hozzá hamar! Az ebédlőben vár reád!

Sarah Bernhardt.

Egy csodálatos asszony játszott nekünk komédiát két napig. A csodálatos asszonyt Sarah Bernhardtnek hívják s ez a név óriásit jelent a színpadon. Jelent nagy talentumot, gazdag színjátszási képességeket, jelent tudást, erőt, kitartást. Hatvanon felül van ez az asszony, de agilisabb, mint három fiatalember. Színházai igazgat, rendez, játszik, darabot ír, próbál, mesteremberekkel tárgyal, utazik, szinte hihetetlen, mire jut ideje. Nálunk a „L'Aiglon“-t és a „Kaméliás hölgyet“ játszotta a francia társulat és bár Sarah Bernhardt Bud-pestben több ízben játszott mind a két főszerepet, a Magyar Színház a főemelt helyek dacára zsúfolásig megtelt. Képünk a kiváló színésznőt, mint reichstadti herceget ábrázolja.

Sancta Justitia.

Irta: Anatole France.

Ismertem egy szigorú bírót. Thomas Maulannak hívták, falusi nemes volt. Mac Mahon alait lépett a bírói pályára, abban a reményben, hogy valaha a király nevében fog igazságot szolgáltatni. Elveit bizvást tarthatta rendíthetetleneknek, mert sohasem ingatta meg őket. Mert mihelyt egy elvet közelebről vizsgálunk, kislül, hogy nem elv. Thomas Maulan gondosan megóvta a maga vallásos és szociális elveit a saját kíváncsisága elől.

X. városkában volt bíró, ahol én akkoriban laktam. Megjelenése becsülést, sőt bizonyos rokonszenvet is kellett. Fakó arca, hosszú, szikár teste volt, melyen a bőr ráncosan vont a becsónjait. Rendkívüli egyszerűsége bizonyos előkelőséget kölcsönzött neki. Egyszerűen Thomas urnak szólította magát, nem mintha nemes voltát nem becsülne, hanem mert szegényebbnek tartotta magát, semhogy méltón képviselhetné. Gyakori érintkezésünkből tudom, hogy benső lénye megfelelt külsejének. Korlátolt értelem és gyöngé szervezettel nagy lelke volt, becses erkölcsi tulajdonságokat tapasztaltam nála. De, mert volt alkalmam megfigyelni, hogy végzi bírói kötelességét, észrevettem, hogy éppen szigorú becsületessége és kötelességeiről táplált felfogása kegyetlenné tették s néha minden tiszta belátástól megfosztották. Minthogy rendkívül vallásos volt, felfogásában, anélkül, hogy tudta volna, a bűn és bűnhődés fogalma azonos volt a büntetett és büntetéssel s világos volt, hogy a bűnösöket abban a kellemes gondolatban ítélte el, hogy megtisztulásukat szolgálja. Az emberi igazságszolgáltatást olybá tekintette, mint gyengébb, de még mindig szép mását az isteni igazságszolgáltatásnak. Már gyermekkorában tanulta, hogy a szenvedés igen üdvös, nagy érdem és számos erényt tartalmaz és bizony bűnbocsánatot szerez. Hitte is erősen s úgy vélte ennél fogva, hogy aki hibázott, szenvedjen. Szeretett fenytetni, ez jóságának volt a megnyilatkozása.

Vukovics montenegrói tábornok, akit Nikita fejedelem a különböző udvarokhoz küldött, hogy a balkáni osztozkodásban Montenegro is jusson.

Mint ahogy megszokta istennek halát adni, ha fogfájást vagy kólikát küldött reá bűneinek büntetéseül és örök üdvösségére, úgy mért a csavargókra börtön- vagy pénzbüntetést, mintegy jótéteményképpen. Katekizmusából merítette a törvények filozófiáját és csupa merő igazságosságból és szellemi együgyűségből ki-méletlen volt. Nem lehetett őt kegyetlennek mondani, de mert minden érzékiség híján volt, teljesen érzéketlen volt. Nem volt konkrét fogalma az emberi szenvedésekről, csak erkölcsi és dogmatikus képze.

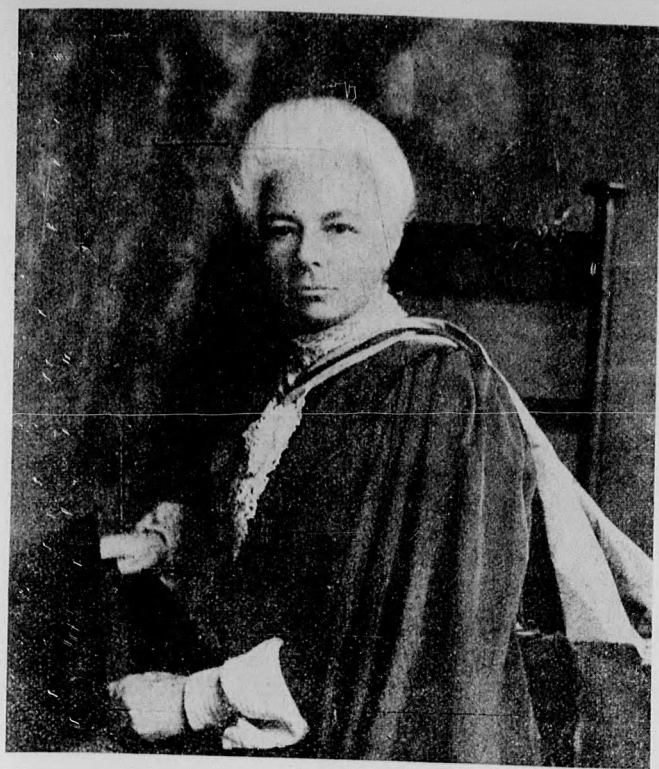
A cella-rendszer iránt szinte misztikus rokonszenvvel viseltetett és lelki gyönyörűséggel mutatott egyszer egy szép börtönt, mely nemrégiben épült az ő kerületében: szép, fehér ház, tiszta, néma és félelmes, a cellák körben voltak az őrtorony körül. Mint egy őrlétektől őrlétek gyártására épített laboratórium, olyan volt a dolog. S csakugyan csak meghibbant agyuak találhatták ki azt a rendszert, amelylyel őijöngövé tették azt a vétkest, akit javítani akartak.

Thomas másképp ítél. Nagy elégtétellel nézte a cellákat. Úgy vélte, a foglyok soha sincsenek egyedül, hisz velük van az isten. Megelégedett pillantása mintha azt mondta volna: Most becsuktam őt-hat embert, hogy teremdjük és legfőbb bírójuk szemléletében elmerüljenek. Valóban irigylésreéltó helyzetük.

Ez a hivatalnok vezette többek között egy tmitó ügyében is a vizsgálatot. A világi és egyházi tanítók akkoriban vizsálykodtak. A köztársaságiak a szerzetesek tudatlanságát kürtölték világgá, mire egy környékbeli klerikális lap egy világi tanítóról azt írta, hogy egy gyer-

Milovanovits szerb külügyminiszter, aki a napokban Berlinben járt, hogy Szerbia "kivánságait a most folyó balkáni tárgyalásokon elöterjessze.

Az első asszonypolgármester Európában. — Miss Dove, angol tanítónő, a női jogok kiváló előharcosa, akit Hyghroycombe angol városka polgármesterének választott meg.

A Zeppelin-emlékkő. — Echterdigenben azon a helyen, ahol Zeppelin gróf először ért földet, emlékkövet állítottak föl.

meiket izzó kályhára ültetett. Ez a gyanúsítás arisztokrata körökben hitelre talált. Addig-addig beszélgették a dolgot legapróbb részleteivel, míg az igazságszolgáltatás is tudomást szerzett róla.

Thomas ur a maga becsületességében sohase hódolt volna szenvedélyeinek. De mert vallásiak voltak, kötelességének tartotta. Azt hitte, hogy az istentelen iskola ellen irányuló panaszt meg kell hallgatni. Meg kell vallanom, hogy a legnagyobb pontossággal és buzgalommal vezette a vizsgálatot és bámulatos eredményeket ért el. Harminc diákot hallgatott ki alaposan, eleinte rosszul feleltek, majd egy kicsit jobban, utóbb nagyon rosszul, megint jobban, végül nagyon jól. Egy hét múlva már olyan jól ment a dolog, hogy mind egyformán feleltek. Akik az első nap még azt vallották, hogy semmit sem láttak, most mind ugyanazokkal a szavakkal mondták el, hogy történt szemük láttára kis társuk megkínzása.

Thomas ur gratulált magának ehhez a fényes eredményhez, a tanító azonban kétségtelenül bebizonyította, hogy nem is volt kályha az iskolában. Thomas urban most az a gyanu ébredt, hogy a gyermekek hazudnak; az eszébe sem jutott, hogy ő diktálta le nekik ezt a vallomást, melyet ezután ők bemagoltak.

A dolog a vizsgálat beszüntetésével végződött, a tanító a bíró komolyan figyelmeztette, hogy uralkodják állatias ösztönein. A kolostori iskola növendékei az elhagyott iskola-épület előtt gyülekeztek és kórusban énekeltek: „Haj, haj, gyermekpörkölt”, kövekkel dobálták meg. Erre aztán az iskolai hatósághoz jelentés ment, hogy a tanítónak nincs semmi tekintélye, ajánlatos volna tehát áthelyezni. Ez meg is történt, a tanító egy félreeső falucskába került, melynek nyelvjárását sem értette. Guny-neve persze rajtaszáradt.

Thomas urral való érintkezés közben láttam, hogy van az, hogy egy vizsgálóbíró előtt tett vallomások annyira hasonlítanak egymáshoz. Éppen egy vallatásra készültem, mikor irodájába léptem. Távoznunk akartam, de ő marasztalt, jelenlétem — úgy mond — nem fogja az igazságszolgáltatás menetét hátráltatni. Leültem tehát egy sarokba és figyeltem.

— Duval, ön tehát látta a vádlottat este hat órakor?

— Azaz, hogy bíró ur, feleségem az ablaknál állt és azt mondja: nézd, itt megy Socardot.

— Tehát feltűnt neki, hogy ott van az ablak előtt. Nem volt viselkedésében valami gyanus?

— Megmondom bíró ur. Feleségem azt mondta: nézd, itt megy Socardot. Kinéztem s láttam, csakugyan ő volt.

— Helyes. Irnok ur, írja ezt be: a Duval házaspár este hat órakor látta, amint a vádlott gyanus magatartással megy el ablakuk alatt.

Thomas ur még néhány kérdést intézett a tanuhoz, egy napszámoshoz. A kapott feleleteket a jogi szőlőmódra vezette át s úgy diktálta az irnoknak. Azután felolvasta a tanu előtt, ez aláírta, köszönt és távozott.

— Miért nem veszi fel a vallomásokat azokkal a szavakkal, amelyekben mondják? — kérdeztem.

Thomas ur csodálkozva rám nézett, azután nyugodtan így felelt:

— Nem értem, mit akar mondani. Lehetőleg híven veszem fel a vallomásokat. Mindenki így tesz. De azt hiszem, önnek nincs tiszta fogalma egy tárgyalás körülményeiről. A hivatalnoknak a vallomások felvételénél és csoportosításánál a földolgot soha sem szabad szem elől téveszteni. Az eset ne csak előtte derüljön ki, hanem az egész bíróság előtt. Ha rend és rendszer nélkül jegyezzük fel, akkor a nyomós bizonyítékok elvesztik súlyukat és a bűnösök nagy része menekül a büntetéstől.

— De nem veszedelmes ez az eljárás?

— Az volna, ha a hivatalnok nem volna lelkiismeretes.

— De hiszen a tanu nem nagyon értheti, ha ön felolvastatja előtte a vallomást, hisz sok oly kifejezés van benne, melyet sohasem hallott. Mit ért például az a napszámos „gyanus magatartás” alatt?

— Erre már magam is gondoltam — mondá ő élénken — s hogy e bajnak elejét vegyem, nagy óvintézkedéseket teszek. Mondok önnek egy példát.

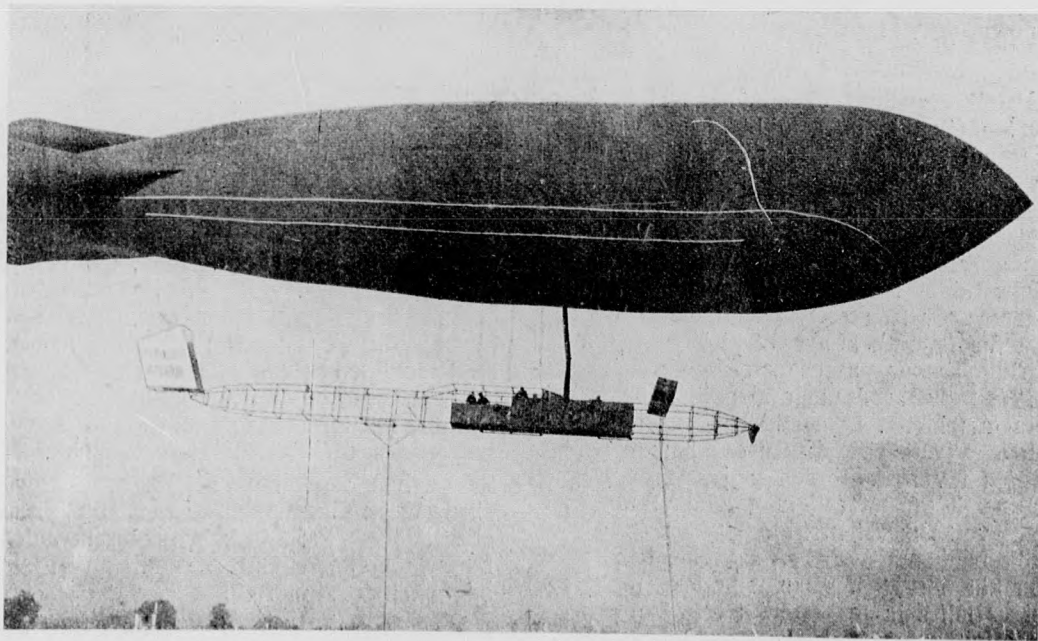
Nemrégiben beidéztem egy tanut. Nagyon korlátolt ember volt, erkölcsisége felől sem tudtam sokat. Mikor az irnok felolvasta előtte a vallomását, mintha nem figyelt volna oda. Ujra felolvastattam s kértem, hogy jól oda hallgasson. Mégis meg voltam győződve, hogy nem figyel. Hogy tehát kötelességének és felelősségének tudatára ébreszsem, az irnoknak oly mondatot diktáltam, mely az eddigi vallomásnak épen az ellenkezőjét tartalmazta, azután felszólítottam a tanut, írja alá a vallomást. Mikor a tollat már a papírra tette, megfogtam a karját.

— Az istenért, hiszen ön az ellenkezőjét írja alá annak, amit vallott, büntetést készült elkövetni.

— És ő mit felelt?

— Siralmasan azt felelte: Bíró ur, ön okosabb, mint én s jobban tudhatja, mit szabad irnom.

— Látja, — folytató Thomas — hogy egy bíró, ha lelkiismeretes, minden tévedést elkerül. Higyje el, kedves barátom, a jogi tévedés csak mese.

A levegő meghódítása — Clement-Bayard kormányozható léghajója Sartrouville városka fölött elrepül.

A REICHSTADTI HERCEG EMLÉKIRATAI.

REGÉNY.

Akkoriban Párisban szabadkőműves féle intézmény állott fenn, amelynek neve az „Igazság barátai“ volt. Ez az intézmény megszerezte a párisi ifjuság fölötti befolyást és fölhasználva a kedvező hangulatot, a tantermekben és az utcákon élénken ágált és dolgozott, hogy a diákságot és a népet föllármázza. Utcái verekedés támadt és ez alkalommal egy Lallemand nevű fiatalembert megöltek. Nagy ünneppélyességgel temették el a halottat. Az izgatottság azonban mind jobban elharapózott s az utak megteltek elégedetlen diákokkal és munkásokkal. Egy szakadó eső azonban megakadályozott minden zavargást. A Richelieu miniszterium győzött és maga a gondviselés is mintha a korona pártjára állott volna: Berry hercegnőnek fia született. Az 1820-ban összeült kamara teljesen feudális, de ugyanekkor megkezdődött a feudálisok harca a királyság ellen.

Ugyanekkor történt valami, ami nagyobb esemény volt, mint a bordeauzi herceg születése: egy távoli sziklaszigeten, a tenger közepén meghalt Napoleon. A Bourbonok ugyan

hamarabb ki fog törni. Harminchat fiatalember parancsot kapott, hogy Belfortba vonuljon és ott megadja a jelt. A kis csapat utrakelt és utközben a régen hallott Marseileuse-t énekelte. A tekintélyes emberek közül csak Lafayette sietett a forradalom színhelyére. De ő is megkésétt, mert egy családi ügy visszatartotta és már csak a magas Venta tagjaitól hallotta, hogy minden elveszett.

A mozgalmat azonban nem lehetett végleg megölni, mert a vezetők megpróbálták, hogy az insurrectiót La Rochelle-be tegyék át. Azonban bár ez a város telve volt fölkelőkkel és a helyőrség is a lázadók mellé állt, a vállalkozás itt is csődöt mondott, aminek részben a szervezők mohósága, részben a tekintélyesebb tagok féltékenysége volt az oka. Azóta a karbonarizmus csak tengődött. A kormány ellenszervezetekről gondoskodott. Törbecsálta a Venta vezetőit és halálos ítélettel pusztította őket. A magas Venta tagjai hóhér kezétől haltak meg: Bertou panasz nélkül az ajkán, Sauge a köztársaság éltetésével, Cassé megelőzte a hóhért és felvágta ereit. Caron fölül egy nyo-

koronáját és öt évvel későbbben kihalt a dinasztia, amelynek halhatatlannak kellett volna lennie.

X. Károly erőtlén volt erre a feladatra. Két royalista párt fogta körül, amely teljesen ellentétes, de teljesen lehetetlen dolgokat akart. Az egyik párt a papságra, a másik a hadseregére támaszkodott. A pártok közepette a király elhatározta, hogy minden törvényes ellentállást megtör. Minthogy a király határozatlan volt, mohón akarta végrehajtani elhatározását. Polignac miniszterre számíthatott.

A miniszterek július 24-én tanácskoztak utoljára, hogy a monarchia sorsáról döntsenek. Ugy tervezték, hogy törvénytelen rendeletekkel megszüntetik a fontosabb szabadalmakat. Néhány miniszter aggodalmaskodott a rendelkezésre álló haderő miatt.

— Hány emberre számít ön Párisban? — kérdezte Polignactól Hausser tengerészetiügyi miniszter. Van-e legalább harmincezer embere?

— Erősebbek vagyunk — felelt ez — van negyvenkétezer emberünk. Ezzel egy szelet papirost adott át kollégájának.

A legújabb párisi kalapdivatok.

elvesztették egyetlen ellenfelüket, aki felléphe-
tett volna ellenük, de a többi trónkövetelőnek
megmaradt zavaró eszköze: az összeesküvés.
Ilyen összeesküvés volt a karbonarizmus.

Ennek eredeti szervezete volt. Az anyaszövetség vagy más néven a magas Venta apróbb ágazatokra, a központi Ventákra oszlott, amelyek alatt ismét apróbb Venták állottak. Minden szövetségnek husz tagja lehetett, a magas Venta csak a hét alapító tagból állott. A karbonarizmus a csapatok segítségére számított és szövetségét nemcsak polgári, de katonai alapra is fektette. Lafayette habozás nélkül belépett a szövetségbe, amely csakhamar befogta az egész fővárost. Minden tagja a szövetségnek köteles volt puskát és ötven töltényt tartani és köteles volt ismeretlen följebbvalóknak habozás nélkül engedelmességni. A szövetséghez tartozó tagok különös jelek útján ismerték meg egymást és lakásaikon, valamint félreesőbb helyeken tartottak fegyvergyakorlatokat.

1821 vége felé Franciaország minden nagyobb városában fölkelésre készen állott a nép és általánosan hitték, hogy a zendülés mi-

morult kémnek, vallomást csikartak ki belőle és úgy fejezi be életét, mint Ney marsall. Borries társait átkarolva hal meg a Greve-téren a hóhér bárdja alatt.

Ekkor már csak egy hatalom élt Franciaországban, a kamara, amelynek a miniszterek voltak a szolgálói. Utóbbiaknak, bár nem akartak, bele kellett egyezniük, hogy hadat küldenek a Pyrenäusokon át, hogy a félszigetet a hitvány VII. Ferdinánd uralma alá hajtsák. Az eredmény lelkesedést keltett és ez a hangulat a kamarából oligarchiát csinált. Ez az ultrafeudális hatalom abszolúttá vált, amikor 1824 szeptember 6-án XVIII. Lajos meghalt.

A haldokló király sápadtan és gyöngén elhívatta családjainak legfiatalabb princét és előrehajolva karosszékeiben, kezét áldólag a fiatal ember fejére tette, miközben vértelen ajkai alig hallhatóan mormolták:

— Bár tisztelné testvérem ennek a gyermeknek a koronáját!

De X. Károly hogy is tudta volna ezt. 1825 májusában tették fejére Nagy Károly

— Ezen a papiroson én csak tizenhárom-ezer embert látok, tehát van nyolcezer katonánk.

A többiek szétszórtan élnek Párisban és tíz óra alatt összegyűjthetők.

Július 25-én a miniszterek Saint-Claudian gyűltek össze, hogy a törvénytelen rendeleteket aláírják. Amikor a sor Hausserra került, ez újra kifogásokkal élt.

— Ön tévovázik? — kérdezte a király.

— Engedje meg felséged, hogy egy kérdéssel forduljak Önhöz. Elhatározta felséged, hogy elmegy a végletekig, ha miniszterei megállnak?

— Elhatároztam — felelte keményen X. Károly.

Erre a tengerészetiügyi miniszter is aláírta az okmányt, mire ünneppélyes csönd állt be.

— Miért néz oly csodálkozva körül? — kérdezte a király.

— Csak azt akartam látni, nincs-e itt Straffard angol miniszternek egy arcképe, aki I. Károlyért meghalt.

(Folytatása következik.)

KISS szerencsése NAGY

Szorgalom, munka, leleményesség és takarékoság hosszú idő alatt segít pénzhez, de gyorsan, váratlanul nagy vagyona szert tenni csakis szerencse, nagyobb nyeremény útján lehet. Ezért vesz a legtöbb ember sorsjegyet, mert ezáltal *állandóan reménye van* gyorsan meggazdagodni.

Különösen a magy. kir. szab. osztálysorsjegyek kedveltek mindenütt, mert a kibocsátott 125.000 sorsjegy közül 62.500 okvetlen nyer, tehát *biztosan minden második sorsjegy. A nyeremény-esélyek páratlanok*, nincs a világon sorsjáték-tervezet, mely ily szolid és kedvező volna.

Ugy a kibocsátásnál, mint a huzásoknál a m. kir. kormány gyakorolja a feiügyeletet és ellenőrzést, ez az oka, hogy a közönség *teljes bizalommal van az osztálysorsjegyek iránt.*

A szerencse kiszámíthatatlan! Véletlentől függ sok ember boldogsága! Mindenkinék életében voltak és vannak pillanatok, mikor szerencsését, boldogságát megállapíthatná! Talán az itt közölt névsorban levő saját *neve*, vagy más önnek kedves *név* melletti sorsjegyszám egy nagyobb nyereménnyel lesz kihuzva már a legközelebbi huzásokon.

Kisérelje meg szerencsését nálunk, mert

KISS szerencsése NAGY! KISS KÁROLY ÉS Társa

bank részvény-társaság, a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítóhelye.

Központ:

Kossuth Lajos-utca 13. sz.

Fióközletek:

Erzsébet-körút 22. és Rákóczi-ut 55. sz. alatt.

Hogy hívják?

Ezen szerencseszámok csakis nálunk kaphatók!

Adél	91334	Constantin	41593	Ferdinand	42495	Izidor	67304	Manó	56804	Róland	90661
Adolf	108076	Clementina	94475	Ferenc	96833	József	119175	Marcell	92350	Rozália	92256
Adorján	33770	Clarijsa	54743	Florea	107641	Jakab	92491	Margit	68013	Rozsika	108108
Adrien	90796	Ézár	107640	Florian	90738	Janka	91320	Mária	102755	Rudolf	4413
Agnes	108895	Cecilia	48176	Fleris	13621	János	108096	Mariska	48139	Salamon	91946
Agost	94230	Carolina	96073	Fodor	22252	Jenő	26553	Márk	19122	Samson	108005
Akos	8540	Camilla	5224	Franciska	96703	Jolán	102169	Márkus	91533	Samu	24786
Aladár	100958	Ésöke	108083	Frida	54716	Jónás	91944	Márton	39459	Sándor	91323
Alajos	78487	Roziska	22164	Frizyes	4368	Józsa	39743	Máté	119133	Sárocca	50598
Albert	93653	Dániel	92480	Fülöp	24790	József	91924	Mátyás	8222	Sebestyén	39054
Alfonz	60150	Dávid	108060	Gábor	158902	Julia	102258	Mátyás	20186	Simon	41599
Amália	24785	Demeter	45186	Gabriel	95921	Judit	46904	Miklós	10481	Szilárd	90638
Ambrus	91324	Demjén	13698	Gáspár	92302	Julianna	73358	Miklós	94306	Szilárd	13268
Andor	69105	Dömsz	67651	Georg	102300	Kalmán	39063	Miklós	10481	Szilárd	22416
András	58123	Dömsz	67651	Gergely	73354	Lamill	44944	Miklós	46903	Szilárd	108386
Anna	90445	Donokos	21150	Gerárd	119174	Karolin	119102	Mihály	119133	Szilárd	20051
Aniánka	92492	Dóra	91836	Goza	8168	Károly	93863	Miklós	91349	Tamas	17002
Anteria	39764	Dorottya	22193	Gida	10808	Kazmer	70014	Miksa	54410	Tamas	28716
Aufred	119178	Döme	92319	Gizella	13647	Katalin	107497	Milan	8240	Teofil	13669
Alice	67696	Dömötör	23124	Gottfrid	91535	Kelemen	90694	Mór	102535	Teofil	90405
Atanka	91934	Eberhard	106192	Guido	17036	Klara	106186	Náci	78290	Teréz	8360
Aron	102260	Edith	90701	Gusztáv	119145	Klotild	18493	Nándor	102157	Teréz	92318
Arnold	37760	Ede	71585	Gyula	100962	Konrad	90743	Natalia	106185	Thamér	7565
Aron	93347	Eduard	107648	György	90690	Kornelia	79318	Natthan	67691	Tibor	90411
Arnád	23157	Elek	96356	György	34299	Kornélia	105991	Nelli	100967	Titusz	45590
Arthur	90768	Elemér	58112	Gyuri	23262	Kristóf	96058	Neszdí	91325	Tivadár	108399
Atilla	91360	Eleonóra	119190	Hedvig	75016	Krisztina	29353	Netti	8532	Tivadár	93388
Augusta	90892	Ella	71316	Hedvig	75016	Lajos	105598	Nina	78268	Tivadár	29382
Anni	62925	Ella	41592	Helena	91943	László	8225	Olga	94967	Tivadár	90785
Aurelia	32463	Elvira	45187	Henrik	106023	Lázár	90431	Olivér	50570	Urbán	92591
Balázs	90542	Eiza	91545	Hermann	96828	Léonard	78306	Orbán	109067	Valentin	108038
Bálint	39410	Emmanuel	110539	Hermína	68006	Lenke	90737	Oszkár	93658	Valéria	23423
Beatrix	67699	Emil	90747	Hubert	100959	Leó	39061	Otilia	107250	Vencel	18605
Béla	90550	Emilia	51350	Hugo	79837	Laura	13651	Otón	91549	Vendel	108069
Bandi	79331	Emma	46906	Imolyka	90698	Leontin	102396	Odón	20192	Verona	21837
Barnabás	57750	Endre	78469	Ida	180123	Leonora	39750	Pál	37474	Vidor	94211
Benedek	39742	Erna	27199	Ignác	19168	Lidia	78316	Paula	91527	Viktor	51235
Benjamin	24790	Ernesztin	96079	Ilika	13613	Lina	20176	Péter	94902	Viktória	102942
Berold	119117	Ernö	107840	Iris	18602	Lóra	93386	Piroska	5216	Vilma	41633
Bernát	50630	Ervin	27111	Ilma	22250	Lóránt	108111	Pista	20552	Vimos	91509
Berta	91933	Erzsébet	99893	Ilona	48172	Lipót	19758	Pongrácz	105996	Vince	108003
Bertalan	78281	Etel	13610	Imre	92484	Lőrinc	92316	Ráchel	60114	Walter	96092
Banka	65959	Eufénia	54406	Iren	8174	Lucia	94485	Rafael	106025	Wladimir	48200
Béla	60746	Eva	95005	Irma	107664	Ludvill	100958	Rapina	91442	Zoltán	90670
Boldizsár	73312	Fabián	90752	István	60145	Lukács	67642	René	39555	Zseni	85673
Borbála	8371	Fáni	52207	Iván	92478	Ludvig	102544	Rezső	109955	Zsigmond	119115
Cristian	51211	Felicia	57321	Ivor	107694	Lujza	90764	Richard	53327	Zsófia	54748
Cornelia	108094	Felix	60119	Zabella	38881	Magda	78301	Róbert	103902	Zsuzsanna	106182

A szives megrendeléseket posztafordult-val kérjük, hogy a kívánt számot időközben el ne adjuk

Az I. oszt. sorsjegyek

ÁRAI:

Nyolcad	1.50	korona
Negyed	3.-	"
Fél	6.-	"
Egész	12.-	"

HUSZÁR:

november 19. és 21-én

Tessék kivágni és ötműnkre beküldeni.

MEGRENDELÉS

Kiss Károly és Társa bank részv.-társ.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 13.

Sziveskedjék nekem a XXIII. sorsjáték I. osztályára a sorsjegyet, hivatalos tervet és majd nyereményjegyzéket küldeni.

A sorsjegy árát (mellékelve bélyegeken küldöm, (A meg nem egyidejűleg postautalványon küldöm (felelő mód az ívesked- (lek áthuzni: K..... f. (kérom utasvételre).

Pontos } Név: _____
 cím: } Lakhely utca, házszám: _____
 Utolsó posta. (megye) _____

Jegyzék

a XXIII. magy. kir. szab. osztálysorsjáték 62.500 nyereményéről, mely a 125.000 sorsjegy közül 6 hónap alatt kilesz sorsolva

Legnagyobb nyeremény

1.000.000 kor.

(EGY MILLIÓ KORONA)

	Korona
1 jutalomdíj . . .	600000
1 nyeremény . .	400000
1 "	200000
2 "	100000
2 "	90000
2 "	80000
2 "	70000
2 "	60000
1 "	50000
3 "	40000
3 "	30000
6 "	25000
9 "	20000
13 "	15000
44 "	10000
61 "	5000
22 "	3000
475 "	2000
961 "	1000
1635 "	500
165 "	300
39675 "	200
5325 "	170
5325 "	130
8765 "	100, 80, 40
62.500 nyerem. és jutalomdíj	K 16,457.000

NŐI RUHÁZATI OSZTÁLY.

Mélyen lezállított árak!

Szőrme-kabátok	30 K-tól	1 lüster berakott alj	10-15 K.
Szőrme-boák	5 >	1 taftt berakott alj	25-30 >
Toil-boák	10 >	1 selyem taftt alsó színes és fekete	15 >
Flanel-pongyolák	5 >	1 gyermek-gallér	6 >
Női costümök	20 >	1 cloth alsó-szoknya	3 >
Női felöltők	12 >	1 mosó pongyola	5 >

Nagyban és kicsinyben, olcsóbban, mint bárhol az országban.

Fehérnemű osztály: Női ingek, hálókötösök, sifon- és batizst alsók, pamuktrükközök, ágyhuzatok, rumburgi vásznak, cretonok, delenek selymek, lüsterok **olcsóbban, mint bárhol Budapesten:** Naponta óriási maradékvásár mindenféle árukból!

HERCZEG ÉS HORVAT Budapest, VII., Rákóczi-ut 52. szám. Szabott árak! Árjegyzék ingyen. Telefon 64-80.

MAGYAR KIR. SZABADALM. OSZTÁLYSORSJÁTÉK.

GAEDICKE bankház
Bpest. Kossuth Lajos-u. 11.

Ajánl a
november 19. és 21. húzásokhoz

1/1 1/2 1/4 1/8 sorsjegyet
12.- 6.- 3.- 1.50 koronáért.

62.500 NYEREMÉNY
125.000 SORSJEGY
MINDEN MÁSODIK NYER
EGY MILLIÓ FŐNYEREMÉNY

UDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN ESZKÖZÖLTETNEK.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi családi Singer varrógép százezer forinttal 5 évi jóállású garanciával csakis **SINGER A.** műgépeknél Budapest, főterület Akadémia-utca 55. Mindenféle varrógépek javítását legújányosabb árban elvégezzük. Árjegyzék ingyen.

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok

Rézágy --- 45.-
Vaságy matracsos --- 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Bodronyágy-betét --- 3.50
Vas- és rézbutorok gyártásában. 28046

WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám.
TELEFON 57-01.

képzésért, vagy részletfizetésre legolcsóbban

Butor

Ehrentreu és Yuchs testvérekéi
Budapest, VI., Teréz-körút 8.
Képes Árjegyzék ingyen. Telefon 88-59.

Itt van az alkalom!

Negelőztem az óriási áremelkedést és teltelesen vettem pártban is olcsó árakban és abban a helyzetben vagyok, hogy b. bevédmet nagyon olcsón szolgáltatom ki a raktáron van 30-40 waggon áru. Üveg, porcelán, lámpa, zománcoz, vasedény, konyha felszerelés, vendéglő és kávéházi berendezés, nászajándék és díszárgyak.

ARAI:

Étkező	12 személyes, roko-stílus, finom porcelán	3.50
Étkező	12 személyes, teljesen a személy, modern fazon festve és aranyozással, beágitva	6.50
Étkező	12 személyes, teljesen a személyre, roko-stílus, díszes festés, elsőrendű minőség	7.95
Étkező	12 személyes, rendkívül díszes, roko-stílus, beágitva, eleg. festéssel	10.-

Legolcsóbb és legnagyobb választék csak elsőrendű 12 személyes étkező-készletekben, díszesen festve, díszes aranyozott roko-stíluson, kétszer ágitva, áru minőségű porcellán áru!

25 ft.

Aranykiválti vannak készletek egészen... 100 ftig.

Étkező	12 személyes, roko-stílus kisebb díszes állítás, 24 db. díszes festéssel és beágitva	12.50
Étkező	12 személyes, roko-stílus, díszes festés, All a leveles, a pocsenyától, a kávézó, a saláta, a főzőláda, a mártás, a saláta, a kanál, a mély, a lapos, a desszert, a csont-tányér	24.-
Tea	vagy kávékészlet festve és beágitott aranyozással, roko-stílus	3.25
Tea	vagy kávékészlet, díszes és beágitott, dísz aranyozással, roko-stílus, szép festéssel	4.-
6 személyes	roko-stílus, festett és beágitott aranyozással	7.75
6 személyes	boros, élős-v. vizek készlet festett és beágitott aranyozással	1.95

1 teljes angol díszes nagy, valódi majol. mosóköször	4.50
Porcellán-ágyrak, tiszt. fehér, mély, lapos	3.-
Váku vagy borbó pohár 5 kr. ea	1.00
1 éjszakai lámpa, aranyozott	1.00
1 éjszakai lámpa, aranyozott, díszes	1.00

6 személyes finom üvegkészlet
vésztől, elegáns mintával

6 vizek pohár	6 pezsgős pohár	6 ft 50 kr.
6 boros	1 vizek kanos	
6 likőrök	1 boros butella	
6 sörök	1 likőr üveg	

2 drb legjebb zománcozott fazék és lábas 3.50
1/2 L-től 5 literig csak ---
zománcozott hávedaráló csak ---

Vidékre ingyen láda, ingyen csomagolás, ingyen vasúthoz szállítás

Takács Ferencz

nagyban és kicsinybeni gyári raktára
Baross-tér 4. sz.
Rákóczi-ut végén.

DIESEL-motorral

a tényleges lökő

óránként csak 1 fillérbe kerül.

Felvilágosítással és díjmentes költségvetéssel készségesen szolgálunk

Fegyver- és Gépgyár R-t.
Budapesten.

FARAGÓ J.

műbutorraktár, kárpitos és díszítő
Bpest, Váci-utca 2.
Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenféle kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881
Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből, Kárpitosítás díjmentesen.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
DÍSZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, VIII. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDDAL FORDITOK. ÁRJEJYZÉK 2000°RAJZZAL BÉRMENTE KÜLDETIK.

Miért vesz minden szegény és gazdag
egyaránt

DIANA sósborszeszt

Mert a fáradt test okvetlen megkíván egy jó

masszirozást.

Mert bedörzsölés által rögtön elmúlnak a meghűléstől és megfázástól keletkezett és visszamaradt fájdalmak.
Mert különös előnye, hogy már a

masszirozás alatt

mulnak el a leghevesebb fájdalmak.

Nagyon sokan cseppenként cukorra vagy vízbe

veszik

mint étvágygerjesztőt és fájdalomcsillapítót.

Munkásoknak is

kincset ér egy üveg valódi

DIANA sósborszesz

Urlovasok, zsokék, sportférflak

részére nélkülözhetlen szer, a **DIANA-sósborszesz**. Bedörzsölés után a fáradt, vagy elernyedtt izmok és idegek visszanyerik természetes frissességüket és rugékonyságukat.

Akik sokat utaznak

azok minden, az utazásnál elkerülhetetlen kellemetlenségektől és bajtól meg lesznek óva, ha **DIANA-sósborszeszt** visznek magukkal. Mert a **DIANA-sósborszesz** ihatóvá és teljesen ártalmatlanná teszi a legrosszabb vizet is, hőségtől vagy az utazásnál más okból gyakran előforduló fejfájás és egyéb bajoknál kellemesen ható enyhítő és házi szer. **Hajón utazókat** megóvják a rettenetes tengeri betegségekből származó kellemetlen utóbajoktól.

Gyermekápolásnál

valósággal nélkülözhetetlen. Meggátolja, mint óvszer, a test kipállását, a gyakori mandula és toroklobot; fogzásnál minimálisra redukálja a fájdalmakat.

Munkások

kiik testi erejük után szerzik meg a mindennapi kenyeret, utóérhetetlen, kiváló izomerősítő szert nyernek a **DIANA-sósborszesz**-ben. A fáradt testre üdítőleg hat, a gyakori hát és derékfájást meggátolja, néhány előzetes bedörzsölés által.

Hivatalnokok, díjnokok

szóval irodai munkát végző és sokat görnyedő egyének jobb, hálasabb szert nem találhatnak a **DIANA-sósborszesznél**, amely a sok ülésből származó, elmaradhatlan bajok ellen a leghatályosabb, biztosan ható szer.

Mint arcápolószer

a legkiválóbb a **DIANA-sósborszesz**, amely eltünteti a mitesszereket, az arcot simává, tisztává varázsolja. Sikeresen alkalmazható izzadás ellen, valamint szájbüsz megszüntetéséhez. Fürdővizben, mosdóvizben használva, a testnek bámulatot rugékonyságot, üdéséget kölcsönöz.

Egyedüli

készítő:

Erényi Béla gyógyszerész, Budapest, Károly-körút 5.

Minden üvegnek plombálva kell lenni

Használt „DIANA sósborszeszes“ üvegeket nem veszünk vissza.

Fejfájásban

szenvedők állítása szerint a **DIANA-sósborszesz** biztosan ható és a legolcsóbb háziszer.

Esténként miért használják oly előszeretettel a

DIANA sósborszeszt.

minden házbán?

Aki egész nap dolgozik, jön-megy, kifáradt, testileg és szellemileg meg van erőtelve, annak okvetlen szükséges, hogy lefekvéskor jól bemasszirozza magát a

DIANA sósborszeszszel,

Mert erősíti és edzi a testet.

Mert erősíti és edzi a csontokat.

Mert erősíti és edzi az inakat.

Mert erősíti és edzi az ereket.

Mert a bedörzsölés által a véredények mozgásba jönnek, miáltal felfrissül az egész szervezet.

Mert a has masszirozása által a székelet teljesen rendbe jön.

Mert a bágyadtság a homlok bedörzsölése által végképpen elmúlik. Akik egész nap az asztal mellett ülnek, görnyednek, dolgoznak, olvasnak, irnak: rendszeren hátfájásuk van, ezeknek megfizethetetlen egy jó bedörzsölés a valódi

DIANA sósborszeszszel,

mely a fájdalmat már a masszirozás alatt szünteti meg.

Miért van a legkomolyabb hivatása a

DIANA sósborszesznek a fodrásztermekben

Mert köztudomásu lett, hogy feltűnő kellemes illata végett az urak nagyon kedvelik.

Mert fejmosásnál **DIANA-sósborszesznél** nincs jobb a világon.

Mert a fejbőrre hűsítőleg, frissítőleg és erősítőleg hat.

Mert a korpaképződést megszünteti a hajhullással együtt.

Mert a haj színét eleveníti, fényesíti.

Mert a borotválkozás utáni rossz érzéseket azonnal megszünteti.

Mert pattanások képződése ki van zárva.

Mert megvágás esetén a vérmérgezés ki van zárva.

Köztudomásu, hogy a mindennapi életben a legveszedelmesebb bőrbajokat egyik ember a másiktól kapja tudtán kívül és pedig leginkább ott, ahol a legtöbb ember megfordul.

Nem csoda tehát, ha borotválkozás vagy hajvágás közben hozzá jutunk egy ilyen ragadós bőrbajhoz anélkül, hogy ennek bárki oka volna. Eppen ezért tanácsos a **DIANA-sósborszesz** befecskendezés minden borotválkozás és hajvágás után.

! Legerősebb sósborszesz !

Az egész országban mindenütt kapható.

Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvétel mellett.

Egy üveg DIANA-sósborszesz

40 fillér

Egy nagy üveg DIANA-sósborszesz

1 korona

Egy legn. üveg DIANA-sósborszesz

2 korona

